

A photograph of tall grasses and yellow leaves with a bright sunburst effect in the background. The image is framed by a dark green border.

Kun. Algirdas Paliokas SJ

Žodžiai

Kun. Algirdas PALIOKAS SJ

Žodžiai

Kaunas * Lietuvos Caritas leidykla * 2004

UDK 23/28
Pa-134

NIHIL OBSTAT

Mons. P. Tamulevičius

Censor ad hoc deputatus

Kaunas, 2004 m. kovo 4 d.

ISBN 9986-461-53-7

© Kun Algirdas Paliokas SJ, 2003
© Lietuvos Caritas leidykla, 2004

Turinys

<i>Pratarmė</i>	5
ŽODIS ATEINANČIAJAM:	
Betliejaus paslaptis	9
Pakelkite galvas	14
ŽODIS KENČIANČIAJAM:	
Gailestingosios meilės nelogiškumai	23
Gavėnia ir žmogus vaivorykštės spalvose	30
ŽODIS APIE ANAPUS:	
Anapusinio pasaulio vizija.....	45
Šiapus ir anapus	53
ŽODIS MARIJAI:	
Žvaigždėmis Vainikuotajai	63
Motinų Motina	69
ŽODIS MOTINAI:	
Laiškas motinai	77
Kaino ženkle	83
ŽODIS TARNYSTĖMS:	
Pasauliečių kunigystė	91
Mokytojui	97
ŽODIS LAIKUI:	
Gyvenimas - lyg audinys	105
Tirpstančio laiko akivaizdoje	109
Pasaulio atjauninimas	116

ŽODIS BESIGILINANTIEMS:

Žiburiai liturgijoje	127
Kristaus atpažinimas.....	134
Tikrojo tikėjimo paieškos	149

ŽODIS IEŠKANTIESIEMS:

Paradokso Karalius	163
Sekmadienio ir kasdienybės Dievas	167
Baimės ar meilės Dievas?	172
Pranašumai ir nelygybės	177
Tikėjimo kelionė	181
Ir Dievas ilsėjosi.....	191
„Gaila man minios“	198
Apstumas ar trūkumas?	204
Garstyčios grūdelio tikėjimo!	217
Kam esame pašaukti?	228

ŽODIS TĖVYNEI:

Tėvynei.....	239
Tėvas ir Tėvynė	251
Laisvė kaip padarinys	258
Laisvė ir mes	265
Laisvė ir žmogus blogio nelaisvėje	272
Trėmimų jubiliejus danguje	281
Tauta ir religija.....	289
Nesibaigiančios laisvės problemos	307

Pratarė

Ar rašiau knygą? Ne! Tačiau kaip ji atsirado?

Gyvenimą kuria pats žmogus, prisideda kitų žmonių aplinka ir, žinoma, - Dievas. Lietuvos Katalikų Bažnyčios hierarchijos ir Jėzaus draugijos vyresnybės buvau pasiūstas į Ameriką ne tik darbuotis lietuvių sielovadoje, bet ir talkinti jėzuitų leidžiamame religinės ir tautinės kultūros žurnale „Laiškai lietuviams“. 2000 metams pasibaigus, žurnalas užsidarė dėl kelių priežasčių, kurių gal pagrindinė - vyr. redaktoriaus tėvo Juozo Vaišnio SJ amžiaus (87 m.) negalios.

Man vis knietėjo prisiminti kartu su žurnalu „pražuvusius“ visus 40 straipsnių. Juk tai - tarsi žmogaus dalis. Padaręs kelis straipsnių atspaudus, padaviau norintiems skaityti. Visi bematant paakino leisti knygą bei atšvęsti darbuotės Pal. J. Matulaičio misijoje dešimtmetį. Šia proga žmonės suaukoko reikiamą pinigų sumą knygai išleisti.

Tiesa, kai kurie straipsniai jau buvo praradę savo aktualumą, todėl reikėjo jų atsakyti. Kadangi ši knyga yra tarytum ataskaita žmonėms apie pastoraciją spausdintu žodžiu, tai į ją buvo priimti dar 3 straipsniai iš kitų leidinių. Dėl šios priežasties į rinkinį teko sudėti ne vieno žanro straipsnius. Tikiuosi, skaitytojas už tai atleis.

Kaip gimė patys straipsniai? Dalis jų - vyr. redaktoriaus paraginimu. Kita dalis - truputi įdomiau.

Nežinia kaip ir kodėl kuris nors Šv. Rašto sakinyš ar skaitomos knygos mintis „suskambo“ tau visai kitaip. Sakytum, atidarė duris į naują pasaulį, kuriame tu dar nesi buvęs. „Skambesiui“ nesiliaujant, eini pirmyn ir vis atrandi kažką labai nauja, negirdėta, nematyta... Ir negali sustoti. Per daug stiprus tas kvietimas į Dievo paslapčių labirintą, į ten už prasivėrusios žmogiškos nežinios sienos, link neprieinamo, nepasiekiamo Dievo horizonto. Tuo pačiu atradimų džiaugsmas ir dvasinis pakilimas auga ir auga. Tiek daug šviesos! Naujų patirčių! Gilesnio pažinimo! Negali sustoti, nebegali skonėtis ir džiaugtis vienas pats. Visa tai nori išsiveržti iš tavęs. Šiuo Dievo pažinimo džiaugsmu, dvasios nušvitimu bei dvasinėmis patirtimis traukte traukia apdovanoti kitus žmones, kad jų tikėjimo kelionė būtų lengva, kad jų sielos stygos vis dažniau skambėtų džiaugsmo gaida.

Autorius

ŽODIS ATEINANČIAJAM

Betliejaus paslaptis

Tarp keliavusiųjų į Betliejų buvo viena šeima, atsinešusi didžiulę paslaptį. Daug žvilgsnių nulydėjo šią neturtingą šeimą, tačiau akys nematė ir širdys nesuprato, kas ši Motina, kas Ateinantysis. Ir piemenys, tik tiek pamatę, nebuvo įtikėję. Todėl jiems prasivėręs dangus atskleidžia paslaptį. Angelas, jo žodžiai, angelų choras, dangiškos vizijos ekstazė - tai tikrai buvo daug, bet ir tikėti taip pat reikėjo daug. Angelas pasakė Mesijo atpažinimo ženklą: „...rasite kūdikį, suvystytą vystyklais ir paguldytą ėdžiose“ (*Lk 2, 12*). Už jų buvo akimirkai atsivėręs dangus, prieš juos - žemiškas, klajokliams piemenims įprastas vaizdas, bet tai buvo ženklas. Ir šis ženklas - Viešpats. Tik jis be jokių garbės apraiškų, kad žiūrintieji nematytų, kad paslaptį vien paženklintieji suprastų. Piemenų kelias ėjo iš dangiškos šviesos į žemės tamsą, nuo Dievo patirties į žemės realybę, nuo spindesio viršuje prie skurdo apačioje. Bet ženklas atitiko. Jie įtikėjo.

Panašiai ir Viešpats iš savo garbės atėjo į žemės nuopuolio naktį. Ar tai ne naktis, kurioje blogis nuodija gyvenimą, griaua ir žudo, atima ir barsto, į saugumą ir ramybę nuolat kėsina... Jis atėjo į dvasia mirusią žmoniją ir supančiojo blogį, iškėlė tikrąsias vertybes, atėjo visiems, kuriems reikalinga pagalba. Tačiau Jo kelias toks, kuriuo eiti tik retas turi drąsos, o ypač jo pabaigą - kas ją pakartos? Visgi yra užsidedėlių, panorusių žemėje gyventi nežemiškai. Iš savo garbės ar kilmės aukštumos jie nusileidžia prie tų, pas kuriuos anuomet atėjo Viešpats. Krikščionija nėra

akla ir kurčia. Per šimtmečius ji nuolatos eina į pasaulio gatves, pas tuos, kurie kenčia, yra alkani ar ištroškę, kurie serga, yra kalėjime ar varge. Ji atsižada, dalija, tarnauja ir taip eina į dangiškąją šviesą, kurioje atsiskleidžia tikrųjų vertybių paslaptis.

Štai žmogus nusileidžia iš savo aprūpinto ir užtikrinto gyvenimo viršūnės, iš tam tikros laimės, tam tikro dangaus į vargšų ir ko nors stokojančių gyvenimą. Dalijimo patirtis, pasiaukojamas tarnavimas, Dievo priartėjimas suteikia žmogui tokį džiaugsmą ir tokius laimės išgyvenimus, kokių materijos pasaulyje nebuvo ir negalėjo būti. Aišku, žemė neatsisakys jai duotos bandymų galimybės. Ji gundys, apsunkins, skausmu kartais paliės, bet vidinėje sielos rojus harmonijoje skausmo strėlės sutirps, išnyks.

Kiek reikia paaukoti pinigų, laiko, sveikatos, kad pasiektum šią būseną? O kiek paaukoko Mokytojas? Jei juo tiki, tai ir jo žodžiu, pamokymu, pažadu taip pat tiki. Tačiau palikti sistemą, kurioje tu esi viduje, o visi kiti aplinkui, ir pereiti į orbitas, kurios tau liepia suktis apie kitus ir dėl kitų, iš pradžių nėra lengva. Ir vėl: ar tiki, kad tikrai rasi prarasdamas, už žemiška gausi dangiška? Ar tiki, kad ką tik padarai žmogui, reikalingam pagalbos, padarai pačiam Jėzui? Juk logiška: už tarnavimą Dievui - dieviškas atlyginimas. Ar tiki, kad čia ir dabar jau gausi, kas pažadėta?

Angelas tarė: „Nebijokite“. Dievo Sūnus pasirinko kelią iš dangaus į šio pasaulio nešvarą, iš savo visagalybės karalystės į žemės vargą ir klusnumą. Už jo Švč. Trejybės spindesys, priekyje kryžius ir mirtis. Taigi nebijokite! Būtent tokį kelią nutiesė ir juo praėjo pats Dievo Sūnus. Džiaukitės, nes juo eidami sekate Kristų ir vykdote dangiškojo Tėvo valią, kaip ir Jo Sūnus. Nebijokite, šiame kelyje ne erškėčių, o džiaugsmo ir meilės daugiau!

Ne visiems lemta tai suprasti, kaip ir anuomet ne visi pamatė ir atpažino Mesiją. Ženklus pastebi, paslaptis supranta vien paženklintieji. Kas jie? „Aš šlovinu tave, Tėve, dangaus ir žemės Viešpatie, kad paslėpei tai nuo išmintingųjų ir gudriųjų, o apreiškei mažutėliams“ (*Lk 10, 21*). Piemenys ir vargšai savo gyve-

Cascade upelis. Virginija, JAV.

*„Upės srovės linksmina
Dievo miestą,
Aukščiausiojo šventą buveinę.
Dievas yra jame, jis nebus
sunaikintas, -
rytui auštant, Dievas ateis jam į
pagalbą.
Siautėja tautos, griūva karalystės, -
dundant jo griausmui,
apmiršta žemė.*

*Su mumis Galybių VIEŠPATS,
Jokūbo Dievas - mūsų tvirtovė! “*

(Ps 46, 5-8)

nimo dramomis bei tragedijomis buvo arčiausiai gyvulių oloje įsikūrusios Šeimos. Ir šie, ir anie pažino šaltį, nepriteklius, alkį... Tokioje padėtyje atkeliavusios Moters Betliejus „nepamatė“ ir nepriėmė, lygiai kaip nematė, kokiomis sąlygomis į pasaulį ateina vargšų vaikai. Ligonis supranta ligonį, vargšas - vargšą. Laisva valia prisiėmęs vargšo ženklą, Išganytojas pasidarė atpažįstamas visiems mažutėliams, visiems, pažymėtiems tuo pačiu ženklu. Vėliau jis žemės nepritekliais paženklintuosius skelbs palaimintaisiais: „Palaiminti dvasingieji vargdieniai: jų yra dangaus karalystė“ (*Mt 5, 3*).

Ak, žeme žeme! Tu amžinai vis suvedžioji žmonių protus. Tu masini ir vilioji kilti į garbės, turto ir malonumų aukštybes. Tačiau šios ir panašios tavo dovanos žmogaus širdies nenuramina ir amžiname kažko troškulyje palieka. Taip tu neleidi žmogui ištrūkti iš žemiškosios tremties. Klaidingais įsitikinimais tu pririši prie žemės ribotumo ir nykstumumo. Nepavargdamas žmogus vis ieško tikro džiaugsmo, tikros laimės šaltinių. Naujai surastuoju nėra ir nebus patenkintas. Iš praėjusių kartų patirties nepasimokęs, nori savo laimę surasti pats ir ja mėgautis pats. Tačiau vis veltui ir viskas veltui. Taip buvo, yra ir bus visiems tiems, kuriems Betliejaus paslaptis taip ir liks paslaptimi.

Todėl ir atėjo *Jis* - *KELIAS*, *TIESA* ir *GYVENIMAS*, kad atpirktų, apšviestų, laimės paslaptį žemėje atskleistų, kad žmogaus protą tiesa pasotintų, kad širdį meile sklidinai pripildytų, kad pradėtume dangų gyventi jau čia, žemėje...

„Laiškai lietuviams“, 1996 m. gruodis

Pakelkite galvas

Žvilgsnis nuo žemės

Pirmąjį advento sekmadienį mes įžengėme į ypatingą laiką. Tą dieną uždegėme laukimo ir budėjimo, susivaldymo ir atsižadėjimo, susitaikymo su savimi, su artimu ir su Dievu žvakę. Pirmasis advento sekmadienis sukonzentravo mūsų dėmesį į vieną žodį: BUDĖKITE! Bet ką reiškia budėti?

Velykų salose yra iš akmens iškaltų, už žmogaus ūgį daug didesnių galvų, žvelgiančių kažkur aukščiau žemės horizonto, lyg kažko belaukiančių pasirodant mėlyname danguje ir be galo ilgesingu žvilgsniu naktį žiūrinčių į žvaigždes. Sakytum, jos nemato, kad stovi ant žemės, nejaučia jokių žemiškų potraukių ir reikių, joms žemės nereikia, jų žvilgsnyje sutelkta visa žmogaus dvasia, jos begalinis veržimasis aukštyn į žvaigždes ir dar toliau - į kitą pasaulį.

Budėti reiškia atitraukti žvilgsnį nuo žemės ir pakelti galvą aukštyn. Tačiau krikščionis nėra kūrinių neigėjas. Jis supranta, kad šis pasaulis, koks jis gražus ir mielas bebūtų, tėra laikina žmogaus buveinė, tik tiltas, kurį lemta pereiti. Tai dar nėra galutinai išganytas pasaulis ir ne tas pasaulis, kurį žmogui pažadėjo Dievas.

Krikščioniškasis laukimas yra lyg pasipriešinimas šio pasaulio visavaldiškumui, lyg protestas prieš jį. Todėl žemiškojo pasaulio dvasia nepakenčia kitaip manančių ir puola, o gal ginasi dviem

Išskleistais sparnais. JAV

„Todėl aš sakau jums: per daug nesirūpinkite savo gyvybe, ką valgysite, nei savo kūnu, kuo vilkėsite. Argi gyvybė ne daugiau už maistą ir kūnas už drabužį? Išžiūrėkite į padangių sparnuočius: nei jie sėja, nei pjauna, nei į kluonus krauna, o jūsų dangiškasis Tėvas juos maitina. Argi jūs ne daug vertesni už juos?“

(Mt 6, 25-26)

būdais: vilionėmis arba teroru. Apie smurtą Lietuvoje ir kitose pokomunistinėse šalyse tiek daug žinome, kad ir kalbėti apie tai nereikia. Viską pasako pirmųjų krikščionybės amžių imperatoriaus Trajano nuostata: „Kas prisipažįsta esąs krikščionis, tas pasmerktas“.

Daug pavojingesnis ir niekšiškesnis yra viliojimo metodas. Žmogui pabosta laukti, ypač ilgai. Budėdamas jis irgi nuvargsta. Be to, pražūtingieji žemiški veiksniai niekada nepasirodo visu savo pasekmių bjaurumu. Todėl žmogų ir vilioja pasaulio garbė, turtas ir malonumai. Jam įteigiama džiaugtis kūrinija ir naudotis kūriniais. Jam patariama abiem kojom stovėti ant šios žemės. O tam reikia ir valdžios, ir pinigų. Juk tuo, atseit, tiek daug gero galima būtų kitiems padaryti. Ir žmogus neatsilaiko. Jis mano: valgyti, apsirengti, namus turėti bei išlaikyti tikrai reikia, ir papildomai daug ko. Tai tiesa. Bet kada ir kur sustoti, to žmogus nežino, nes tas „reikia“ turi magišką galią. Žmogui niekada nėra gana. Ne prieš žmogaus egzistencijos minimumą yra nusistatęs Dievas, bet prieš visa, kas yra viršaus, kas pakeltą galvą nulenkia link žemės, kas stengiasi nutraukti ryšį tarp žmogaus ir Dievo.

Dešimt Evangelijos mergaičių belaukdamos užmigo. Žmogui sunku laukti ir budėti. Jis pamažu užliūliuojamas pasaulio vertybių. Sąžinei prabilus, pasakojai: „Aš tik žmogus, silpnas žmogus“. Taip pasaulis triumfo žvilgsniu aprėpia daugybę tikinčiųjų, godžiai besimaitinančių iš užnuodytų jo aruodų.

Per graudu yra žiūrėti į persekiojamą ir žudomą Bažnyčią, bet ji turi savyje kažką didingo, spinduliuojančio ir užkrečiančio. Tuo tarpu soti, turtinga ir maloniai snūduriuojanti, prie pasaulio prisitaikiusi krikščionija jau yra degradavusi. Ji tampa vien paprasta organizacija, lygi kitoms - pasaulietinėms, veikianti jų metodais ir net įsitraukianti į konkurencines varžybas. Ji jau nebegali būti raugu, perimančiu žmones ir tautas. Tiesa, Bažnyčios neįveiks pikto jėgos, nes Kristus tai pažadėjo, bet ar to nepadarys su milijonais krikščionių, ar to nepadarą tiesiog mūsų akyse?

Blogis yra jėga. Miegantieji, aišku, nekovoja, jie ramiame tingulyje smaguriauja malonumais ir svajoja, kad šie nesibaigtų.

Sunku patikėt, kad ir karštligiška, nežinanti poilsio veikla bei pasitenkinimas ja taip pat nukreipia žvilgsnį į žemės reikalus, juolab jei ji atima veikėjui malda, gyvąjį ryšį su Dievu.

Žemiškasis gyvenimas yra lyg besitęsiantis adventas, raginantis saugotis ir budėti, pakelti galvas aukštyn ir ieškančių akių žvilgsniu iššaukti Neregimojo atsakymą. Mums reikia Dievo labiau, nei mes tai suprantame. Mums reikia Jo atsakymo, stiprinančio mūsų jėgas, sunkumus paverčiančio prasmingai išgyvenamomis pamokomis dėl ateisiančios karalystės. Mums reikia Jo paguodos, Jo draugystės ir neįvardijamai daug daug... O kad to sulauktume, vykdykime tai, ką Jis sako nuo pat advento pradžios. Tad, Viešpatie, mes pakeliame galvas, mes budime, mes laukiame. „Ateik, Viešpatie Jėzau!“ (*Apr 22, 20*)

Trys advento didybės

Jonas Krikštytojas ateinančiam Mesijui ir besiartinančiai Dievo karalystei ruošė kelią. Jo nusakytąją programą Bažnyčia primena kiekvieną adventą: „Taisykite Viešpačiui kelią! Ištiesinkite jam takus! Kiekvienas slėnys tebūna užpiltas, kiekvienas kalnas bei kalnelis - nulygintas“ (*Lk 3, 4-5*). Tų laikų žmonės ir net Jono mokiniai neatpažino Dievo Sūnaus Jėzaus asmenyje. Jie klausė: „Ar tu esi tas, kuris turi ateiti, ar mums laukti kito?“ (*Mt 11, 3*). Šis klausimas davė tokį Jėzaus atsakymą, kuriuo Jis parodo mums tris didybes: „Keliaukite ir apsaugykite Jonui, ką čia girdite ir matote: aklieji praregi, raišieji vaikščioja, raupsuotieji apvalomi, kurtieji girdi, mirusieji prikeliami...“ (*Mt 11, 4-5*). Tiesiogiai neatsakęs į jų klausimą, Jis nukreipia jų žvilgsnį ir dėmesį į savo darbus. Stebėkite, svarstykite ir darykite išvadas patys. Juk nė vienas pranašas per visą savo gyvenimą nėra padaręs tiek stebuklų, kiek

jų kasdien padaro Jėzus. Nėra galybės, kuri nebūtų Jo valdžioje. Net mirtis ir gamtos galybės yra Jam pavaldžios. Nėra buvę dalyko, kurio būtų paprašę Jėzaus, o Jis būtų atsakęs: „Labai gaila, bet šito aš negaliu padaryti“. Kas yra tuomet šis žmogus - jei išvis jis yra žmogus, - kuris daro negalimus dalykus lengvai, lyg žaisdamas? Aišku, Jis - Visagalis, taigi Jis - Mesijas. Taip paaiškėja pirmoji advento didybė.

Per trejus savo viešojo gyvenimo metus, gerųjų ir blogųjų klausinėjamas nepasisako, kas Jis. Palikęs patiems rasti ir susiprasti, įsakmiai parodo į antrąją advento didybę šiais žodžiais: „Ko išėjote į dykumą pažiūrėti? Ar vėjo linguojamos nendrės? Ir ko išėjote pamatyti? Ar švelniais drabužiais vilkinčio žmogaus? Švelniais drabužiais vilkintys gyvena aure karaliaus rūmuose. Tai ko gi išėjote? Ar pamatyti pranašo? Taip, sakau jums, ir kur kas daugiau negu pranašo! Jis yra tasai, apie kurį parašyta: „Štai aš siunčiu pirm tavęs savo pasiuntinį, ir jis nuties tau kelią“. Iš tiesų sakau jums: tarp gimusių iš moterų nėra buvę didesnio už Joną Krikštytoją...“ (*Mt 11, 7-11*). Kristaus tvirtinimas negali būti diskutuojamas. Tai šventa tiesa.

Tačiau mus be galo nustebina tolesni Kristaus žodžiai, pasakyti po Jono Krikštytojo išaukštinimo: „...bet ir mažiausias dangaus karalystėje didesnis už jį“ (*Mt 11, 11*). Tai trečioji advento didybė. Ji sunkiai suprantama, neįtikėtina, atrodytų, mums taikytina.

Vaizduotėje pastatykime piramidę iš žmonių, gyvenusių nuo rojaus iki Kristaus laikų. Kuo žmogus buvo geresnis, tuo jo vieta aukščiau. Piramidės viršūnėje - Jonas Krikštytojas. Sunku patikėti, kad kiekvienas tikrasis Dievo karalystės pilietis žemėje yra aukščiau už Joną Krikštytoją. Bet taip yra. Dangiškąją pilietybę Išganytojas padovanojo visiems žmonėms, visiems ateisiantiems laikams. Niekas negali šio išaukštinimo iš žmogaus atimti. Kristus mokė, kad nereikia bijoti net tų, kurie gali atimti gyvybę. Jie niekuo negali pakenkti. Dievo Sūnus atpirkimu pakeitė atstumtos žmonijos būseną į Dievo vaikų būseną. Dieviškoji įsūnystė -

tai atpirktojo žmogaus didybė. Kartu tai mums neįsivaizduojamos, nesuprantamos dangiškosios ateities tikrėybė. Mes einame į ją. Ji tikrai bus mūsų, jei...

Atpirkimą turime galimybėje, o ne realybėje. Jei mes žemės kelyje eisime į Dievą, jei mūsų valia derinsis su Dievo valia, jei tobulybėje kopsime aukštyn, galimybė virs dangiškąja realybe.

Adventas kviečia taisyti, tiesinti, lyginti. Taip pat kviečia padaryti reviziją savo gyvenime, iškelti sau bylą ir Dievo namuose paprašyti jos teigiamo sprendimo. Jį gausime, o svarbiausia - dar ir garantiją, kad mums atleista, kad mes tikrai esame minėtoje trečios didybės, Dievo karalystės, erdvėje.

„Laiškai lietuviams“, 1998 m. gruodis

**ŽODIS
KENČIANČIAJAM**

Gailestingosios meilės nelogiškumai

Gavėnios rintis pakviečia mąstymo akimis pažvelgti į Didįjį Dievą, Kūrėją ir Atpirkėją, ir į žmogų, vertą dieviškojo kraujo.

Žinome, koks yra Dievas savo kūriniai - žmogui. Gavėnia - tai susimąstymo ir susitaikinimo laikas, kviečiantis prisiminti, koks yra Dievas nusikaltusiam žmogui.

Žmogus negalėtų atsakyti ir jo atsakymas nebūtų tikras. Atsakymą davė pats Dievo Sūnus (žr. *Lk 15, 3-7*) palyginime apie paklydusią avį.

Pirma. Kaip Ganytojas ieško? Neatsižvelgdamas į jokių sunkumus, jis eis pavojingiausiomis kalnų vietomis, kur vien tik ke-
turkojai gali praeiti. Jis eis ir praeis. Plėšriųjų žvėrių, gyvačių ir skorpionų jis neišsigąs. Nesulaikys jo vidurdienio kaitra ar Pietų kraštuose akimirksniu permerkianti liūtis. Ar gali toks Ganytojas nesurasti, jei jam nėra ir būti negali jokių kliūčių? Jėzus tai charakterizuoja trumpai ir aiškiai: ieško, „kolei suranda“.

Dvasiniuose žmogaus klystkeliuose ir erškėčiai pavojingesni, ir bedugnės gilesnės. Tai Jėzus ir turi mintyje. Tuos du žodžius jis pasakė ne apie ką kitą, o apie save: „kolei suranda“! Tai ne vien tik Ganytojo, bet ir Išganytojo charakteristika.

Antra. Kodėl avį Ganytojas neša? Avis buvo pakliuvusi į didelę, mirtiną nelaimę. Kaimenė jau seniai buvo atsitolinusi.

Jau seniai nebegirdėti raminančio varpelių skambėjimo ir šunų amsėjimo. Baisu buvo jai vienai, kankino troškulys, artinosi badas ir naktis su savo pavojais. Išsilaisvinti nesiseka. Pietų kraštų erškėčių spygliai, sulig pirštu ilgio, jai bespuodant per vilnas pasiekia ir bado kūną. Baimė vis auga ir perauga į pačią tikriausią mirties baimę.

Ganytojas suradęs pamiršta savo sunkią ir pavojingą kelionę. Jis supranta viską, jis vien tik užjaučia, jis atleidžia. Jis nė vieno priekaišto nepasakys. Jo rankos švelniai išlaisvins avį iš erškėčių. Ne, už virvutės neves, bet paims ant rankų ar ant pečių ir neš. Šis Ganytojas žino visus nelaimės, ypač mirties baimės, išgyvenimus. Todėl jis neša. Jo užuojauta daug daug didesnė už nusikaltimą. Ganytojas neša dar ir todėl, kad turi motinos širdį. Motina, išgelbėjusi savo vaiką iš nelaimės ar mirties pavojaus, jo niekada nebars. Ji tik paims jį ant rankų, prispaus prie savęs, užstodama nuo bet kokio pavojaus, ir neš į saugią vietą, švelniais žodžiais vis ramindama. Tikrasis Ganytojas elgiasi taip pat. Taip apglobtas vaikas supranta, kas jis yra motinai. Tokiu momentu vaikas daugiau suvokia nei per keletą metų.

Trečia. Kaip Ganytojas neša avį? Kelionė ilga, avis sunki, bet Ganytojas atneša ją iki bandos. Jis džiaugiasi išgelbėjęs ir džiaugsmas suteikia jėgų. Jis nejaučia sunkumo, nes myli.

Visos varginančios kelionės metu avis neišgirsta nė vieno priekaišto. Lygiai taip ir motina, išgelbėjusi vaiką, jo nemoralizuoja, nes jaučia, jog nelaimė pakankamai pamokė.

Kartais girdime tėvų barimąsi, sujungtą su priekaištu: aš jau šimtą kartų tau sakiau, kad taip nedarytum. Tai tiesa: jei net šimtas pastabų nepadėjo, nepadės ir šimtas pirmoji.

Dieviškasis Ganytojas nenaudoja šio žemiško metodo. Ganytojo meilės metodas nepalyginamai veiksmingesnis. Ganytojas neša savo pražuvėlę, jis džiaugiasi ir tuo džiaugsmu pasidalys su kaimynais. Nešamoji girdi savo Ganytojo padažnėjusį širdies ritmą. Tai iš nuovargio, dėl svorio, dėl neprašėjusio jaudulio. Tik-

Kryžius lietuvių ūkio kieme. Mičiganas, JAV.

*„Ateikite pas mane visi,
kurie vargstate ir esate prislėgti:
aš jus atgaivinsiu!
Imkite ant savo pečių mano jungą
ir mokykitės iš manęs,
nes aš romus ir nuolankios širdies,
ir jūs rasite savo sieloms atgaivą.
Mano jungas švelnus,
mano našta lengva. “*

(Mt 11, 28-30)

tai avis negirdi nė vieno priekaišto. Jai gera, saugu. Ji paskęsta apmąstymuose to, kas įvyko, pradeda suprasti, ką ji padarę Ganytojui ir kuo jis jai atsilygino. Būtent toks Ganytojo elgesys parodo jai atleidžiančią meilę, kuria dabar pildosi paklydęs širdis. Ši meilę tampa nauja šių dviejų širdžių jungtimi. Ji labai veiksminga, ji veikia stipriau nei šimtai pastabų. Paklydęlę galiausiai supranta, kaip labai ji yra mylima. Ji gailisi ir pasiryžta daugiau niekada nebenuklysti. Dėl Ganytojo atleidžiančios meilės svarbiausiu akstinu, neleidžiančiu aviai ateityje klysti, tampa ne jos pačios nelaimė, o toji širdis, kurią ji taip įskaudino, kuri taip lengvai ir taip labai yra sužeidžiama.

Dieviškoji meilė turi į gerį traukiančią jęgą. Tačiau ji ne visada ir ne visuose yra vienoda. Pagundoje nugali toji jęga, kuri didesnė. Kaip svarbu auginti ir brandinti meilę! Didelės meilės jokia pagunda neįveiks.

Išvada. Priėmus Sutaikinimo sakramentą, nedera dar ir dar kartą grįžti prie nuodėmių ir pasilikti susigraužime bei savo menkumo išgyvenime. Tai turėjo būti prieš. Dabar viskas pasikeitė. Įvyko išgelbėjimas iš erškėčių, iš visų baimių bei pavojų. Jėzus atleidęs jau paėmė tave ant savo rankų. Jis, glausdamas tave prie savo mylinčios širdies, trokšta, kad pamirštum, kas buvo, o ypač anuos viliojančius nuodėmės kelius. Jis neša trokšdamas, kad visą savo dėmesį dabar sutelktum į jį. Aiškiais veiksmais jis rodo savo meilę. Ir tau privalu atsilyginti tuo pačiu. Todėl visas tavo dėmesys į jį: priimk jo jaudinančiai jautrią meilę, sakyk jam meilės žodžius, atnaujink ištikimybės priesaiką ir ramiai gerk jo artumo alsavimą. Įvyko ne žmogiški, o dieviški mainai. Tu jam - drungnumą ir po to nuodėmes, o jis tau - išgelbėjimą ir meilingą savo artumą. Kodėl tad jo meilės varžaisi? Ar nori visą laiką gyventi gavėnioje?

Betgi gavėnia baigiasi prisikėlimu. Kurią būseną pasirinksi, toje ir gyvensi.

Viena moteris, paklaususi kunigo apie dangų, pradeda aiškin-

ti: „Man atrodo, kad žmonės jau žemėje gali gyventi kaip danguje arba kaip pragare. Mano tėvai visada būdavo giedros nuotaikos, ir aš tokia pat išaugau. Tėvai su vaikais bendraudavo kaip su suaugusiais. Apie mane ir mano dukteris pažįstami dažnai pasako: „Čia trys seserys“! Šiaip man visi žmonės geri. Nematau jų juodų pusių. Man gyvenimas šviesus ir geras. Sunkumai lengvai ir greitai praeina. Ir vėl po to šviečia saulė. Man nieko netrūksta. Esu laiminga lyg danguje. Bet mano uošvė, atidavusi man savo vienintelį sūnų, be galo nelaiminga. Ji pyksta ant visų, o į mano geranoriškus bandymus atsako: kam sakai, kad tai balta, jei tai juoda?! Taip norėčiau, kad jai būtų šviesiau ir geriau, bet visi mano bandymai be rezultatų.

Tiesa, ji meldžiasi, kalba rožančių, bet tai nepašviesina jai gyvenimo. Niekaip negaliu įtikinti, kad sūnaus iš jos neatėmiau, kad jis yra čia, kartu gyvena, kad taip visada būna, kad kitaip ir būti negali. Nežinau, kaip žmoguje gali būti tiek daug pavydo ir neapykantos. Man tai dvelkia pragaru! Tikriausiai ir po mirties žmogus gauna tai, kuo žemėje gyveno, ką čia pasirinko.“

Tie patys namai, tos pačios sąlygos, dvi moterys - motinos ir kokie skirtingi likimai! Ne išorinės aplinkybės, o žmogaus vidinės nuostatos gali sukurti ir dangų, ir pragarą, o tuo pačiu ir savo likimą. Ne kažkokios aklos ir blogos jėgos kuria likimą, o pats žmogus. Tiesa, tarp dangaus ir pragaro yra daug daug tarpinių būsenų...

Sugrižkim prie pražuvėlės avies. Ji džiaugiasi vaduojama iš erškėčių ir nesipriešina, kai Ganytojas ima ant rankų. Dalis lietuvų ne tokie, jie priešinasi. Jiems labiau patinka kiūtinti iš pasokos ir stengtis nepamiršti savo klaidų.

Išganytojas laukia to, ką anuo palyginimu išreiškė. Tai jo valia, tai jo troškimas. Eini nuo klausyklos, bet jau ne eini, o Jėzus tave neša ant savo rankų. Kas dabar tie erškėčiai ir klaidingas takelis, nuvedęs į juos? Kam apie tai galvoti? Esi prie Jėzaus meile degančios širdies, geriau galvok, kur esi. Dvasios akis nukreipk į Jėzaus veidą ir išgirsi: „Ar labai susižeidei, ar labai

skauda? Pampiršk viską, ant mano rankų tau negresia jokie pavojai. Tu pakliuvai ten ne iš blogavališkumo, o užsižiopsojai ir pametei tikrąjį taką. Juk viskas baigėsi gerai. Ar tu supranti dabar, kaip labai aš tave myliu?“

Dievas myli dieviškai. Nesuvokiamose dimensijose pasiekia mus jo gailestingoji meilė. Įvyko atleidimo aktas ir viskas iš esmės pasikeitė. Tavo siela tapo tyra, spindinti, todėl pamiršk nešvarumus, leisk savo sielai veržtis prie Absoliutaus Tyrumo. Kuo artumo su Jėzumi daugiau, tuo siela nuo nuodėmės toliau. Pradėkime žemėje gyventi dangų. Laikas po Sutaikinimo sakramento pats tinkamiausias vėl ir vėl iš naujo mokytis gyventi žemėje kaip danguje. Nesvarbu, kad tie laiko tarpsniai pradžioje gana trumpi, ateityje jie ilgės. Didieji, tobulieji tuo pradėjo. Galėjo kiti, gali ir tu!

Erškėčiai - išganymas - dangus. Jei dangus žemėje, dangus ir anapus. Ir visa tai todėl, kad Dievas yra Meilė. Meilė tai vienai pražuvėlei viršija meilę devyniasdešimt devynioms. Kur Dievo logika? Taip, meilė nepripažįsta logikos! Sunku įtikėti tokiu Dievo nelogiškumu, „...mano mintys - ne jūsų mintys, o mano keliai - ne jūsų keliai“ (Iz 55, 8). Tai Viešpaties žodis. Jį reikia suprasti ir priimti.

Tad einu, Viešpatie, bandyti žemėje gyventi nežemiškai.

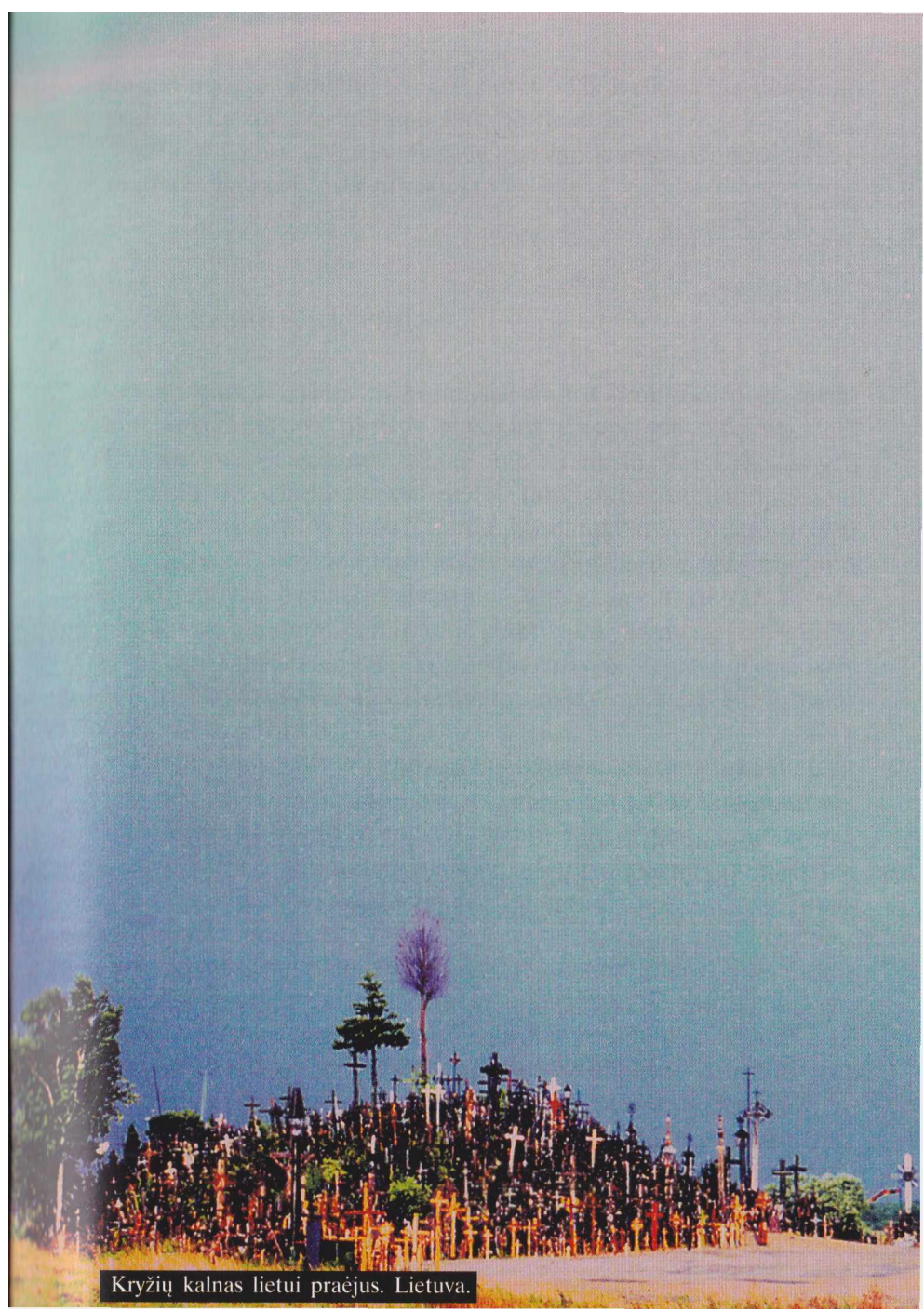
„Laiškai lietuviams“, 1997 m. kovas

Gavėnia ir žmogus vaivorykštės spalvose

Gavėnia. Nepriklauso šis žodis mėgstamųjų kategorijai, ir tas violetinis laikotarpis nėra laukiamas. Mat jis primena specifinius gavėnios reikalavimus: daugiau melksis, prisimink labdarą, tvarkyk savo gyvenimą, daryk atgailą... Ir dar ne viskas. Kelyje į Velykas laukia didžiausias baubas - išpažintis. Jei save laikai kataliku, velykinė išpažintis - būtinybė. Tai toks gavėnios fasadas daugelio tikinčiųjų sąmonėje.

Senaisiais didžiojo pasninko laikais ne vienas tardavo: „Jokia čia tragedija. Susiveršim diržus, ir sausąjį pasninką ištvėrsim, ir pačiam ponui Dievui viską prisipažinsim tiesiai šviesiai, ką esam padarę. Anokia čia bėda: jei prisivirei košės, tai ją išsrėbk. Niekas dėl to nenumirė, nenumirsiu ir aš“. Ne tik nenumirdavo, bet atgaudavo ramybę ir gyvenimo džiaugsmą. Gaudavo tiek daug kažko neaptariamai dvasiško, visą būtybę perkeičiančio, kad tų vadinamųjų gavėninių kryžių ir prisiminimai ištirpdavo. Taip buvę tada.

O dabar jau kitaip į viską žiūrima. Ieškoma, kas palengvintų, išteisintų, neverstų sakyti nuodėmių kitam žmogui - kunigui. Kaipmat išgirstami - tam pasitarnauja informacijos priemonės - tie teologai, kurie daug ką pateisina ir nemažai nuodėmių padarę jau ne nuodėme. Ikivelykiniam apsiukuopimui einama ten, kur duodamas bendras išrišimas. Taigi ir nuodėmės mažta, ir bau-

Kryžių kalnas lietui praėjus. Lietuva.

*„Dangūs apsakinēja Dievo garbę,
dangaus skliautas skelbia
jo rankų darbą.
Apie tai diena dienai pasakoja
ir naktis nakčiai duoda žinių.
Be jokio kalbesio ir be jokių
žodžių, -
negirdėti jų balso, -
betgi jų žinia skamba visoje žemėje,
jų žodžiai girdėti iki pat pasaulio
pakraščiu. “*

(Ps 19, 2-5)

bo jau nebėra. Žodžiu, tikėk ir norėk! Tik kažkodėl ir tikinčiųjų skaičius mažėja, ir esamųjų kokybė neauga.

Taigi šešios savaitės. Fasadas neimponuojantis, netraukiantis. Pažvelkime j tai kitu aspektu.

Gavėnios dovana

Ar gavėnia vien tik kėsinasi į mums brangias, nors tariamas vertybes? Ar tikrasis gavėnios tikslas yra vien atgaila? Dažnai mes priemonės sumaišome su tikslu. Taigi tikslas yra atsiversti ir priimti Dievo meilę. Taip, taip, netgi tikinčiajam reikia atsiversti. Atsiversti iš tikėjimo stokos, iš įpročio matyti susivaldymo, išsižadėjimo (atgailos) kryžių ir nepastebėjimo jo pagimdyto ilgalaikio dvasinio džiaugsmo. Tarti *NE* visada tokiam trumpam malonumui ir rinktis pakylėjančią, išliekančią ir džiuginančią ramybę. Tik atsivertusysis supras, įvertins ir priims Dievo meilę: neužtarnautą, visa viršijančią Kūrėjo dovaną savo kūriniai.

Jeigu žmogaus meilė žmogui žemėje laikoma aukščiausia vertybe, tai Dievo meilė žmogui negali būti kažkas mažiau. Kaip žemiška meilė stengiasi apimti visą žmogų, taip ši dar labiau. Kaip ana patenkina visus galimus žmogaus potroškius, taip ši - negalimus. Kaip dažnai žmogui atrodo, kad toji jungtis (meilė), jungianti Dievą ir žmogų, yra silpnesnė, mažiau žmogui reikalinga, ne visiems prieinama, nebūtina... Tokia klaidinanti nuomonė atima entuziazmą, nuvertina Meilę, kurios žmogus dar nei pažino, nei įsivaizdavo, nei pasapnavo... Yra tvirtinančių, kad žmogaus širdis neturės tikros ramybės tol, kol Dievo tikrai neras, kol su Juo meilėje nesusijungs. Tai liudija teisingiausi, doriausi, tvirto tikėjimo ir veiklios meilės pilni žmonės - šventieji.

Gavėnios praktikos kaip tik ir yra tikslingiausios priemonės

žmogaus tikslui žemėje siekti. Juk gavėnia - tai lyg į 6 savaites sutrauktas žmogaus gyvenimas. Betgi visi siekiai turi savo programas. Gavėnios programa gali būti tokia:

- atsiliepti į sandorą,
- mirti,
- prisikelti,
- patikėti Gerąja Naujiena.

Sandoros simboliu Senajame Testamente yra vaivorykštė. Tvano metu žuvo blogieji, liko gerieji. Naujajame Testamente žmonijos sandorą su Dievu įvykdė Jėzus savo mirtimi ir prisikėlimu. Taigi gavėnios baigmė: prisikėlimas - naujoji sandora - vaivorykštė, kuri yra gražiausių žemės spalvų derinys gamtoje. Gražiausių žmogiškųjų savybių derinys žmoguje - tai prisikėlimo garantas. Šios tiesos guodžia ir šildo, apdovanoja viltimi ir tikros laimės prieinamumu.

Reikia ir mirti kartu su visomis savo ydomis, su klaidinga vertybine orientacija, su iškreipta pasaulėžiūra ir viskuo, ką pagimdė rojaus praradimas. Mes pamirštame, kad netgi didvyriškuose mūsų poelgiuose dažniausiai slepiasi ir išdidumo, ir savanau-diškumo, ir net puikybės priemaiša. Būtina atsisakyti visų sugadinto žmogaus savybių, kad galėtume gavėnioje (ir gyvenime) gimti nauju žmogumi.

Mirusius blogiui Dievas prikels naujam gyvenimui, ir mes tapsim naujais kūriniais tiek vidumi, tiek išore. Jis trokšta tą šaltą Dievui mūsų akmens širdį pakeisti gyva, meilės pripildyta širdimi. Kadangi žmogus paprastai mato išorę ir išoriškai bando imtis gavėniškų praktikų, todėl jam visa tai ir nepatrauklu, ir per sunku. Dievas moko visur atiduoti ir širdį, t. y. savo meilę, pažadėjęs pakeisti mūsų širdį. Dievo Sūnus atsidavė žmonijai visiškai. To paties laukia ir iš žmogaus. Sandorą priėmusio, mirusio ir prisikėlusio žmogaus kilimo viršūnė - tobulas žmogus.

Gavėnios pradžioje Dievas kviečia patikėti Gerąja Naujiena, matyti gavėnios ir gyvenimo pusę ir drąsiai imtis gavėnios programas. Dievas atėjo ne mūsų pasmerkti, bet savo meile

pagydyti. Gerąją Naujieną galime apibūdinti šiuo teiginiu: Dievas mus myli dieviška meile. Jis laukia atsako. Jis kankinančiai laukia žmogaus, viso žmogaus, visos jo meilės. Gerai praleistos gavėnios (ir gyvenimo) dovana - dieviškoji meilė, atseikėta dieviškuoju saiku.

Grįžimas į meilę

Dalinis, o drauge ir ne visai teisingas terminas kai kam atima drąsą. Štai žodis „išpažintis“ pabrėžia būtinybę viską išpažinti. Žodžiai „Atgailos sakramentas“ - sakramentinę malonę ir atsiteisiančią atgailą. Teisingiausias yra mūsų laikų terminas „susitaikinimas“. Jis išryškina, kad tai, kas buvo, praėjo ir prasidėjo naujas gyvenimas meilėje.

Gyvenime atsitinka, kad kažkas pasikėsino į meilę, ir du besimylintieji, jau nusistatę vienas prieš kitą, pradeda ieškoti vienas kitame kaltumo ir, aišku, tikros teisybės. Eina laikas, sunkus kančios laikas, kol galiausiai išsiaiškinę pasako vienas kitam: „Pradėkime viską iš naujo, lyg nieko nebūtų buvę“, Švyko susitaikymas. Prasidėjo naujas gyvenimas meilėje. Jis jau žymiai pasikeitęs, paaugęs, praturtėjęs, kančia išbandytas ir užgrūdintas.

Visai panašiai veikia ir sakramentinis susitaikinimas. Tačiau žmogus per daug žiūri į nuodėmes, į savo nepatogumą ir gėdą. Per tai jis nemato Tėvo, išbėgusio pasitikti, apkabinti, pabučiuoti, kartu su drabužiais grąžinančio ir garbę, ir vietą namuose, ir su žiedu - prarastą turtą. Jis nelaukė išpažinimo, nutraukė prisipažinimą ir... visas blogis ištirpo, vienu akimirksniu jo neliko.

Ne žmogaus nupasakotas Ganytojo ir pražuvusios avies nuotykis. Jį sujaudina vien tik vaizdas vargšės avies, atsidūrusios blogio erškėčių nelaisvėje. Jis ne tik nebara, bet ir neauklėja nei žodžiu, nei bizūnu, netempia pririštos pabėgėlės už virvės, o neša.

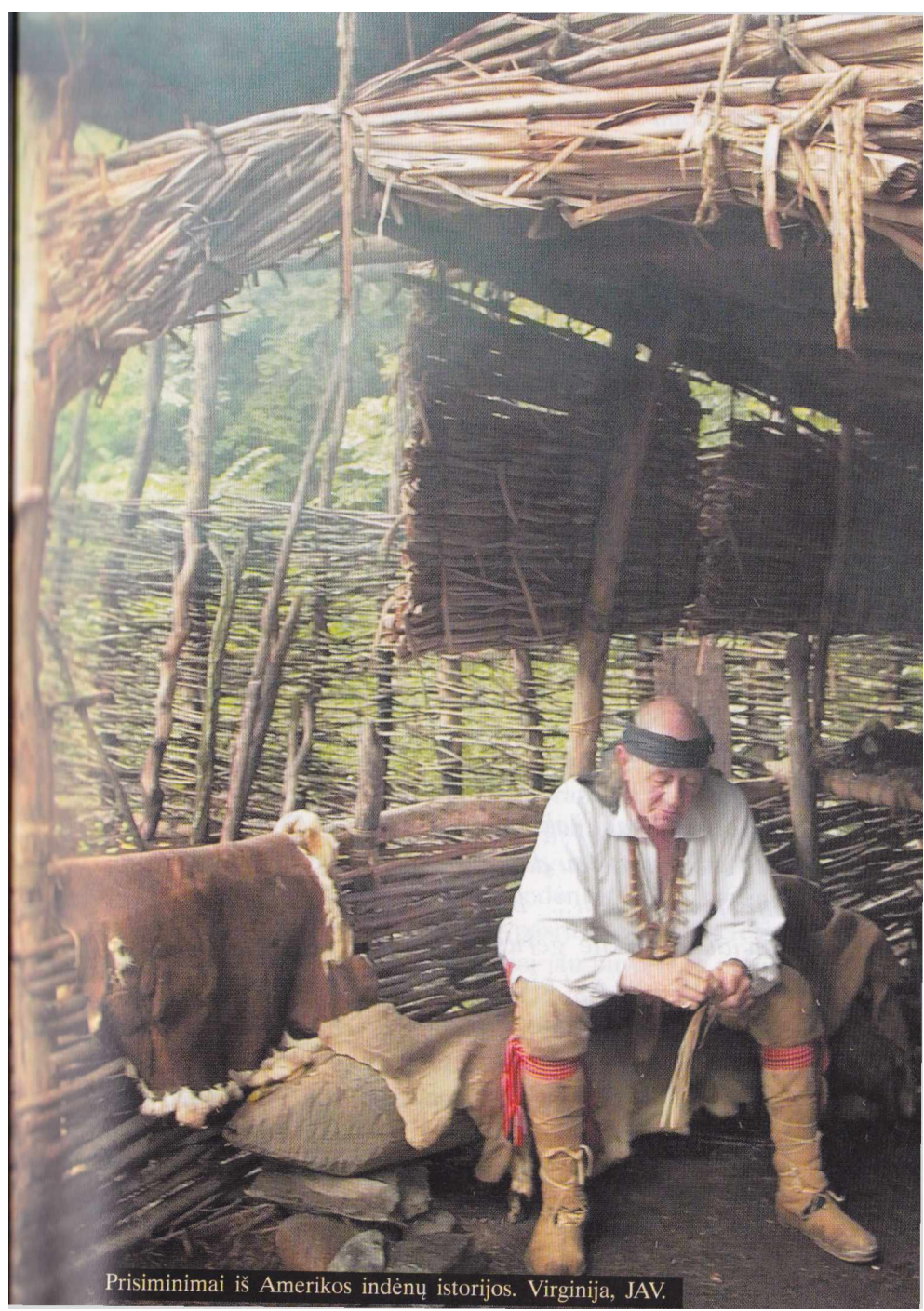
Ką neša? Tą, kuri iki pat išgelbėjimo akimirkos buvo atsiskyrusi, išdavusi, pabėgusi. Ne ji atėjo pas Jį, bet Jis pas ją! Viešpatie, - kas nors pastebėtų, - juk ji iki šiol buvo nešvaraus blogio valdžioje. Argi to nematai? Nei išorė, nei vidus nuo Jo nepasislėps. Ir Jis mato valią, kuri be galo trokšta grįžti, tik negali. Ir Jis mato širdį, susigraudinusią, atsiprašiusią ir jau išsiilgusią ne malonumų, o meilės. Tad turi juk būti širdis prie širdies. Meilė yra žemės stebuklas. Išganytojo meilė - dieviškasis stebuklas. Ne visi tai supranta. Netgi gerieji, o nusidėjėliai - juo labiau.

Susitaikinimo vyksmas

Žemė yra materialinė, matoma, regimus kūnus nešiojame, du regimi dviejų susitikimai praplaukė pro mūsų akis. Regimas dviejų asmenų susitikimas reikalingas ir mums: prašančiojo ir atleidžiančiojo. Meilėje būna du. Konfliktas įvyko tarp dviejų. Į meilę sugrįžtama dviejų susitaikymo paslaptimi. Kai kam sunku pripažinti, kad, kol esi kūne, ir reikalus tvarkai taip pat su tuo, kuris irgi yra kūne. Juolab kad pats Kristus ne angelams paskyrė šią misiją: „Kam atleisite nuodėmes, tiems jos bus atleistos, o kam sulaikysite, - sulaikytos“ (*Jn 20, 23*). O kiek žmonių nori apeiti tokį aiškų ir kitaip nepaaiškinamą Kristaus nurodymą! Pagal juos, užtenka vien atsiprašymo mintimi ir susitaikinimas jau įvykęs. Tai kam dar reikia kunigo?

Kiti jau geresni. Jie pasirenka bendras susitaikinimo apeigas. Bet asmeniškai prieiti - ne! Evangelijos Tėvas susitiko ne su minia palaidūnų, o tik su vienu. Ganytojas ne būrį gelbėjo, o vieną. Tačiau XX šimtmečio žmogus nori tobulinti Dievo nurodymus...

Kas yra kunigas klausykloje? Ar teisėjas? Taip. Ar mokytojas? Taip. Ar gydytojas? Taip. Ar Kristaus tarpininkas? Taip. Tačiau jis teisia ne kaip žemiškieji teisėjai. Jis sprendžia, ar ga-

Prisiminimai iš Amerikos indėnų istorijos. Virginija, JAV.

„ Vienas žmogus turėjo du sūnus. Kartą jaunesnysis tarė tėvui: ‘Tėve, atiduok man priklausančią palikimo dalį’. Tėvas padalijo sūnams turtą. Netrukus jaunėlis, susiėmęs savo dalį, iškeliavo į tolimą šalį. Ten, palaidai gyvendamas, išėikvojo savo lobį.

Kai viską išleido, toje šalyje kilo baisus badas, ir jis pradėjo stokoti. Tada nuėjo pas vieną šalies gyventoją ir stoji jam tarnauti. Tasai jį pasiuntė į laukus kaulių ganyti. Jis geidė prikimšti pilvą bent ankščių jovalo, kurį ėdė kiaulės, tačiau nė to jam neduodavo. Tada susimąstė ir tarė: ‘Kiek mano tėvo samdinių apščiai turi duonos, o aš čia mirštu iš bado! Kelsiuos, eisiu pas tėvą ir sakysiu: ‘Tėve, nusidėjau dangui ir tau. Nesu vertas vadintis tavo sūnumi. Priimk mane bent samdiniu!’ Jis pasiryžo ir iškeliavo pas tėvą.

Tėvas pažino jį iš tolo, labai susigraudino, pribėgo prie jo, puolė ant kaklo ir pabučiavo. O sūnus prabilo: ‘Tėve, nusidėjau dangui ir tau. Nebesu vertas vadintis tavo sūnumi... ’ Bet tėvas įsakė tarnams: Kuo greičiau atneškite geriausią drabužį ir apvilkite jį. Užmaukite jam ant piršto žiedą, apaukite kojas! Atveskite nupenėtą veršį ir papjaukite! Puotaukime, linksminkimės! Nes šis mano sūnus buvo miręs ir vėl atgijo, buvo pražuvęs ir atsirado’. Ir jie pradėjo linksmintis. “

(Lk 15, 11-24)

lima duoti išrišimą. Paprastai galima su labai retomis išimtimis. Jis ir atgailą uždeda. Tiek jo teisėjavimo. O nuodėmės - ne jo reikalas. Ne jis numirė ant kryžiaus. Jis tik mikrofonas, kuris privalėjo išgirsti. Nuodėmės nuplovė Išganytojo kraujas.

Ar šiandienio žmogaus dvasia sveika? Anaipso! Nuodėmės, ypač jei jų daug, susargdina sveikiausios dvasios stipriausią žmogų. Serganti dvasia dažnai susargdina ir kūną. Kunigo nedomina praieitis. Ji jam reikalinga tik tiek, kad galėtų užčiuopti susirgimo priežastis. Tada jis gydo ir moko, parodo pavojus, duoda receptus ir, svarbiausia, nukreipia žmogaus dėmesį į ateitį. Susitaikimasis reikalingas ne tiek dėl praieities, kiek dėl ateities. Į ateitį juk nenuėisi praieities nesutvarkęs.

Ar galima be vadovo pereiti kalnus? Pažįstą kalnų žygio skonį pasakys kategorišką *ne*. Šiuolaikinis žmogus sako *taip*. Jis viską žino, viską supranta, kritikuoja Bažnyčią ir pats sau vadovauja. Jei tai nebūtų susiję su išdidumu, puikybe bei kitokiu nuodėmingumu, būtų galima sakyti: eik, gal ir pavyks. Kur nuodėmė, ten ir klaida. Sergančios dvasios žmonės griaua savo, o neretai ir kitų šeimas, žmonijai pateikia dvasios invalidus, ir meilė traukiasi iš žmogaus, žmonijos, o jos vietą užpildo blogio jėgos.

Ar klausykla turi širdį? Ją ten Kunigystės sakramentu paliko gerasis Ganytojas. Menkai žmonės supranta kunigą veikiančią šio sakramento galią, Išganytojo kraujo galią, atleidimo žodžių galią. Matai, kaip priėjo vienas žmogus, o nuėjo kitas. Abu labai skirtingi. Pirmasis ne tik vardijo nuodėmes, bet ir gyvenimo bei gėrio kely buvo pasilpęs, gerokai paslydęs žemyn. Gėrio skonį jau buvo praradęs, ir Dievo įsakymai jau buvo tapę ne gairėmis, o laisvę varžančiomis užtvaromis. Už jų - viliojančios sirenos, šiapus - nelygus ir vis aukštyn kylantis gėrio takelis. Nuovargis, atbukimas, bloga nuotaika, skubėjimas, nervingumas ir daugybė panašių dalykų buvo įsigyvenę ir užvaldę.

Tvykstelėjo gerasis žaibas - išrišimas, ir nebėra senojo žmogaus. Čia pat, kunigo akyse, gimė naujas. Ir kokių tik nebūna šių naujagimių!

Kartą nuvykau su reikalais pas vieną mažos parapijos kleboną. Apsidžiaugęs jis tuojau paprašė išklaudyti ikisantuokinės išpažinties. Jaunoji jos nenorinti, tad gal nepažįstamam kunigui pavyksią. Didžiuoju bažnyčios raktu nešinas einu pirmas, po manęs tolėliau - jaunosios mama. Už jos, lyg nematomos virvės traukiama, - jaunoji. Prie klausyklos pirmoji eina mama, kad dukrai būtų lengviau. Nuo klausyklos nuėjusi suklumpa tolimiausiame bažnyčios kampe, kad tik dukrai netrukdytų, kad tik nieko nebūtų girdėti. Įsidrąsinusi atėjo ir dukra. Sąžiningai viską išpažino, nors ir nelengva buvo. Stengiuosi neįkyrėti ilgais pamokymais, greit atleidžiu. Pamaniau, kad kai viskas atlikta, tuojau ir išeis. Jau ir aš ilgokai pasimeldžiau, tačiau nė viena nė krust. Aišku: mama dėkoja Dievui už pagalbą, bet ko dukra užtrunka? Aišku, tuo džiaugiuosi. Neturėdamas daug laiko, vis dėlto jau turiu kilti. Pirmoji išeina mama ir pasuka klebonijos link. Dukra lūkuriuoja šventoriuje. Užrakinęs bažnyčią prieinu ir neatpažįstu. Ką tik buvo lyg ožka užsispyrusi, o dabar gerte geria pamokymų mintis. Lėtina žingsnį, matau, kaip ji nori klausytis. O kas buvo prieš valandėlę? Ji viską priima, ji būsianti mamai gera, ji viską padarysianti, kad tik meilę apsaugotų, puoselėtų ir amžina padarytų... Jau įsisąmonina, kad nuodėmė yra visa griauanti jėga. Net meilę sunaikinti ji įstengia.

Kitas įvykis Kaune. Mergina pasakoja: „Buvau eilinės išpažinties pas eilinį kunigą. Turėjau eilines nuodėmes. Tiktai gailėjausi ne kaip už mažas nuodėmes. Nežinau, ar man pačiai tai pavyko, ar gavau pagalbą iš aukščiau, bet buvau apimta ypatingo ryžto nusigręžti nuo mažiausios nuodėmės. Grįždama į namus, autobuse sutinku savo draugę, kuri, įsistebeilijusi į mano veidą, sako: „Kokia tu šiandien graži!“ Nekreipiu daug dėmesio. Šiandien sako taip, rytoj gali pasakyti antraip. Namuose iš savo mamos lūpų išgirstu tikslų draugės žodžių aidą. Priversta tuo patikėti, nes mama pagyrimų veltui nesvaido. Tuomet supratau išpažinties kokybės svarbą ir kūną keičiančios žmogaus dvasios galią.“

Klausykoje tikrai yra širdis, Tėvo širdis. Taip, dvi širdys.

Žmonės nežino kunigo paslapties. Kaip dažnai jis atpažįsta ne savo žodžius, ne savo nusiteikimus, ne savo širdį ateinančiųjų ir nueinančiųjų atžvilgiu. Besiklausydamas sugalvoji pamokymus, patarimus. O kalbėdamas pastebi pakeitimus, patobulinimus, kartais visai ką kita pasakai, nei buvai sumanęs. Mintyse nusišypsai Tam, kuris vadovauja tavo protui ir paskolina savo širdį. Ne nusidėjėlių eilutę matai pro klausyklos pinučius. Ne dėmėtus ar beždžionišku menu išmargintus, ar visai juodus siluetus matai. Matai ligonius, kuriems tau skirta padėti, pagydyti. Jie kitur neis. Pagydyti ir visa dėl jų padaryti priklauso tau. Ačiū tai Didžiajai Širdžiai, tavyje veikiančiai. Iš Jos tas troškimas visus pagydyti. Pagydyti taip, kad jau niekada nesusirgtų.

O, kaip dažnai keičiasi veidas prieš išpažintį ir po! Beje, priešęs veidas tau pasako gana daug. Lūpos dar prideda, ir prieš tavo akis - sielos vaizdas. Skaudu matyti Dievo kūrinį, susižalovusį ir nejaučiantį savo ligos sunkumo bei pavojingumo. Kartais šalia jo pajunti prarają, kartais jėgas, tvirtai įkibusias ir nenorinčias paleisti. Vieni ateina su tvirtu pasiryžimu, kiti su menku ar visai be jo. Tada, pajutęs sieną, gelbsti aiškindamas, įrodinėdamas, bet viskas veltui. Nepadedą nei visagaliai išrišimo žodžiai, nei kryžiaus ženklas - piktųjų dvasių siaubas. Koks atėjo, toks nuėjo. Į kurią širdį įdūrė? Didžiajai daugiausiai teko. Jei nori, vykis, kalbėk valandų valandas, bet žinai - rezultatų nebus. Šis žmogusėjo ir eis savo keliu.

Ateina vaikai, kuriems taip lengva pažadėti pasitaisymą. Ateina jaunimas, gerai, kad ateina. Kuo dažniau, tuo daugiau teigiamo potencialo sukaukęs pavojuose atsilaukys ir savo ateities savo rankomis nesugriaus. Iš suaugusių sužiniai, kaip gyvena tie, kurie šiuo metu laiko pasaulį, kas aplinkui tave dedasi žmonių vidiuose pasauliuose. Kiek problemų, kiek išgyvenimų, o neretai nepaguodžiamo, nepagydomo skausmo. Širdis neatlaikytų, jei ji nebūtų Didžiojoje Širdyje. Abi širdys tetrokšta vien gydyti, patarti, padėti, pavedėti. Jokio teismo čia nėra! Vien gelbėjimas, gydymas ir kreipimas į teisingiausią ir todėl laimingiausią gyve-

nimo kelią. Į tai koncentruojasi visos mintys ir jėgos. Čia sprendžiasi žmogaus ir žmonijos ateitis. Jei bus posūčiai šiame laiko taške, bus ir ateitis.

Negaliu suprasti žmonių, nenorinčių prieiti prie Tėvo, kuris tetrokšta vien atleidimo žodį tarti, kas prarasta sugražinti ir dar apdovanoti lyg nieko nebūtų buvę. Juk eini pas Tėvą, patį geriausią Tėvą, kuris užjaučiamai nori pasakyti: „Ar labai išgyveni? Dabar jau nebeskaudės. Pasilik su manimi, juk čia taip gera būti“.

Argi netiesa, kad Ganytojas neša? Kodėl ir Tėvo bijai, ir Išganytojo vengi? Argi nenorėtum pabūti ant šių rankų, šventų, pervertų Jo rankų? Pajusti Jo širdies plakimą ir meilę, amžiną, dievišką meilę tau, lyg tu būtum tik vienas pasaulyje.

„Laiškai lietuviams“, 1998 m. kovas

ŽODIS APIE ANAPUS

Anapusinio pasaulio vizija

Visi šventieji ir Vėlinės - tai dienos, atkreipiančios mūsų dėmesį į du nematomus pasaulius. Nėra žmogaus, kuris nebūtų apie juos mąstęs, jų esatimi susirūpinęs ir ieškojęs argumentų už jų tikrumą. O buvo kas bandė užmegzti nors kokį ryšį su anapusybe. Ir iš ten atsiliepė. Tačiau tai melo ir blogio jėgos, nes ėjo Bažnyčios uždraustu keliu. O kas, jei taip kartą kitą pabandžius? Deja, deja! Nelegalūs žingsniai veda į klaidingus posūkius, o klystkeliai atveda iki Dievo atmetimo ir nelaimingos amžinybės.

Vienintelis bendravimo kelias su anapusybe - tikėjimas. Žinoma, tai sunku, kažkaip netikra ir mūsų neguodžia, bet „Palaiminti, kurie tiki nematę!“ (*Jn 20, 29*) Taigi palaiminti tie, kuriems visa, ką sakė Kristus, yra tikra ir realu. Palaiminti, nes jiems lengva laikytis tikėjimo ir doros nuostatų. Jau dabar jie palaiminti, nes šis šaltinėlis įteka į amžinosios palaimos vandenyną.

Dar mums padeda visų tautų, visų religijų įsitikinimas, kad yra kitas pasaulis. O, be to, ir mūsų vidinis AŠ, nepripažįstantis keitimosi, jaučiantis amžinumą ir niekaip negalintis suvokti, jog kada nors galėtų priėti paskutinį savo egzistencijos tašką, stipriai mūsų tikėjimą.

Vėlinių proga, prisimenant savo mirusiuosius, mus apninka mintys apie anapusinius pasaulius.

Skaistyklos pasaulis

Mūsų savimonė sako, kad į dangų patekti nėra taip papras-ta. Kasdien mes pajuntame savo sieloje nusėdančias dulkeles, o kartais ir dėmės suteršia Sutaikinimo sakramentu ištyrintą sielą. Mūsų artimieji, žemėje jau palikę savo kūną, irgi nebuvo šven-tieji. Todėl jie pakely, nes niekas, kas sutepta, į dangų nepateks.

Lietuvių tautoje ypač stiprus mirusiųjų kultas. Jau nuo to laiko, kai mus aptiko stipresnieji kaimynai, kiekvienas mūsų is-torijos šimtmetis pareikalavo daugelio gyvybių. Kas žino, kurių daugiau: ar iškeliavusių laikui atėjus, ar nelaiku ir prievarta nu-traukus gyvybės giją. Apverkti, laidoti, netekties skausmą nešioti tapo lietuvių savastimi. Krikščionybė savo ruožtu parodė didžio skausmo ir didžios meilės būseną - skaistyklą. Jautri lietuvių šir-dis neliko abejinga pomirtinei savųjų kančiai. Užtat kiekvieną mi-rusįjį palydim malda, gerais darbais ir ne kartą užprašytų šv. Mišių auka. Meldžiamės asmeniškai ir bendrai, tyliai ir garsiai. Jei kas nors iš mirusiojo artimųjų pašykšti vardan velionio kitiems ką nors padovanoti ar šiaip gera padaryti, ko mirusysis nespėjo, ta-da, žiūrėk, ir amžinatilsis „išsiveda“ arklį, karvę ar šiaip kokią skriaudą padaro. Netgi mirusiojo drabužius kai kur buvo priimta vargšams išdalyti. Mirusieji, pamatę anapus tikrąsias vertybes, kar-tais ir skaudžiu būdu primena saviesiems jų per didelį žemiškųjų gėrybių vertinimą ir nori nukreipti dėmesį į tai, kas amžina. Dar prisiminkime reikšmingus sapnus apie savo artimuosius. Jais tikėti galima ta prasme, kad jie yra mirusiųjų pagalbos šauksmas. Jei padėsime, sapnai liausis. Taigi skaistyklos pasaulis mums save pri-mena, jei mes jį primirštame.

O gal šis bendravimas naudingas ir mums? Prisiminkime pa-maldžių žmonių Lietuvoje paprotį užprašyti šv. Mišias už tas sie-las, kurių niekas neprisimena. Pasirodo, kad jos, taip netikėtai gavusios pagalbą iš nepažįstamo žmogaus, lieka be galo dėkingos savo geradariui ir labai stengiasi jam padėti. Be abejonės, nelie-ka skolingos visos skaistyklos sielos, už kurias tik besimelstume.

Butchart parkas Viktorijoje. Kanada.

„Kokie didingi tavo darbai,
VIEŠPATIE,
kokios gilios tavo mintys!
Bukas žmogus jų nežino,
kvailys to negali suprasti.
Nors nedorėliai želia kaip žolė
ir visi piktadariai klestėte klesti,
jų laukia amžinoji žūtis.

Bet tu, VIEŠPATIE,
esi išaukštintas amžinai. “

(Ps 92, 6-9)

Minėta įvairiopa pagalba joms suteikia palengvinimą, sutrumpina kančios laiką. Jos irgi meldžiasi už savo geradarius, išprašo pagalbą, apsaugo nuo blogio, padeda pažinti ir pildyti Dievo valią.

Bendrauti su skaistyklos pasauliu yra paprasčiau, nei mes galvojame. Artimo žmogaus netekties išgyvenimas mums parodo kelią. Jei skausmo prislėgti, trumpam atitrūkę nuo laidotuvių rūpesčių, mes nuoširdžiai pasimeldžiame už mirusįjį, ateina suraminimas, paguoda ir susitikimo viltis. Šito niekada nepamirškime. Mes atradome ryšio kanalą su anapusybe. Beprasmiu skausmu ir rauda į ten neprisibelsi. Tuo tarpu malda, gerais darbais, auka ir juo labiau Aukų Auka mes lengvai „prisiskambiname“ į ten. Šiuo kanalu mus labai gerai girdi, nes joks geras veiksmas, net vandens stiklinės padavimas kitam, kaip tvirtina Kristus, neliks be užmokesčio ir tuo pačiu - be atsakymo. Tik gaila, kad mes anapusinės kalbos dažnai nesuprantame. Kitas pasaulis ne žodžiais kalba, o veiksmais. Suraminimas, ypač pagalba dvasinėje srityje - tai mirusiojo atsakymas mums. Tik mokėkime pastebėti ir suprasti. Kito kanalo su skaistyklos pasauliu nėra. Tereikia išmokti naudotis šituo ir mes nesijausime amžinai atsiskyrę. Teko girdėti ir tokių pasipasakojimų: „Man atrodo, jog mes gyvename kartu, bet kitaip nei tada, ir bendraujame, bet ne taip, kaip tada. Tas ryšio kanalas atidaromas iš anapus. Nežinau kaip, bet bendrauju ne žodžiais, o kažkoku jautimu. Nieko nematau, nieko negirdžiu, o bendrauti kažkiek galiu arba paprasčiausiai jaučiu artumą“.

Laimės pasaulis

Trumpa jo charakteristika: „Ko akis neregėjo, ko ausis negirdėjo, kas žmogui į mintį neatėjo, tai paruošė Dievas tiems, kurie jį myli“ (*1 Kor 2, 9*). Ar dangaus pasaulis sau, o mūsų sau? Ar yra nors koks ryšys su juo? Nors sunkiai nustatomas, labai

subtilus ir dvasinis, bet ryšys yra. Dangaus šventųjų dėka mus apšviečia dangaus šviesa, kuri padeda pažinti Dievą ir Jo tvarkos laikytis. Taip, jau čia, žemėje, jei gyvename tikėjimu, nors maža dalimi galime patirti šventųjų pasaulio džiaugsmą ir siela bei širdimi iš dalies gyventi rojuje.

Mus guodžia žinia, kad daugelis jau pasiekė dangų, nors teko keliauti tuo pačiu mūsų keliu, ir kentėti teko, ir kryžių, ne lengvesni už mūsų, nešti teko. Tai sutvirtina mūsų dvasią ir uždega tobulesniam Dievo įsakymų vykdymui bei krikščioniškų dorybių praktikavimui.

Ir dar mus guodžia žinojimas, kad šventieji padeda mums savo maldomis, stiprina sunkumuose ir nelaimėse, šalina kliūtis nuo kelio ir padeda išvengti Dievo bei žmogaus priešų paruoštų spąstų. Kuo sunkesni laikai (šiuo metu dvasiniu požiūriu), tuo mūsų bendravimas su šventųjų pasauliu turėtų būti dažnesnis ir intensyvesnis. Italai šioje srityje lietuvius toli toli pralenkia. Jie jei neišprašo, tai išrėkia pagalbą ar net stebuklą. Ten kiekviena žmonių grupė turi savo globėjus: šeima, parapija, darbovietė, gatvė, organizacija, miestas ir t. t. Ir nelaiko jų be darbo...

Amžinos nevirties pasaulis

Dažnai apie jį nutylima, lyg visai neegzistuoūtų. Nes tai ir nuotaiką gadina, ir širdies ritmą trikdo... Todėl geriau, kad jo nebūtų, geriausia jo neprisiminti. O Kristus apie patekimą į tą pasaulį pasakė: „Ir eis šitie [blogieji] į amžinąjį kentėjimą“ (*Mt 25, 46*). Reikia drąsos ir didžiadvasiškumo, kad ten nepatektum: „Jei tavoji ranka gundo tave nusidėti, - nusikirk ją! Verčiau tau sužalotam įeiti į gyvenimą, negu su abiem rankom patekti į pragarą, į negęstančią ugnį“ (*Mk 9, 43*).

Žemėje sprendžiama pomirtinės žmogaus egzistencijos kokybė. Svarbiausio įsakymo įvykdymo ar neįvykdymo laipsnis le-

miamai kreipia žmogaus likimą viena ar kita kryptimi. Nemylin-tis žmogus nelaimingiausias jau čia - žemėje. Po mirties meilės vertė ir reikšmė išauga daugelį kartų. Tačiau tas, kuris Dievo ne-mylėjo žemėje, ir anapusiniame pasaulyje nieko mylėti negali. Kas žemėje nebuvo auginta, ten atsirasti negali. Akivaizdaus pra-radimo neviltyje jį apima baisus pavydas laimingiesiems ir tulžin-ga neapykanta Dievui bei visai jo kūrinijai. Neapykanta žmogų nubaudžia amžinam vienišumui. Su šiuo pasauliu bendravimo jo-kio! Kančia visada, pagalbos niekada! Būseną be ateities! Ir amžinai, amžinai...

Mūsų pasaulis

Nuo mūsų sukūrimo akimirkos jame mes nueiname pirmą, labai trumpą, savo egzistencijos atkarpą. Po jos laikas visiškai sustoja. Pasiektas dvasingumo lygis fiksuojasi visai amžinybei. Mūsų *dabar* kuria *amžinai*. Kasdien praeiname pasirinkimų kryžkeles. Ir statome, ir griauame. Duok Dieve, kad pirmo būtų daugiau, o antro mažiau.

Mokame bendrauti su tikslą pasiekusiais ir su tais, kurie dar pakelyje. O su Dievu kaip? Tiesa, su antgamtiniais pasauliais mes bendraujame per Dievą. Tos pačios anksčiau minėtos prie-monės tinka ir bendravimui su Dievu. Tačiau Išganytojas paliko mums ypatingą, išskirtinį ne tik bendravimo, bet ir jungimosi su juo būdą: „Aš esu gyvoji duona, nužengusi iš dangaus. Kas valgys šią duoną - gyvens per amžius“ (*Jn 6, 51*). Šį bendravimą Kristus sulygina net su savo buvimo pagrindu ir priežastimi: „Kaip <...> aš gyvenu per Tėvą, taip ir tas, kuris mane valgo, gyvens per mane“ (*Jn 6, 57*). Vertai maitindamiesi šia Duona, mes užsitik-riname dangų. Ką reiškia vertai? Jei gyvename neardydami Die-vo ir Bažnyčios nustatytos tvarkos, o suardę tuojau viską atitai-some Sutaikinimo sakramentu.

Dievas trokšta, kad dangų mes pradėtume gyventi žemėje. Visos laimės pagrindas ir priežastis danguje yra Dievas. Todėl Jis noriai ateina, kad, perkeičiamai veikdamas žmogaus būtį, suartintų žemę su dangumi. Taip mes dalyvaujame naujosios Jeruzalės kūrime. Taip bendraudami statome Dievo buveinę savyje ir pasaulyje. Kuo daugiau tokių Dievo būstų, tuo plačiau išsiskleidžia Dievo karalystė žemėje. Tuo pačiu stiprėja poveikis kitiems žmonėms, kad ir jie taptų Dievo tautos nariais. Visi esame kviečiami siekti, kad į mūsų pasaulį greičiau ateitų Dievo meilės, šventumo, teisingumo ir tiesos karalystė. Tam efektingai mums padeda Gyvybės Duona ir bendravimas su anapusiniais Dievo pasauliais.

„Laiškai lietuviams“, 1992 m. lapkritis

Šiapus ir anapus

Metų mozaikoje yra vieta rudeniui: tam spalvingajam, šaltėjančiam, kartais niūriam ir lietingam laikui. Žmogaus gyvenimo mozaikoje, be šviesių ir džiaugsmingų, didesnių ar mažesnių švenčių bei laimingų laikotarpių, yra ir atsisveikinimo bei išsiskyrimo naktis. Visų šventųjų švente Bažnyčia nori aptarti žmogaus gyvenimą, pailustruodama jį tikrais, nors ir nežemiškai atrodančiais šventųjų gyvenimais. Vėlinės savo ruožtu primena iškeiliavimo naktį ir po jos prasidėjusią nesibaigiančią dieną, kurioje yra mūsų artimieji. Lapkričio gamtos ir Bažnyčios užduota tema kviečia mus permąstyti ir naujai įvertinti svarbiausius žmogaus tikslus, gyvenimo prasmę ir savo išvadose į pirmąsias vietas iškelti tai, kas tikra ir amžina.

Žiedų šventėje

Žiedų pasaulyje atsidūrę, mes grožimės, stebimės juo ir nejučiomis pradedame ieškoti pačių gražiausių ir kvapniausių žiedų, jais gėrimės, džiaugiamės, norėtume savo aplinkoje juos visus turėti.

Visų šventųjų šventė - pačių gražiausių žmonijos žiedų šventė. Gerai, kad šventieji yra, juk tiek įvairių reikalų atsiranda, tiek bėdų mus išrinka. Ne tik intensyviai darbuojasi pa-

mestų daiktų ieškotojas šv. Antanas, bet ir kiekvienos specialybės darbuotojai turi savo globėjus, neišskiriant nė laidotuvių namų direktorių Amerikoje. Tačiau ar patys šventieji ir šventosios mus žavi? Anaip tol! Juk tai žmonės lyg iš kito pasaulio. Galbūt jie nei valgė, nei gėrė, nei miegojo. Jie piešiami su ilgu vienuolišku abitu, su kryžiumi ar Evangelija rankose ir neretai dar su šalia padėtu plakimosi ar kitokiu atgailos įnagiu. Šioje sustingusioje pozoje mes neįžiūrime nieko žmogiško. Beje, jie ir jos visi vienodi. Tikriausiai niekada neliūdėjo, neverkė ir juo labiau niekada nesijuokė. Jie visada nutolę nuo aplinkos: nieko nematantys, negirdintys, nejaučiantys. Jie nesupranta, kuo žmonės domisi, ką myli, ko neapkenčia, ką vertina, ko siekia, ką niekina... Jie tikriausiai be lyties ir be aistros, be mūsiško kūno, nesuprantantys, kas yra meilė. Jie nežemiški, nežmogiški, beveik tiek pat tolimi, kaip ir ufonautai iš „skraidančių lėkščių“... Atrodytų, jog jie dienomis dirbo, naktimis meldėsi, nuolat pasninkavo ir save dar kankino visokiausiais atgailos būdais. O jau šventųjų padaryti stebuklai! Kas iš mūsų galėtų ką nors panašaus padaryti?

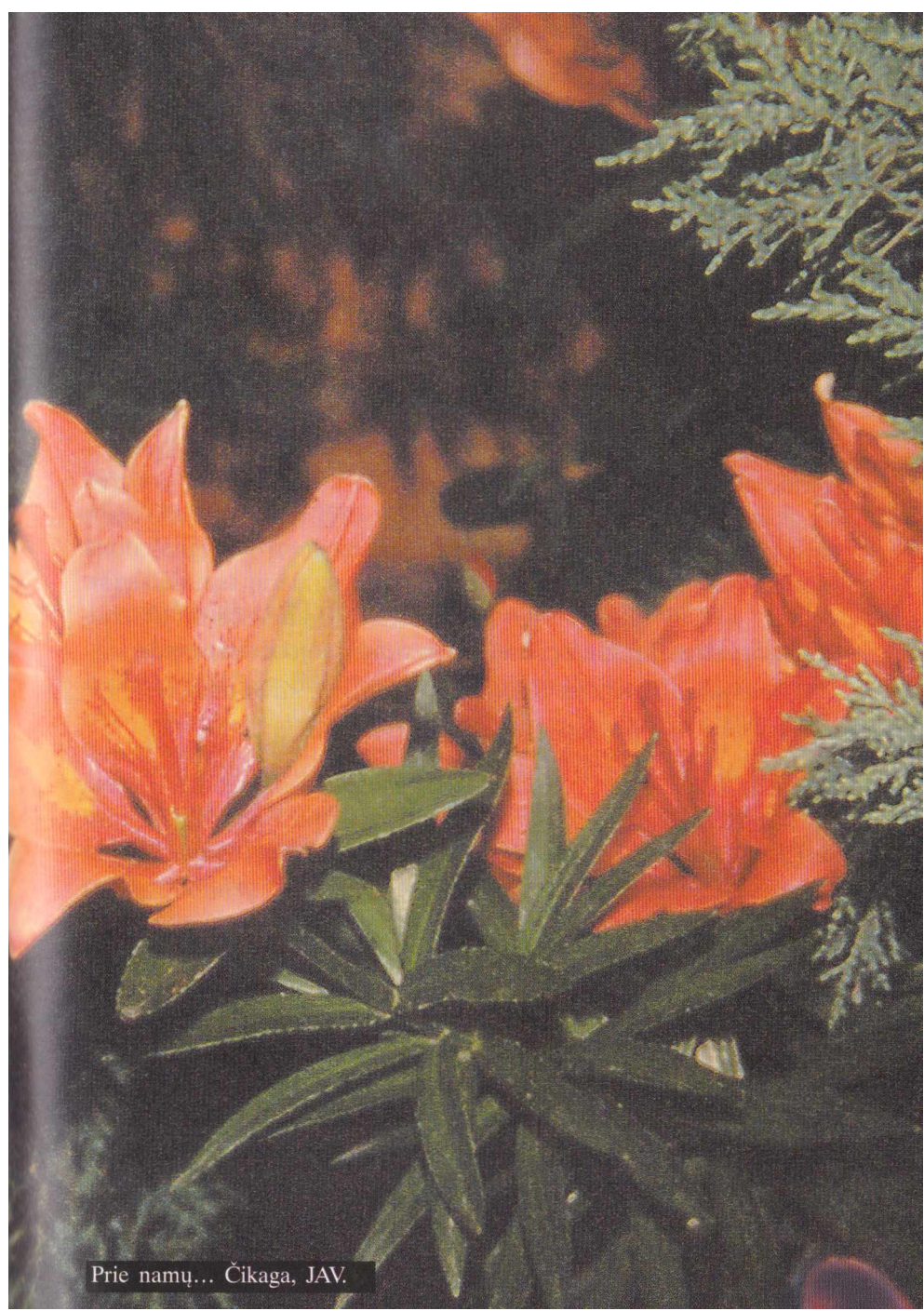
Visa tai neįmanoma, nerealu ir be galo tolima. Gal tokį šventumo paveikslą sukūrė tie, kurie norėjo žmones patraukti nuostabiais lyg pasaka gyvenimais. O kiti, ateizmo užvaldytose šalyse pateikdami tokią šventojo karikatūrą, norėjo išjuokti ir patį šventumą.

Kas gi yra šventasis

Jis turi ne tik dvasią, bet ir kūną, kaip ir mes.

Jis ne tik meldžiasi, bet ir dirba, valgo bei miega.

Jis neša pareigų našta, kaip ir mes, bet kantriai, patvariai, ištikimai, džiaugsmingai, visai ne taip, kaip mes.

Prie namų... Čikaga, JAV.

„Ir kam gi taip rūpinatės drabužiu?! Pasižiūrėkite, kaip auga lauko lelijos. Jos nesidarbuoja ir neverpia, bet sakau jums: nė Saliamonas pačioje savo didybėje nebuvo taip pasipuošęs kaip kiekviena iš jų. Jeigu Dievas taip aprenkia laukų gėlę, kuri šiandien žydi, o rytoj metama į krosnį, tai argi jis dar labiau nepasirūpins jumis, mažatikiai? Todėl nesisielokite ir neklausinėkite: ‘Ką valgysime?’ arba: ‘Ką gersime?’, arba ‘Kuo vilkėsime?’ Visų tų dalykų vaikosi pagonyš. Jūsų dangiškasis Tėvas juk žino, kad viso to jums reikia. Jūs pirmiausia ieškokite Dievo karalystės ir jo teisumo, o visa tai bus jums pridėta. Taigi nesirūpinkite rytdiena, nes rytojus pats pasirūpins savimi. Kiekvienai dienai gana savo vargo.“

(Mt 6, 28-34)

Ir jis kartais būna apleistas, apšmeižtas, tyloje verkiantis, bet visa pakeliantis, visiems atleidžiantis, nieko iš artimo meilės nešalinantis, nesmerkiantis, nes akių nenuleidžia nuo Išganytojo, už mus kryžių nešančio. Jis kančioje visai ne toks, kaip mes.

Prie jo irgi prisėlina pagundos, bet jau iš tolo jis jas atpažįsta ir tuojau atmeta nesizavėdamas, nesiderėdamas ir todėl nesuklupdamas. Svyravimai, kompromisai, savęs pateisinimai, parpuolimai silpnybės akimirką - tai ne jo, mūsų dalia. Jis ar ji yra išimtis, o mes - kaip visi.

Niekas nežino jo sunkumą, jo skausmo. Tai tik jo ir Dievo paslaptis. Nevaitodamas ir nemurmėdamas jis neša savąjį kryžių.

Aplinkui jį paprastai susidaro ramybės oazė. Bendraudamas su juo, pradedi suprasti, kas yra ramumas ir širdies nuolankumas. Daugelis nori būti šalia, eiti kartu. Jei esi su juo, tai ir alsuoti lengviau, ir nepavargsti, ir našta taip neslegia. Gal tai jis nepastebimai prisiima tavo sunkumus, o gal Išganytojas, šalia jo einantis ir nešantis jį ir tave kartu.

Mūsų vaizduotėje jis - vien į Nukryžiuotąjį bei šventus paveikslus maldoje bežiūrintis ir kukliai nuleidžiantis akis, išeidamas į pasaulį. O iš tikrųjų pasaulis jam - tai didysis Dievo kūrybos gyvasis paveikslas. Jame jis pastebi ir pirmą daigą, ir bręstantį javą, ir sutrupėjusių vaivorykščių rudenį, ir angeliškai džiaugsmingą sniegulių šokį... Jis neiškenčia neuždėjus rankos ant kūdikio galvos, jis sustos prie verkiančio, neprais pro pagalbos reikalingą žmogų, paukštį ar gyvulį. Jis mato daugiau už mus ir gir di dar daugiau. Ir visada atsiliepia - kiek tik jo žmogiškos jėgos, Dievo padvigubintos ar patrigubintos, išgali. Jo širdis panaši į dieviškąją Širdį. Ji nori visus apglėbti, visiems pagelbėti, visus laimingus padaryti. Todėl jis žiūri ne į save, galvoja ne apie save, atiduoda save ne sau. Taip išdalija savo laiką, sveikatą, gyvybę po mažą lašelį - viską. O ką gauna? Visą Kristaus palaiminimų palaimą - čia ir kitame pasaulyje - Dievą! Palyginkime, ką viliamės gauti mes ir ką gauna jis. Ir tas apdovanojimas - nesibaigiantiems amžiams.

Ačiū Tau, Dieve, kad šventieji buvo, yra ir bus. Ne vien bėdoje užtarėjai, ne vien mūsų pasigrožėjimui, bet kaip realus pavyzdys ir paskatinimas, kad šventumas - ne pasaka, kad atsidavimas Dievui ir paprastą lauko augalėli pražygdina įstabaus grožio žiedu. Juo gėrėsis, jo sukrautu gėriu maitinsis kartų kartos, jo gyvenimu paseks rinktiniai įvairių tautų ir rasių sūnūs bei dukros.

Sielų šventėje

Vėlinių vakaras. Kapai. Žvakutės. Mintyse - artimieji, kurie su mumis keliavo žemės kelionę. Vieni jų buvo arčiau, kiti toliau. O keliavome tuo pačiu keliu, vieni kitiems ištiesdami ranką, pagelbėdami, padrąsindami. Buvo kas mokė mus, paskui mes kitus mokėme gyvenimo išminties. Ir taip viskas sukosi... skubėjo laikas, skubėjome mes, jo verčiami. Tik kartkartėmis, neprašytajai viešniai apsilankius, nustebę sustodavome ir klausdavome: „Kodėl taip greit, kodėl ne laiku?“ Atsakymo tylą kartais persmelkdavo šalčiu ir sustabdydavo pamąstyti. Bet neilgam. Pareigų karuselė juk nesustoja. Ji vėl gražindavo į gyvenimo ritmą.

Vėlinių dieną vidun išėlina filosofuojanti mintis: „Dabar mes laidojame kitus. Vėliau kiti mus, po to juos kiti ir taip be galo, kol vis kiti ateis, kol bus kam išeiti“. Mūsų planeta priima ateinančius ir nesulaiko nueinančių. Kartais matai žmogų, kurį jau šaukia kitas pasaulis, ir jo nusistatymų negali suprasti. Kodėl jis taip įsikibęs į žemę? Kodėl taip bijo kito pasaulio? Kodėl nebando keisti savo gyvenimą pagal ateinančiojo principus? Taip, žemės trauka nugalė amžinybės artėjimą pranešančius ženklus. Ir keista, ir nesuprantama: žmogus žemės nori daugiau, nei Dievo ir žmogaus bendros laimės pasaulio. Kodėl neįtikina, kodėl nepatraukia paties Dievo žmogui parengtas meilės pasaulis, kurį Šv. Raštas aprašo taip: „Ko akis neregėjo, ko ausis

negirdėjo, kas žmogui į galvą neatėjo, tai paruošė Dievas tiems, kurie jį myli“ (*1 Kor 2, 9*). Kodėl taip yra?

Sis troškimas pasilikti žemės laike sako, kad žmogus dar nėra pasiruošęs gyvenimui kitame pasaulyje, kad jam dar reikia augti ir bręsti. Todėl jis taip trokšta pasilikti laiko pasaulyje, nes aname jau nebus laiko. Kas nepasiekta, ir bus nepasiekta, kiek užkopta, tiek ir liks. Tuo saiku, kuriuo mes seikėjome meilę, ir mums bus atseikėta.

Kam Dievo įsakymai? Pasirengimui. Juo geriau pasiruoši egzaminui, tuo drąsiau. Jei tobulai, tada jo tiesiog laukite lauki. Nuo mūsų dėmesio vis pabėga tas įsakymas, kuris ima į save visus kitus: „Mylėk savo Viešpatį Dievą visa širdimi, visa siela, visu protu ir visomis jėgomis“ (*Mk 12, 30*). Jis mums lyg švelni raminanti muzika, lyg graži, nepasiekiamą svajonė. Nuskambėjo, iš minties išėjo, ir mes vėl savame be ypatingo gerumo ir neypatingos meilės pasaulyje...

Kitų gyvenimai baigėsi. Esame liudininkai. Mūsų taipogi tirpsta. Tuo netikime. Ir išėjusieji netikėjo. Štai tau ir protingas, bet neprotingai besielgiantis žmogus!

Didysis įsakymas - tai Meilės šauksmas, laukiantis atsakymo. Tu gavai ir gauni viską, tad atsiliepk! Kūrėjas tave šaukia! Kodėl į priešingą pusę nusigręžęs? Kodėl su kūriniais moki kalbėtis, o su Viešpačiu - ne? Tačiau pabandyk, rimtai pabandyk, bandyk kol išeis. Pradėk nuo to, ką akys mato ir ausys girdi, ir eik iki subtiliausių savo sielos virpesių. Prieš akis gamta, žmonių veidai, įvykiai. Garbink Kūrėją, dėkok, atsiprašyk ir prašyk už save ir kitus, už Tėvynės reikalus, už ligonius ir mirštančius, už žmoniją. Tikėk, kad Jis dėmesingai klauso, nori dalyvauti tavo gyvenime, žmonijos gyvenime, kad Jam tavo laimė rūpi daugiau nei tau pačiam. Kaip žemiškai meilei reikšti reikia tam tikrų sąlygų, taip ir šiai visų pirma reikia tylos. Ir laiko reikia tiek vienai, tiek kitai. Tikra meilė sulėtina gyvenimo skubą, pareikalauja laiko ir tylos. Dievas kalba ramybėje ir tyloje. Meilės ryšio be šito su Dievu neužmegsi.

Viskas lyg ir aišku, bet nekonkreту. O štai pamokymas „Mylėk savo artimą kaip save patį“ (*Mk 12, 31*) patarnauja tiltu į Dievo meilę. Tiktai tas mastas, kurį taikome sau ir artimui, yra gana skirtingas. Ne veltui apaštalas Paulius primena: „Kitus vertinkite aukščiau už save ir žiūrėkite kiekvienas ne savo naudoms, bet kitų“ (*Fil 2, 3-4*). Nelengva tokį artimo išaukštinimą suprasti ir dar sunkiau tuo nurodymu gyventi. Logiškai mąstant, privalu mylėti artimą, nes jame slepiasi Kristus: „Kiek kartų tai padarėte vienam iš mažiausiųjų mano brolių, man padarėte“ (*Mt 25, 40*).

Mūsų artimieji iš kito pasaulio trokšte trokšta mums pasakyti, kad meilė visatoje yra viskas. Didesnės vertybės nėra, nes Dievas yra Meilė ir meilėje yra Dievas.

Artėja Vėlinių diena, kada neregimos akys žvelgia į tave ir prašo be garso.

Tai diena, kai skaistykloje kančios prigęsta, užslopsta.

Tai diena, kuri daugeliui paskutinė kančios ir pirmoji laimės diena.

Vėlinių diena - prisiminimo, maldos ir meilės reiškimo diena.

„Laiškai lietuviams“, 1998 m. lapkritis

ŽODIS MARIJAI

Žvaigždėmis Vainikuotajai

Pražydušio, pragydušiu pavasariu gegužę, žalumuje skendinčia žeme nematoma sklendi tu, mūsų Mutina Marija. Tu džiugi žvelgei anuomet į giesmę skambančius, malda palydimus gegužės vakarus laisvoje Lietuvoje. Žmonės tikėjo ir galvojo senelių likimu pasidalysią, ramybėje dienas nugalėjęs... Bet prasidėję kruvinos dienos gesino tikėjimą, gerus papročius ir kažkelintu kalaviju skrodė tavo širdį. Dabar, priespaudai praėjus, tu ir vėl kvieti lietuvius į grupinę malda, susitaikymą su Dievu ir tarpusavyje, į tą garsią artimo meilę, kadais Lietuvoje taip vėsėjusią. Bet ar užteks jėgų prisikėlimui, ar užteks meilės Dievui ir Marijai ir naujos Lietuvos kūrimui?!

Ir didžiausias statinys pradamas nuo pirmos plytos. Nors ir negandų audrai siaučiant Lietuvoje, o išseivijai praradus pirmą entuziazmą, dėkim plytą prie plytos. Naujos Lietuvos niekas už mus nepastatys.

Svarbiu ramsčiu lietuvių tikėjimui ir dorai buvo Marija. Toliau einančiomis mintimis pažvelkime ir vėl į Mariją, kad ją naujai pažintume, jos tarpininkavimo jėgą įvertintume ir vėl ją labiau pamiltume.

Tobuliausias žmogus žemėje - Marija. Praėję krikščioniškieji amžiai bandė suvokti Marijos paslaptį, išsiaiškinti, ką Dievas padarė joje ir per ją. Žmonija juto Dievo meilę per Mariją, globojančią žemę. O mes, šios žemės vaikai, esam per mažai dėmesingai visam tam, ką Dievas sukūrė pačioje Marijoje. Ir jos būtis

gelmės laikys atstu nuo mūsų akių kuriančio Dievo ir tobulai pasiduodančio žmogaus, tobulo bendradarbiavimo ir tobuliausio žmogaus paslaptis. Jeigu pavyktų palyginti savo būties gerąją dalį su Marijos būtimi, matytume tik silpnutėli josios atšvaistą.

Amžinuojų savo noru neramus Dievas trokšta kiekvieną žmogų iškelti į žmogiškosios pilnatvės viršūnes. Ką Jis padarė Nuostabiausioje iš žmonių, tai panašiai trokšta nuveikti kiekviename savo kūrinyje.

Matydami Dievo darbus Marijoje, bandykime suvokti, ką Dievas nori nuveikti mumyse. Evangelijoje trumpai aprašyta, Apaštalų darbuose paminėta Marija visa didybe pasirodo Apreiškime Jonui. Bet žemės vaikams to aiškiai per mažai. Ir tik studijuodami privačius apreiskimus, kurių dalis Bažnyčios patvirtinta, kita dar to belaukianti, mes matome, ką Dievas veikė Marijoje nuo pat kūdikystės, stebime malonės kelią, kuriuo ji ėjo, ir kaip Dievo veikiamą ji keitėsi. Tik pamatę Dievo ir žmogaus bendradarbiavimo padarinius, mes atsiveriame Dievo veikimui, mes trokštame pakilti į dvasingumo aukštumas. Bet pirmiausia mums reikia pažinti save, o ne klajoti visą gyvenimą savęs pažinimo bedugnės krantu. Dažniausiai mes apgaudinėjame patys save, galvodami, kad su mumis yra beveik viskas tvarkoje. Kartais atsitinka, kad dėl sustiprinto Dievo poveikio mes praregime ir pamatome savyje Kūrėjo veikimo vaisius, suvokiame visą savo būties esmę, ko Dievas laukia iš mūsų ir kur link Jis mus kviečia. Ir jei dar paprastąjį miglotą žinojimą Dievas nušviečia gilesnio pažinimo šviesa, mes suprantame, kad esame sukurti pagal Dievo paveikslą ir panašumą. Kaip tik tuo Dievas labiausiai apdovanojo žmogų, išaukštino jį. Žinome tai ir nesistebime, o prisiminę tuoj pamirštame, nes nebendradarbiaujame su aktualiąja Dievo malone ir neartėjame į Dievą kaip Marija. Taigi žmogus - Dievo paveikslas, ir jam tenka atsakomybė už šį paveikslą. Kas išdrįstų Dievo rankomis sukurtą gyvą Jo paveikslą subjauroti ir paniekinėti? Kaip galima sąmoningai daryti Viešpaties veidą bet kokia nuodėme?

Savo veidą Dievas atidavė kiekvienam žmogui. Tačiau ne visi moka išgyventi savo panašumą į Dievą. Šios tiesos apmąstymas pakelia žmogų nuo žemės. Tai mums skirta, tai prieinama, jei leidžiame Dievo tiesai ir šviesai panardinti mus pažinimo gelmėse.

Angelo pasveikinimu nuo Marijos dvasios nukrito šydas, dengęs nuostabiausią Dievo veiklą žmoguje. Jis sukūrė visais aspektais tobuliausią savo paveikslą, už kurį tobulesnio žmogiškoji prigimtis negalėtų priimti. Tačiau Marija nėra antžmogiška esybė. Krikščionybės istorija - tai didele dalimi savo menkumo ir ribotumo pažinimo istorija. Kartu tai istorija didvyriškų žmogaus siekių sugrįžti prie dar nesugadintos savo prigimties ištakų. Savo netobulumą pažinęs, žmogus siekia tobulybės. Bet tai pažįsta tik tas, kuris nori pažinti Dievą ir save. Nenorinčiųjų Dievas neprievartauja.

Marijai nereikėjo pastangų save perkurti. Nuo pradėjimo ji buvo tobulas, Dievo veidą atspindintis kūrinys. Prisiminkime angelo žodžius, Elzbietos pasveikinimą. Tačiau ją apipyklusios malonės nepakėlė aukščiau žmogiškosios egzistencijos. Jos veikė per žmogiškąją prigimtį. Marija, kaip ir mes, galėjo laisvai apsispręsti. Skirtingai nuo mūsų, ji priėmė visą Dievo veikimą ir, būdama tobuliausiu kūrinium, augo Dievo pažinime, kuriam nėra ribų. Kai Mariją vadiname Nekaltai Pradėtąja, suprantame, kad jos nepalietė net gimtoji nuodėmė. Šiuo požiūriu ji iš esmės skiriasi nuo mūsų, pažinusių nuodėmę.

Dievas norėjo, kad žmonės būtų kaip gyvi Jo paveikslai. Ir pirmieji tėvai, ir visi žmonės šį paveikslą iškraipė. Nepažinusieji Dievo apreiškimo teigia, kad Jis mus sukūrė netobulus, ydingus ir todėl nėra ko stengtis. Tai klaida. Pirmieji tėvai rojuje ir Marija rodo, kad Dievas sukūrė tobulą žmogų. Vadinasi, žmogus gali būti nenuodėmingas. Tačiau dabartinėje išganymo tvarkoje tai susiję su didelėmis pastangomis. Aišku, kai Dievo meilė žmoguje išigali, jį neša pirmyn be didelių pastangų. Mąstydami apie Mariją ir visa, ką Dievas joje padarė, nors iš dalies galime suprasti žmogaus būseną rojuje. Pirmieji tėvai pasakė „Taip“ gun-

dytojui, o Marija pasakė „Taip“ Dievui. Ir kokie skirtingi padariniai!

Žmogui reikia teigiamo modelio. Jį stebint, lengva kurti save. Jei Marijos paslaptį mąstysime, jei nagrinėsime jos gyvenimą, ji žavės mus savo patrauklumu. Tada norėsime ją sekti, ji taps mums tobulu žmogaus siektinu modeliu. O svarbiausia - tada lengvai galėsime Dievo valiai „Tebūnie!“ ištarti.

Marija išsaugojo visišką savo prigimties tyrumą, ji liko tokia, kokia išėjo iš Dievo rankų ir per visą gyvenimą augo ir augo malonėje. Tik joje, vienintelėje iš visų žmonių, Dievo dvasia turėjo visišką laisvę. Marijos gyvenimo srovė, iš Dievo ištekanči ir į Jį įsiliejanti, tokia skaidri, kad jai pačiai buvo nematoma. Kaip gali šaltinis matyti savo perregimumą? Kaip gali šviesa išžiūrėti į save pačią?! Tai, kas mums taip sunku ir pareikalauja nemažų pastangų, Marijai buvo paprasta ir natūralu, kadangi ji nė trupučio nepažeidė Dievo duotos prigimties. Kuo didingesnės dvasios žmogus, tuo mažiau jis save vertina. Pažadu nesituokti ir skaistybės įžadu Marija buvo apsisaugojusi nuo garbės būti Mesijo motina. Kaip tik šito kiekviena izraelite be galo troško. Tačiau angelo pasveikinimas parodo jai pačiai jos vertumą ir pakreipia Marijos gyvenimą nauja vaga.

Žmonijos istorijoje būta žmonių, kurie buvo malonūs Viešpačiui, tačiau Marija šią malonę įgavo ypatingu, vieninteliu ir nepakartojamu būdu. Angelui paaiškinus, Šventajai Dvasiai veikiant, Marija pamatė savo išskirtinę misiją ir nekaltąjį savo tyrumą. Tuo tarpu Dievo šviesos paveiktas žmogus paprastai pamato savo nuodėmingumą, kad galėtų iš jo vaduotis.

Marijos mėnesį mes džiaugiamės jos išaukštinimu, jai suteiktomis malonėmis ir dėkojame Dievui, kad mums davė tokią Motiną.

Žaliais laukais, gėlių žiedais ateik ir gyvenk, Marija, su savo vaikais.

„Laiškai lietuviams“, 1994 m. gegužė

Naujojo tūkstantmečio Madona. Lemontas, JAV.

*O Marija prabilo:
„ Mano siela šlovina Viešpatį,
mano dvasia džiaugiasi Dievu,
savo Gelbėtoju,
nes jis pažvelgė į nuolankią
savo tarnaitę.
Štai nuo dabar palaiminta mane
vadins visos kartos,
nes didžių dalykų padarė
man Viešpats,
ir šventas yra jo vardas!
Jis maloningas iš kartos į kartą
tiems, kurie jo klauso.
Jis parodo savo rankos galybę
ir išsklaido išdidžios širdies žmones.
Jis numeta galiūnus nuo sostų
ir išaukština mažuosius.
Alkstančius gėrybėmis apdovanoja,
turtuolius tuščiomis paleidžia.
Jis ištiesė pagalbos ranką savo
tarnui Izraeliui,
kad minėtų jo gailestingumą,
kaip buvo žadėjęs mūsų protėviams -
Abraomui ir jo palikuonims
per amžius. “*

(Lk 1, 46-55)

Motinių Motina

Mūsų šalimi jau žengia ruduo. Visomis spalvomis pražydo ką tik buvusi sodriai žalia gamta. Tylia rimitimi užlietos rudens dienos sulėtina skubėjimą, prikausto žvilgsni, skatina susimąstyti. Tos gražios, šiltos gamtos spalvos prikelia gražius, reikšmingus prisiminimus, o kartais tave užlieja kažkokia saldi, miela svajonė... Ir tu sulig šiuo švelniu rudens prisilietimu tampi jau kitoks: ramus, švelnus ir geras. Ir žmonės, tie įprastiniai, kasdieniniai žodžio kulka tavo ne kartą sužeisti žmonės, netenka to įprastinio atbukinusio dėmesį prastumo ir pradeda šviesti vidiniu, nepastebėtu grožiu ir gerumu. Ir dingt: ak, buvau jau pamiršęs, kad kiekviename žmoguje galiu matyti Viešpaties paveikslą, pagal kurį ne tik aš, bet ir jis, ji ir visi kiti esame sukurti. Tik tos charakterio, išauklėjimo ir būdo silpnybės buvo man jį pridengusios... Atleisk, Viešpatie, kad taip dažnai buvau aklas... Ir kodėl tos praregėjimo akimirkos tokios trumpos?

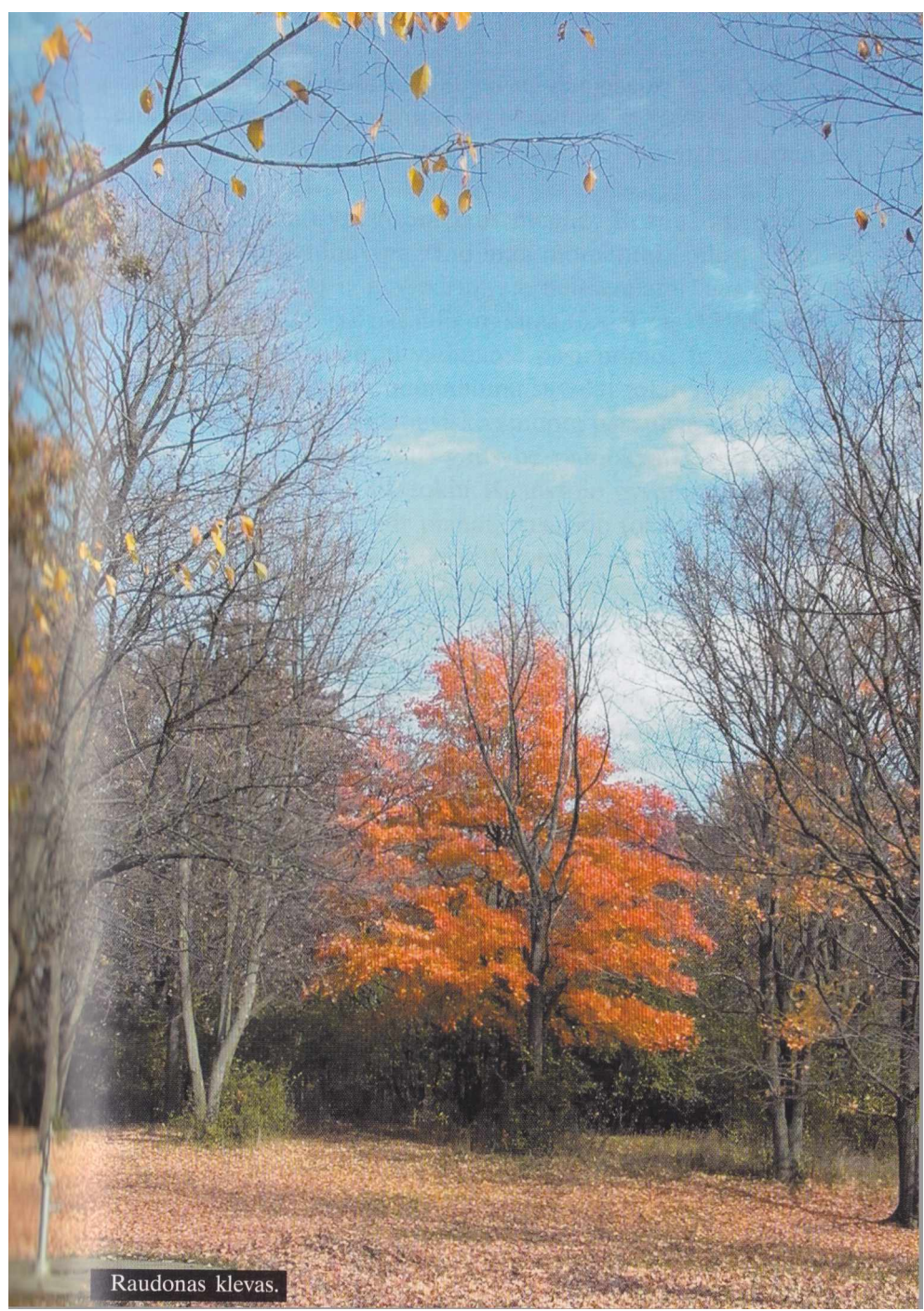
Ruduo. Krenta lapai. Ir su krintančiais lapais praeitin negrįžtamai nusklendžia žmogaus minutės, valandos ir dienos. Truputį nyku ir norisi į kažką atsiremti, kažkokį tikrai tikrą ryšį prisiminti, už kažko tvirtai įsitverti, prie ko nors prisiglausti... Viduje kažkas minties greičiu įvertina gyvenime sutiktus žmones bei ryšius su jais, teisia ir teisina, ir veda vis aukščiau, kur viskas tikriau ir teisingiau. O šios laiptuotos piramidės viršuje randi tai, kas šventa ir tyra, šventa ir tikra, šventa ir amžina. Tai - motinos meilė tau ir tavo meilė jai. Gal viena ir kita dabar norėtum pa-

taisyti, patobulinti, o gal trokšti, tai prisiminęs, atsiprašyti taip, kaip gyvenime dar nebuvai atsiprašęs... Gal norėtum sugrįžti atgal ir gyvenimą pradėti iš naujo, kad būtum vertas tos meilės ir tos mylinčios širdies nežleistum...

Ak, kiek daug mumyse praeities - taisytinios, klaidingos, ir kaip negera, kad jau nebegali elgtis kitaip! Tačiau taip yra tik vienu požiūriu, kitu ne! Mes turime amžiną dvasią, galinčią susisiekti su dvasiniu pasauliu, kuriame veikia visai kiti dėsningumai. Jei susitepei, gali tapti švarus, jei susižeidei, gali pasveikti.

Jei junti atstūmimą, nesupratimą, vienišumą, jei tau kažko trūksta ir net nežinai ko, - tai vis ženklai, kad žemiškoji tikrovė yra uždengusi antgamtinę. Esama daugybės kelių, krepiančių mintį ir vedančių į dvasinį pasaulį. Tačiau iš jų išsiskiria vienas, visiems prieinamas, suprantamas ir, kas mums taip svarbu, - lengvas kelias. Prieš jį primenant, norisi paklausti: kam pabodo šventa motinos meilė? Kam žemėje neberekia šios meilės? Gal jaunimui, kuris, atseit, viską gali? Gal vyrams, kurie valdo pasaulį, o gal moterims, kurios valdo vyrus? Ne, ne! Visiems reikia viską suprantančios, raminančios, guodžiančios ir džiuginančios, nusiminimą viltimi perkeičiančios, šventos, neblėstančios motinos meilės. Jos artume spinduliavimo stebuklas visada pasikartos: atėjai pas ją vienoks, išeini kitoks. Atgrišimo nuoskaudos užsitraukia ir niūriosios gyvenimo spalvos išsisklaido.

Jūs, mielieji skaitytojai, pasakysite, kad: „Manoji jau kitame pasaulyje“ arba: „Aš tiek visko negaunu iš savo mamos“ ir daug kitokių pasiteisinimų. Kristus viską žinojo. Todėl mums paliko savo Motiną. Jis pasakė: „Štai tavo motina“. Nepasakė jūsų motina, bet tavo. Kiekvienas galime savintis šią Motiną, nes kas neįmanoma žemiškajame pasaulyje, tas visai natūralu antgaminiame. Taip patenkinami mūsų lūkesčiai ir mes galime bendrauti su idealiausia Motina, galinčia padėti daugiau už bet kurią žemiškąją motiną. Tik reikia vieno: ją mylėti. O kaip

Raudonas klevas.

„Nėra gero medžio, kuris megztų blogus vaisius, nei vėl - netikusio, kuris megztų gerus vaisius. Kiekvienas medis pažįstamas iš vaisių. Nuo usnių niekas nerenka figų, o nuo erškėčio neskiria vynuogių. Geras žmogus iš gero savo širdies lobyno ima gera, o blogasis iš blogo lobyno ima bloga. Jo burna kalba tai, ko pertekusi širdis. “

(Lk 6, 43-45)

praktiškai tai įgyvendinti? Jei mūsų dangiškosios Motinos gyvenimas taps mums artimas ir brangus, jei seksime jos pavyzdžiu, jei mylėsime tą, kurį ji labiausiai už viską mylėjo ir myli, būsime tikri jos vaikai.

Spalio mėnuo yra rožančiaus mėnuo. Rožančius, rožinis - tai Marijos gyvenimo pagrindiniai momentai, pilni giliausių minčių, pamokymų ir pavyzdžių. Jie neišsemiami, nes čia įeina žmogus ir Dievas, šis pasaulis ir kitas, todėl tas 15 Marijos ir Jėzaus gyvenimo atkarpų vadiname paslaptimis. Ir visai teisingai. Juk žmogaus protu neįmanoma suvokti tokio neįprasto, sakykume, nelogiško, lyg nedieviško žmonių pasaulyje Dievo-Žmogaus elgesio; sunku išsemti gausybę pamokymų, sudėtų į tas paslaptis. Tačiau kaip tik tokiu Išganytojo gyvenimu mums atsiskleidžia Dievo mintys ir planai, pasirodo toks kilniadvasiškumas, toks pasiaukojimas, tokios dorybės, apie ką žmogus tegali tik svajoti. Betgi jis yra sukurtas pagal Dievo paveikslą, todėl, nepaisydamas dieviškumo nepasiekiamumo, gali Juo sekti, iš Jo mokytis. Tiktai gyvenimo verpetas sukasi taip greit ir taip įtraukia žmogų į save, kad nėra kada apie tokius dalykus mąstyti. Todėl visą spalio mėnesį Bažnyčia per savo ir kiekvieno žmogaus Motiną veda prie šių didžių ir žmogui be galo svarbių paslapčių.

Jei į rožančių žvelgsime kaip į pareigą, nelengva bus jį kalbėti. O jeigu čia matysime progą pabendrauti su savo dangiškąja Motina ir ypač progą parodyti jai savo meilę, tada rožančius nebus nuobodinti malda.

Ar gali būti ryšys tarp vaiko ir motinos, jei vaiko širdyje nėra nė trupučio meilės? Žinoma, ne. Tiesa, ši meilė visai kitokia. Bet kad ji būtų gyva, jai augti ir ugdyti kasdien reikia laiko. Rožančius ir suteikia galimybę pabūti su Marija ir su Jėzumi, nueiti su šiais brangiais asmenimis dalį jų gyvenimo kelio, įsižiūrėti į atpirkimo paslaptis ir, žinoma, mokytis, mokytis. Kai mes kasdien kontempliuojame šią gyvąją Evangeliją - rožančių, mūsų dvasia keičiasi ir būtent ta linkme, kad krikščioniškos

pareigos pasidaro nebe našta, o Jėzaus Evangelija tampa keliu į ramų ir laimingą gyvenimą. Toks dangaus atsakymas žmogui, kai jis ieško jo.

Taigi krentantys lapai, palaiapsniui apmirštanti gamta kviečia mąstyti ir ieškoti to, kas tikra, saugu ir amžina.

„Laiškai lietuviams“, 1995 m. spalio

ŽODIS MOTINAI

Laiškas motinai

Buvo laikas, kai tu skraidei su pievų drugeliais, kai gaudei saulės zuikučius raibuliuojančiame vandenyje... Galvutę iškėlusi stebėjai medžių viršūnes ir švelniai jas glostančius debesėlius, lengvai plaukiančius mėlyna oro jūra. Niekas nepabėgdavo nuo tavo išplėstų, viskuo besidominčių akių žvilgsnio. Juk dar taip neseniai atsiradai toje grožybėmis nusėtoje žemėje. O gėlės, gėlės! Jos visada patraukdavo, tu džiaugeisi jomis ir džiuginai savo mamą. Dievo pasaulyje buvo taip gražu, kad atradimo džiaugsmas netilpdavo tavo mažoje širdelėje, ir kiekvieną kartą bėgdavai dalytis su savo mama. Kai su lėlėmis žaidei ir jas valgyt, apsirengti mokei, kai jas migdei ir lopšines dainavai, tu nežinojai ir nė nesapnavai, kad bus laikas, kai ir pati būsi mama. O kol kas tu nuo ryto iki vakaro žaidei, ir žaidimas buvo visas tavo gyvenimas.

Atėjo metas, kai raidės ir skaičiai įsiliejo į tavo gyvenimą, bet ir tada žaidimų nepamiršai, nors laiko tam buvo vis mažiau ir mažiau. Vėliau geografija jau ne sapne, o mintimi skraidino po pasaulį. Tuomet nepagalvojai, kad ne vienoje šalyje teks ir tau apsilankyti, kad savo akimis gėrėsis Dievo padovanota tai tautai kažkuo ypatinga gamta, kad matysi ir gal rankomis liesi tos tautos kūrybos šedevrus. Istorijoje - datos ir datos, karai ir monarchijos, geri ir blogi veidai... O tau nė nedingtelėjo, kad tavo vaikas, tavo princas ar tu pati būsite įrašyti į istorijos knygą. Ir tavo pavardę jau kartos kiti.

Kasmet prisidėdavo vis naujų dėstomųjų dalykų, kasmet tau likdavo vis mažiau laiko ir laisvės. Žaidimus jau seniai pakeitė mėgstami užsiėmimai, sportas, bendravimas...

Ne per daug mielo mokslo, bet užtat malonių užsiėmimų kaleidoskopas sukosi ir sukosi... kol visa savo esme tu pajutai, kad esi mergaitė, ir graži mergaitė. Ir žaidimo, jau visai rimto žaidimo pagunda užvaldė tave. Tik dabar tu žaidei jau ne su lėlėmis. Tau parūpo tavo išvaizda, laikysena, elgsena. Tau tapo be galo svarbu, kokia tu esi jų akyse, ir vėliau - to šauniausiojo, gražiausiojo akyse. O kiek svajonių, kankinančio laukimo bei nerimo, net ašarų ar netikėto džiaugsmo patyrei tuomet, kai širdis ruošėsi ir brendo meilei. Tu troškai dalytis, pažinti, mylėti. Jau nebeužteko šeimos židinio šilumos ir motinos meilės. Viduje kažkas nerimo ir traukė į aplinkinį pasaulį. Nauji atradimai, partirtys, išgyvenimai kūrė tavyje naują pasaulį. Jis veržte veržėsi atsiverti kitam ir tuo pačiu troškai pamatyti kito pasaulį. Gal tai buvo draugė, su kuria pasikeitė amžinos meilės priesaika, gal pirmoji meilė, tokia pat „amžina“, kaip tarp draugės ir tavęs. Taip tu įžengei į meilės pasaulį.

Lėlės, jau kadais tapusios našlaitėmis, seniai paliko tavo kambarį, mokykliniai vadovėliai jau užversti paskutinį kartą. Dabar tau reikia tokio mokslo, kuris padėtų išmatuoti meilės stiprumą, nustatytų jos tikrumą ir užtikrintų meilės amžinumą. Nepaisydama vidinio netikrumo, tu juokavai, džiaugeisi, čiauškéjai ir vis savo laime patikėti, visiškai patikėti dar nedrįsai. Tačiau netikrumo dienos vis retėjo ir visai išnyko. Pagaliau apsisprendei. Štai tu jau prie altoriaus, nuo kurio tikėjaisi sugrįžti ne į žemę, o tiesiai į meilės rojų. Tačiau žemė pavydi. Žemės vaikams nelemta akimirksniu tapti rojaus vaikais. Kiek daug naujų patirčių užgriuvo tavo širdį. Kiek daug kas, oi daug kas buvo ne taip. Tiktai vis kantriai sau kartojai: prisitaikysim, prisišlifuosim, ir bus gerai. Juk meilė - visagalė. Dievas padės.

Pačiu laiku tavo svoris pradėjo didėti, didėti. Tapai pati sau negraži. Ačiū Dievui, vyro žodis vis ramino tavo nerimą, jo

Vakaras Mičigano valstijoje. JAV.

„*VIEŠPATS yra mano Ganytojas, -
man nieko netrūksta.
Žaliose pievose mane paguldo,
prie ramių tvenkinių gano.
Jis atgaivina mano gyvastį,
veda teisumo takais,
 kaip dera jo vardui.
Nors einu per tamsiausių slėnį,
nebijau jokio pavojaus,
 nes tu su manimi.
Tavo ganytojo lazda ir vėzdas -
 jie mane apgins.*

*Tik gerumas ir ištikima meilė
 lydės mane
per visas mano gyvenimo dienas,
ir aš visados gyvensiu
 VIEŠPATIES Namuose. “*

(Ps 23, 1-4; 6)

netikėtai ypatinga globa drąsino eiti pirmyn ir ramiai sutikti 270-ąją dieną. Skausmingos dienos košmarus nutraukė, suplėšė, nebūtim pavertė kūdikio verksmas, tavo kūdikio, šios mažos, bet gyvos tavo kūno dalies verksmas. Ar tą akimirką, ar tada, kai pirmą kartą priglaudei, kai savimi maitinai, o gal jau per vieną iš tų devynių mėnesių tu pajutai, kad gimei kitokiam pasauliui, kitokiam gyvenimui. Nuo dabar tave nauju vardu vadins tavo kūdikis, žemė, dangus.

Viso pasaulio poetai rašė eiles motinai ir apie motiną, dailininkai sukūrė gražiausius paveikslus, skulptoriai - statulas, kompozitoriai - muzikinius kūrinius, rašytojai - knygų knygas. Visos ateinančios kartos lenksis šiam šventam vardui. Ar ne stebuklas? Nebuvo nieko, o iš tavęs išėjo žmogus, naujas žemės žmogus, amžinybės nesibaigiančiam džiaugsmui skirtasis žmogus. Visa žmonija - iš motinų ir Dievo.

Ar gali kas suskaičiuoti, kiek kartų verksmo ar motiniškos nuojautos pašaukta bėgai prie kūdikio dieną ir naktį? Ir skausmo bei bejėgiškumo ašaras, matant besiskverbiantį į vaiką, į šeimą blogį, kas suskaičiuos? Tačiau kitame pasaulyje viskas pasverta ir užrašyta. Kiekviena tikra motina ten bus išskirtinai pažymėta, ypatingai apdovanota, įvertinta, pagerbta. Juk žemėje šito jai taip labai stigo...

Tavo vyras anuomet, kai tu negalėdavai atsitraukti nuo jūsų kūdikio, stebėjo, kaip tu žaidei su tuo žmogučiu, kuris dar nieko nesupranta, ir galvojo: „Pasirodo, aš dar jos iki galo nepažinojau. Kur ji mokėsi kūdikių kalbos, kai jis temoka vien verkti ir išplėstomis akutėmis žvalgytis po jam svetimą, bet jam skirtą pasaulį? Kaip ji supranta, ko jis prašo, ir kodėl, vos jai prisilietus, jis nurimsta, nustoja verkti? O kartais ji atrodo lyg vaikas, pamiršusi suaugusiųjų kalbą ir čiauškanti su kūdikiu kažkokia paukščių kalba. Bet svarbiausia - kad abu vienas kitą puikiausiai supranta!..“

Kas įvertins motinos didybę ir kas supras motinystės paslaptis?! O buvo ji kadais tik maža mergytė, žaidžianti su lėlėmis.

Lenkiu galvą prieš naujo žmogaus sukūrimo stebuklą, prieš mergytę - mergaitę - merginą - moterį - MOTINĄ. Ačiū visoms, kurios paklūsta Kūrėjui, liepusiam žemę pripildyti žmonėmis.

* * *

Šiandien tau, mama, padėkoti atėjau. Už tai, kad esu, už tai, kad tu - mano mama. Milijonai mūs žemėj mamų, tik viena tu geriausia, gražiausia, nes esi mano mama. Iš užmaršties gelmių tavo ašaros deimantais šviečia - ar matai, ar matai juos, mano geroji, mieloji mama? Tavo akių šviesa manęs niekada nepaliekia, kai pavojuos esu, kai gyvenimo našta nešu. Dar neištirpo ore, dar gyvas many tavo pamokomų žodžių vis pasigirstantis aidas. Aš ne vienas, mama, nors tavęs čia nėra, - argi motina gali palikti vaiką?! Kaip tu moki, mama, matyti širdimi, mąstyti širdimi ir mylėti kaip Dievas myli mane! Atsiklaupęs prašau: Dieve, atlygink jai, juk žinai - ji mano, ji mano šventoji mama.

„Laiškai lietuviams“, 1996 m. gegužė

Kaino ženkle

Mama, aš tavo veido nemačiau tada, kai tu mane nešiojai. Nežinojau, kokios spalvos tavo akys, kokie plaukai, bet tu man buvai gražiausia iš gražiausių. Ramus aš augau lopšelyje, kuriame visada buvo šilta ir saugu. Augau labai greit ir žinojau, kad ne taip ilgai čia būsiu, nes troškau daugiau erdvės, norėjau pamatyti saulę, debesis, klausytis vandens čiurlenimo ir paukščių čiulbėjimo... Bet labiau už viską norėjau matyti tavo akis, mama, girdėti tavo balsą ir tūkstančius kartų tarti brangiausią man žodį „Mama“.

Vieną sykį mane nusmelkė tavo nerimas. Jutau, kad verki, ir man buvo labai labai negera. Vis dažniau pajusdavau nerimo minutes, valandas, galiausiai jis taip įsigyveno tavyje, kad nepalikdavo tavęs net naktimis. O mano baimė, nežinau kodėl ir dėl ko, vis augo ir augo.

Ir ne be reikalo. Atėjo diena, kai pajutau pasikėsinimą į mano lopšėlį ir į mane, mama. Tada žaibu trenkė į mane didžiulis skausmas, kuris apėmė mane visą, sprogo manyje ir viskas nutrūko nežinios naktyje.

Tą pačią akimirką aš išėjau į šviesą, į kambarį, kuriame tu gulėjai, ir pirmą kartą tave pamačiau, mano mama! Tu manęs nematei, o tas žmogus su chalatų kažką tau darė. Pamačiau kraują, savo kūno gabalėlius ir skausmą, ir baimę bei kažkokį gaudulį, taip pat sutrikimą tavo veide. Ir man taip pagailo tavęs, kad aš, priskridęs prie tavo veido, viena rankyte kedenau tavo

plaukus, kita ašaras šluosčiau. Paskui, abiem rankytėm apkabinęs tavo kaklą, savo veidu prisiglaudžiau prie tavo veido, prisispaudžiau visu savimi, kad tau neskaudėtų, kad tavo nerimas dingtų. Ir vis kartočiau: mano mama, mano gražiausioji, mano geriausioji mama!.. Norėjau būti taip stipriai prie tavęs prisiglaudęs, kad tau padėčiau, bet pastebėjau, kad tu manęs, savo kūdikio, nematai ir negirdi. Aš viską viską padariau, kad atkreipčiau dėmesį į save, o tu manęs nematei, negirdėjai...

Galiausiai kažkokia švelni ir gera jėga mane išskraidino tiesiai per sieną į lauką. Aš pamačiau namus, žmones, vaikus. Pamačiau daug žalios spalvos, gėles, saulę, debesis... O, kaip gražu tame pasaulyje, kur tu, mama, gyveni! Aš skraidžiojau lyg drugelis. Man viskas buvo be galo įdomu. Norėjau paliesti kiekvieną daiktą, norėjau, kad tu mane, mama, matytum, kad kartu su manimi džiaugtumeis mano atradimais ir mano laime. Ir aš tau, mama, norėjau nešti parodyti visa, ką aš galiu pakelti. Ir boružę, ir gražų akmenėlį, ir mėlyną neužmirštuolę, tokią kaip tavo akys, ir saują mėlyno dangaus, pasemto upelyje... Aš norėjau džiaugtis viskuo kartu su tavimi, mano brangiausioji mama.

Ir vėl jėga mane pagavo ir nunešė tolyn nuo mūsų žemės. To, ką čia pamačiau, aš jau nemoku tau nupasakoti, nemoku aprašyti. Gal tada, kai paaugsiu, gal tada...

O dabar noriu perduoti, ką čia sužinojau. Pasirodo, tu nenorėjai, kad aš būčiau... Tu galvojai, kad aš trukdysiąs tau gyventi, kad apsunkinsiąs, kad tau daug malonumų teksią atsisaikyti ir pan. Todėl ir nutarei padaryti tai, ką padarei. Beje, prie to daug prisidėjo ir tas žmogus, kuris, kaip čia sužinojau, vadinasi mano tėvu.

Kaip gaila, kaip man gaila, kad tada toje kelionėje, kai tu važiavai miesto gatvėmis, kai paskutines valandėles mes buvome kartu, tu nė nepagalvojai, kad su šia diena baigiasi tas tavo gyvenimo tarpsnis, kai buvai ramybėje, kai mylėjai ir buvai my-

Rudens séklos.

*„ O Dieve, išgirk mano šauksmą,
klausykis mano maldos!
Iš žemės pakraščio šaukiuosi tavęs;
mano širdžiai alpstant,
tu užkeli mane ant uolos,
 aukštesnės už mane.
Juk tu esi mano apsauga,
stiprus bokštas gintis nuo priešo.
Leisk man gyventi amžinai
 tavo palapinėje,
rasti prieglaudą tavo sparnų
 užuovėjoje! “*

(Ps 61, 2-5)

lima. Nuo šios dienos tu jau niekada daugiau nebegalėsi mylėti ir tavęs tikrai jau niekas nemylės. Tu ieškosi meilės ir nerasi. Tu eisi žeme lyg išdeginta dykuma, trokšdama nors lašelio gairinančio vandens, ir jo negausi.

Vėlėliau tas nepasotinamas išganingojo lašelio, meilės lašelio, troškulys tave nuves net iki agresijos. Ir tu kankinsi tuos, kurie tau gera darys, taip atmesdama gailestingosios meilės gydantį dvelkimą.

Taip, taip, tu pati visa darysi, kad uždarytum gaivias atgavos versmes. Tu reikalaui meilės, tu priekaištai, visada kailinsi kitus, bet priekaištai tau tik dar labiau aitrins tavo troškulį ir kuo toliau, tuo jis aršesnis bus. Tu negalėsi žiūrėti į kūdikį, į vaiką, vėliau į jaunuolį, nes aš toks būčiau buvęs... Tu nemalei, mama, kaip šiandien mano kraujas, virtęs liepsna, išdegino tavyje niekada nesunaikinamą Kaino ženklą. Naktimis tave persekios košmarai, o dienomis neramybė. Susigraužimo pelkėmis gyvate raitysis tavo gyvenimo kelias. Negalės tavęs nors kiek ilgesniam laikui nuraminti nei šventas Atgailos sakramentas, nei malda, nei šventi žmonės tau negalės padėti, nes esi Kaino ženkle. Kai tau atrodo, kad jau iškopei iš bedugnės, kad jau esi kaip visi, vėl kažkas tave svies į bedugnę, nes esi ir būsi Kaino ženkle.

Žmonijos ir visatos harmonijoje aš turėjau būti, būtinai turėjau būti, o tu šiai dieviškosios minties harmonijai pasakei Ne“. Visatoje viską valdo teisingiausias teisingumas. Už kalną blogio reikia gėrio kalno. Ar sugebėsi per savo gyvenimą tiek daug melstis ir padaryti tiek atgailos bei gerų darbų, kad atsvertum tą blogio kalną? Tačiau tu panorėk, bandyk, nors ir griūdama, bet eik pirmyn, o aš tau, mano mama, visada padėsiu.

Kai tau bus nepakeliamai sunku, nutilk pasauliui, pašauk mane ir aš mintyse tau atsiliėpsiu. Aš prašysiu Viešpatį, kad valandėlei sugražintų tau vaikystės rojaus vaizdus, nekaltos jaunystės džiaugsmus, kad atsigautum, kad pailsėtum ir vėl galėtum

ištiesti rankas į atgailos kryžių. O jis, kadaise buvęs atgrasus ir nepanešamas, palaipsiui lengvės, bedugnė seklės...

Aš nežinau, ar mes čia susitiksimė, mama. Nežinau. Bet Visagalį aš to prašysiu, prašysiu, prašysiu... Juk niekada Jo neįžeidžiau. Jis be galo, be galo geras. Aš tai žinau ir jaučiu. Tad ir vėl to prašysiu. Aš noriu būti šalia tavęs, mama, nes tu per amžius esi ir būsi mano vienintelė, mano tikroji MAMA. MAMA per amžius.

„Laiškai lietuviams“, 1995 m. birželis

ŽODIS TARNYSTĒMS

Pasauliečių kunigystė

Praėjusieji laikai ryškiai skyrė pasauliečių ir dvasininkų luomus. Antrasis Vatikano Susirinkimas išryškino visų pakrikštytųjų pašaukimą ir pareigą apaštalausti. Sutvirtinimo sakramentu visi gavome Šventosios Dvasios dovanas, reikalingas apaštalavimui. Visi esame mistinio Kristaus kūno ląstelės. Apmirę ląstelės kenkia ne tik sau, bet visam mistiniam kūnui.

Kiekvienas žmogus gyvena tam tikrose sąlygose, tam tikroje visuomenės terpėje, gyvenimas jį veda per įvairiausias situacijas. Pagal tai kiekvienas gauna specialią misiją žemėje ir tam reikalingas malones.

Yra kunigystė siaurąja prasme. Mes ją gerai pažįstame. Ir yra kunigystė plačiąja prasme, kurią menkai tepažįstame.

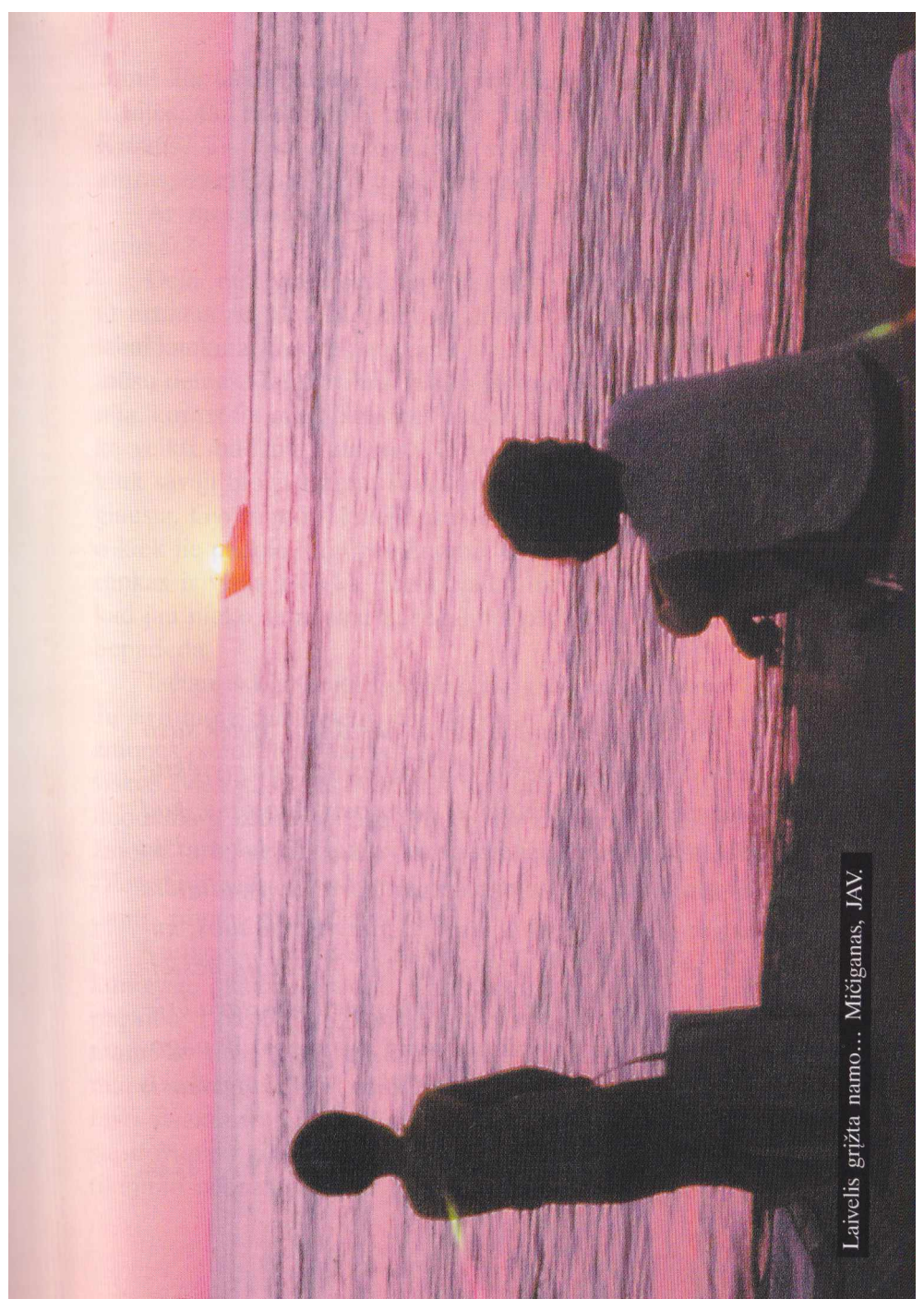
Būtų netikėta ir nesuprantama, jei besiruošiantiems santuokai tarp kitų be galo svarbių dalykų būtų įsakmiai pabrėžiama: „Nuo dabar jūs turite būti kunigu vienas kitam ir savo vaikams“. Jie pagalvotų: „Na ką gi tai reiškia?“ O reiškia labai daug. Evangelijoje mes randame tvirtinimus, kad galime šviesti ir galime būti tamsa, kad mūsų geri darbai yra šviesa, blogi - tamsa. Kristus pasakė ir įsakė: „Jūs pasaulio šviesa“ (*Mt 5, 14*). Žmoguje gali būti ir šviesos, ir tamsos. Mes labai greit pastebime savo artime tamsias dėmes. Jeigu prisiminsime laiką prieš santuoką ir po jos, tą laiką, kada meilė švietė ryškiau nei saulė, jokių tamsių dėmių mylimiausiame žmoguje nebuvo matyti. Iš kur jos vėliau atsirado? O gal čia kalti rožiniai meilės akiniai,

neleidę pamatyti realybės? Bet ką darysi, jos yra ir jų nepanaikinsi. Dėl to labai skaudu. Savo artimą mes trokštame patobulinti, kad jo ydos mūsų neveiktų, kad su juo būtų gera. Todėl dažnai tiesiog pirštu rodome į jo silpnybes bei ydas, praradę kantrybę kritikuojame ir smerkiame jį. Artimas dažnai išgirsta: „Tavyje štai tas ir tas yra bloga, tuo mane erzini, iš kantrybės išvedi, mes jau nebegalime sutarti, mūsų nuomonės vis dažniau skiriasi“ ir taip toliau, ir panašiai.

O kaip iš tikrųjų yra? Ką Dievas mato? Mes savo ruožtu tvirtintume: „Juk vieni su sparnais, kiti su ragais“. Taip, taip, mūsų artimieji visi yra dėmėti. Tai aš taip ryškiai matau, todėl kiekviename žingsnyje vis kalbu, auklėju, mokau... O mano artimas nepaliauja tvirtinęs, jog aš jį graužte graužiu. Bet aš juk gero jam trokšdamas tai darau! Lyginu save su artimu, matau, kad esu tikrai beveik visai šviesus, jokių ydingų dėmių neturįs, dėl visko kaltas tas mano dėmėtasis artimas. Jeigu tūkstantinei auditorijai kas nors pasiūlytų: „Be jokios dėmės esantieji - atsistokite!“, nematau, kad kas išdrįstų tai padaryti. Taigi mes talentingai pamirštame, kad esame nupuolusios žmonijos smiltelės, kad toji tamsa, kuri tokia ryški artime, yra ir mumyse, bet tik kitose mums nematomose vietose. Ir Dievas tai mato.

Jeigu norime vykdyti savo kunigiškąją misiją, tai tada, pagal mus, reikia artimą mokyti, auklėti, barti. Reikia parodyti galų gale jam pačiam (neblogai ir kitiems), koks tas mano artimas negeras, paaiškinti, koks jis turėtų būti, kokį aš jį norėčiau matyti. Kiekvienas žmogus turi daug praktikos šioje srityje. Kiek jau kalbėta ir gražiuoju, ir ne visai gražiuoju. Kiek tų skundų jau buvo ir kiek dar bus, jei tais pačiais būgiais riedėsime toliau! O ką visa tai davė, jūs irgi labai gerai žinote. Gyvenimo kelionėje tai bandyta šimtus kartų. Jeigu šiuo metodu nepasiekiamo reikiamų rezultatų, vadinasi, jis netinka, ne tokiu kunigu šeimoje reikia būti.

Pažvelkime į kunigystę griežtąja prasme. Vienas iš svarbiausių tikro apaštalo ir tikro kunigo bruožų yra būti antruoju Kris-

Laivēlis grīžta namo... Mičiganas, JAV.

„Jūs esate girdėję, jog buvo pasakyta: Mylėk savo artimą ir nekėsk priešo. O aš jums sakau: mylėkite savo priešus ir melskitės už savo persekiotojus, kad būtumėte savo dangiškojo Tėvo vaikai; jis juk leidžia savo saulei tekėti blogiesiems ir geriesiems, siunčia lietų ant teisiųjų ir neteisiųjų. Jei mylite tik tuos, kurie jus myli, tai kokį atlygį gausite? Argi taip nesielgia ir muitininkai?! Ir jeigu sveikinate tikrai savo brolius, kuo gi viršijate kitus? Argi to nedaro ir pagonys?! Taigi būkite tokie tobuli, kaip jūsų dangiškasis Tėvas yra tobulas. “

(Mt 5, 43-48)

tumi! Tai labai jau daug. Jeigu nenusigręži nuo savo kunigiškos misijos, tai tu šeimoje turi būti antruoju Kristumi. Koks yra Kristus? Jis visas šviesoje ir iš šviesos. Visas! O tu turi būti antras, visai panašus į jį, be mažiausios dėmės.

Ar mes matome savo dėmes? Ar matome taip, kaip mato artimas?

Deja, ne! Mūsų savimeilė ši vaizdą pakreipia mūsų naudai. O artimas ne tik mato, bet ir jaučia, tai jį skaudina, neretai ir labai kankina. Tad paklauskime jį. O jis jau neslėpdamas parodys mūsų dėmes. Taip artimas mums išskaičiuotų gan netrumpą litaniją, kurios tik mažą dalį mes nuvokėme esant. Na, štai ir turime ką veikti, būdami kunigais. Nori panaikinti kitame blogį - naikink savąjį blogį. Būtent ši veikimo metodika yra pati veiksmingiausia. Gyvenimo tėkmėje esame išbandę įvairiausius metodus, o kiek jie padėjo, taip pat žinome. Gan dažnai žmogus nuleidžia rankas ir viską palieka likimo valiai, nes viską išbandęs pajuto, kad jau nieko su artimu nebegalima padaryti, nes jau niekas nebepadeda.

Tačiau iš kur tą kitus keičiančią galią turėjo šventi žmonės? Jų artumoje nusidėjėlis jau nebenori būti nusidėjėliu, gerieji žmonės panori būti dar geresni. Iš kur visa tai? Aišku, iš tos dieviškos šviesos, kurios šventasis turi tiek daug, kad iš jo spinduliuodama ji keičia aplinką. Mes gerai žinome, ką reiškia pakeisti žmogų, arba teisingiau - kad beveik neįmanoma kitą pakeisti. Dieviškoji šviesa - tai tamsą naikinanti galia, žmogų gėriu pripildanti, žmogų perkeičianti galia.

Kunigas - antrasis Kristus. Mes visi be išimties pašaukti į kunigystę plačiąja prasme. Kad artimas augtų dvasia, reikalinga pagalba. Į pasaulį ateinantiems kūdikiams ji tiesiog būtina. Kai mama ar tėvas glaudžia kūdikį prie savęs, paprastai sako: „Tai mano vaikas“. Taip ir ne. Pirmiausia jis yra Dievo vaikas. Ir štai tavo atsakomybė, tavo kunigiška misija perduoti jam brangiausią dovaną - tikėjimą ir dorą. Ir taip stipriai perduoti, kad jis tikėjimo neprarastų jokiuose gyvenimo išbandymuose. Bet tam

reikia šviesos, ir daug tos kunigiškos šviesos, kad galėtum tai užtikrinti visam savo vaiko gyvenimui.

Taigi mūsų misija jau nemaža. Kunigystės misija, kaip matėme, nėra ir lengva. Nes visada ir visur reikia pradėti nuo savęs. Tik tada vyksta žmonių keitimosi stebuklai, panašūs į šventųjų darytuosius. Tiesa, jie turėjo tiek šviesos, kad jos užteko šimtams ir tūkstančiams pakeisti. Mes užsitarnaukime bent jau tiek, kad galėtume paveikti tuos, už kuriuos esame atsakingi prieš Kūrėją. Šito iš mūsų laukia ir tikisi Amžinasis Kunigas - Kristus. Jis trokšta, kad mūsų namuose, mūsų Tėvynėje ir visame pasaulyje būtų gera, malonu ir ramu. Ar taip mes vykdome savo kunigiškąją misiją?

„Laiškai lietuviams“, 1996 m. liepa

Mokytojui

Ateina žmogus į pasaulį. Jo niekas nemokė, kaip ateiti. Ir toliau stop! Jei tik nebus žmogaus šalia, jis žus. Kūdikis pats neišmoks, kaip žodi tarti, kaip šaukštu paimti, kaip sagas segiotis, kaip eiti, kaip gyventi. Moko tėvai, giminės ir kiti. Jis išplėstomis akutėmis stebi ir tiria visus aplinkinius daiktus ir visa, kas juda, ir tuoj viską kartoja, kartoja. Jis mokosi, ir noriai, vaikščioti kaip žmogus, kalbėti žmonių kalba, naudotis rankomis kaip žmogus, mąstyti ir elgtis kaip žmogus. Tik ne visada jis būna klusnus kantriųjų tėvų mokykloje. Ir iš kur jis turi tiek norų daryti kitaip, elgtis savaip? Tai džiaugsmo, tai skausmo bangos užlieja pirmųjų žmogaus mokytojų širdis. Nepavargdami jie gali šimtus kartų taisyti šito mažo žmogučio klaidas ir džiaugtis jo laimėjimais daugiau nei savo.

Mokytojas be kantrybės - ne mokytojas. Be meilės, be atlaidumo - taip pat. Ir tiek, ir dar daugiau bus iš tėvų pareikalauta laiku apribotoje šioje pirmoje žmogaus mokykloje. Suspėjai - laimėjai. Jei įdiegei jam, savo vaikui, daugiau susivaldymo, daugiau darbštumo, teisingumo, dorumo, tikėjimo, žodžiu, viso to, kas daro žmogų žmogumi, tuo jam lengvesnį gyvenimo kelią padovanojai. Tada sunkumuose jis nesuklups, mokės atskirti kas likra nuo netikra. Kuo prie tikros Tiesos ir Gėrio bus arčiau, tuo jo gyvenime džiaugsmo ir laimės bus daugiau. O priešakyje - dar ilgas ir ne visada lengvas kelias.

Ar lengva tėvams atiduoti savo vaiką į kitų rankas? Didele dalimi kitiems jo ateitį patikėti? Ne, tai nelengva, bet kitos išeities nėra. Vaikui jau reikia kitų mokytojų, vėliau dėstytojų ir to, kas vadinama gyvenimo mokykla.

Ar lengva būti mokytoju? Atsakykim kitu klausimu: kas vaikui yra mokytojas? Tai žmogus, kuris verčia palikti žaidimus, sportą, televizorių, draugus - visa, kas jam taip patinka, ir daryti tai, kas jam visai nepatinka. Be to, jis dar vertina tavo žinias. Norisi įdėti triūso kiek galint mažiau, o gauti kiek galint daugiau. Juk visada trūksta laiko laisvei, džiaugsmui ir žaidimams. Ir mes buvome tokie. Ir mummyse pareiga grūmėsi su malonumų šauksmu. Tik anuomet pareiga beveik visuomet nugalėdavo, ir mūsų mokytojams buvo lengviau. Nors tada tie laikai atrodė lyg pilkos prailgusios dienos. Ir vakar buvo tas pats, ir rytoj, ir, matyt, niekad nesibaigs.

Tiktai dabar, žiūrėdami iš laiko atstumo, pamatome, ko tuomet nematėme, įvertiname, ko nevertinome. Mūsų atmintyje iškyla ne vienas ir ne du mokytojai, kurių pamokymus prisimename, kurių dėstomus dalykus pamėgome, kurių pavyzdžiu sekėme. Amžinojo Tėvo planų įvykdymui reikėjo visų mokytojų įtakos, jų aiškių įrašų mūsų dvasioje ir gyvenime. Tiktai ar galėtume tvirtinti, kad užauginome visa, kas mummyse buvo sėjama, kad sąžiningai sukome ten link, kur link kreipiami buvome? Žodžius ir poelgius, kuriais žeidėme tas kantrias, pasiaukojusias širdis, jau pamiršome. Tėvams ir jiems tikriausiai ne kartą ir ašaras išspaudėme. Tiktai vėliau, gyvenimo mokyklos toliau mokomi, kai tapome savo vaikų mokytojais, supratome, kokie jie buvo mums ir kokie mes buvome jiems. Norėtūsi daug kartų atsiprašyti, šimtus kartų dėkoti už kantrybę, prilygstančią tėvų kantrybei, ir už tą ypatingą, mokytojišką meilę mokiniui. Joje - tėvų meilės atšvaitai, joje - žmonijos meilė augančiam ir bręstančiam savo nariui, kuriam ji nori perduoti savo tūkstantmečių patirtį, vėliau jo talentais save praturtinti ir taip amžinai jauna išlikti. Mokytojai moko mus ir mes kartu - žmoniją. Kol

Kelelis rudenį. Ilinojaus šiaurė, JAV.

*„Laimingas, kas atmeta nedorėlių
patarimą,
kas neina nusidėjėlių keliu
ir nebendruoja su pašaipūnais,
bet VIEŠPATIES įstatymu
džiaugiasi
ir šnabžda jo mokymą
dieną ir naktį. “*

(Ps 1, 1-2)

mokytojai dar nepavargo ir nenusivylė, kol dar širdyse yra ugnies, pasaulis ėjo ir eis pažangos keliu, keisis mūsų gyvenimas ir žemės veidas.

Neužtenka tėvų mokyklos, per mažai ir visų mokytojų pastangų, kad žmogus taptų tikru žmogumi, atpirktu ir išgelbėtu žmogumi. Kad žmonija nepaklystų pažangos keliuos, kad žemėje gyvuotų taika ir gerovė, kad bandymą žemiškuoju gyvenimu sektų amžina laimė, tam reikia tokio Mokytojo, kaip Dievo Sūnus. Ir Jis buvo čia, ir Jis šito išmokė, ir Jo palikimą mes turime širdyje ir rankose. Prašomas ir neprašomas Jis ėjo per miestus bei kaimus ir mokė, mokė, mokė. Gėrio ir tiesos išsilgusios žmonių širdys lyg margaspalvė augmenijos jūra gėrė dieviškosios tiesos lašus ir skleidėsi naujam gyvenimui įvairiaspalviais, įvairiarūšiais žiedais. Mokytojas niekam šviesos negailėjo. Ne vieną Jo šviesa akino, parodė vidaus nešvarumus. Žmoguje dieviškoji šviesa grūmėsi su žmogaus tamsa. Ką sakė žmonės - mokiniai? Geriau nuo Jo tolėliau... Aš ir be Jo visai neblogas esu... „Ir kas gali šitų žodžių klausytis?..“ O pasiteisinti mokiniai mokėjo tada, moka dabar. Mokytojas tetroško kūrinijos žiedą - žmogų dieviškai išpuošti, dieviškai apdovanoti ir šimteriopą grūdą nuimti.

Šio Mokytojo - dieviškojo - taip pat neaplenkė kiekvieno mokytojo likimas.

Žmogus moka pavandeniui plaukti, miniažmogiū būti, nepajudinamu akmeniu vietoje likti, kad tik to dieviškojo raugo priėmus mažiau, kad tik skurdus ir ribotas žmogiškas pasaulėlis nepaliestas išliktų. Nereikia dieviškų erdvių! Dievo vaikų laisvės nereikia! Geriau: kaip aš suprantu, taip ir gyvenu, kaip radom, taip ir paliksim. Nurodymai: neteiskite, atleiskite, dalykitės, nekraukite lobių... - dar šiaip taip suprantami, šiaip taip vykdomi. Bet jų daug ir jų viršūnė yra: „Būkite tokie tobuli, kaip ir jūsų dangiškasis Tėvas yra tobulas“ (*Mt 5, 48*). Didžiausias palinkėjimas žmogui ir kartu kvietimas. Kaip žemiškasis mokytojas trokšta visas žinias atiduoti, taip die-

viškasis - iškelti žmogų iki Dievo. Koks žmonių atsakymas?
Koks mano atsakymas Jam?

Dieviškojo Mokytojo teiginiai, Jo kvietimas pasiekia dvidešimtojo šimtmečio žmogų lygiai su tuo pačiu aštrumu. Kiekvienam reikia pačiam ir eiti, ir apsisprendimo žodį tarti. Už šimtaprocentinį derlių - šimtaprocentinis atlygis.

Mokytojų Mokytojas tarė: „Aš esu kelias, tiesa ir gyvenimas“ (*Jn 14, 6*). Jis - tikroji, būtinoji, gyvoji Tiesa. Jis - kelių Kelias. Jis - pilnutinis, įprasminamas Mokytojo mokiniui teikiamas Gyvenimas.

Ačiū *Mokytojui*, tėvams ir visiems visiems mokytojams! Ačiū, kad tikiu, žengiu, gyvenu!

„Laiškai lietuviams“, 1996 m. rugsėjis

ŽODIS LAIKUI

Gyvenimas - lyg audinys

Mūsų dienos nesulaikomai bėga į praeiti. Ir kokios jos įvairiaspalvės! Tik, rodos, tų šviesių, mus džiaugsmu apdovanojančių, mūsų ramybės išteklius papildančių ar dainai, ar šokiui pakviečiančių nėra per daug. O pilkųjų... nors dalyk jas kairėn, dešinėn, jei jų ir kitiems nebūtų per akis. Mums atrodo, jog gyvenam savo gyvenimą. Niekam nesvarbu, kokias dienas pagimdo mano mintys, norai ir darbai.

Mūsų gyvenimas sukasi į milžinišką audinio rietimą kasdien pailgėdamas, kasdien priimdamas praėjusios dienos spalvas. Audinyje siūlai vienas su kitu susieti artumu ir audinio raštu. Jei pasektume apmatus, jais protėvių gyvenimo siūlais praeitume tūkstantmečius iki mūsų pirmųjų tėvų, iki akimirkos, kada buvo sukurtas žmogus.

Ar gražus tas audinys nuo pirmosios žmogaus dienos žemėje iki šiandien? Auksu spindi pirmieji du siūlai - rojaus laikais pradėtasis audinys. Vėliau spindesį ir auksą pakeičia žemiška spalva, toliau matyti nutrauktas Abelio siūlas ir kraujuotasis Kaino. Daugėja siūlų, audinys plėtėja. O jo spalva, spalva! Nojaus laikais ji buvo labai negraži. Ir sutrūksta tada audinys lyg peiliu nurėžtas. Gal vien iš Nojaus šeimynos vėl iš naujo, nuo keleto siūlų audinys plėtėja ir plėtėja iki šių dienų milijardų. Visus visus žmones ten rasime: ne lik garsiuosius, žmonijos likimą blogin ar gėrin pasukusius, bet ir eilinius, ir save. Tik jame matyti daugiau nei gyvenime. Ten visos žmogaus mintys, troškimai ir darbai, jų padariniai ateities audinio spalvoms, gėrio ir blogio pusiausvyrai žmonijoje.

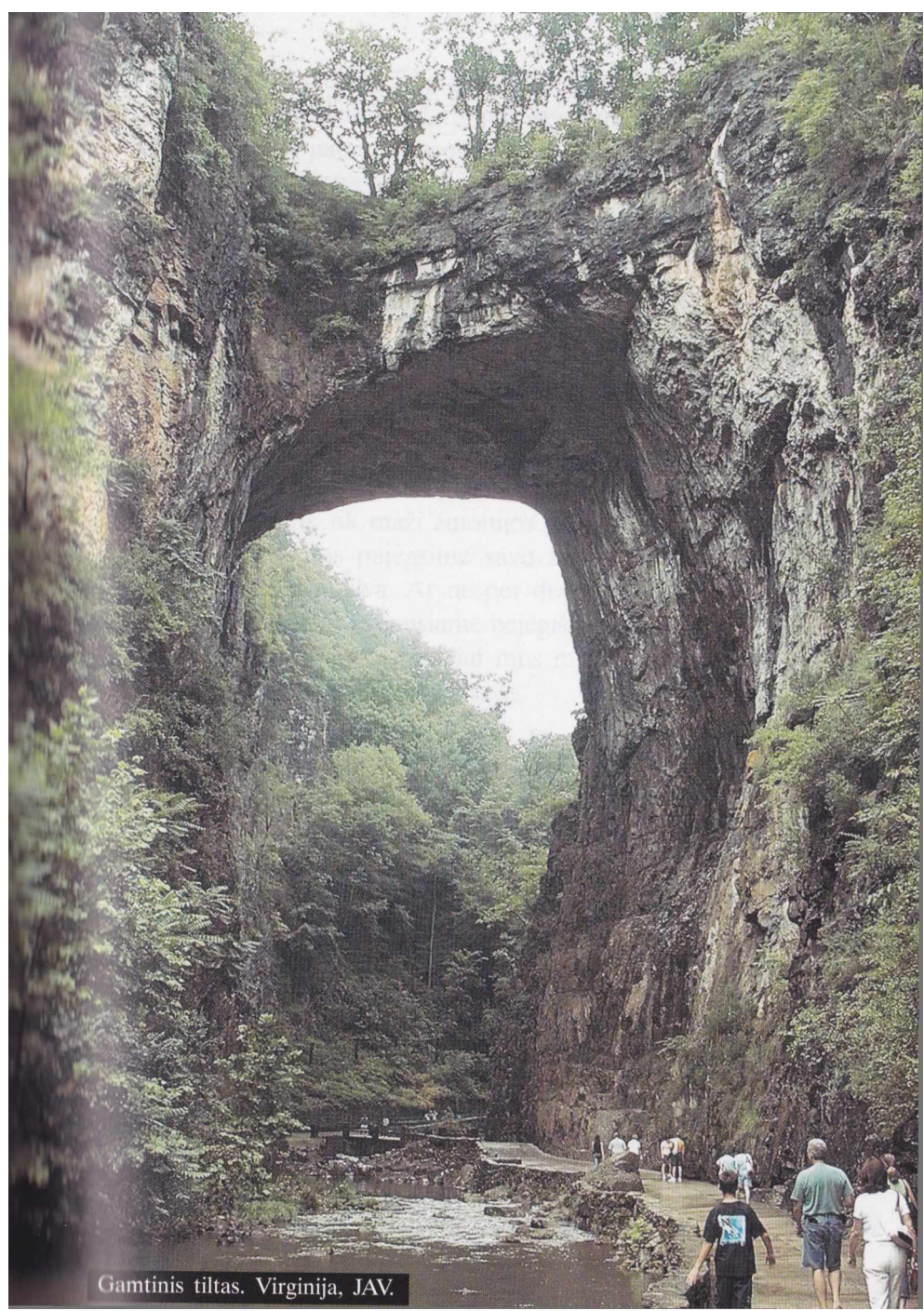
Kas yra lašelis vandenyne? Bet ir didžiausias vandenynas susideda iš mažų lašelių. Jei tas mažas lašelis ima ir nusidažo stipria spalva, jis nudažo ir aplinką.

Pirmaisiais amžiais po Kristaus žemės audinyje sušvinta dieviška spalva. Šimtmetis po šimtmečio gražėja žmonijos audinio spalvos, dieviškasis raugas savo galia sprogdina blogio bastionus ir antihumaniškumo imperijas, dalis žmonijos jau patiki savo karališka kilme ir dieviškuoju įvaikinimu. Tačiau krikščionybė žemėje ne tik auga bei stiprėja. Amžinoje gėrio ir blogio kovoje tamsa kartais bando viską užgesinti tai vienoje, tai kitoje šalyje. Žmonija lyg didžiulis gyvų lašelių vandenynas nuolat banguoja ir pro tarpiais netgi be vėjo nebūna visai ramu.

Naujojoje eroje Dievas tikėjosi ir dabar dar laukia naujo, atpirkimo perkeisto žmogaus gyvenimo. Drauge vylėsi net ir gamtos sugrąžinimo į rojus laikus. Dar VIII amžiuje prieš Kristaus gimimą pranašo Izaijo lūpomis Dievas nupasakojo tuos laikus:

„Tada vilkas viešės pas avį, leopardas gulsis su ožiuku. Veršis ir liūtukas ganysis kartu, - juos prižiūrės mažas vaikas. Karvė ir lokys bus kaimynai, kartu gulės jų jaunikliai. Liūtas ės šiaudus kaip jautis. Kūdikis žais prie angies lindynės, mažylis kiš ranką į gyvatės urvą. Visame mano šventajame kalne nebus vietos jokiai skriaudai nei jokiai niekšybei, nes žemė bus kupina Viešpaties pažinimo, tarsi jūros vandenų apsemta.“ (*Iz 11, 6-9*)

Mūsų laikais, mūsų aplinkoje mes matome laukinius paukščius ir žvėris, priartėjusius prie žmogaus, bet iki pranašystės išsipildymo dar toli gražu. Gamta priklauso nuo žmogaus. Jei žmonija laikosi toli nuo Dievo, tai ir gamta dalijasi nubausto žmogaus likimu. Būtų liūdna tai prisiminti, jei sykiu nematytume Dievo, kuris meilėje visada yra pirmas. Po pirmos nuodėmės nubaudęs žmogų, Dievas pažada Išgelbėtoją. Po tvano bausmės sako: „Niekad daugiau nebepasmerksiu žemės už žmonių kaltes, nes žmogaus širdies polinkiai yra pikti nuo pat jaunystės“ (*Pr 8, 21*). Po kiek amžių vėl tikrasis tikėjimas baigia išblėsti. Tada Dievas pašaukia Abraomą iš pagoniškos aplinkos, atiduoda jam ir iš jo kil-

Gamtinis tiltas. Virginija, JAV.

„Īeikite pro ankštus vartus, nes erdvūs vartai ir platus kelias į pražūt, ir daug juo einančių. Kokie ankšti vartai ir koks siauras kelias į gyvenimą! Tik nedaugelis jį atranda.“

(Mt 7, 13-14)

siančiai tautai „medumi ir pienu tekanči“ kraštą. Vėliau Mozę pasiunčia išvaduoti tautą iš Egipto vergijos. Dievas paskyrė ir pašaukė žmonijai padėti visą eilę patriarchų, pranašų ir Kristaus eroje - tūkstančius šventųjų. Visada Dievas pirmas. Atrodo, Jis nemato žmogaus nelabumo. Mums neatant Dievas stebi žmonijos audeklo audimą ir regimai arba neregimai įsikiša, kad kuri nors tauta nesugyvuotų, kad žmonija nesusinaikintų. Visą mūsų istoriją lydi atkakliai mus mylintis Dievas. Kaip tik ši meilė, „nematydama“ mūsų klaidų, palaiko kiekvieną mūsų gyvenimo dieną. Kada ir mes išmoksime taip atkakliai mylėti artimą, kad nematy-tume jo klaidų? Kada Dievas ir mums taps viskuo, tada ir mes įsitrauksime į istorijos kūrimą šviesia gėrio spalva. O audinys, kurį kasdien audžiame, pasipuoš akį traukiančia Tiesos, Gėrio ir Grožio spalva. Nors esame tik maži žmonijos vandenyno lašeliai, bet jei mūsų bus daug, mes pajėgsime savo aplinką ir tautą nudažyti įvykdyto Dekalogo spalva. Ar ne per drąsu to tikėtis? Ir pilkiausioje kasdienybėje, ir didžiausiame bejėgiškume nesame vieni. Prie mūsų visada yra Dievas, atkakliai mus mylintis, visagalis Dievas.

„Laiškai lietuviams“, 1995 m. gruodis

Tirpstančio laiko akivaizdoje

Paskutinę senųjų metų dieną taip lengva panirti į švelnios melancholijos upę ir ramiai plaukti, stebint praėjusių dienų vaizdus. Kokie jie įvairūs! Kartu su jais atsikartoja džiaugsmo, paguodos, ramybės ir kitokių malonių patirčių akimirkos. Tačiau glostančių širdį ir sielą emocijų tėkmėje pasirodo ir sunkūs lai-

kotarpiai, gal ne savaitę ir ne mėnesį kankinę mus. Jie atneša gilius atodūsius, o kartais ir ašarą tenka nubraukti. Bet visa tai jau praeitis, negrįžtamai nutekėjęs laiko upės vanduo.

Artėjant prie Naujųjų metų slenksčio pasirodo ir neįgyvendintų svajonių, šviesių lūkesčių bei džiaugsmingos vilties banga. Taip ma- ga patikėti, kad ji bus didelė ir stipri ir neš tave per visas ateinančių metų dienas. Protas, savo ruožtu, primena praeityje iškilusias, nors ir daug vilties teikusias, bet greitai nulsūgusias, panašaus pobūdžio bangas. Pradėjęs kalbėti, protas nenori nutilti. Jis taip pat primena emocijomis nepažymėtas, monotoniškų pareigų pilnas, pilkutėles kasdienybės dienas, kurių bene daugiausia ir buvo.

Naujųjų metų naktį mes linkime kitiems, nesąmoningai ir sau, kad ateinantieji būtų geri, ramūs, sveikatingi, laimingi... Tiek mes, tiek jie jau bandėme tokiais padaryti kiekvienus praėjusius metus. Nepavyko! Kur ta kelrodė žvaigždė. Trims Karaliams kelią rodžiusi ir nuvedusi prie išganymo Šaltinio? Aišku, žmogiškajai negalimybei reikia dieviškosios visagalybės. Bet kaip šią paramą prisišaukti?

Sykį viena moteris guodėsi kunigui:

- Atėjo senatvė, įvairūs negalavimai neatstoja nei dieną, nei naktį, ir mano visos dienos vienodai pilkos, o kartais niūrios, tam- sios, net juodos. Taip sunku ir jokie pragiedrulio nei dabartyje, nei ateityje... Tiesiog gyventi nebesinori. Ir kam mane tokią Die- vas žemėje dar laiko?

Nedavęs per daug įsisiūbuoti, kunigas paklausė:

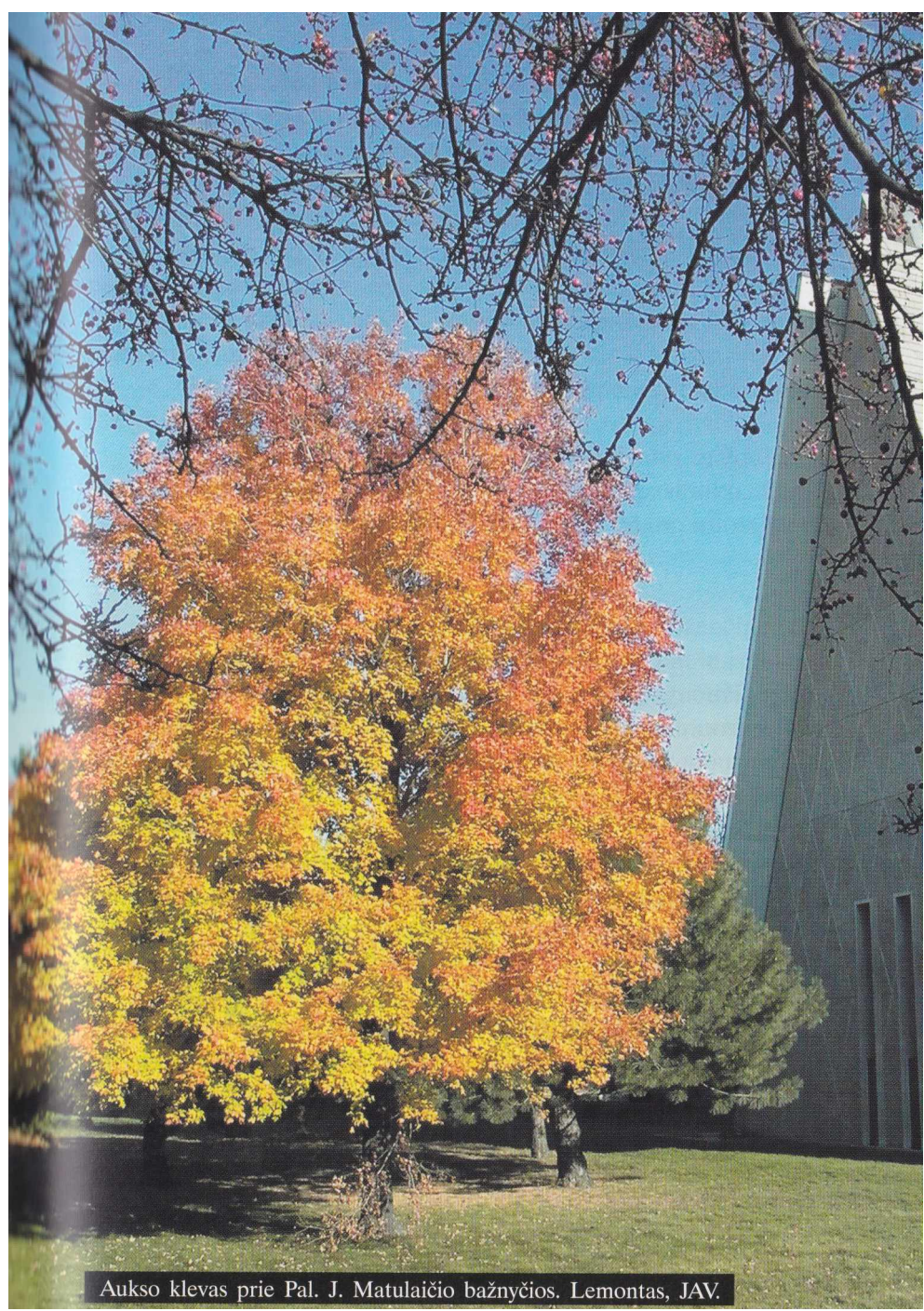
- Ar turite vaikų, anūkų, kitų giminių ir šiaip artimų žmo- nių, kuriuos mylite, kuriems gero linkite?

- Taip, ir čia [*Amerikoje - red. past.*], ir Lietuvoje. Tik gai- la, kad ne visi ir ne visiems gerai sekasi, - atsakė moteris.

- Ar norėtumėte jiems padėti?

- O taip, žinoma.

- Priemonė labai paprasta, o rezultatai labai nepaprasti. Nuo šiol kasdien pradėkite kalbėti rožančių. Jei norite, melskitės kiekvieną dieną už kitą žmogų, jei norite, už kelis ar visus. Tačiau be praleidimų, kasdieną iki pat tos valandos, kada Dievas

Aukso klevas prie Pal. J. Matulaičio bažnyčios. Lemontas, JAV.

„Prašykite, ir jums bus duota, ieškokite, ir rasite, belskite, ir bus jums atidaryta. Kiekvienas, kas prašo, gauna, kas ieško, randa, ir beldžiančiam atidaroma. Argi atsiras iš jūsų žmogus, kuris savo vaikui, prašančiam duonos, duotų akmenį?! Arba jeigu jis prašytų žuvies, nejaugi paduotų jam gyvatę? Jei tad jūs, būdami nelabi, mokate savo vaikams duoti gerų daiktų, juo labiau jūsų dangiškasis Tėvas duos gera tiems, kurie jį prašo.“

(Mt 7, 7-11)

pasišauks. Švč. M. Marija yra pažadėjusi tarpininkauti tiems, kurie kasdien sukalba bent vieną rožančiaus dalį. Beje, padėdama kitiems, jūs ne mažiau ir sau padėsite. Ar pažadate?

- Pažadėt pažadu, tiktai rožančiaus neturiu ir kaip jį kalbėti jau pamiršau.

- Tuoju pat gausite rožančių ir knygutę. Te Dievas stiprina šį jūsų pasiryžimą.

Po metų artimieji atvežė ją velykinės išpažinties. Vos kunigą pamačiusi, moteris prabilo:

- O kunige, kaip mano gyvenimas pasikeitė! Dabar gyvenu ramybėje. Man gera.

Jaučiu savo gyvenimo prasmę. Juk aš ir mano malda reikalinga kitiems. Tiesa, negalavimų ir sunkumų pasitaiko, kaip ir anksčiau, tiktai dabar aš jų kažkaip nejačiu. Mano nuotaika dabar nuolat giedra.

Dar po metų:

- Dabar aš per dieną sukalbu jau ne vieną rožančiaus dalį. Taip pat meldžiuosi skaitydama maldaknygę. Dažnai mąstau apie Kristaus gyvenimą, amžinybę, dangų. Tai mane paguodžia ir stiprina. Savo vienišumą ir visus kryžius aukoju už artimuosius. Man rodos, už visa tai Dievas man gausiai atlygina. Negaliu jums atsidėkoti, kunige, už išgelbėjimą iš niūrių ir beprasmiškų mano senatvės metų.

Žvaigždė, nuvedusi į maldą ir aukojimąsi, prišaukė aiškiai juntamą Aukščiausiojo pagalbą ir sunkius metus perkeitė į ramybės, paguodos ir gyvenimo įprasminimo metus. Ir ši Visagalio dovana iš tos moters nebus atimta.

Laimingasis mūsų laikas bei jo trukmė priklauso nuo Dievui ir artimui nesavanaudiškai atiduoto laiko. Gauni daugiau nei atiduodi, nes davėjas yra Dievas.

Metai netrunka praeiti. Su kiekvienais metais žemiškojo laiko mums lieka vis mažiau. Daugiau laiko aukodami, ne tik pratęsiame laimės viešnages, bet ir vis daugiau pasiruošiame amžinybei. Juk žemės gyvenimas yra skirtas bandymui, brendimui, tobulėjimui.

Neregimai negirdimai prislinkęs, mūsų protu naudodamasis, gundytojas Įtikinės: neverta Dievui aukoti daugiau laiko, geriau dabar neprasidėti su tokia nuobodybe, atidėk ateičiai, yra kur kas svarbesnių ir malonesnių dalykų, žemėje yra tiek daug ne-nuodėmingų malonumų, verčiau neprasidėti su tokiais abstrakčiais dalykais, nes gyvename konkretų žemišką gyvenimą, suspėsi, dar daug laiko turi, o jeigu labai jau nori, tai pradėk, bet tik ne šian-dien, ir t. t.

Žmones suskirsčius, galima būtų pensininkus priskirti lai-mingųjų kategorijai, nes jie turi laiko (taip bent galvojama). Tuo tarpu dirbančiuosius kankina kasdienybės monotoniya ir besisu-kanti pareigų, rūpesčių, reikalų karuselė, o kartais dar blogasis laikas kryžiumi užgula pečius. Nei rėk, nei bėk, bet turi viską išverti. Kaip dažnai šitie sunkumai erzina, nervina, pykina, žodžiu - atima ramybę, džiaugsmą, kartais net ligą įvaro. Tačiau ir pas-tariesiems žmonėms yra kelrodė žvaigždė, tik reikia ją pamatyti.

Šv. Mišių aukoje įvyksta perkeitimo stebuklas. Minėtoji mo-teris laiko dovanos tinkamo panaudojimo dėka galėjo perkeisti savo gyvenimą. Perkeitimo stebuklu gali naudotis visi.

Yra ne tik mokslo, meno, technikos, bet ir tobulybės genijų. Jie ėjo tos pačios žemės, tokio pat gyvenimo keliu. Tačiau ką jie darė kitaip?

Pirma. Jie buvo jautrūs Dievo žodžiams, stengėsi juos su-vokti ir išsaugoti, mąstė apie juos ir jų laikėsi. O mes juos greitai užmirštame, jie praeina pro mus.

Antra. Jie suprato, kad Dievas nieko nedaro šiaip sau ir kad gyvenime nėra nieko beprasmiško.

Trečia. Jie šventai tikėjo, kad vienintelis tiesus kelias žemėje yra Dievo valios vykdymo kelias.

Ketvirta. Jie mokėjo įprasminti visą laiką, koks jis bebūtų.

Taigi kaip įprasminti laiką, kaip jį perkeisti? Tam reikia ryto intencijos ir vakaro aukos.

Kiekvienas, net įprastinis, daugybę kartų besikartojantis veiks-mas yra reikalingas amžinybei, jeigu mokame jį panaudoti amžiny-

bei. Ryto intencija mes pasirenkame, kam skiriame šią dieną. Jeigu ryte žmogus viską paveda Dievui ir dėl Dievo pasiruošęs atlikti visus darbus, ištvirti sunkumus ir priimti visa, kas jį beištiktų, tuomet, priimdamas tos dienos Dievo valią ir ją vykdydamas, jis meldžiasi savo darbu. Jeigu vakare kaip didelį turtą jis paaukoja Dievui savo dienos veiklą bei visas akimirkas, padėkoja už pagalbą ir atsiprašo už klaidas, tada ir įvyksta perkeitimas. Žmogaus diena tuomet tampa žmogaus ir Dievo diena, Kūrėjo ir kūrinio bendros kūrybos diena. Ji darniai įsilieja į Visatos kūrimo mozaikos istoriją.

Prisiminkime Kristaus nuo kalno paskelbtą konstituciją. Joje - ir žmogaus pasaulėžiūros formavimo kelrodžiai, ir vidinių nuostatų bei elgesio dėsniai. Kartu yra ne tik pažadėtas, bet ir realiai išsipildantis atlyginimas čia ir anapus. Ar galime tobulėti Kalno pamoksle išvardytuose nurodymuose? Ne tik galime, bet ir privalome. Tuo mūsų kasdienos perkeitimas atneša didesnę dvasinę naudą ir mums, ir mūsų aplinkai, t. y. mes augame pašvenčiamojoje Dievo malonėje. Šia malone žmogus tampa stiprus Dievo galia. Sielos dangus šviesėja, nuotaika gerėja, sunkumai mažėja, žodžiu, gėrio ir laimės vis daugiau, nes žmogus vis prie Dievo arčiau ir arčiau.

Šv. apaštalas Jonas stebina tvirtinimu: „Visiems, kurie jį priėmė, jis davė galią tapti Dievo vaikais...“ (*Jn 1, 12*). Jei vaikai myli tėvą, tai su juo nori būti ir bendrauti ne tik retkarčiais, bet visada, kiekvieną dieną, kiekvieną valandėlę. Kaip būti geru dangiškojo Tėvo vaiku be dienos perkeitimo, be bendravimo su Dievu, be Jo valios vykdymo, be dažno meilės žodžio, atliepiančio į Jo meilės begalybę?!

Jei dangaus šventieji galėtų mums ko nors pavydėti, tai jie mums pavydėtų laiko ir jo galimybių. Laikas vertingas kaip ir amžinybė.

Naujųjų metų dieną gaunu Dievo dovaną, vadinamą laiku. Ko tad Dievas laukia ir tikisi iš manęs šiais metais? Viena aišku: labai daug.

O laikas vis krenta praectin nematomais lašais. Metų skaičius

vis auga už nugaros, o iš priekio - mažėja. Einu prie ribos, dviejų pasaulių ribos. Kol dar esu žemiškoje laiko dovanoje, įsirašau į atmintį, išgraviruoju savo sieloje kelią rodančius žodžius: LAIKAS! DIEVAS! AMŽINYBĖ!

„Laiškai lietuviams“, 1999 m. sausis

Pasaulio atjauninimas

Modernių laikų modernūs teiginiai linkę mus suklaidinti. Informacijos priemonės vos ne kasdien skelbia visokiausių tyrimų rezultatus, naujus atradimus bei išradimus. Jie apima ne tik mokslo, technologijos, sveikatos, bet ir visas žmogaus gyvenimo, gamtos bei kosmoso sritis. Kiekviena naujovė yra lyg riba, atskirianti senąją dalykų padėtį nuo naujos. Mums atrodo, kad naujų dalykų apsuptyje, nuolatos praturtinami naujomis žiniomis, atsikratę senų požiūrių, ir patys tampame vis naujesniais, tarsi jaunesniais žmonėmis. Tiktai vieno negalime suprasti: kodėl pasaulis nuo to netampa nė kiek geresnis? Kodėl žemėje nemažėja neteisingumo, skurdo, bado, karų, ligų, nelaimių ir t. t.? Sutelkusi ir suvienijusi savo jėgas bei panaudodama mokslo pasiekimus, šiuolaikinė žmonija tikrai galėtų išspręsti daugelį tokių senų kaip Žemė problemų. Ar nebandė spręsti? Dar ir kaip! Ne vien naujomis idėjomis, santvarkomis, įvairiais -izmais bei pertvarkymais, bet ir revoliucijomis, trėmimais, karais ir pan. Po ciklopiinių pastangų ir ašarų bei kraujo upių vis vien liko senosios problemos, nes liko senas, tiktai moderniai senas žmogus.

Rojaus jaunystės gražinimas

Žmogaus senatvė, be teigiamų bruožų, turi ir neigiamų: sustingimą, nusilpimą, apribotas galimybes, gęstančią gyvybės jėgą, artėjanti kūno sunykimą.

Prieš 2000 metų žmonija buvo tikrai susenusi. Pagonių pasaulis pasižymėjo valdovų tironija, vergove, beširdiškumu, doroviniu sugedimu. Izraelio tautos mokytojai buvo paskendę formalumuose ir daugybėje prisigalvotų papročių. Buvo pamiršta kas būtina, o griežtai reikalaujama vykdyti kas nebūtina. Šis senatvės simptomų apimtas, vos vegetuojantis pasaulis turėjo sunykti.

Betliejuje gimė jėga, „iš seno daranti nauja“. Iš ten ištryško jaunystės versmė, per 20 amžių jau spėjusi pasklisti po visą pasaulį. Tada atsirado kelias į prarastą rojų, lyg į žmonijos jaunystę. Dievo Sūnus, sutaikęs žmoniją su Tėvu, mus išaukštino iki rojaus būsenos, padarydamas mus Dievo vaikais.

Ar mes jau rojuje? Deja, gana toli nuo jo. Kodėl? Pirmieji tėvai savo klusnumu galėjo lengvai pereiti į dangiškąjį rojų. Kiekvienas žmogus klusnumu Dievui iš žemės gali patekti į dvasinį rojų, Kristaus pavadintą Dievo karalyste žemėje. Kelias, galimybės, pagalba - viskas yra duota. Keliudami nuo pat vaikystės, milijonus kartų turime rinktis: už ar prieš. Mūsų pasirinkimų kryptys ir jų atskiros sumos nulemia šiandieninę mūsų vietą tame kelyje ir likusį atstumą iki tikslo.

Jaunystė senatvėje

Ar tikrai jaunas yra tas, kuris jaunas amžiumi? Nebūtinai. Štai jaunuolis, pažįstantis visa, kas taip sena: jis moka lengviausiu keliu tenkinti savo aistras, panaudoti net blogiausias priemones savo tikslui pasiekti, nesiskaityti nei su artimu, nei su Dievu. Arba mergina, pavargusi nuo gyvenimo“, atsigaivinimo ieškanti narkotikuose ir bandanti laimę sutikti laisvos meilės labirintuose. Jaunystės nema-

tome tokio jaunimo išdidžiame pasipūtime, artimą užgožiančiose ambicijose, savanaudiškume, egocentrizme ir t. t.

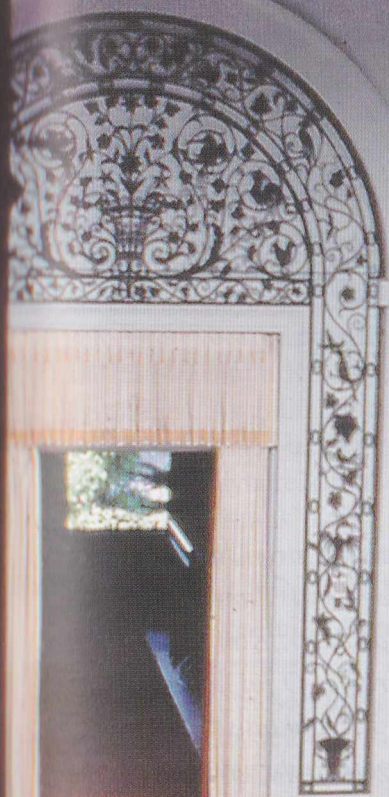
Ir atvirksčiai, ar jūsų nežavi senyvo amžiaus asmens orumas, išmintis, artimo supratimas, atjauta ir tokia visų dorybių branda, kad su šiuo žmogumi traukia kuo ilgiau būti ir vėl kuo greičiau su juo susitikti. Ar nepastebėjote, kiek jie turi jaunatviškų planų ir energijos? Kaip jie stengiasi ne tik padėti kitiems, bet ir gyventi dėl kitų. Jaunystė visada užburia ir traukia. Dievas yra amžinoje jaunystėje. Jaunystė - meilės amžius. O kokia graži subrendusi savęs atsižadanti ir besiaukojanti meilė!

Nuodėmė sendina

Kaip žmonija pradėjo senėti? Nuo pirmosios nuodėmės rojuje per milijardus nuodėmių augančioje ir besiplečiančioje žmoniijoje. Lengva nuodėmė nusilpnina, sunki nuodėmė sustabdo žmogaus dvasinį augimą, vystymąsi ir pakenkia derliui. Aišku, žmogus - ne angelas. Nuodėmė kaip neišvengiamybė persekioja jį. Gelbsti Bažnyčia. Žmogus net ir gimsta senas: su gimtąja nuodėme. Jį padaro jaunu Krikšto sakramentas. Tačiau po jo žmoguje tūkstančius kartų prabunda nuodėmės senatvės ilgesys ir nuožmiai persekioja pagundos. Todėl žmogus daugelį kartų vis atkrenta. Bažnyčia siūlo kuo dažniau naudotis dvasią atjauninančiu Sutaikinimo sakramentu.

Visas žemės laikas skirtas išauginti ir subrandinti šimteriopą derlių. Nuodėmėse praleistas laikas ne tik nebrandina, bet pakenkia, lyg pastumia atgal. Nuodėmės senatvėje žmogaus dvasia sustingsta nepajėgume gėriui ir į ją jau nebegali patekti dieviškojo gyvenimo srovė, žmoguje negali veikti Šventoji Dvasia. Tuomet dvasinis gėris, malda, Bažnyčia, Dievas tokiam žmogui visiškai netenka paklausos. Jam net ir tikėjimo tema tampa pati nuobodžiausia iš visų, nemėgstama ir nepageidaujama.

Dvasinė jaunystė neįgyjama be pastangų. Reikia prisiversti pa-

George Eastman Mansion, fotomuziejus. Ročesteris, JAV.

„Štai vienas jaunuolis prisiartino prie Jėzaus ir paklausė: „Mokytojau, ką gera turiu daryti, kad įgyčiau amžinąjį gyvenimą?“ Jis atsakė: „Kam manęs klausi apie gera? Vienas tėra Gerasis! O jei nori įeiti į gyvenimą, laikykis įsakymų“. Tas paklausė: „Kokių?“ Jėzus atsakė: Nežudyk, nesvetimauk, nevok, melagingai neliudyk; gerbk savo tėvą ir motiną; mylėk savo artimą kaip save patį. Jaunuolis tarė: „Aš viso to laikausi. Ko dar man trūksta?“ Jėzus atsakė: „Jei nori būti tobulas, eik parduok, ką turi, išdalyk vargšams, tai turėsi lobį danguje. Tuomet ateik ir sek paskui mane“. Išgirdęs tuos žodžius, jaunuolis nuliūdęs pasišalino, nes turėjo daug turto.“

(Mt 19, 16-22)

likti nuodėmės viliones, įvertinti save tarsi Dievo teismu, kad galėtum iš nuodėmės sąstingio pereiti į veržlų atgimdančios jaunystės kelią.

Naujoji pradžia žmonijos istorijoje

Pirmoji pradžia - tai rojus ir žmogaus sukūrimas. Naujoji pradžia - žmogaus atpirkimas ir rojus atstatymas (deja, tik galimybė).

Mūsų modernų pasaulį neįmanoma įtikinti, kad jo išgelbėjimas iš neteisybės, prievartos, ašarų, kraujo... yra galimas, kad gelbėjimo teoriją paskelbė suaugusiu tapęs Betliejaus Kūdikis, kad nuo pirmųjų Kalėdų mūsų žemėje prasidėjo iš esmės naujas gyvenimas. Ar galima įtikinti pasaulį valdančiuosius, kad visi moderniojo amžiaus laimėjimai blogose rankose atneš blogį, kad pasauliui pagydyti reikia ne vadinančių save krikščionimis, bet gyvenančių Kristaus dvasia žmonių. Tik atsidūrę būtent pastarųjų rankose mokslo ir technologijos pasiekimai tarnaus gėriui ir žmonių labui. Kol žmogus, laiką save pasaulio viešpačiu, nenusilenks Visatos Viešpačiui, tol pasaulis ir liks senas, žaizdotas, besikanstantis ir nežinąs, kaip iš šio liūno išbristi.

Kristus atnešė Didžiąją Naujieną apie naują žmogų ir naują pasaulį. Jis atskleidė amžinosios jaunystės paslaptį, visus pašaukė tapti Dievo vaikais ir davė gaires naujam gyvenimui. Kalėdos nuims kalba apie Naująją karalystę - žemėje ir žmoguje. Todėl supraskime, kodėl Bažnyčia prieš šventes pakviečia pasinaudoti atjauninimo sakramentu.

Dvasinės jaunystės kelias

Kokie pagrindiniai reikalavimai jaunystei?

Pirmoji nuodėmė visatoje, angelų padaryta, buvo puikybės nuodėmė. Todėl jai reikia priešpastatyti pagrindinę dorybę - nuo-

lankumą. Kurią iš dorybių Kristus įsakmiai pabrėžė? „...mokykitės iš manęs, nes aš romus ir nuolankios širdies...“ (Mt 11, 29).

Kiek daug reikia nuolankumo, kad amžinai blogiu susigundantis žmogus persiauklėtų į Dievo dvasios pilną žmogų. Ar daug, ar mažai šiuo požiūriu mums reikia pasikeisti? „Jeigu neatsiveršite ir nepasidarysite kaip vaikai, neįeisite į dangaus karalystę. Taigi kas pasidarys mažas, kaip šis vaikelis, tas bus didžiausias dangaus karalystėje“ (Mt 18, 3-4). Kokie priešingi žmogaus troškimai šiems Kristaus pamokymams bei kojų plovimo pavyzdžiui!

Sakoma, kad iš rojaus liko žemei tyros kūdikio akys. Dvasinei jaunystei reikalingas tyrumas, t. y. laisvė nuo visų nuodėmių. Gailestis ir malonė naikina susitepimus ir padeda tapti nauju žmogumi. Kristus užtikrina: „Palaiminti tyraširdžiai: jie regės Dievą“ (Mt 5, 8).

Tačiau viską vainikuoja meilė. Dievo meilė mums ir mūsų atsakomoji - Dievui pakeičia mus ir padaro naujais žmonėmis. Kaip lengva praktikuoti meilę Dievui: Jis kasdien sukiojasi apie mus jos prašydamas. Tiesa, Jis labai gerai užsimaskavęs kiekviename mūsų artimame. Ar atpažinsime Jį, ar parodysime meilę Jam? „Iš tiesų sakau jums, kiek kartų tai padarėte vienam iš šitų mažiausiųjų mano brolių, man padarėte“ (Mt 25, 40). Nemeluokime sau. Dievą mylėti nėra sunku. Jis per daug arti, kad negalėtume pasiekti savo mintimis, žodžiais ir veiksmais.

Nuolankumas, tyrumas ir meilė sparčiai veda Kristaus nutiestuoju keliu į žmogiškosios būties pilnatvę. Taip tampame naujais žmonėmis, naujai matome ne tik Dievą, bet ir mus apsupančią laikinąją šios žemės tikrovę. Naujai sprendžiame, naujai viską vertiname, nes Dievo artumas mus ne tik persmelkia, bet ir pakeičia mūsų požiūrius. Naujosios Dievo įžvalgos, dvasios gelmes paliečiančios Dievo patirtys ir vis stipriau įsiliepsnojanti Dievo meilė taip pagauna žmogaus dvasią, kad ji tarsi atsiskiria nuo žemės, tampa nepaveikiama žemiškumo ir pradeda gyventi rojaus gyvenimą žemėje.

„Laiškai lietuviams“, 2000 m. gruodis

Upė prie Niagaros krioklių, Kanada.

„Leiskite mažutėliams ateiti pas mane ir netrukdykite, nes tokių yra Dievo karalystė. Iš tiesų sakau jums: kas nepriima Dievo karalystės kaip kūdikis, - neįeis į ją.“

(Mk 10, 14-15)

ŽODIS
BESIGILINANTIEMS

Žiburiai liturgijoje

Istorija

Senosiose kultūrose ir religijose šviesa neatsiejama nuo regėjimo ir pažinimo. Todėl ji paprastai buvo laikoma dieviškumo dalimi ar savybe. Šviesą taip pat siedavo su gyvybę teikiančia priežastimi, laime, sveikata, žiniomis ir net grožiu.

Šviesų naudojimas liturgijoje kyla iš 4 šaltinių: žydų papročių, pagonių religinių ceremonijų, pagonių šventinių papročių ir krikščionių liturgijos.

Senajame Testamente, Išėjimo ir Samuelio knygose, nurodyta, jog septynžvakė, padaryta iš gryno aukso, turi visą laiką būti šventykloje ir dieną naktį privalo degti visos 7 žvakės, simbolizuojančios 7 pasaulio sukūrimo dienas. Prie pranašų kapų buvo įprasta palaikyti amžinąją ugnį. Švenčių metu vartodavo fakelus, aliejinius žiburius. Ypač daug jų uždegdavo per Padangčių, Hanukkah ir kitas šventes.

Pagonių tautos lempas ir žvakes vartodavo tiek religiniais, tiek pasaulietiškais tikslais. Buvo įprasta šventovėse laikyti degančius žiburius. Stubus bei imperatorių statulas taip pat pagerbdavo žiburiais. Švenčių metu žmonės uždegdavo žiburius ir prie savo namų pagrindinio įėjimo. Neužmiršdavo ir savo mirusiųjų. Žiburiai degdavo dėl dviejų priežasčių: pagerbiant mirusįjį ir jam pašviečiant pomirtinėse tamsybėse. Valdovų rūmuose per įvairias šventes buvo vartojami fakelai, lempos, žvakės.

Krikščioniška šviesų simbolika daug platesnė ir gilesnė, nuėinanti net į abstrakcijas. Čia šviesa - tai džiaugsmas, optimizmas, gerumas, tyrumas, grožis, šventiškumas, vertumas, gyvybė ir pan. Tuo tarpu tamsa simbolizuoja priešingus dalykus - visa, kas bloga.

Krikščionybėje einama dar toliau ir šviesa asocijuojama su Dievu, nes Šv. Raštas Dievą aptaria kaip šviesą. Iš daugelio tokių palyginimų prisiminkime vieną: „Jame buvo gyvybė, ir ta gyvybė buvo žmonių šviesa“ (*Jn 1, 4*).

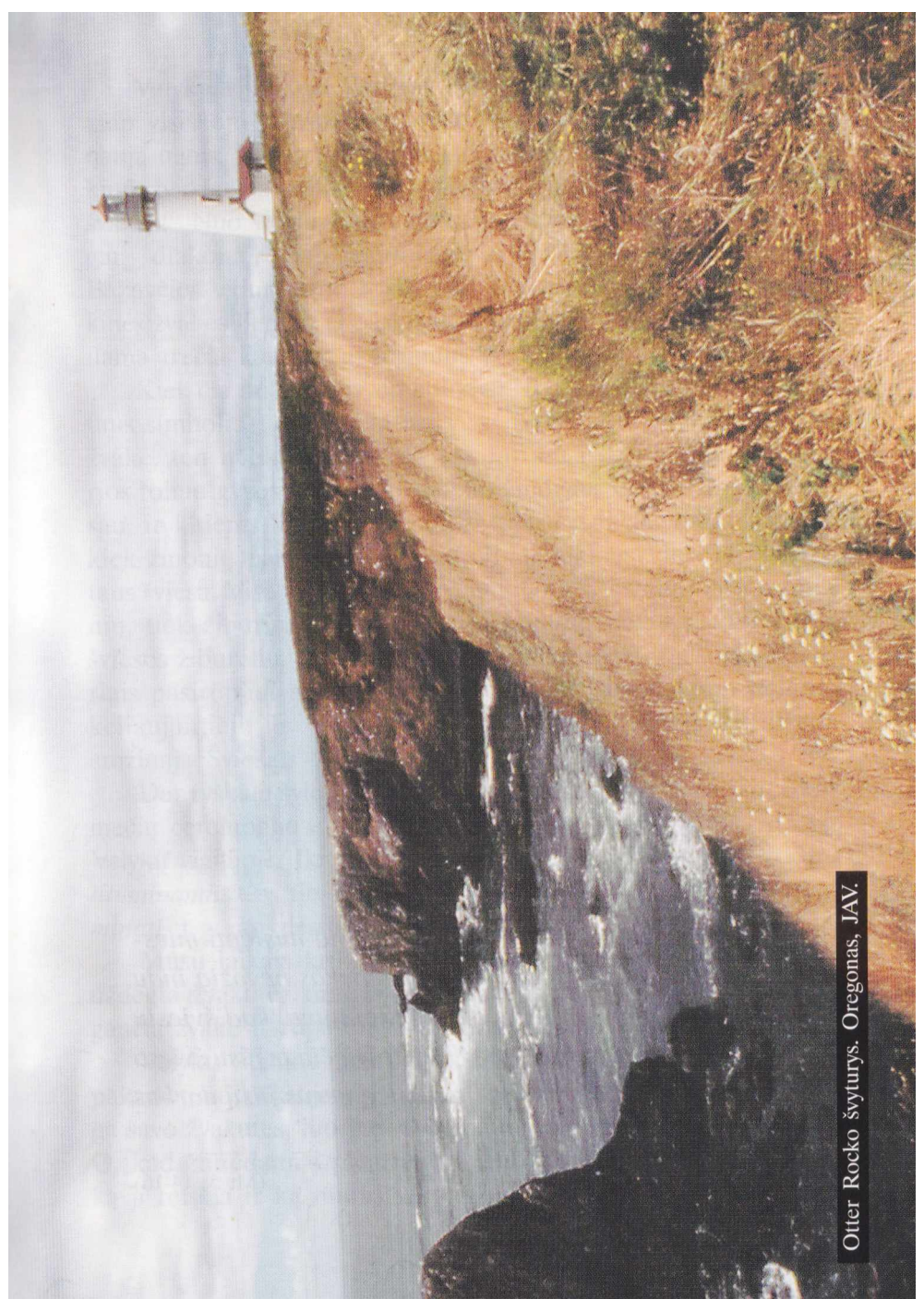
Liturginis vartojimas

Jau daug šimtmečių vyrų ir moterų **vienuolynuose**, kur kartu kalbamos liturginės valandos, kiekvienos tokios valandos pradžioje, kai giedamas ar kalbamas himnas, uždegama bent viena žvakė, simbolizuojanti Kristaus mokslo šviesą.

Kalėdų liturgija koncentruojasi į mūsų pasaulin ateinančią dieviškąją šviesą. Ji šviečia ir naikina visas tamsybes. Tėvo valios aktu visata iš nebūties tamsos buvo pašaukta į būtį, į šviesą. Kalėdose Kristus iš įsčių tamsos išsina į mūsų žemės šviesą, pats būdamas šviesa žmonėms apšviesti.

Kristaus paaukojimo dieną (vasario 2 d.) įvyksta per Kalėdas prasidėjusios šviesos temos užbaiga su žvakių šventinimu ir procesija su degančiomis žvakėmis. Šventės liturgijoje kartojami žodžiai iš senojo Simeono giesmės: „... šviesą pagonims apšviesti ir tavosios Izraelio tautos garbę“ (*Lk 2, 32*).

Velykų laikas pirmiausia išraiškiai iškelia aikštėn šviesos pasauliui, kuri yra Kristus, pergalę prieš nuodėmės tamsą. Gavėnios šiokiadienių mišių Evangelijos žodžiai rodo, kaip žmonių nuodėmių tamsa kaskart vis arčiau puola Kristų, norėdama Jo šviesą užgniaužti ir net nužudyti Jį, kad pasaulyje nebūtų Jo šviesos. Tai vyksta Didįjį penktadienį, kai Kristus po mirties patenka į kapo tamsą. Bet neilgam. Po prisikėlimo Jis nebeprineamas jokioms tamsos jėgoms.

Otter Rocko švyturys. Oregonas, JAV.

„Jūs pasaulio šviesa. Neįmanoma nuslėpti miesto, kuris pastatytas ant kalno. Ir niekas nevožia indu degančio žiburio, bet jį stato į žibintuvą, kad šviestą visiems, kas yra namuose. Taip tešviečia ir jūsų šviesa žmonių akivaizdoje, kad jie matytų gerus jūsų darbus ir šlovintų jūsų Tėvą danguje.“

(Mt 5, 14-16)

Velykų vigilijoje, Didžiojo šeštadienio liturgijoje, matome, kaip visiškoje tamsoje senovišku būdu - su titnagu Iškeliamą naują ugnį, įkuriamas naujas laužas, nuo kurio uždegama velykinė žvakė. Bažnyčios gale kunigas užgieda: „Kristus mums šviečia!“ Nuo velykinės žvakės savo žvakutes užsidega kiti kunigai, diakonai, patarnautojai, žodžiu, artimiausia aplinka. Bažnyčios viduryje po tokio paties užgiedojimo turintieji velykinės žvakės liepsną ją paskleidžia į aplinką. Prie altoriaus užgiedama trečią kartą ir uždegamos visos bažnyčios šviesos.

Kiek čia nuostabios simbolikos! Nuo velykinės žvakės (Kristaus simbolio) šviesa plinta į visas puses. Kur praėjo velykinė žvakė, ten neliko tamsos. Šviesa tartum išsklido į daleles, kurių toliau gyvos ir dega kiekvieno žmogaus delne. Ji padeda ir sau, ir kitiems kelią nušviesti. Ši šviesa gali dalytis tiek kartų, kiek žmonių panorės ją priimti. Ji stebuklinga, nes tai - Kristaus šviesa. Visa bažnyčia yra banguojanti šviesų jūra. Kiek žmonių, tiek žiburių, tiek vynmedžio šakelių, tiek Kristaus gyvos šviesos žiburėlių. Pagundų ar gyvenimo audrų užgesintais žiburiais pasirūpina arčiausiai stovintieji, kartu gyvenimo kelionę keliaujantieji. Ir visi, susijungę Kristuje, keliauja į didžiąją amžinąją Šviesą.

Dar ryškiau šviesos ir žvakių simbolika matyti praėjusių šimtmečių ceremonijose, kada suaugusieji buvo krikštijami kaip tik Velykų vigilijoje. Iki krikšto jie buvo vadinami lotynišku žodžiu *illuminandi*, t. y. tie, kurie bus apšviesti. O po krikšto - jau *illuminati*, t. y. apšviestieji.

Mūsų laikais krikšto metu įteikiama nuo velykinės žvakės uždegta žvakutė, kunigui tariant šiuos žodžius: „Priimk šią degančią žvakę ir rūpestingai saugok krikšto malonę“.

Velykų vigilijos metu, prieš krikšto pažadų atnaujinimą, lyg pakartotinai krikštijantis, tikintieji vėl nuo Velykų žvakės užsidega savo žvakutes, tuo parodydami, jog jie priima Kristaus šviesą. O, kad žiūrėdami į plevenančią žvakutės liepsną prisimintume, ką ji reiškia ir ką mums sako!

Asmenims pagerbti. Iki VII šimtmečio liturginėje procesijoje į bažnyčią prieš popiežių buvo einama su fakelais ir žvakėmis. Kai kurie vyskupai darė taip pat. Atėjus į bažnyčią, viskas buvo sustatoma apie altorių ir tarnavo anuomet tamsioms bažnyčioms apšviesti, o hierarchai buvo pagerbiami kaip Dievo Žodžio (šviesos) skleidėjai.

Mirusiųjų pagerbimas. Šermenyse, kapavietėse vartojamos žvakės ar kiti žiburiai, nes mirusiojo kūnas buvo Švč. Trejybės buveinė, t. y. buveinė šviesos, kuri yra Dievas. Žvakės akcentuoja kūno šventumą, sielos nemirtingumą ir abiejų išaukštinimą nemirtingumo garbėje. Maldoje už mirusius mes to ir prašome: „... ir amžinoji šviesa tegul jiems šviečia“.

Panašia dvasia, pridėdami savo prašymus ar padėką, mes pagerbiame Švč. M. Marijos bei šventųjų statulas ir paveikslus. Tam irgi vartojame žvakes ar kitokias švieses.

Bažnyčios liturginiai nurodymai. Iki Vatikano II Susirinkimo galiojo griežti nurodymai dėl žvakių skaičiaus įvairių liturginių apeigų metu. Svarbiausia, kad ant altoriaus stovėtų bent dvi gryno vaško žvakės, kurios visada turėjo būti uždegamos. Iliustracijai keli momentai: skaitytinėms mišioms būtinai reikėdavo uždegti 2 žvakes, šiokiadienių giedotinėms ir votyvinėms sekmadienį - 4, sumai - dar daugiau, paprastai visas didžiojo altoriaus žvakes. Per didžiausias metines šventes buvo uždegamos visos bažnyčios žvakės, įskaitant ir žirandolio žvakes. Išstatant Švč. Sakramentą garbinimui ar laikant mišias prie išstatyto Švč. Sakramento turėjo degti 6 žvakės.

Tačiau kai kuriuose Lietuvos kaimuose veikė dar ir papildomi „įstatymai“. Štai ateina kas nors iš šeimos pas kleboną susitarti dėl laidotuvių. Jam ar jai labai norisi atiduoti paskutinę pagarbą, gal padėką, gal net atsiprašymą pareikšti, o gal visai nesąmoningai ir prieš kitus pasirodyti. Padėdamas solidžią pinigų sumą prieš kleboną, žmogus paprašo, kad būtų uždegtos visos bažnyčios žvakės. Ir dega jos, kaip per Kalėdas ar Velykas.

Žmonės žinojo visas kainas, pavyzdžiui, kiek reikia duoti, kad katafalkas būtų apstatytas papildomomis žvakėmis, kad vargonininkas „apie peilius“ pagiedotų (turima galvoje giesmė „Kai širdį tau skausmas kaip peiliais suspaus“) ir t. t.

Santrauka

Šviesa yra simbolis tiesos, tikėjimo, išminties, dorybių, malonės, dieviškojo gyvenimo, meilės, karštos maldos, Švenčiausiojo buvimo, apaštališko spinduliavimo, palaiminto Dievo regėjimo ir pan. Vienu ar kitu būdu žvakės šviesa simbolizuoja artimą Kristaus buvimą. Amžinoji lempelė parodo, kur yra Kristus Švenčiausiajame Sakramente.

Tikintysis Bažnyčios yra maitinamas Dievo Žodžiu ir Eucharistija. Dar ne taip seniai, dalijant komuniją, prie kunigo būdavo ministrantas su uždegta žvake. Dabar mus maitinantį Dievo Žodį pagerbia ministrantai su žvakėmis, atsistoję šalia Evangeliją skaitančio kunigo.

Kai uždegta žvakė paduodama ką tik pakrikštytajam, priėmusiajam kunigystės šventimus, padariusiajam vienuolio įžadus, o mūsų laikais - ir po Sutaikinimo sakramento, tai rodo, kad Kristus yra čia, kad Jis save atidavė jiems specialiu būdu. Be to, tai reiškia, kad jie yra šviesoje, kuri yra Kristus, ir kad jie yra pašaukti skleisti Kristaus šviesą pasauliui. Taip, visi pakrikštytieji. Taigi ir mes.

„Laiškai lietuviams“, 2000 m. balandis

Kristaus atpažinimas

Kas geriau: tikėjimas ar pažinimas? Aišku - pažinimas. Dievą galima pažinti ne tik iš Jo kūrinių, bet ir įsigilinant į tai, ką mums paliko Kristus. Yra galvojančių, kad Dievą pažinti ar, dar tiksliau, Jį, esantį su mumis, atpažinti labai padėtų transsubstanciacijos išaiškinimas.

Ar galima aiškiau, tikriau ir konkrečiau suprasti transsubstanciacijos paslaptį? Ar galima pasiekti tokį pažinimo laipsnį, kad mūsų protui taptų visai aišku ar bent jau beveik aišku?

Girdime įvairių balsų. Racionalizmo ir skepticizmo amžiuje ne vienas teologas iškelia sunkumą suprasti ir tikėti realiu Kristaus buvimu duonos ir vyno pavidalais. Vis daugiau atsiranda balsų, aiškinančių Kristaus nebuvimą ar tik laikiną pabuvimą Eucharistijoje, ir taip sekančių iš Liuterio kilusių srovių aiškinimais.

Transsubstanciacijos aptarimas

Susipažįstame su dogma: „Jeigu kas tvirtins, kad duonos ir vyno substancijos pasilieka Švč. Eucharistijos sakramente kartu su kūnu ir krauju mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus ir neigs nuostabų ir vienintelį pasikeitimą visos duonos substancijos į kūną ir visos vyno substancijos į kraują tuo metu, kai lieka vien tik duonos ir vyno pavidalai, tą pasikeitimą, kuriam Katalikų

Bažnyčia pritaikė transsubstanciacijos pavadinimą, tebūnie atskirtas“ (*Denz 1652*).

Dogma išryškina visišką duonos ir vyno transsubstanciaciją. Vadinas, po perkeitimo duonoje ir vyne tikrai slepiasi Kristaus kūnas ir kraujas. Todėl žmonėms privalu atitinkamai elgtis ne tik priimant Švč. Sakramentą, bet ir būnant jo akivaizdoje.

Tridento Susirinkimas (1563 m.) dar prideda: „Susirinkimas moko tikros doktrinos apie dieviškąją Eucharistijos sakramentą - doktrinos, kurios Katalikų Bažnyčia visados laikėsi ir kurios laikysis iki pasaulio pabaigos, nes ji to išmoko iš Kristaus, mūsų Viešpaties, iš apaštalų ir Šventosios Dvasios, kuri savo tiesa nuolat maitina Bažnyčią <...> Susirinkimas uždraudžia visiems tikintiesiems į Kristų kitaip tikėti, mokyti ir aiškinti apie Švenčiausiąją Eucharistiją, kas būtų skirtinga nuo to, kas yra paaiškinta ir apibrėžta šiame dekrete“ (*Denz 1635*).

Istorija. Apie perkeitimą kalba pats Kristus šiuose tekstuose: Mt 26, 26-28; Mk 14, 22-24; Lk 22, 19-20; Jn 6, 50-57 ir apaštalas Paulius - 1 Kor 11, 23-25. Tvirtinama, jog nustoja egzistuoti duona ir vynas ir atsiranda Kristaus kūnas ir kraujas. Duonos išnykimą Įrodo Kristaus kūno buvimas. Lygiai ir vyno. Visa tai vyksta Dievo visagalybės dėka. Tai nuolatinis stebuklas, kurio nevadiname stebuklu.

Nuo pat apaštalų laikų atsirado abejojančiųjų perkeitimu. Katalikų Bažnyčia, kovodama su klaidomis, ieškojo aiškesnio atsakymo ir paaiškinimo. Jau pirmieji apaštalų įpėdiniai, pvz., Ignacas Antiochietis (miręs 117 m.) ir Justinas (miręs 165 m.), skelbia tikrą Kristaus kūno ir kraujo buvimą duonos ir vyno pavidalais. Bažnyčios istorijoje matome daug teologų, apologetų, pasisakiusių šiuo klausimu. Galiausiai žmonių išmintis, Šventosios Dvasios vadovaujama, subrandino Tridento Susirinkime transsubstanciacijos dogmą, kuri išliko nepakitusi iki mūsų laikų.

Dar XIII šimtmeetyje kai kurie teologai buvo priėmę Aristotelio aiškinimą, paremtą pirmosios medžiagos ir akcidento teorija. Tačiau tai buvo tik vienas iš evoliucijos etapų. Galop dogma

buvo deklaruotas substancijos pasikeitimo ir pavidalo išlikimo principas.

Transsubstanciaciją palengvina suprasti lietuviškas atitikmuo „esmėkaita“. Filosofškai, bet ne realybėje, galime daiktą padalyti į tai, kas sudaro jo esmę, ir į tai, kas yra jo išvaizda. Konsekracijos (perkeitimo) metu duonos ir vyno esmė visiškai pasikeičia į Kristaus kūną ir kraują, tačiau išvaizda lieka ta pati. Esmei pasikeitus, ją jau nebegalima laikyti duona ir vynu, nes čia jau Kristaus kūnas ir kraujas, nors išvaizda ir nepakito.

Filosofijos mokslas siekia pažinti giliausias daiktų bei reiškinių paslaptis. Todėl didieji Katalikų Bažnyčios mokslininkai, filosofai ir teologai sugalvojo, kaip suprantamiau paaikškinti esmėkaitos paslaptį. Kadangi daikto dalijimas į dvi sudėtinės dalis - esmę ir išvaizdą yra grynai filosofinis, todėl moksliniais tyrimais patvirtinti esmėkaitos įvykimą yra neįmanoma. O žmogus labai norėtų gauti mokslinį, neklystamą esmėkaitos patvirtinimą.

Esame linkę pamiršti, jog žemiškosios egzistencijos metu tikėjimas žmogui yra būtinas. Neįmanoma jo panaikinti ir pakeisti moksliniu žinojimu. Pirmiausia dėl to, kad antgamtiniai dalykai yra neprieinami net ir tobuliausioms materialaus pasaulio tyrimo priemonėms. Antra, ateis laikas, kuomet tikėjimas virs tobulu pažinimu, bet tai įvyks, kai neturėsime kūno, antgamtniame pasaulyje.

Žemiškojo gyvenimo tikslas - bandymas. Kuo? Tikėjimu. Nebuvimas žemėje visiško pažinimo, kurį čia papildoma tikėjimas, ir yra didysis žmogaus bandymas. Jeigu pavyktų galutinai suprasti esmėkaitą, jeigu tai pavyktų patvirtinti moksliniais tyrimais, tuomet tikėjimą išstumtų žinojimas. Nebeliktų bandymo. Kaip į dangų patekti be bandymo? Tokio kelio nėra.

Giliai žmogaus prigimtyje kažkas tyliai įrodinėja, jog geriausias Dievo pažinimo kelias yra žinojimas. Kuo daugiau apie Dievą žinai, tuo labiau prie Jo priartėji. Netiesa! Piktoji dvasia ne tik žino, bet ir mato, tačiau tai jai nėra kiek nepadedą.

Laivai rytą ilsisi... Čikaga, JAV.

„Rytui auštant, ant kranto pasirodė bestovįs Jėzus. Mokiniai nepažino, kad ten Jėzaus esama. O Jėzus jiems tarė: „Vaikeliai, ar neturite ko valgyti?“ Tie atsakė: „Ne“. Tuomet jis pasakė: „Užmeskite tinklą į dešinę nuo valtios, ir pagausite“. Taigi jie užmetė ir jau nebeįstengė jo patraukti dėt žuvų gausybės. Tuomet tasai mokinyš, kurį Jėzus mylėjo, sako Petru: „Juk tai Viešpats!“ Išgirdęs, jog tai esąs Viešpats, Simonas Petras persijuosė palaidinę, - mat buvo neapsirengęs, - ir šoko į ežerą. Kiti mokiniai atsiyrė valtimi, nes buvo netoli nuo kranto - maždaug už dviejų šimtų mastų — ir atitempė tinklą su žuvimis. “

(Jn 21, 4-8)

Pojūtinis pažinimas

Tai įprastinis, nuo pat kūdikystės žmogaus naudojamas metodas. Todėl nejučiomis jis taikomas visur, netgi tikėjimo dalykams. Juo stipriau mūsų pojūčiai ką nors tvirtina, juo mums aiškiau, juo geriau pažįstame tai ir suprantame. Tas mums įprastas pojūtinis pažinimas kelyje į Dievo pažinimą pastato įvairių kliūčių, kurių dauguma žmonių iki mirties taip ir nenugali.

Dievas yra Meilė. Jis žmogui apsireiškia per meilę. Šis Jo apsireiškimas yra toks stiprus ir įtikinantis, kad jokių kitų argumentų daugiau nebereiktų. Tačiau žmogus nepriima šio Dievo apreiškimo. Šis būdas jam netinka. Mes nesame patenkinti Dievo meile. Mus vos vos teveikia netiesioginis Dievo apsireiškimas. Mes trokštame Dievą mylėti: „Viešpatie, parodyk Tėvą, ir bus mums gana“ (*Jn 14, 8*). Taip pasakė Pilypas, beveik trejus metus mokėsis Kristaus akademijoje ir iki tol neišmokęs Dievą pažinti ir Jį matyti Jėzaus asmenyje.

Kuris pažinimas tikresnis: per pojūčius ar per tikėjimą ir meilę? Aišku, pojūtinis. Šio pažinimo ir sprendimo dėka mes galutinai įsitikiname. Taip, tiesa, kad materialiam pasauliui pažinti tobuliausiai pasitarnauja mūsų materialaus kūno pojūčiai. Tačiau nematerialių, t. y. antgamtinių dalykų pažinimui jau nebegali padėti materialaus pasaulio pažinimo priemonės.

Po trejų metų pojūtinio Dievo pažinimo, po Petro ir kitų apaštalų tvirtinimo per Paskutinę vakarienę, kad niekas jų neprivers išsižadėti Kristaus, Petras netrukus išsižada, o kiti apaštalai išbėgioja. Gerokai vėliau, kai įsivyrėja kitoks Dievo pažinimas, apaštalai ir tūkstančiai tikinčiųjų nedvejodami atiduoda gyvybę už Kristų. Tad reikia labai susidomėti tuo kitokiu, tokiu galingu, visiškai užvaldančiu pažinimu.

Prisikėlusysis savo žodžiu ir elgesiu pradėjo naują Dievo pažinimo mokymo etapą. Pirmo pasirodymo apaštalamis metu Jis priekaištavo dėl jų širdžių kietumo ir nerangumo tikėti tiek

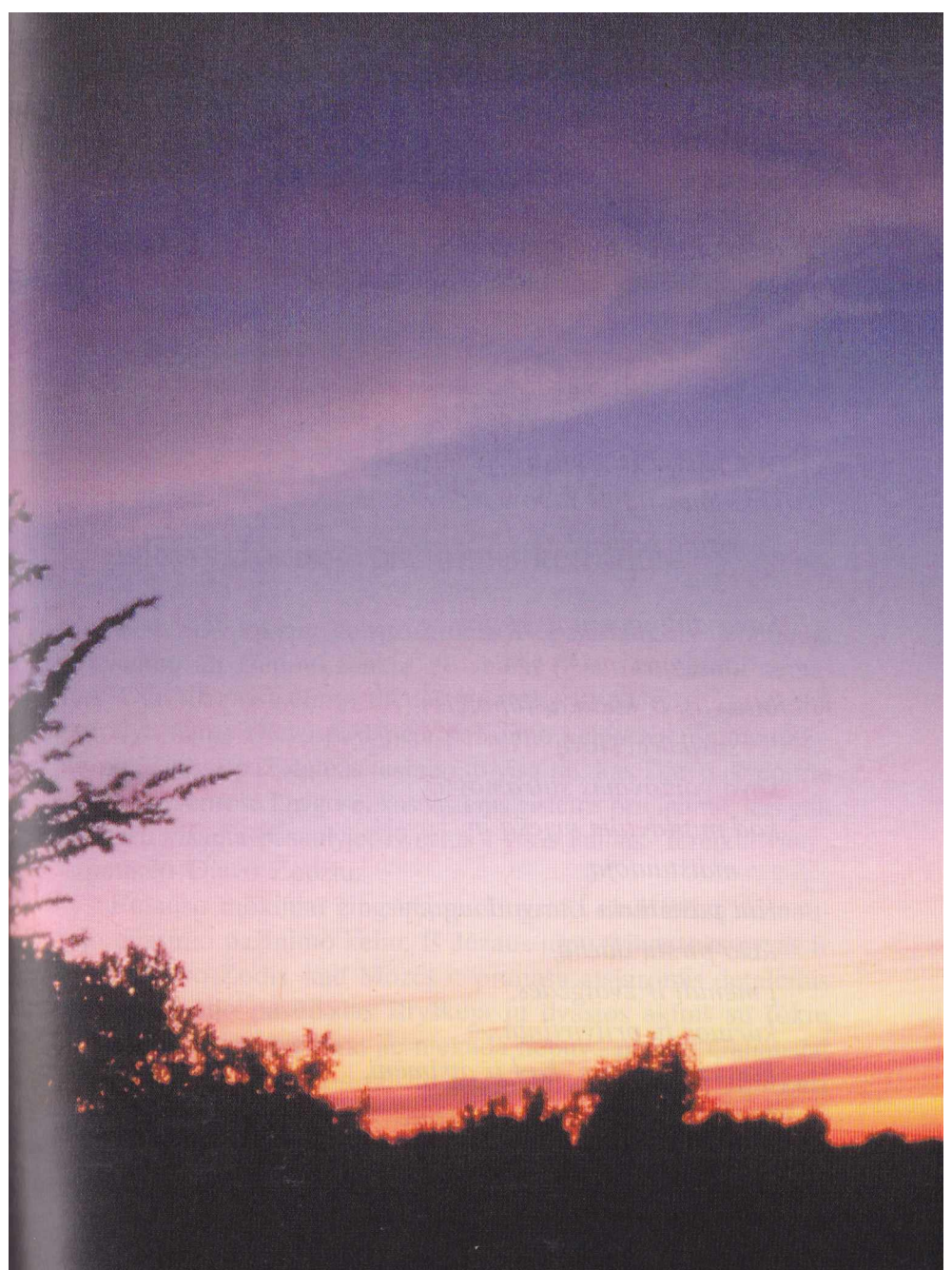
rašytu, tiek žodiniu Dievo apreiškimu. Tomui, pripažįstančiam vien pojūtinio pažinimo tikrumą, paaiškino, ką jis prarado. Visus kitus, Jo nemačiusius, tarp jų ir mus, apdovanojo palaiminimu: „Palaiminti, kurie tiki nematę!“ (*Jn 20, 29*). Tikėjimo paslapčių galutiniu išsiaiškinimu (jei tai būtų įmanoma) mes prarastume šį palaiminimą ir atsidurtume peikiamųjų grupėje. Geriau aiškinimės toliau tą kitokį, dvasinį Dievo pažinimą.

Savimeilė - kliūtis Dievui pažinti

Žmogus atsineša į gyvenimą gautus kūno ir dvasios genus, pasiekia išsimokslinimą, suformuoja savo pasaulėžiūrą, turi savo polinkius, troškimus ir t. t. Jo pasaulėžvalga, principai, kuriais jis vadovaujasi, jam ir teisingiausi, ir tikriausi. Žodžiu, jis teisingai mąsto, jis neklysta.

Atsargiai! Susitikime su Dievo Žodžiu, su Jėzumi, su antgamtinio pasaulio principais pojūtinis pažinimas nepadės, o savimeilės pagimdytas „neklystamumas“ uždarys duris tiesai. Todėl ne veltui apaštalas Paulius ragina: „...apsivilkti nauju žmogumi, sukurtu pagal Dievą teisume ir tiesos šventume“ (*Ef 4, 24*). Tik naujasis žmogus siekia ir stengiasi visada būti teisus prieš Dievą ir jau gyvena bei sprendžia teisingai, nes pasiekia tiesos šventumo laipsnį. Teisiajame išnyksta savimeilė, nes tai yra melas, ir apsigyvena meilė. O meilė ir savimeilė negali žmoguje gyventi kartu.

Norėdami tikrai pažinti Dievą ir dvasinius dalykus, turime pašalinti savimeilės kliūtį. Išėję iš savimeilės kalėjimo, patenkame į aplinką, kurioje kalba Dievas ir mes girdime. Dievas veikia, ir mes priimame tiek malonius, tiek skaudžius poveikius aplinkai, kurioje kasdien pastebime vis daugiau mums apsirošiančios Dievo meilės. Taigi reikia mirti ir gyventi - mirti savimeilei ir gyventi meilei.

Sauli leidžiantis Čikagos vakaruos... JAV.

*„VIEŠPATIE, mūsų Dieve,
koks nuostabus tavo vardas
visoje žemėje!*

*Savo didingumu apklojai
dangaus aukštybes.
Mažylių ir kūdikių lūpomis
susikūrei šlovę
savo varžovams sutramdyti,
kad nutildytum priešą ir
maištautoją.
Kai pasižiūriu į tavo dangų, -
tavo pirštų darbą, -
į mėnulį ir žvaigždes,
kuriuos tu pritvirtinai, -
kas yra žmogus, kad jį atsimeni,
kas yra mirtingasis,
kad juo rūpiniesi? “*

(Ps 8, 2-5)

Emauso mokinius savimeilė išvarė iš Jeruzalės, iš vienintelės vietos, kur dar buvo galima nors ką daugiau sužinoti apie Mokytoją. Jie dabar jau galvoja apie save ir savo ateitį. Galbūt net gailisi to laiko, kurį praleido Jėzaus mokykloje. Tas savimeiliškas aklumas toks didelis, kad jie nepaiso jokių faktų: nei tuščio kapo, nei apsireiškusių angelų, nei jų tvirtinimo, - tik pagalvokime: angelų tvirtinimo, - kad Jėzus gyvas. Klaidingas mokinių tikrumas, besiremiantis savojo „aš“ neklystamumu, toks stiprus, kad lengvai paniekina įrodymus, kurie, tiesa, pasako dar ne viską, ko reikia pojūčiams, bet jau daug žada. Savimeilė kategoriška. Meilė žiūri, laukia ir tikisi.

Dievo Žodis - pažinimo kelrodis

Emauso mokinių kelyje sutiktas Nepažįstamasis nenaudoja prieinamų atpažinimo ženklų. Jo veidas nebe tas, žaizdų nematyti. Dar tik prisikėlimo dienos prievakaris, o Jėzus jau skuba parodyti naują Dievo paslapčių pažinimo kelią. Jo argumentai - ne pojūčiais atpažįstamas asmuo, o visa tai, kas Dievo įkvėpimu surašyta šventose knygose, kas visiems visiems prieinama, kas gali pasklisti visame pasaulyje, išvertus į visas kalbas. Tereikia vieno - patikėti Dievo Žodžiu.

Emauso mokiniai žingsnis po žingsnio eina toliau to naujojo dvasinio pažinimo keliu. Iš Jėzaus lūpų srūva toks gyvas ir tikras Dievo Žodis, kad Mozės ir pranašų atskiriomis detalėmis pieštas Mesijo paveikslas išryškėja jų dvasios akims su tokiu aiškumu, kokio gyvenime jie niekada nebuvo patyrę. Galiausiai Jėzaus kančios drama - tai ne tragedija, o būtinybė, atpirkusį žmoniją, atidariusi dangų. Dabar jie jau nebesugeba suprasti, kaip galėjo būti tokie akli, kodėl Dievo Žodis jiems iki šiol nieko nesakė. Po valandėlės, kada jie atpažins Jėzų, bus dar labiau apstulbinti savo aklumo, nes pats Dievas ėjo su jais, o jie Jo

nepažino. Dar vėliau, apmąstydami laiką Jėzaus mokykloje, jie negalės suprasti, kaip Jėzaus asmenyje jie nematė Dievo. Ir nė vieną kartą jie nepuolė į žemę, kaip buvo įprasta tais laikais, kad pagarbintų į žemę nužengusį Dievą. Nė karto, nes neatpažino. Jie kliovėsi pojūčiais, kurie taip ilgai, taip ilgai juos klaidino. O tereikėjo vien tikėjimo. Tikėjimo Raštais, tikėjimo Jėzaus Žodžiu. Štai ką padaro pasitikėjimas pojūčiais ir per silpnas tikėjimas.

Apaštalams ir mokiniams pateisinti įsivaizduokime trejų metų gyvenimo situacijas, kuriose jie matė Jėzų tokį pat, kaip ir jie. Jam reikėjo maisto, gėrimo, poilsio - kaip ir jiems. Juk Dievui viso to, pagal anų laikų supratimą, nereikėtų. Pojūčiai juos klaidino, neleisdami patikėti Jėzaus dievyste. Nei dieviškas mokslas, nei nepralenkiamas pamaldumas, nei nepasiekiamą Jėzaus dora, nei Visagalio ranka žarstomi stebuklai jų galutinai neįtikino. Pojūčiai jiems kliudė, nes jų susikurtasis Dievo įvaizdis buvo labai tolimas nuo to, ką kasdien matė, su kuo dieną ir naktį buvo drauge. Savi planai, rūpestis savimi (prisiminkime ginčą, kuris didžiausias) - taigi savimeilė neleido patikėti kiekvienu Jėzaus Žodžiu, raginusi keistis. Išgirdęs Dievo Žodį, žmogus negali likti toks, koks buvo. Nepriimantiems užkietėja sąžinė, jie nusigrežia. Priimantieji privalo paklusti Žodžiui, t. y. keistis ir pasukti Žodžio rodoma linkme. O tai visada susiję su savęs išsižadėjimu, su nusigrežimu nuo savimeilės. Tai nėra lengva. Todėl nedaugelis išdrįsta stoti Dievo Žodžio akistaton ir praregėjimus tuojau pat užfiksuoti realizavimu.

Kaip Emauso mokiniai atpažino Jėzų? „Vakarieniaudamas su jais prie stalo, paėmė duoną, sukalbėjo palaiminimą, laužė ir davė jiems. Tada jų akys atsivėrė, ir jie pažino Jėzų, bet jis pranyko jiems iš akių“ (*Lk 24, 30-31*). Mes linkę manyti, jog tuomet Jėzus priėmė savo buvusią žemišką išvaizdą. Tačiau taip negalėjo būti, nes tuomet Jėzus būtų prieštaravęs pats sau. Kaip Jis galėjo visą kelią mokyti būdų pažinti Dievą, remiantis Dievo Žodžiu, ir staiga leistis atpažįstamas pojūčiais? Ir kituose

pasirodymuose po prisikėlimo Jis būdavo kitokios išvaizdos, kad ne pojūčiai padėtų atpažinti, o tikėjimas. Tačiau svarbiausia, kad jei mokiniai ir toliau būtų galėję atpažinimui naudoti pojūčius, jiems nebūtų reikėję pasikeisti ir pakilti į dvasinį pažinimo lygmenį.

Prisiminkime, kiek tas pojūtinis pažinimas juos klaidino. Jėzui buvo svarbu ne tik atversti Emauso mokinius, bet ir visų žmonių pastangas nukreipti dvasinio pažinimo linkme. Lygiai taip pat ir transsubstanciaciją reikia stengtis suprasti ne protu, o naudojantis Dievo Žodžiu. Galima visą gyvenimą pasilikti pojūtiname pažinime, t. y. tame nepaslinkume tikėti, tame nuolatiniame Dievo priekaište kūriniui, ir niekuomet netapti nuolankiems ir jautriems Dievo apreiškimui.

Eucharistija - atpažinimo sakramentas

Dievas kalba mums per meilę. Kad nepaveiktų mūsų laisvos valios, Jis nenaudoja priverčiamųjų ženklų, Jis nori būti atpažįstamas per Jo reiškiamą meilę žmonijai ir kiekvienam mūsų asmeniškai. Nemylintys nesupras Jo kalbos, taikomos širdžiai.

Meilė - lengviausias Meilės, kuri yra Dievas, atpažinimo būdas. Tereikia išmokti klausytis meilės kalbos. Priimti meilę, išlietą kūrinijoje ir asmeniškai besibeldžiančią į tavo širdį. Galiausiai atsakyti į meilę. Ir ateis pažinimas, ir nevertumo supratimas ateis, ir Dievo artumo laimė užlies tavo dvasią, ir jokio kito pažinimo tau nebereiks.

Apaštalai ir mokiniai buvo įpratę matyti ir dalyvauti „meilės dalijime“. Nepažįstamasis, sėdęs prie stalo su Emauso mokiniais, paėmė duoną, sukalbėjo laiminimo malda, laužė ir davė mokiniams. Tą akimirką jie nustebę sustingo. Matė gerai pažįstamus judesius ir meilingą žvilgsnį, nukreiptą aukštyn, į Tėvą. Stebėjo akis, su meile lydintį šventą dalijimo veiksma. Jie juto kartu

su Jo žvilgsniu ir duona į širdį įeinančią meilę. Tuomet atpažino staiga, tą pačią sekundę. Bet ir Jėzus išnyko tą pačią atpažinimo sekundę. Atpažinimas buvo stiprus ir tikras, be lašelio abejonės. Tuojau pat jie suskato grįžti į Jeruzalę, kad kuo greičiau galėtų pasidalyti prisikėlimo naujiena. Nors ir sparčiai temo, ir laukė 12 km kelionė tamsoje. Meilė daug gali. Ji daro stebuklus ir darys.

Beveik per kiekvieną Kristaus pasirodymą po prisikėlimo buvo valgoma. Duonos laužymas, dalijimas - tai Mišių dalis. Duonos ir vyno perkeitimo nebūdavo, nes ir taip pats Jėzus būdavo su jais. Jėzus ruošė mokinius ateičiai, ir žmoniją - visiems žemės amžiams, kada regimai Jo jau nebebus kartu. Tada jie galės Jį konsekracija pasikviesti ir komunijos metu Jį priimti, su Juo susijungti. Louis Evely rašo: „Konsekracijos metu žodis tariamas su gyvu tikėjimu, ir jo klausomasi su gyvu tikėjimu. Šis žodis tampa toks pat veiksmingas, kaip ir tuomet, kai buvo ištartas pirmą kartą. Tuo žodžiu duona yra permainoma - transsubstancijuojama“.

Jėzus pranašavo, kad Dievas bus garbinamas dvasia ir tiesa. Pojūčiams „maisto“ nebus. Tik ar mes Jį kasdien atpažinsime, kai per duonos laužymą - taip kadaise vadino šv. Mišias, - Jis ant altoriaus ir į mūsų širdis ateis? Ar mes Jį priimsime kaip Dievą, ar elgsimės kaip su Dievu ir Jo kaip Dievo kuo tobuliau klausysime? Ar atpažinsime Meilę, dėl mūsų atidavusių savo gyvenimą? Ar bandysime vis labiau suprasti, kokia neaprėpiama, neišmatuojama yra ši Meilė? Kas mus labiau paveikia ir įtikina: ar dieviška galia daromi stebuklai, ar dieviškoji Meilė, dalijanti kūriniams pati save? Kam mes jautresni: ar galiai, ar meilei?

Sakramentai žmogui teikia meilę, ypač Eucharistija. Meilės galia jie daro perkeitimo stebuklą mumyse: naikina senąjį ydingą žmogų ir kuria naują, dvasingą, panašų į Kristų. Tai vyksta mumyse, jeigu tikime Kristaus paliktu perkeitimo Žodžiu, jeigu tikime priimą patį Dievą. Sustiprėjęs mūsų tikėjimas prišaukia

ir Dievo atsakymą, t. y. tokį Dievo buvimo su mumis tikrumą, kad pranyksta noras gilintis į transsubstanciacijos paslaptį. Kas pažįsta dvasia ir tiesa, tam jau nebereikia pojūtinio ar kitokio pažinimo.

Pažinimas per Eucharistijos stebuklus

Gerasis Dievas yra palikęs mūsų Bažnyčioje ir pojūtinis transsubstanciacijos atpažinimo ženklus. Tai Eucharistijos stebuklai, kurių buvę ne tiek mažai. Tačiau juo seniau jie yra įvykę, juo mažiau atrodo patikimi. Kažkodėl dabar galvojama, jog seniau žmonės buvę kitokie, lengvatikiai, kad juos buvę lengva apgauti, nes mokslinis stebuklo ištyrimas nebuvo įmanomas, ir t. t.

Skeptikų buvo visais laikais, net tarp Kristaus amžininkų. O ką jau bekalbėti apie moderniuosius laikus.

Vienas ryškiausių eucharistinių stebuklų yra VIII amžiuje įvykęs Lanciano mieste, Italijoje. Šv. Mišias laikė šv. Bazilijaus ordino kunigas vienuolis, kuris abejojo transsubstanciacija. Po konsekracijos ostija staiga virto apvaliu mėsos gabaliuku, o vynas - krauju. Tuomet dvasininkas verkdamas išpažino žmonėms savo abejones ir pakvietė prie altoriaus, kad visi įsitikintų stebuklo tikrumu. Kraujas krešėdamas pats pasidalijo į penkis nelygius gabaliukus. Aišku, įvykis buvo ištirtas, surašytas dokumentas, pagamintas relikvijorius, kad žmonės galėtų savo akimis įsitikinti stebuklu.

1970 ir 1971 metais jį imta tirti moderniomis mokslo priemonėmis. Nustatyta, kad relikvijoriaus indeliai nehermetiški, todėl ten esančios substancijos buvo prieinamos atmosferiniams ir biologiniams poveikiams, bet jos nesuiro. Nustatyta, kad buvusi ostija yra širdies raumens gabaliukas, kad kraujo grupė - AB tokia pati abiejuose pavidaluose, kad nebuvo panaudotos jokios kon-

servuojančios medžiagos. Jeigu tos substancijos būtų paimtos iš lavono, puvimas seniai jas būtų suardęs ar bent žymiai pakeitęs. Dabar gi viskas buvo šviežia.

Nežiūrint tikrumo, seni laikai rodo nepatikimi. Vienas „jauniausių“ eucharistinių stebuklų įvyko 1970 m. birželio 9 d. mažame Vokietijos miestelyje Stich.

Laikęs šv. Mišias kunigas tuojau po konsekracijos pastebėjo šalia mišių taurės raudoną besiplečiantį tašelį. Pakėlęs taure, pamatė antrą tašelį po taure. Patikrinęs taurės apačią, ją rado sausą. Po mišių apžiūrėjęs tris altoriaus uždangalus, pamatė, jog tik vienas korporalas turi dvi monetas dydžio raudonas dėmes; po apačia buvę kiti altoriaus uždangalai be jokių žymių. Tyrimais nustatyta, kad tai - vyro kraujas agonijos metu. Stebuklas pasikartojo dar ir liepos 14 d.

Dievas, atsižvelgdamas į įvairias žmonių sielų reikmes ir į mumyse tokį stiprų pojūtinio pažinimo poreikį, yra padaręs nemažai eucharistinių stebuklų. Įžymiausieji pateikti 305 puslapių Joan Carroll Cruz knygoje *Eucharistie Miracles*. Ten aprašomi 33 eucharistiniai stebuklai ir įvairūs kitokie eucharistiniai reiškiniai šventųjų gyvenimuose. Norintieji nuvykę gali savo akimis įsitikinti stebuklo tikrumu. Tačiau trupučio tikėjimo vis tiek reikės.

Žmogus yra didingas savo panašumu į Dievą. Jis, kaip ir Dievas, turi laisvą valią. Yra žmonių, kurie gyvena taip, lyg Dievo nebūtų. Yra žmonių, kurie iš tikėjimo lobyno pasirenka kuo tikėti ir kuo ne. Kiek maža žmonių, kuriems Dievas yra Dievas. Kūrėjas vis laukia savo kūrinio ir tikisi teisingo jo valios sprendimo. Žmogus savo laisvėje turi siaubingą galią: nutildyti Dievą, amžinai nuo Jo nusigręžti.

Tikėjimas - dovana, išaukštinimas, dieviška dorybė ir... kasdieninis mūsų rūpestis.

„Laiškai lietuviams“, 2000 m. liepa

Tikrojo tikėjimo paieškos

(Atsivertimo istorija)

Sveikas, nesirgęs žmogus negali suprasti ligonio, o dar labiau - didesnio ar mažesnio invalido. Katalikas, turįs tikėjimą ir tikėjimo pilnatvę, negali suprasti žmonių, turinčių vien tik dalį tikrojo tikėjimo. Kaip sveikas žmogus neįvertina to, ką jis turi, taip katalikas - savojo tikėjimo turtų. Pastaraisiais dešimtmečiais Katalikų Bažnyčioje vyksta pokyčių „iš viršaus“ ir „iš apačios“. „Iš viršaus“ įvykdytų pakeitimų banga nesustojo, nenurimo, neatslūgo. Šia banga pasinaudamos, jėgos „iš apačios“ stengiasi katalikybę „pritempti“ prie vienu ar kitų nuo Katalikų Bažnyčios atsiskyrusių krikščionių. Tai vyksta klaidingai suprasto ekumenizmo vardu. Dėl to nureikšminamos kai kurios net ir didelės Katalikų Bažnyčios vertybės, stengiamasi daryti doktrinos pakeitimus...

Be jokios polemikos ar apologetinių argumentų siūlau susipažinti su tikrojo tikėjimo paieškų keliu, kurį ieškodamas tiesos nuėjo žydų tautos sūnus Bobas Fishmanas. Jis nesislepia ir savo atradimais pasidalija skaitydamas paskaitas, eidamas į diskusijas. Jo istorija yra lyg atsakymas į klausimą: „Kuris tikėjimas tikrasis?“ Sekdami jo keliais, pažinsime ir kitus tikėjimus, ir savojo gal dar nepilnai suprastas bei įsisąmonintas vertybes. Šioje istorijoje itin ryškus Dievo vadovavimas ir pagalba Jo ieškančiais siejai. Kaip lengvai žmogus galėtų išeiti iš savo didžiausių problemų, jei tik pasikliautų ne savo ribotu protu, o Dievu!

Abu Bobo tėvai - žydai, nekaršti ir nepamaldūs judaizmo išpažinėjai. Į šventyklą eidavo du kartus per metus. Sūnų tikėjimui parengė vieno mėnesio kursuose, kai jam buvo 13 metų. Ankstyvoje jaunystėje Bobas pastebėjo, kad turi tikėjimą, bet neturi pagrindų. Pradėjo domėtis įvairiomis filosofijomis, išskyrus krikščionybę. Kartą jis paklausęs mamos:

- Kodėl aš negaliu susipažinti su krikščionybė?

Nors ir neargumentuotas, atsakymas buvo gana stiprus:

- Čia mano namai ir mano tvarka.

Bestudijuodamas induizmą ir kitas didžiąsias religijas, neatsilaiškė pagundai susipažinti ir su Kristumi. Maža Naujojo Testamento knygutė kartu su Psalmių ir Patarlių knygomis jam buvo pirmieji tiesos apie krikščionybę šaltiniai. Tarnaudamas kariuomenėje, sutiko atgimusį krikščionį - „born again Christian“ išpažinėją. Draugas įkalbėjo, kad jam reikia išsigelbėti. Jis nesusprato, nuo ko reikia gelbėtis. Gavo lankstinuką, kuriame viskas esą surašyta. Ten buvo trumpi paaiškinimai ir daug klausimų. Jeigu į klausimus atsakysi „Ne“, tai tau gresia ugnis, pragaras. Perskaitęs turi paklausti savęs: „Ar jau jautiesi išgelbėtas?“ Tačiau toks tikėjimo sprendimo pobūdis Bobui kėlė įtampą ir nerimą.

Tada vėl atsigręžė į savo tikėjimą ir kreipėsi į rabiną, prašydamas pagalbos, kaip surinkti visas žinias apie Mesiją. Studijuodamas Senąjį Testamentą, suranda net 300 pranašysčių apie Mesiją. Naujasis Testamentas savo ruožtu kalba apie pranašysčių išsipildymą. Juk Jėzus gimė iš Mergelės, kuri buvo iš Dovydo namų ir iš Judo giminės, turėjo mirti už žmonių nuodėmes ir mirė. Belygindamas pastebėjo, kad išpranašautasis Mesijas tikrai yra Jėzus. Nusprendžia nuo dabar sekti Jėzumi. Bet kaip? Ir čia Dievas pasirūpina tolesne Bobo tikėjimo odisėja.

Tuo metu karinės vadovybės buvo išsiųstas į apmokymo stovyklą ir ten kambario draugas (jis buvo sekmininkas) pasiūlė pagalbą. Pamaldose sėdėdamas pirmame suole, viską matė, klausėsi giedojimų ir tokių pamokslų, kokių dar nebuvo girdėjęs. Jaunuoliui atrodė, jog jei visi krikščionys šitiek daug turi, tai jam dau-

Rudens drugelis pakeliui į pietus.

*„Juk iš prigimties kvaili
buvo visi žmonės,
kurie gyveno Dievo nepažindami
ir kurie, matydami gerus dalykus,
nepajėgė pažinti To, Kuris yra,
nei pripažinti menininko,
stebėdamiesi jo darbais!“*

*„Ir jei žmones stebino tų kūrinių
galybė ir grožis,
leiski suvokti per juos,
kaip daug galingesnis yra tas,
kuris juos padarė.
Juk iš kūrinių didingumo ir grožio
panašiai suvokiamas ir jų Kūrėjas.
Tačiau tų žmonių nereikia
per daug peikti,
nes jie turbūt paklysta
ieškodami Dievo ir norėdami
jį rasti.
Juk jie nesiliauja jo ieškoję,
gyvendami tarp jo kūrinių,
ir pasitiki tuo, ką mato,
nes matomi daiktai yra gražūs.“*

(Išm 13, 1; 4-7)

giau nieko nebereikia. Galiausiai buvo pakrikštytas kaip Kristus: pilnu panėrimu. Tą momentą Bobas aptaria taip:

- Pakrikštytas aš visas varvėjau nekaltumu ir apėmusią Dievo meile. Kažkokia jėga perėjo mane.

Savo džiaugsmu norėjo pasidalyti su mama ir paskambino jai telefonu. O ji atsakė:

- Ką tu padarei? Tu nebesi mano sūnus! Už viską tu man peiliu atsilyginai. Tu sulaužei žydų tradiciją, todėl jau nebegali būti mano sūnumi!

Po to padėjo ragelį, kurio nepakėlė ne vienus metus. Bobas pasijuto, lyg visa krikščionybė jį būtų apleidusi. Draugas tvirtino, jog dabar jis privalęs atversti mamą. Tačiau kaip? Užtruko net keletas metų, kol jį pradėjo kalbėtis su sūnumi, tačiau tik ne apie krikščionybę. Kažkoks netikrumas ir pasimetimas bei pasikeitusios sąlygos nuvedė į „visuotinę“ („non denominational“) religiją. Bet ir čia kažkas buvo ne taip. Jau bandė su mama kalbėtis apie savo problemas ir krikščionybę, tačiau nepavyko.

Tuomet Bobui kilo mintis ieškoti tiesos kur nors kitur. Tik kaip ją surasti, jei visų religijų išpažinėjai jį tikino, jog tik pas juos esanti tikra tiesa! Taip pat sakė, kad jei esi krikščionis, tai jau nebe žydas. Žydų tikėjimas ir tautybė neišardomai susieti tarpusavyje. Praradęs tikėjimą, prarandi ir savo tautybę. O jos prarasti Bobas labai nenorėjo. Visai sutriko pamatęs, kad atsидūrė tarp kūjo ir priekalo. Galvojo dar žvilgterėti į katalikybę, bet visi sutiktieji krikščionys pasisakė prieš katalikus ir tvirtino, jog tai patys blogiausi žmonės. Nieko neįrodinėjo ir neaiškino, tik liepė šalintis katalikų. Bijojų net pažiūrėti į katalikiškas knygas, nes esą jie garbina stabus ir Mariją. Taip krikščionys plėšė jį: arba žydas, arba krikščionis. Jokio suderinimo nėra.

Dievo pagalba atėjo labai paprastai. Tuo metu jis turėjo persikelti į Kaliforniją. Nauja situacija, naujas pasirinkimas. Tačiau jis nežinojo, kurią bažnyčią pasirinkti, nes buvo perėjęs baptistus ir visus protestantus ir pakankamai įsigilinęs, kad Šv. Rašto pagalba jau galėjo bet kurią minėtą bažnyčią ir išaukštinti, ir pažeminti.

Kai nelieka žemiškų priemonių, išsigelbsti tas, kuris kreipiasi į dvasines. Bobas ėmėsi rimtos maldos. Atsakymas buvo grįžti prie žydų tikėjimo šaknų. Susirado seną rabiną - ortodoksą. Jo pasakojimuose jam naują kryptį parodė aiškinimas apie Torą - švenčiausią žydų knygą. Ją galima paliesti tik vieną kartą gyvenime. Kūdikiu piršteliu palietus Torą, jis tuoj pat pamerkiamas į medų, vaikas kiša jį į burną, kad Dievo Žodis būtų saldus. Tai suteikė dvasiai sparnus. „Man Dievo Žodis turi būti saldus. Kas galėjo jo saldumą pajusti? Aišku, tie, kurie buvo prie Dievo arčiausiai. Tai mistikai. Reikia jų pasieškoti. Ir, tiesa, žydų mistikai aprašo maldos laipsnius, tai būseną, kai žmogus tarsi atsijungia nuo šio pasaulio ir yra Dievo pagaunamas. Kartais žmogus apimamas nežemiškos Dievo meilės“.

Bobui patiko domėtis malda, kurios dėka galima pajusti ne tik Dievo Žodžio, bet ir artumo su Juo saldumą. Bibliotekoje, mistikos skyriuje, buvo ir žydų mistikų, ir katalikų mistikų knygų. Su mokslininko ir ieškotojo smalsumu Bobas ėmė lyginti žydų mistikų teorijas su šv. Kryžiaus Jono bei šv. Pranciškaus teiginiais. Jie aiškino taip pat apie sielos susijungimą su Dievu, apie pagavimus. Apie intymų sielos susijungimą ir net susivienijimą su Dievu Bobas nebuvo nieko radęs visuose krikščionių tikėjimuose, išskyrus katalikybę. Vadinasi, judaizmas savaime susišaukia su ja. Ne su kuria nors iš krikščioniškųjų religijų, o su vienintele katalikybe. Maldoje tobulėti ir artėti prie Dievo žmogus gali tik iki tam tikro taško. Tai viskas, ką žmogus gali pasiekti savo jėgų ir įprastinės Dievo malonės dėka. Aukštesnius maldos ir susijungimo su Dievu laipsnius atskiria lyg ir bedugnė. Per ją tik Dievas gali perkelti ir įvesti į mistikos sritis. Protestantai turi daug įžymių teologų, Šv. Rašto tyrinėtojų, garsių pamokslininkų ir daugybę veikėjų, bet mistikų neturi. Ką tai reiškia? Dievas niekada klaidai nepritarė ir nepritars.

Nemanykite, kad Bobas tuojau patraukė į Katalikų Bažnyčią. Telefonų knygoje suradęs katalikiško knygyno adresą, nuėjo tenai. Nepuolė prie knygų, o su knygyno vedėju pradėjo aiškintis

priekaištus katalikybei, kurių jau turėjo net 20. Aišku, čia ji taip pat atvedė Dievo ranka, nes vedėjas buvo gilus katalikas, geras kalbėtojas, visą laiką gilinęs tikėjimo žinias. Jis lengvai atsakė į visus priekaištus.

Bediskutuojant Bobas išgirdo apie tradiciją. Betgi jis su mama susipyko dėl tradicijos sulaužymo. Koks nuostabus atradimas! Jeigu žydiškoji tradicija perėjo į katalikybę, tai priimdamas katalikybę aš nelaužau tradicijos. Tiesa, Mesijo dėka tradicija gali būti ir pakitusi, betgi Mesijas turi teisę ją keisti.

Kita Bobą pritrenkusi žinia buvo ta, kad katalikybė pirmesnė už Šventąjį Raštą. Katalikų tikėjimas nuo Kristaus ėjo per tradiciją iki to laiko, kada šventieji raštai buvo sudėti į vieną knygą - Šventąjį Raštą. Rašė ne tik apaštalai, bet ir jų mokiniai bei kiti autoriai katalikai. Pirmųjų amžių rašytinių šaltinių dėka mes matome, kokia buvo tuometė žodžiu perduodama tikėjimo doktrina, kokia liturgija ir kaip praktikuotas tikėjimas. Tradicija yra kaip būtinybė, kad teisingai suprastume Šv. Raštą ir teisingai aiškintume.

Judaizmo tęstinumą rodo ir tai, kad Kristus pasiųstieji 150 mokinių buvo ir prisistatė žydais, nesivadino krikščionimis. Visas Naujasis Testamentas yra žydų istorijos dalis. Naujojo Testamento autoriai - žydai.

Protestantai Bobą mokė, kad ko nėra Šv. Rašte, tuo reikia netikėti. Jie yra paneigę Tradiciją. Daugelį pirmųjų amžių krikščionybė ir katalikybė buvo sinonimai ir reiškė tą patį tikėjimą. Tik tai Kristus mums paliko tikėjimo „tobulintojai“, savo klaidingu mokymu atsiskirdami nuo Katalikų Bažnyčios, tapo naujų krikščioniškų Bažnyčių steigėjais. Dar iki šių dienų krikščioniškų Bažnyčių mokyklų mokytojai, norėdami apsaugoti mokinius nuo katalikybės, katalikus vadina velnio apsėstaisiais. Lygiai taip Kristų vadino jo priešai...

Taigi visos krikščioniškosios Bažnyčios, atmetusios tradiciją, jau nėra tikrojo Kristaus mokslo pasekėjos ir saugotojos. Taip atkrito dar viena problema: kuri krikščioniška Bažnyčia tikroji, kuri turi savyje tikrąją tiesą?

Po minėtų atradimų Bobas pradėjo uoliai lankyti katalikų tikėjimo pamokas. Besimokydamas pastebėjo, jog kiekvieną dieną randa kažką gero ir gražaus. Pasikrikštijo katalikų bažnyčioje, vėliau katalikiškai susituokė.

Įdomi žydų maldos drabužio prasmė. Jarmulka ir ant pečių užsidedamas pailgas, rankšluosčio formos puošnus drabužis su kutais padeda jį užsigobusiam atsiriboti nuo viso išorinio pasaulio bei jo reikalų ir nebegalvoti apie nieką, padeda susikoncentruoti maldai. Tai ypač reikšminga meldžiantis prieš Švč. Sakramentą. Tuomet, atrodo, tampa šventas, susivieniji su Dievu. Beje, tik Katalikų Bažnyčioje garbinamas Švč. Sakramentas Bobui buvo vienas didžiausių jo atradimų. Jis išskirtinai pamėgo Švč. Sakramento adoraciją.

Kiek daug jam davė Dievo artumo palyginimas judaizme ir katalikybėje! Pagal žydų tikėjimą tiktai maldos drabužio kutu Torą tegalima paliesti ir po to kutą pabučiuoti, o katalikybėje gali patį Dievą priimti, su Juo susijungti. Prieš pat mirtį Kristus pasakė: „Tai yra mano kūnas <...> Ši taurė yra Naujoji Sandora mano kraujyje...“ (*Lk 22, 19-20*). Jis nekalbėjo apie simbolius, o apie realią, nors ir nematomą duonos ir vyno perkeitimo į savo kūną ir kraują tikrovę. Priimant Eucharistiją, tavo kūnas ir kraujas susijungia su Jėzaus kūnu ir krauju. Bobas šiam įvykiui teikė labai svarbią reikšmę. Kituose tikėjimuose jam neleisdavo melstis su maldos drabužiu. Tik Katalikų Bažnyčioje jo norui pritarė ir leido.

Šv. Mišių šaknys glūdi judaizme. Šv. Mišiose susijungia kunigo Melchizedeko, vadinamo amžinuoju, duonos ir vyno auka su levitų aukojamomis gyvulių kūno ir kraujo aukomis. Avinėlių jie pjaudavo Perėjimo šventės proga ir aukodavo už nuodėmes sakydami: „Dievo avinėli, kuris naikini pasaulio nuodėmes...“ Kristus aiškiai pasisakė esąs tas Dievo Avinėlis.

Marijos garbinimas tiktai pradžioje buvo problema. Protu nerasdama paaiškinimo, Bobas vėl ėmėsi rimtos maldos. Aišku, Dievas davė apšvietimą. Ir vėl visas paaiškinimas - Senajame Testamente. Sandoros skrynia buvo padaryta pagal Dievo nurodymus. Visi daiktai, buvę joje, buvo vienaip ar kitaip Dievo pa-

liesti. Su ja kartu ėjo galia. Ji buvo tokia šventa, kad nebuvo galima prie jos prisiliesti. Kas prisilietė - žuvo iš karto.

Kaip Sandoros skrynias tarnavo indu šventiems daiktams ir buvo tokia šventa, taip Marijos kūnas pasitarnavo indu pačiam Dievui. Kodėl ji negali būti dar šventesnė? Ji tokia yra ir turi didelę galią. Tiktai nesigilinantieji į Bažnyčios mokymą apie Mariją ją stengiasi sumenkinti.

Paprastai Bobo paskaitos metu paklausama: „Kodėl žydai netiki į Mesiją?“ Žmogus linkęs tikėti abstrakčiu Dievu ir jam pakanka vaikystėje įgytų žinių. Jis nesigilina, nestudijuoja ir neieško. Tačiau tarp tokio tikėjimo ir tikėjimo, einančio kartu su pažinimu, yra esminis skirtumas. Tai lyg du tikėjimai. Žydai priima tik tą dalį pranašysčių apie Mesiją, kur Jis pavaizduotas kovojančiu Karaliumi. Kenčiančio Tarno jie nenori ir tokias pranašystes atmeta. Dar iki šiol beveik kiekviena žydų šeima tikisi, kad jų pirmgimis bus mesiju. Pačiam Bobui irgi buvo atėjęs laikas, kai norėjo įsitikinti, kad Kristus nėra Mesijas. Kuo daugiau gilinosi ir studijavo, tuo aiškiau tapo, jog Jėzus - Mesijas.

Dvidešimtojo amžiaus antroje pusėje susilpnėjo šventųjų garbinimas. Ir visai be reikalo. Dievas liepė Sandoros skrynios galuose pritvirtinti du išlietus serafimus. Bet žmonės į juos nesimeldė. Tiesa, Mozė buvo uždraudęs garbinti paveikslus bei statulas kaip Dievo atvaizdus. Betgi katalikybėje niekas šventųjų atvaizdų negarbina kaip Dievo.

Mūsų kultūroje sportininkų ir kitų pasižymėjusių žmonių nuotraukos, paveikslai, biustai, bareljefai, statulos statomi viešosiose vietose, muziejuose. Muziejai surenka viską apie bet kurią įžymybę. Tačiau žmonės jų negarbina, tik pagerbia. Taip pat yra ir su šventaisiais.

Sportininkai būna skirtingi. Tarp jų yra elitas. Mūsų elitas - šventieji. Beje, mes visi esame pašaukti būti šventaisiais. Kodėl nepagerbti savųjų didvyrių? Jie paveikė pasaulį nieko neturėdami, vien Dievą. Kiek jie iškentėjo, kiek nuveikė! Kodėl tad negerbti ir jų pavyzdžiu nesekti? Bobo tikėjimui augti šventieji

padarė gana didelę įtaką. Juk jie buvo tokie, kaip ir mes. Mums reikia realių ir artimų pavyzdžių. Skaitydami apie šventųjų gyvenimus, matome, kaip jie artėjo prie Dievo, kaip save nugalėdavo, kaip nuveikė neįmanomus dalykus. Įdomu rasti ir suprasti kiekvieno jų šventumo siekimo formulę. Taigi šventųjų gyvenimai uždega pasiaukojimui ir meilei, ko mums amžinai trūksta.

Mus domintų ir Bobo motinos likimas. Ji susirgo vėžiu, ir kai neliko jokios vilties išgyti, buvo paguldyta ten, kur visi miršta. Ten buvo katalikų. Ant sienos kabėjo nemažas Nukryžiuotasis. Į Bobo klausimą, ar tai jai netrukdo, motina atsakė, kad jau per daug nuvargusi. Ten tvyrojo toks baisus kvapas, kad Bobas galėdavo tik trumpai pabūti. Įtikinėjimams tiesiog nebuvo galimybės. Bobas, kaip ir ankstesniais atvejais be išėties, pasinėrė į maldą ir prašė Dievą, kad tik mama nepakliūtų į pragarą. Taip pat labai prašė, kad Dievas apšviestų, ką jis dabar turįs daryti. Gavo tarsi atsakymą, kad prie jos padėtų pilną Šventąjį Raštą ir kad pasakytų, kas yra Jėzus. Pirmiausia Jis priminė: „Esu Dievas visų vienišų, palaužtų ir apleistų širdžių“.

Kadangi ji tai priėmė, tai paklausė, kodėl negalinti priimti Jėzaus. Pasirodo, vaikystėje, kai ji gyveno Brooklyno priemiestyje, Jėzaus Kristaus vardas buvo ne tik keiksmazodis, bet ir prakeikimo žodis aukščiausiai neapykantai išreikšti. Tuomet sūnus pasakė, jog Jo vardas yra Ješua. Tada ji priėmė ir įtikėjo, jog Jėzus - Dievas.

Bobas seka šv. Pranciškom, priklausydamas pranciškonų draugijai. Jis įsitikinęs, kad žemėje įmanoma gyventi paprastai, neištaigingai ir šventai, ir jaučiasi laimingas galįs tai daryti.

Neatsisakydamas žydiškumo, jis - katalikas. Judaizmo pilnybė ir atbaigimas yra katalikybėje.

Bobo istorija ne tiktai parodo, kokių turtų turime mes, katalikai, bet ir moko. Jo patirtis sako: jei Dievo ieškosi, rasi; jei trokši su Juo artumo, gausi; jei ieškosi tikros tiesos, ji tau bus duota; jei protas jau nebegalės padėti, atsakymus rasi maldoje. Kokia paprasta, bet kaip sunkiai įtikėtina tiesa: Dievo ranka visuomet ištiesta žmogui, jam atverta Jo Širdis.

„Laiškai lietuviams“, 2000 m. spalio

^v
ŽODIS
IEŠKANTIESIEMS

Ramiojo vandenyno įlanka prie San Diego. Kalifornija, JAV.

„Ir vėl su dangaus karalyste yra kaip su ežeran metamu tinklu, užgriebiančiu įvairiausių žuvų. Kai jis pilnas, jį išvelka į krantą, susėda ir surenka gerąsias į indus, o netikusias išmeta. Taip bus ir pasaulio pabaigoje: išeis angelai, išrankios bloguosius iš gerųjų ir Įmes juos į žioruojančią krosnį. Ten bus verksmas ir dantų griežimas.“

(Mt 13, 47-50)

Paradoksų Karalius

Kristaus Karaliaus šventė. Neregimos karalystės, nematomo Karaliaus šventė. Kur šios karalystės erdvė? Kur jos sienos? Kokia jos evoliucija žmoguje ir žemės laike?

Kartą „Jėzus pasakė ir minioms: „Matydami debesį, kylantį vakaruose, jūs tuoj pat sakote: ‘Ateina lietus’, ir taip atsitinka. Pučiant pietų vėjui, jūs tvirtinate: ‘Bus karšta’, ir taip iš tiesų esti <...> Jūs mokate išaiškinti, ką reiškia žemės ir dangaus išvaizda, tai kodėl gi neišsiaiškinate šio laiko prasmės?“ (*Lk 12, 54-56*)

Buvo Senojo Testamento laikas, dabar yra poatpirkiminis laikas. Tai du iš esmės skirtingi laikai. Jų sandūroje - Kristus. Dievo karalystė gimė tada, kai Izraelis matė, girdėjo ir net galėjo paliesti Dievo Sūnų. Jos sėkleles apaštalai ir daug daug misisionierių nešė į kitas šalis ir tautas. Dievo karalystė skleidėsi erdvėje ir laike, augo kiekybiškai ir kokybiškai. Pildėsi Kristaus pranašystė: „...kai būsiu pakeltas nuo žemės, visus patrauksiu prie savęs“ (*Jn 12, 32*).

O kur esame mes, XX amžiaus pabaigos vaikai? Krikštu tapome Dievo tautos, Dievo karalystės piliečiais. Bet tai anaip tol dar ne viskas. Tai tik pasėtoji sėkla, kuri kartais krenta ir tarp erškėčių, ir ant uolos. Gyvenimo kelionės metu mes bendraujame su giminėmis, kaimynais ir šiaip pažįstamais. Tik niekas nežino, ar Dievo žodis gyvas jų sielos dirvoje, ar užgelėjęs nenudžiūvo, o gal išvis nebuvo nė prigijęs. Į tą karalystę, kurioje Kristus visada yra Karalius, nuėję mes ieškosime tų, kuriuos pažinome, ir, deja,

ne visus rasime. Vieni jų apsilavę ateis, o kitų nematysime niekada. Ir neduok Dieve, jei ten nesulauktume nors vieno iš savo namiškių.

B ciklo metais skaitoma ši ištrauka iš Evangelijos: „Pilotas Jį paklausė: „Vadinasi, tu esi karalius?“ Jėzus atsakė: „Taip yra, kaip sakai: aš esu karalius“ (*Jn 18, 37*). Nuplaktas, erškėčiais vainikuotas, skarmalu pridengtas bejėgis Karalius prieš Pilotą. Ir šis pagonis tokio paradokso nesuprato. Nepatikėjo, kad teisia savo Teisėju. Ir net mūsų laikais, po tiek krikščionybės amžių, ne vienas teisia ten, kur reikia paklusti. Bažnyčios mokymas analizuojamas ir kritikuojamas, teologija reformuojama, kai kurie žmonės kuria ir skleidžia savo religijų, ardydami Bažnyčios vienybę. O kiek įvairiuose tikėjimo nuostatuose sušvelninimų, apėjimų ir pakeitimų?! Tai toks mūsų pasaulis, tokie laikai. Pilotas suklydo, o mes?

Koks yra mūsų Karalius? Galime Jį vadinti garbingiausiais vardais ir taikyti aukščiausius titulus ir tai bus tiesa. Tačiau, be viso to, Jis dar yra ir paradoksų Karalius. Kaip suderinti Betliejų, visagalybę ir persekiojimus, dieviškąjį mokymų ir žmogiškąjį Jo atmetimų? Galiausiai paradoksų paradoksas: kūriniai nužudo Kūrėją. Ir dar paradoksas: budeliai - kryžiaavę, susikruvinę dieviškuoju krauju - atsiverčia, fariziejai - ne! Visas Kristaus gyvenimas - paradoksų grandinė. Ir kaip tik tai rodo, kad Jis yra ne iš mūsų pasaulio, kad Jis - Visatos ir amžių Viešpats.

Ar pasaulis suprato tuos, kurie patikėjo Kristaus paradoksų tiesa ir kurie sekė Kristumi? Ne! Iš jų juokėsi, tyčiojosi, persekiojo, kai kuriuos nukankino. Mūsų Karaliaus programa paprasta ir aiški. Ji paskelbta palaiminimais: palaiminti dvasingieji vargdieniai, romieji, gailestingieji, teisybės trokštantieji.... Už kiekvieno palaiminimo vykdymą iškilmingai palaiminimu paskelbtas atlygis. Dažnai žmogus sako: „Tai tiesa, taip būtų gera tai vykdyti, bet...“ Už šio „bet“ slepiasi ir žmogiškasis silpnumas, ir išskaičiavimai, ir savimeilė, ir tikėjimo stoka, ir visa puokštė tokių „gėlių“, kurių niekam neparodysi, o dažnai ir nuo paties savęs slėpsi. Tas mūsų „bet“ ir skiria mus nuo mūsų Karaliaus.

Ši šventė yra ir tam, kad mes patikėtume savo Karaliaus paskelbtais nuostatais ir ryžtingai stotume po Jo vėliava. Taip elgėsi mūsų karalaitis Kazimieras, arkivyskupas Jurgis ir visi paskelbti ir nepaskelbti pasaulio šventieji. Lietuva taip pat pakiltų, jei daugiau žmonių apsispręstų už tikrą priklausomybę mūsų Karaliaus karalystei.

Kas atsitinka, jei žmogus ima ir patiki kuriuo nors ar keliais Kristaus paradoksais? Tokių asmenų yra ir išeivijoje, ir Lietuvoje. Viena Lietuvos miestelio gydytoja pasakoja: „Mano vyras ir taip jau nervingas, o darbas dar labiau jį išderina. Jei matau, kad grįžo susinervinęs, tai žinau, jog šį vakarą ramybės nebus. Sunku man, sunku ir jam. Be galo trokštu tikrai krikščioniškai gyventi. Viešpatį vis prašiau pagalbos. Kartą atėjo mintis padaryti tai, ką Jėzus padarė Didįjį ketvirtadienį. Kaip vyras nustebo, kai kartą po darbo pasisiūliau nuplauti jam kojas. Padariau viską kaip Kristus. Jisai sėdi, aš plaunu, šluostau. Ir visada jis nurimsta, įtampa išsisklaido, jei vėlu, eina tiesiai į lovą. Kiek daug laimėjo mūsų šeima dėl to, kad aš patikėjau negalimu dalyku“.

Tikrai. Didžiojo ketvirtadienio dramoje kojų plovimas mokiniais yra neeilinis paradoksas. Stebėtis Dievo Sūnaus nuolankumu būtų per maža. Tai baigęs Jis pasakė: „...ir jūs turite vieni kitiems kojas mazgoti“ (*Jn 13, 14*). Kristaus pamokymus galime suprasti tiesiogine ir netiesiogine prasme. Minėta gydytoja vykdė pažodžiui - padėjo. Nesvarbu, kaip mes vykdysime, bet jei ką nors darysime, rezultatai visada bus. O mūsų viduje ir aplinkoje stiprės ir skleisis Dievo karalystė.

Teneišizėidžia moterys, kaip atsitiko kartą pamoksle paminėjus šį atsitikimą. Juk nuolankus tarnavimas parodo tikrąją žmogaus vertę ir jo dvasios didybę.

Gal pabandykim save paegzaminuoti: ką man reiškia Kristus Karalius?

Jei aš tikiu savo Karaliaus visagalybe, jaučiuosi saugus nuo visų pavojų, neturiu jokių baimių dėl dabarties ar ateities.

Jei Kristus tikrai yra mano Karalius, tai artimas man yra kaip antrasis Kristus. Ką jam padarau, savo Karaliui padarau.

Jei Kristus man daug reiškia, aš priimu Jo gyvenimo pavyzdį, Jį visą ir seku Juo.

Kristus yra Meilės Karalius. Jis perdavė žmonijai Tėvo meilę kūrinijai, Jis spinduliavo meile darydamas gera, mokydamas ir pasiukodamas iki visiško susinaikinimo. Jis paskelbė žemėje naująją erą - taikos, ramybės ir meilės erą. Jis kviečia mus sudaryti meilės sutartį.

Kristus Karalius, kurio karalystė persunkia visų laikų žmonių ir visas tautas bei kiekvieną asmenį atskirai, kviečia mus pasirašyti su Juo nepuolimo sutartį, tai yra pasižadėti, kad niekuomet nepereisime į Jo priešų eiles. Jis siūlo mums sudaryti ir antrą sutartį - bendradarbiavimo. Tai reiškia, jog siūlo eiti su Juo ranka rankon, kad Jo reikalai būtų mūsų reikalai, ir mūsų reikalus Jis žada laikyti savaisiais. Bet labiausiai Jis nori su mumis sudaryti meilės sutartį: taip su Juo gyventi, kad galėtume su šv. Paulium tarti: „Nebe aš gyvenu, bet manyje gyvena Kristus“ (*plg. Gal 2, 20*). Šia prasme Jis į mus prabyla Šventraščio žodžiais: „Pasilikite mano meilėje!“ (*Jn 15, 9*)

Kristaus Karaliaus šventėje mes lenkiamės Jam, Jį garbiname ir šloviname, dėkojame ir džiaugiamės. Tai kas, kad mes Jo nematome, užtat Jis mus mato, Jis globoja ir saugo savo vaikus. Ganyti ir išganyti - Jo didžiausias rūpestis ir dieviškai begalinis troškimas.

Ateik tad, Viešpatie, į mūsų širdis, mūsų šeimas, Lietuvą ir pasaulį. Tebūnie ir žemėje Tavo karalystė, kaip ji yra danguje.

„Laiškai lietuviams“, 1994 m. lapkritis

Sekmadienio ir kasdienybės Dievas

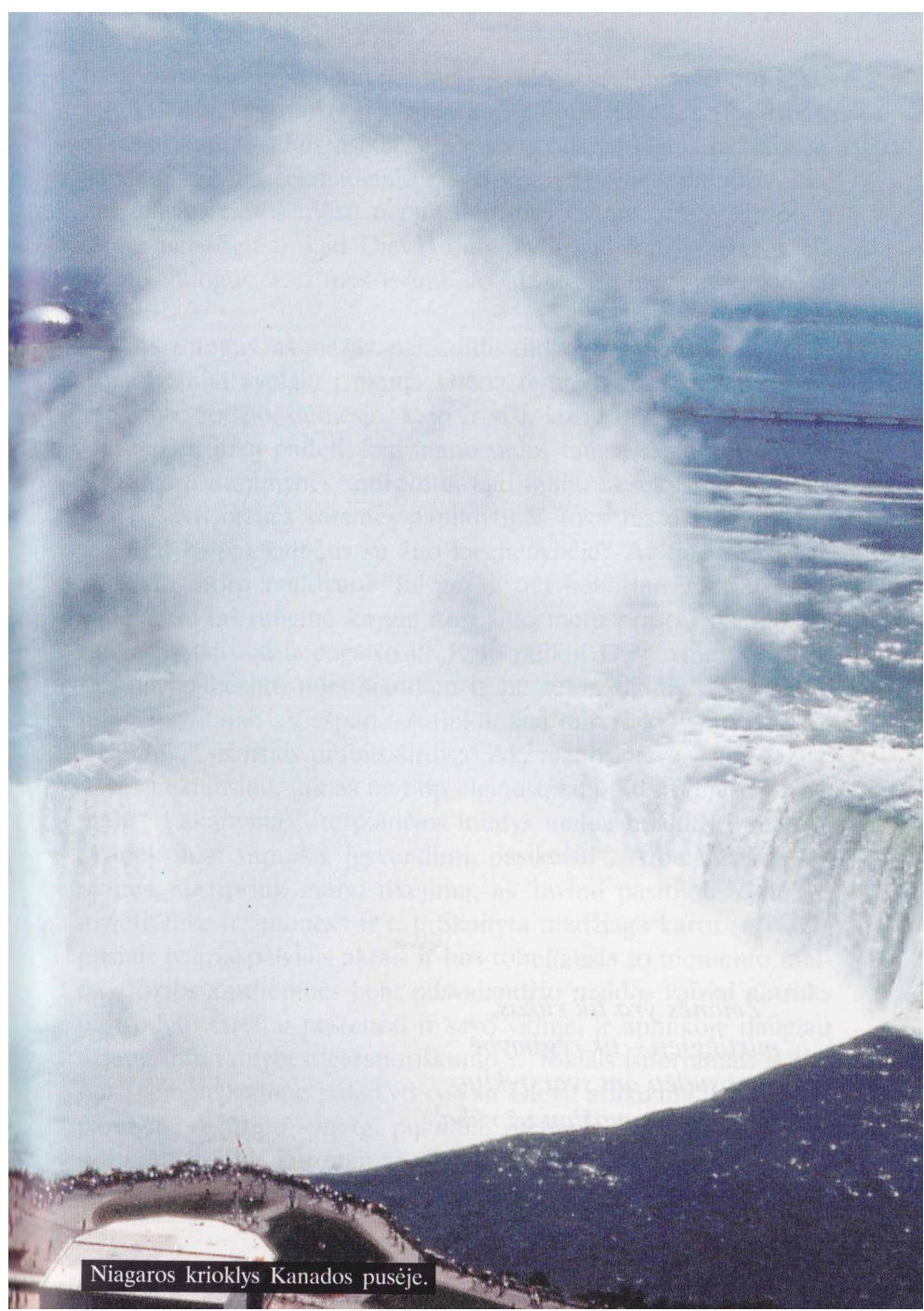
Žmonės labai gerai pažįsta sekmadienio Dievą. Ir Jį pakankamai gerbia. Tinkamai apsirengę, šventiška nuotaika spinduliuodami, ateina į bažnyčią. Čia irgi moka elgtis: būna ramūs ir tylūs kaip karaliaus rūmuose. Mielai atsakinėja, kai reikia; gieda, kada giedama. Viskas gerai, tiesiog tobulai. Netgi prie Komunijos eina taip tvarkingai, kad gražu žiūrėti. Dievas mato ir gėrasi sekmadienio žmogumi. Po šv. Mišių džiaugiasi sutikęs gimines ir pažįstamus. Aišku, nieko neįskaudina, neužgaulioja, netgi su priešu pasisveikina. Tikriausiai nieko neapkalba. Tiesiog norėtųsi paskambinti į dangų ir pasakyti: „Žiūrėk, Viešpatie, kokia krikščioniška tavo tauta! Ne veltui už ją savo krauju sumokėjai“.

Tiesa, žmogus žmogaus minčių neskaito. Argi galima pasakyti, kas vyksta besimeldžiančiųjų galvose? Galbūt šio iškilmingo apsilankymo Dievo namuose metu prabėga mintys apie skančius šventinius pietus, malonius susitikimus, matysimus renginius bei mėgstamą TV programą; gal apie vaikus, jų problemas ir problemas su jais; gal apie ligas, o gal net apie madingus drabužius ir panašiai. Ką čia to minčių pasaulio ir besupaisysi. Nesiprašiusios mintys kartais taip įsisėda, kad neiškrapštysi. Tad kam kalbėti apie tai, ko kiti žmonės nežino. Šv. Mišių liturgija ne per ilga, ir kunigai paprastai nesako ilgų pamokslų. Todėl šventišką sekmadienio nuotaiką tiesiog nėra kam ir sudrumsti. Viskas gražu, viskas gerai.

Bet savaitėje tik viena tokia diena. Dar yra ir kitos. O jos visai kitokios: skiriasi kaip dangus ir žemė. Nuo pat ryto - ta pati rutina namuose, ta pati įtampa darbe, tie patys nemalonūs veidai, o apie viršininkus geriau jau patylėti; ta pati nervinga skuba grįžtant į namus, neleidžianti niekam lėčiau važiuoti ar sankryžoje užsižiopsoti; namuose - iškrova ant visai nekaltų, nors artimiausių žmonių pasaulyje; blogybių kaleidoskopas laikraščiuose ir TV žiniuose, kad tiesiog nėra kur dėtis. Ir pabandyk, jei nori, būti kitoks, jei mes visi kasdienoje tokie kasdieniai, pilni įtampos, paslėpto, o neretai ir atviro nepasitenkinimo bei piktumo. Juk kasdiena visai kas kita nei sekmadienis. Ir Dievas visai kitoks. Jis toks tolimas tolimas, kad nėra jokio ūpo su Juo kalbėtis. O įvairūs savo ir kitų reikalai čia pat, jie lipa ant galvos, lenda į širdį. Nė minties nekyla dabar kalbėtis su kitu pasauliu, jei spręsti, kažką daryti reikia čia ir dabar. Ir kad būtų viskas taip paprasta ir lengva! Tokia visa darbo savaitė, tokios visos savaitės, toks visas gyvenimas. Kodėl? Argi žmogus, keičiantis pasaulį, po kosmosą skraidinantis erdvėlaivius, negali savo gyvenimo laivo nuvairuoti į laimingus kasdienybės vandenis?

Iš kasdienybės ištremtasis Dievas pasakytų: „Man nuostabu, kad jūs šiokiadieniais nebetikite mano visagalybe, kad pamirštate mano esatį visur ir norą būti su žmonių vaikais, ypač ten, kur jums sunku, kur jus nervina, kur jūsų problemos. Aš esu netgi kasdieniškiausioje jūsų kasdienybėje, bet surištomis rankomis. Ir negaliu jums padėti. Jūs nesitariate ir neprašote, jūs netikite, kad jūsų kasdienybę galėčiau pakeisti į džiaugsmingą sukimąsi pareigų karuselėje, malonų bendravimą net su nemaloniausiais, kad jūsų problemos - vieni niekai mano išminčiai ir galiai“.

Na, taip... Bet ar tai įmanoma? O buvo jūsų gyvenime dienos, ypatingos dienos. Tada kiekviena diena prilygdavo šventei. Išnyko tuomet šiokiadieniai ir tęsėsi šventė, meilės šventė. Be pokalbio, be pabuvimo kartu diena atrodydavo pilka, nuobodė ir beprasmiška. Bendravimas nuvydavo bet kokią įtampą, ištrindavo visą rūpesčių sąrašą ir likdavo kartu buvimo džiaugsmas. Ir taip

Niagaros krioklys Kanados pusėje.

*„Žmonės yra tik rūkas,
mirtingieji — tik regimybė.
Visi sudėti ant svarstyklių,
jie tesvertų mažiau už rūką.“*

(Ps 62, 10)

būtų trukę visą gyvenimą, jei meilės eliksiro šaltinis nebūtų sekęs sekęs... Kažkas mokė ir sakė, kad ribotas žmogus turi ribotą meilės šaltinį. Kad jis visada išseks, jei nebus sujungtas su Neišsenkančiuoju. Vien sekmadienio ryšys problemos neišsprendžia. Net didžiausios tiesos mūsų nepaveikia, nes esame įpratę girdėti ir įpratę nebeišgirsti, kad Dievas mus myli, kad Jam svarbus kiekvienas žmogus, kad mes esame Jo akyse ir rūpestyje kiekvieną akimirką...

Aš žmogus, aš mažas, o Jis didis didis. Aš ant Jo delno, ir Jo akys švelniai žvelgia į mane. Dieną ir naktį Jis kantriai laukia žvilgsnio, žodžio, dėmesio, kaip ir visi, kurie myli. Labai laukia, kad galėtų man padėti, kad mano sielos tamsą savimi nušviestų, kad mano neramybes sutirpintų, kad mano nusekusį meilės šaltinį iš savo meilės versmės papildytų... Toks Jis, o koks aš?!

Tad kaipgi kalbėtis su Juo kasdienybėje? Ar tam reikia rožinio, ar storo maldyno? Tai gerai, bet nebūtina. Geriau būtų vadovėlis. Tai religinė knyga, kuri šiuo metu prašosi paaimama į rankas. Atsiversi ir pagalvosi: „Kaip puiku! Dabar mes, Viešpatie, pasikalbėsime, nors šiandien ir ne sekmadienis“. Ne vienai minčiai pritaris: „Viešpatie, sutinku, kad taip reikia tvarkyti savo gyvenimą“. Kartais prabils širdis: „Ak, mano Dieve, kaip dažnai Tavęs neklausiau, juk aš ne taip elgiausi, kaip Tu norėjai. Atleisk man!“ Į skaitymą įsiterpiančios mintys malda nuaidės į anapus: „Padėk man suprasti, įgyvendinti, pasikeisti“. Arba: „Pasigailėk manęs, sustiprink mano tikėjimą, aš Tavimi pasitikiu, išmokyk mylėti Tave ir žmones“ ir t. t. Skaityta medžiaga kartu su įsiterpusiais įvairiaspalviais aktais ir bus tobuliausia to momento malda. Tokios kasdieninės bent pusvalandžio maldos vaisiai netruks pasirodyti. Greitai pastebėsi ir savo viduje, ir aplinkoje daugiau džiaugsmo, ramybės, geranoriškumo... Tokiais įsiterpimais iš šiapus į anapus galime palaikyti ryšį su Dievu atlikdami įvairiausias pareigas, o įpratę - netgi pokalbių metu. Ir vieną gražią dieną sau pasakysi: „Iš kur man tai, kad kasdiena man tampa švente?!“

Baimės ar meilės Dievas?

Ką mes geriau pažįstame: ar baimės Dievą, ar meilės Dievą? Kuris mus labiau veikia: pirmasis ar antrasis?

Argi ne baimė skatina galvoti taip: „Kai pasensiu, tai dažnai eisiu į bažnyčią“, arba: „Kai jau matysiu, kad mirtis čia pat, tada pasikviesiu kunigą ir atliksiu išpažintį iš viso gyvenimo“.

O vaikus auklėjo sakydami: „Taip nedaryk, Dievas nubaus“. Griaustinio metu: „Matai, vaikeli, kaip Dievas pyksta“. Taigi Dievas gali atimti regėjimą, klausą, kalbą, net luošu padaryti... Jis yra visažinis ir visagalis, kad tuoj pat nusikaltėlių nubausių. Šie vaizdiniai, išlikę sąmonėje, nejučiomis valdo mūsų bendravimą su Dievu, liepdami be didelio reikalo nelįsti Dievui į akis.

Šventajame Rašte, Senojo Testamento Išėjimo knygoje, skaitome: „...aš Viešpats, tavo Dievas, esu pavydus Dievas, skiriantis bausmę už tėvų kaltę vaikams - trečiajai ir ketvirtajai kartai, kurie mane atmeta, bet rodantis ištikimą meilę iki tūkstantosios kartos tiems, kurie mane myli ir laikosi mano įsakymų“ (*Iš 20, 5-6*).

Dabartiniais laikais jau nebetikima, kad mums tenka atkentėti už prosenių nusikaltimus ir kad už mūsų kaltes reikės vaikams, anūkams ir proanūkiams kentėti. Sunku patikėti tuo, ko nematai. Tai kas, kad jau antra ir trečia karta Hirosimoje ir Nagasakyje dar tebejaučia atominės bombos krikštą. Tai kas, kad Pasauliniame vandenyne jau žuvo ne viena dumblių rūšis ir biosferoje sutrikdyta pusiausvyrą, o ką nuveiks pražūtingieji

Kolumbina.

*„Pirma negu kalnai užgimė
ir žemę bei pasaulį pagimdei,
tu esi tas,
kuris yra Dievas nuo amžių
per amžius <...>
Juk tūkstantis metų tau lyg
viena diena, -
tarsi vakaryštė diena, jau praėjusi,
lyg viena nakties sargyba.
Tu užbaigi žmonių gyvenimą
miegu;
auštant jie yra lyg žolė,
kuri atauga, -
auštant ji iš naujo sužaliuoja ir
žydi, -
o vakare nuyvysta ir nudžiūsta. “*

(Ps 90, 2-6)

kosminiai spinduliai ir visuotinė ekologinė tarša, pajus tik vėlesnės generacijos. Gal mūsų tėvai, gal mes patys išjudinome tų tūkstantmetę pusiausvyrą, ir mūsų vaikai jau plakami ligų bei polinkių į jas rykšte. Sveikas, stiprus, nesergąs vaikas jau retenybė. Bet ar Dievas nubaudė niekuo nekaltus vaikus? Ir kas laukia jų palikuonių?

Jei materialiam pasaulyje dar galima atsekti padarinio priežastį, tai dvasiniame daug sudėtingiau. Bet lygiai taip pat ir čia netrūksta dvasinių nuodų. Prisidengę gėriui, jie klaidinančios idėjos sprogimo greičiu plinta planetoje ir apnuodija milijonų sąmones. Jų priedangoje ardoma Dievo tvarka žemėje, žmogaus prigimties žmogiškumas bei dvasingumas. Ar Dievas tai daro? Ar Jis baudžia ašaromis ir krauju?

Grįžkime prie cituotosios ištraukos iš Išėjimo knygos. Ar mums nieko nesako 1000 ir 4 santykis? Jeigu vienai generacijai skirsime 75 metus, tai per 300 metų gali pasireikšti Dievo teisingumas, tačiau mes maitinamės tuo gėriui, kurį krovė mūsų proseniai 75000 metų. Ar galima palyginti Dievo teisingumą su Jo gerumu ir meile? Ar galima palyginti šiuos du skaičius, jei pirmasis ištirpsta antrame?

Dievas žino, kad netekusi rojaus žmonija palinko blogio pusėn ir negali atsitiesti. Tik po atpirkimo prasidėjo tiesių žmonių era, šventųjų era. Bet vargas pasauliui, nes jų tiek nedaug, o tokie turime būti visi. Todėl kiekvienas šio silpno žmogaus geras darbas ar meilės blyksnis yra Dievui toks mielas, kad jam leidžia nukeliauti tūkstantmečius į ateitį.

Koks Dievas nusidėjusiam? Jis neša neklusniąją pražuvusią avį, priima sūnų palaidūną lyg tasai nieko nebūtų iškrėtęs, į rojų pasiima latrą, atleidžia muitininkui ir ašaromis Viešpaties kojas plaunančiąjai. Dievas atleidžia neskaičiuodamas ir duoda negailėdamas. Mes skaičiuojame aritmetiškai, Dievas - logaritmiškai. Jis tik ir telaukia kokio nors mūsų gėrio, kad jį galėtų pakelti dideliu laipsniu. Su nuodėmėmis irgi viskas kitaip. Suskaičiavę nuodėmes, mes kankinamės ir laukiame, kiek Dievas

už jas mums atskaitys. O Jis kiekvienam - ir muitininkui, ir nusidėjėliui, ir palaidūnui - dangų atveria!

Tai tiesa, kad Dievas visas yra iš meilės, kad Jis yra pati Meilė. Pagal savo atvaizdą sukūręs žmogų, Jis be galo trokšta išlikti intymiaime ryšyje su savo kūriniais. Lietuviškai nesikuklinkime ir negalvokime, kad meilės kalba su Dievu mums per aukšta matematika. Argi mes nemokame nusišypsoti artimui, neprašomi padėti, užjaučiamai paguosti, drąšinamai paskatinti, džiaugsmą padidinti, kantriai patarnauti ir pan.? Bet visa, ką artimui padarome, padarome savo Viešpačiui ir sau šimteriopai, ir dar tūkstančiams ateinančiųjų; juk taip ir išpildome Kristaus nurodymą: „Aš jums tai įsakau: vienam kitą mylėti!“ (*Jn 15, 17*).

Gerai, artimą mylėti vienaip ar kitaip mokame, bent jau žinome, kaip tai įgyvendinti. O kaip išmokti Dievą mylėti?

Kristus mokė: „Kas pripažįsta mano įsakymus ir jų laikosi, tas tikrai mane myli“ (*Jn 14, 21*). Gerus, jautrios sąžinės tikinčiuosius nuo Dievo atitolina pusiau sąmoningos klaidos, dėl staigumo ištrūkę neapgalvoti žodžiai ar poelgiai, kurių tuoj pat gailimasi. Visa tai juk nenaikina žmogaus nusistatymo klausyti Dievo ir, aišku, Jo meilės mums. Suklydus ne susigūžti, bet padvigubinti savo meilę reikia. Tada net klaidos padės mums artėti į Dievą.

Po rojaus esame palinkę blogin. Kas efektyviau padės atsitiesti: ar baudžiančio Dievo vaizdinys, nuolat palaikomas mūsų sąmonėje, ar ramybe ir meile spinduliuojantis Išganytojo veidas, tyliai prašantis bendravimo, bent trumpų akimirku, kad senąjį žmogų galėtų perauginti į naująjį žmogų. Žmogaus Sūnus laukia, o žmonių vaikai ar Jam atsilieps?

„Laiškai lietuviams“. 1997 m. rugsėjis

Pranašumai ir nelygybės

Bene skaudžiausiai žmogų žeidžia nelygybė. Vaikystėje, jaunystėje ir vėliau šios strėlės negailestingai smigo, žalojo, dažnai palikdamos ilgai negyjančias žaizdas. Jau nuo vaikystės kartu atsiradęs aitrus pranašumo ir galios ilgesys nedavė ir neduoda ramybės, paveikdamas mūsų planus ir gyvenimą. Į kodėlčiuko *kodėl* lengva atsakyti. Bet kodėlčiukai užauga ir pamato, kad būties, pasaulio ir netgi savo gyvenimo problemos anaip tol ne visos išsprendžiamos. Neatsakytieji klausimai, kažkokiais klodais nusėdami sieloje, palaispniui atima savaiminį vaikystės džiaugsmą bei nerūpestingumą. Jeigu krikščioniškoji pasaulėžiūra, teisingai aiškinanti gyvenimo realijas, žmoguje bręstų greičiau nei jo kūnas, to tikrai nebūtų.

Betgi nelygybė dažnai prasideda nuo gimimo. Vienas ateina į pasaulį pagal paskutinį technikos žodį įrengtoje klinikoje, kitas verkia ir verks, nes jam trūksta ne tik pieno, bet ir fizinės bei dvasinės šilumos, tėvo, namų ir tiek daug ko, kad jau nuo tada padaro jo gyvenimą be ateities.

Nelygybė arba kitų pranašumai matomi kiekviename žmogaus gyvenimo tarpsnyje, kiekvienoje žemės vietoje, praėjusiuose laikuose ir bus busimuosiuose. Kokios reikia galios, kiek geravališkumo, kad bent stokojančiuosius būtų galima pasotinti, jau nekalbant apie lygybę. Žmonija bandė tai daryti ne kartą. Prisiminkime Paryžiaus komunos laikus ir mūsų amžiaus ateistinių materializmą. Aišku, idėjos, valdžios ir sistemos neišsprendė šito, nors ėjo po laisvės, lygybės ir brolybės vėliava. Supuvo ir griuvo

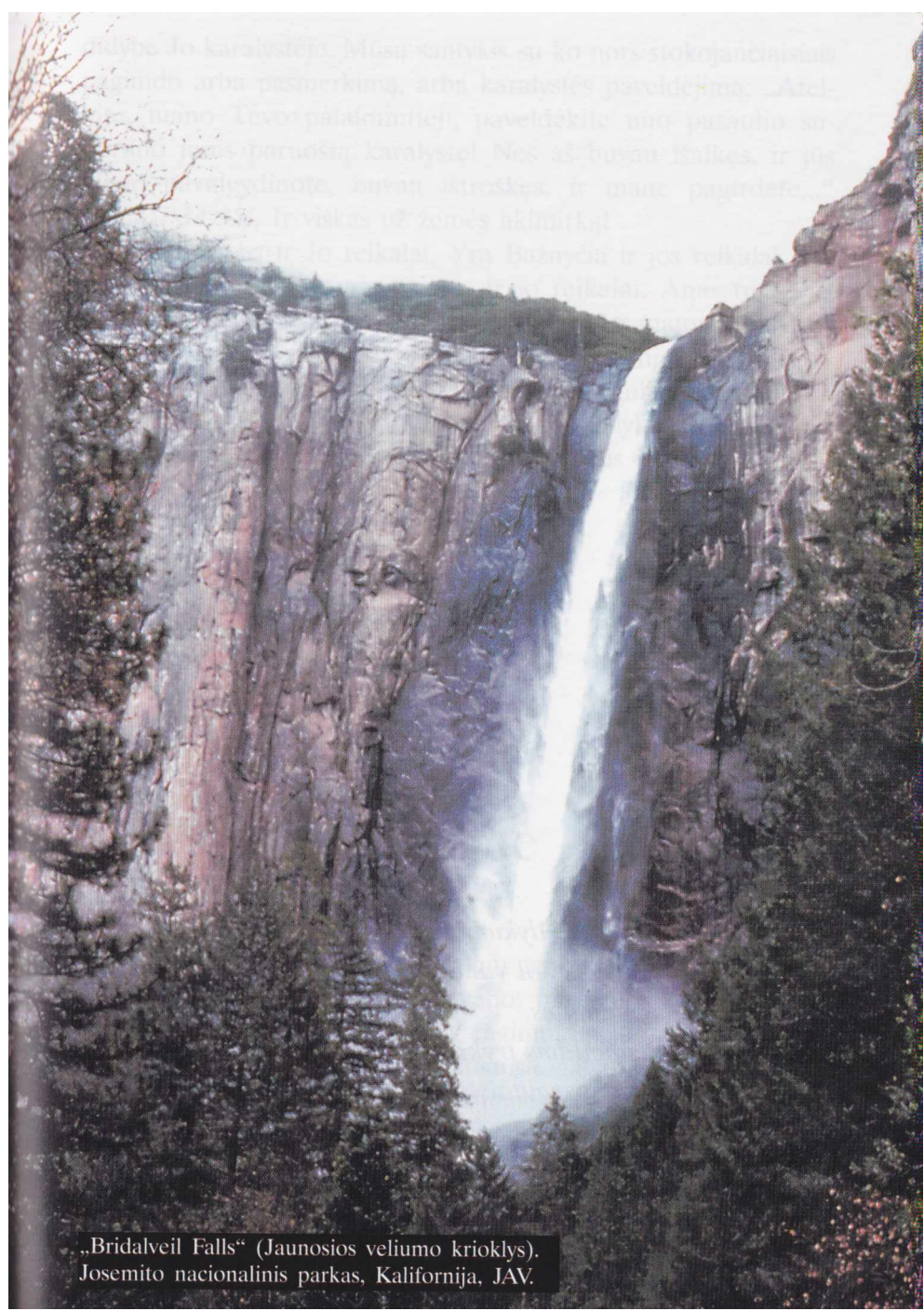
visa, kas buvo statoma be Dievo. O, kad iš to pasimokytų bent jau ateinančios kartos!

Ką Dievas sako apie tai? Prisimename Evangelijos vietą apie turtuolį, kuris ištaigingai gyvendamas kasdien puotaudavo, ir vargšą Lozorių, kuriam būdavo labai gerai, jei tekdavo trupiniai nuo puotos stalo. Pirmojo gyvenimas bėgo galios, sveikatos ir turto saulėtoje dienoje. Antrojo - ligos, vargo ir alkanumo naktyje. Visą visą gyvenimą taip ir nė kiek kitaip. Dažnai žmogus, kaip ir anas turtuolis, jaučia pranašumą prieš kitus. Jam reikia vis daugiau to, ką turi, ir to, ko dar neturi. Ar būna riba? Ne visada. Pranašumai, ypač kai jų daug ir kai jie dideli, pavojingi.

Stebėjime laimės liniją, brėžiamą begalinio ilgumo laiko juostoje. Visas vargo pilnas Lozoriaus gyvenimas, jo pradžia ir pabaiga - tik taškelis, tik vertikaliai krintanti žemyn žemės gyvenimo linija ir kita - iš vargo ir kančios vietos lygiagrečia linija šaukianti aukštyn į dangaus laimės pilnatvę. Ir toliau, tame laimės lygmenyje, amžinai horizontaliai besitęsianti. Turtuolio laiko juostoje - vertikali žemiško gyvenimo linija aukštyn, po mirties žemyn, žemiau už Lozoriaus nukrentanti ir horizontaliai, bedugnės lygmenyje į amžinybę įeinanti ir amžinai nebeiškylanti. Žemės gyvenimo - tik taškas, tik plonytė vertikali linija prie amžinybės šviesmečiais ar parsekais matuojamą ir neišmatuojamą horizontaliąją laimės ar nelaimės lygmens liniją. Taškas ir begalybė! Žemės gyvenimas ir amžinybė! Ar tai galima palyginti?

Kristus - ne raudonarmietis! Jis nesikėsina į turtuolio turtą. Aiški jo užuojauta vargšui ir nerimas dėl turtuolio. Dėmesio! Žemiški pranašumai jam kelia susirūpinimą ir nerimą. Pranašumo akimirka ir toliau - kančios bei nevilties amžinybė. Žmonės mato vienaip, Dievas kitaip. Kol esame kūne, mūsų regėjimas klaidingas. Mes visi galime suklysti kartu su tuo turtuoliu, siekdami pranašumo įvairiausiuose dalykuose. Tiktai visi šie laimėjimai - akimirkai, po kurios mirażai dingsta ir lieka vien kančios begalybė.

Kaip Dievas sprendžia nelygybės problemą? Labai paprastai. Jis iškelia vieną ypatingą pranašumą, virstantį amžina žmogaus

„Bridalveil Falls“ (Jaunosios veliūmo krioklys).
Josemito nacionalinis parkas, Kalifornija, JAV.

*„Jis perskėlė uolą dykumoje
ir davė jiems apščiai vandens
tarsi iš bedugnės.
Jis paliepė upeliams trykšti iš uolos
ir leido vandenį srautais.“*

(Ps 78, 15-16)

didybe Jo karalystėje. Mūsų santykis su ko nors stokojančiaisiais pagimdo arba pasmerkimą, arba karalystės paveldėjimą: „Atėkite, mano Tėvo palaimintieji, paveldėkite nuo pasaulio sukūrimo jums paruoštą karalystę! Nes aš buvau išalkęs, ir jūs mane pavalgydinote, buvau ištroškęs, ir mane pagirdėte...“ (Mt 25, 34-35). Ir viskas už žemės akimirka!

Yra Dievas ir Jo reikalai. Yra Bažnyčia ir jos reikalai, yra tauta ir jos reikalai, yra artimas ir jo reikalai. Anas turtuolis žiūrėdamas nematė, girdėdamas negirdėjo. Mes matome minėtus reikalus, jaučiame dvasinį, moralinį ir materialinį skurdą, išgirstame prašančiųjų balsus... Kaip viską žemėje galima patobulinti, lygiai taip ir santykius su didžios svarbos dalykais ir su stokojančiaisiais. Ir tepadedą mums visiems gerasis Dievas!

„Laiškai lietuviams“, 1997 m. spalio

Tikėjimo kelionė

Žmogaus jausena Dievo atžvilgiu gana keistoka. Kristus jam atrodo esąs labai toli. Tiesa, gyveno, mirė, prisikėlė, įžengė į dangų. Jo nėra čia. Jokių ženklų: regimų, apčiuopiamų, aiškių...

Abu mokiniai, vykstantys į Emausą, galvojo panašiai. Jėzus buvo garsus nauju mokslu, stebuklingais darbais, bet Jeruzalėje žuvo. Jo nebėra čia. Tiesa, moterys rado tuščią kapą, kalbėjosi su angelais, ir kai kurie mokiniai buvo nuėję ir Jo kūno nerado. Per

silpni argumentai, kad juos Įtikintų. Jie nori kuo greičiausiai palikti tą vietą, kur viltys žuvo, kur griuvo jų tikėjimas.

Pagal proto logiką viskas baigta. Taškas jau padėtas. Tragedijos baigmė dabar verčia pamiršti viską, kas vyko trejus metus, ir lyg iš sapno sugrįžti į tikrovę, į realų gyvenimą, koki rado žemėje ir kokį paliks.

Širdies logika kitokia. Tvirtinama, kad meilė nepripažįstanti logikos. Todėl mokiniai ne tik negali visko pamiršti; jų mintys, kalbos, išgyvenimai sukasi vien apie tai, kas įvyko. Jiems iš tikrųjų buvo gaila žmogaus, kuris buvo labai panašus į Mesiją. Jie tikėjo Juo. Palikę savąjį gyvenimą, jie kaip užhipnotizuoti sekė Juo trejus metus. Protas sako: Jis mirė, ir jau viskas. Širdis su tuo nesutinka. Kaip gali toks nuostabus mokslas, šimtai stebuklų būti niekai? Kaip gali būti sunaikintas šis Asmuo, toks labai geras, taip labai traukiantis, pririšantis, užburiantis? Jie mylėjo savo Mokytoją. Net ir dabar.

Juos pasivijęs Nepažįstamasis užklausė: „Apie ką kalbate, eidami keliu?“ Tie nuliūdę sustojo“ (*Lk 24, 17*). Šis nekaltas klausimas juos pritrenkė, sustabdė. Vienas iš jų, atsigavęs iš nuostabos, pasakė: „Nejaugi tu būsi vienintelis ateivis Jeruzalėje, nežinantis, kas joje šiomis dienomis atsitiko!“ (*Lk 24, 18*). Iš tiesų, meilė nepajėgia suprasti, kaip galima nežinoti tų įvykių, kurie jai tokie svarbūs.

Emauso mokiniai buvo pasiklydę žemiškose ir nežemiškose logikose. Jiems nė į galvą neatėjo, kad kalbėdami apie Jėzų jie jau eina link Jėzaus ir netgi su Jėzumi. Dievas negali tylėti. Dievas yra Žodis. Atpirktos žmonijos, naujojo pasaulio velykinėje aušroje Žodis vėl tapo kūnu. Kitokiu, nauju, perkeistu, išaukštintu Prisikėlusiojo kūnu. Meilė prisišaukia Mylimą (Mylintįjį). Ir Jis pasirodo. Tiesa, kaip Nepažįstamasis. Jis prisiartina ir jiems besikalbant tampa labai artimas. Tikėjimas juk ir yra Dievo ir žmogaus suartėjimas. Emauso mokiniai, dėmesio! Dievas viską mato ir žino. Savo tolesniame gyvenime jūs Jį dažnai sutiksite. Jis mokys jus vyresniųjų ir artimųjų lūpomis. Jis kalbės įvykių kalba,

Melynasis lubinas.

*„Mirtingasis, gimęs iš moters,
trumpai tegyvena,
bet vargo daug turi,
pražysta kaip gėlė ir nuvysta,
praskuba tarsi šėšėlis ir nesustoja.“*

(Job 14, 1-2)

Jis tobulins jus kančia... Visur Jis ir nieko be Jo! O su mumis ar gali būti kitaip?!

Nepažįstamasis dedasi nieko nežinąs, lyg ne su Juo tai būtų atsitikę. Vėliau, prisiminę šį susitikimą ir matę Jo abejingumą tokiai baisiai kančiai ir mirčiai, jie supras, kad tokia buvusi Dievo Tėvo valia, kad ją Kristus tobulai priėmė ir įvykdė, kad žemėje niekas neatsitinka be Dievo valios. Net ir blogieji pasitarnauja Dievo planų vykdymui. Nepažįstamasis, matydamas juose vykstančią proto ir širdies kovą, stiprina proto pozicijas ir kartu jų tikėjimą prisikėlimu aiškindamas, kas Raštuose apie Mesiją pasakyta.

Po prisikėlimo Jėzus ne kartą pasirodo kaip Nepažįstamasis. Tuo Jis primygtinai sako, kad su Dievu nuo dabar, kai žmonija sutaikyta su Dievu, reikia bendrauti kitaip. Jis yra visur, labai arti, pasiruošęs netikėtai pasirodyti. „Kur du ar trys susirinkę mano vardu, ten ir aš esu tarp jų“ (*Mt 18, 20*). Net ir nepasirodydamas, Jis visuomet su mumis, jei tik mūsų širdys, mintys ir kalbos sukasi apie Jį. Matas užrašė Jėzaus pasakytus paguodos žodžius išsiskyrimo dieną: „Ir štai aš esu su jumis per visas dienas iki pasaulio pabaigos“ (*Mt 28, 20*). Šiais ir kitais pamokymais Išganytojas kviečia pamiršti Senojo įstatymo laikų bendravimą „su baime ir drebėjimu“ ir kviečia į meilingą Jo ieškojimą ir bendravimą meilėje.

Ar šiuolaikinis žmogus ieško Dievo? Jei neieško, tai ir neranda. Emauso mokinių nuotykis dar kartą patvirtina, jog su ieškančiuoju Jis jau yra kartu, jam padėdamas ir kelią rodydamas.

Kaip Jėzų rasti aiškiau ir apčiuopiamiau? Jis yra Apreiškime, Bažnyčios mokyme, tinkamoje literatūroje, įvykiuose, mūsų kasdienybėje. Jis visada yra arčiau, nei mes galvojame. Jis kalba mums per kitus. Jis kalba mūsų viduje. Tiktai ar modernus žmogus duoda laiko Dievui kalbėti? Deja, jis gi neturi kada sustoti, susimąstyti, išiklausyti. Lengva užslopinti Jo beldimą, jei nebūsime nusiteikę Jį išgirsti. Tarp daugybės pasaulio balsų tikrai neišgirsime Jo balso. Ir nevakarieniausime kartu su Juo.

Emauso mokiniams nebuvo lengva patikėti prisikėlimu. O ar lengva mums tikėti visu Apreiškimu? Šimtaprocentinis tikėjimas paskatina šimtaprocentinį jo įgyvendinimą. Duonos padauginimu Jėzus norėjo parodyti busimuosius laikus, kada sakramentine Duona - t. y. Juo pačiu, - galės pasimaitinti visi norintys ir jos niekada nestigs. O žmonės tuo tarpu slapta jau tarėsi šį duonos Padaugintoją paskelbti karaliumi. Tuomet duonos niekuomet nepritrūksiu ir jos būsią apščiai.

Jėzus mokė palyginimais, turėdamas vienas mintis, o žmonių galvose besiklausant gimdavo visai kitokios mintys. Prisiimkime kad ir Dievo karalystės įvaizdį. Apaštalai jo nepamiršo, o du iš jų paprašė Jėzaus pačių garbingiausių vietų šalia Jo. Tokių nesupratimų ir nesusipratimų buvo ne vienas. Mes irgi mokame savaip aiškintis Evangelijos reikalavimus. Mokame save nuo daugelio reikalavimų atleisti, o jei ką vykdome, tai dažniausiai tik iš dalies. Kodėl? Dalinis tikėjimas neveda toliau. Mes tam per silpni.

Jėzus buvo susirūpinęs mokinių netikėjimu. Jo aiškinimai ir mokymas dar nebuvo perėję į jų tikėjimą. Patyrę išbandymą, tiesa, labai didelį ir baisų, jie prarado tikėjimą. Kelyje Jėzus stengiasi padėti jiems patiems surasti tiesą. Tik tuomet ji lieka žmogaus savastimi. Beje, tikėti - tai eiti dar toliau už to galutinio taško, kuris tik rodėsi esąs atvykimo tašku. Tikėjimui nėra ribos. Tikėjimas - tai horizontas, amžinai neprieinamas horizontas, atveriantis vis naujas perspektyvas einantiems, ieškantiems, siekiantiems. Tik neįnantieji, tik apmirę savo esamybėje džiaugiasi žiną viską ir įvykdą taip pat beveik viską.

Neįvertiname ir nesuprantame laisvos valios dovanos. Dievas su ja labai skaitosi. Einant dienai į pabaigą, Nepažįstamasis nepakvietė eiti kartu su Juo ten, kur Jis galėtų apsireikšti. Mokiniai paprašė pasilikti su jais. Tikėjimas yra tokia pilna pagarbos ir laisvės erdvė, kurioje Dievas ir žmogus bendrauja laisvai ir pagarbiai. Bendra kelionė ir ypač pokalbiai didele dalimi pakaitė jų vidaus pasaulį. Jie jau buvo visai netoli, kad patikėtų

Mergaitė prie kviečių. Mičiganas, JAV.

„Aną valandą prie Jėzaus prisiartino mokiniai ir paklausė: „Kas gi didžiausias dangaus karalystėje? “ Pasišaukęs vaikutį, Jėzus pastatė tarp jų ir tarė: „Iš tiesų sakau jums: jeigu neatsiversite ir nepasidarysite kaip vaikai, neįeisite į dangaus karalystę. Taigi kas pasidarys mažas, kaip šis vaikelis, tas bus didžiausias dangaus karalystėje. “

(Mt 18, 1-4)

prisikėlimu. Jie įvertino Nepažįstamąjį, suprato, kad jie yra žemiau Jo. Gera ir miela buvo Jo draugystėje, todėl jie nepanoro skirtis. Savo noru dar pabūti su Nepažįstamuoju ir noru pažinime eiti dar toliau jie parodo savo valios apsisprendimą, kuris ir iššaukė apsireiškimą, „...jie privertė jį pasilikti prašydami: „Pasilik su mumis! Jau vakaras arti, diena jau besibaigianti...“ (Lk 24, 29). Jėzus priima kvietimą, nes tam ir pasirodė, kad juos sugrąžintų į tikėjimą.

Jėzus mokė: „Belskite, ir jums bus atidaryta“. Žmogus dažniausiai beldžiasi tada, kai nelaimė išrinka, kai žemiški reikalai nesiklosto, kai prie mylimo žmogaus jau sėlina mirtis... Jis prašo nebūtinų dalykų, kartais tokių pavojingų, kad mylintis Dievas, žinodamas pasekmes, negali jų duoti. Tuo tarpu pačius svarbiausius pamiršta, nes jų nevertina.

Dievas visur pralenkia žmogų. Jis beldžiasi kiekviena proga ir į kiekvieno žmogaus sielos duris. Dievas trokšta įeiti į mūsų gyvenimą ir pasilikti su mumis. Tikėti - tai atidaryti duris ir Jį priimti. Kas priima Jo mokslą, tas ir Jį priima. Tikėjimas suteikia tam tikrą Dievo esamumo patirtį. Tik nuo tada, kai žmogus priima Dievą į savo vidų, išoriniai ženklai pasako labai daug. „Vakarieniaudamas su jais prie stalo, paėmė duoną, sukalbėjo palaiminimą, laužė ir davė jiems. Tada jų akys atsivėrė, ir jie pažino Jėzų...“ (Lk 24, 30-31). Jų akys, t. y. protas, pamatė tik tada, kai sielos jau buvo atsivėrusios Dievui. Tikėjimo ženklai suprantami tiems, kurie nusiteikę Dievą priimti, kurių dvasinis subrendimas jau įgalina atskleisti ženklų prasmę. Tikėjimo ženklai nieko nereikia netikintiesiems. Komunija mums - gyvasis Jėzus, netikintiesiems - duona.

Kanos stebuklas kai kam atrodo nereikšmingas, o gal ir pavojingas. Kam, atseit, reikėjo duoti alkoholikams juos ginantį argumentą? Kai kurių žmonių akys temato tik tiek. Tačiau ar tai nebuvo Dievo karalystės žemėje ženklas? Juo labiau - amžinų vestuvių tarp Dievo ir žmonijos danguje ženklas. Vanduo, paverstas vynu, - tai žmonijos santykių su Dievu pasikeitimo, t. y.

sandoros su Dievu paslapties ženklas. Žmogus mato mažai ir siaurai. Tiktai tikėjimas padeda žmogiškąjį regėjimą priartinti prie tokio, kuriuo tikrovę su ženklais sujungia patsai Dievas.

Nuo Jeruzalės iki Emauso - 12 kilometrų. Traukti pėsčiomis - ilgas kelias. Tikėjimui atgauti - labai trumpas. Kartais praeina metų metai, kol suaugęs žmogus randa tikėjimą. Emauso mokiniai intensyviai ieškojo savo didžiosios problemos sprendimo, vien apie tai galvojo ir kalbėjo, vien tuo rūpinosi, todėl taip greit rado tiesą, tiksliau, pati Tiesa surado juos. Tai dėka Nepažįstamojo įrodinėjimų, neregimosios malonės poveikio ir rankų, kurios mokiniams pažįstamais judesiais laužė duoną ir jiems davė. Su duona ir tikėjimą davė.

Ar Dievas toli nuo žmogaus? Tikėdami mes rašome ypatingą istoriją: savo gyvenimo su Dievu istoriją. Ne tik įvykiai ir poelgiai ten pažymimi. Ten jau yra kiekviena praėjusi sekundė. Kiekviena mūsų istorijos linija, kiekviena figūra yra nepakeičiamai, nesunaikinamai įrašyta amžiams. Nė vienas gimusysis neišvengs tokio įrašo. Laimingi gyvenimo kelionę keliavusieji su Dievu. Tačiau bekeliaujant galima prarasti galvą, širdį ir žūti naktyje. Tiesą praradusiems naktis tamsi. Tikinčiajam tikėjimo naktis nėra tamsi, nors ir nėra joje regėjimo. Velykų vigilijoje yra išpūdingi žodžiai: „Šioji naktis palaiminga! Joje dangus su žeme, Dievas - su žmonija suartėja!“ Bažnyčia džiaugiasi, galėdama Prisikėlusiojo šviesoje atskleisti atpirkto žmogaus paslaptį. Tai ryšys! Vienintelio Dievo ryšys su manimi, vieninteliu tokiu žmogumi žemėje. Jeigu aš dar neradau savo ypatingo, vienintelio būdo mylėti Dievą, jeigu dar nesu padaręs ko nors ypatingo savo vieninteliui Dievui, aš dar negaliu suprasti, ką jaučia žmogus Dievo artumoje ir ką jautė mokiniai, kai jų širdys buvo užsidegusios.

Žmogus žemėje naudojasi malonumais, turtu ir garbe. Jis išbando visus kelius, į tariamą laimę vedančius. Aišku, ten laimės neranda.

Žmogus - Dievo kūrinys, Dievui sukurtas. Tiktai tikėjimo kelias ir į Dievą, ir į laimę veda. Tikėjimas niekada nėra išbaig-

tas žemėje. Žmogui duotas visas gyvenimas augti tikėjime, viltyje ir meilėje. O prisikėlimas - tai pagrindas, ant kurio stovi mūsų tikėjimas. Tai nėra vien gražūs, daug kartų girdėti žodžiai. Kuo stipresnis mūsų tikėjimas, tuo didesnę dalį Evangelijos mes pajėgiame paversti savo gyvenimu. Tik rimtai įsigilinusysis į Evangeliją pamato, kad mūsų tikėjimas ir jo realizavimas taip toli iki idealo, kaip mūsų stebėjimo taškas nuo horizonto. Nepasiekiami dalykai liūdina ir atima drąsą. Nepasiekiami mums, bet ne Dievui! Prisiminkime, nuo ko pradėjome. Ir Emauso mokiniai buvo lygiai taip pat nuliūdeę, sutrikę ir viltį praradę. Jie jautėsi panardinti kažkokioje netiesoje. Jie troško tuos tragiškus įvykius suprasti ir tiesą rasti. Viskas su kaupu išsipildė. Išsipildys ir mums.

„Laiškai lietuviams“, 1998 m. balandis

Ir Dievas ilsėjosi...

Ir žmogui reikia poilsio: tokių atostogų, kurios padėtų išplauti iš sąmonės visa, kas erzino, pykino - žodžiu, apsunkino gyvenimą, kas įlietų daug energijos ateičiai. Juk reikia įgyvendinti didelius ir mažus planus, pasiekti tai, kas iki šiol buvo nepasiekiamo.

Tačiau žmonės labai įvairiai supranta poilsį ir skirtingai ilsisi, o dalis grįžta visai nepailsėję. Kas kaltas: ar netikusios atostogų, ar nevykę atostogautojai? Galgi yra gerų atostogų receptas, tinkamas visiems atvejams ir visiems žmonėms? Šiuo straipsniu vyks-tame jo ieškoti.

Metams bėgant žmogui dažnai vis ko nors trūksta, daug kam stinga laiko. Gal geriausios atostogos būtų aprūpinant kūną visais jo geidžiamais malonumais, išsimiegant iki soties, niekuo nesirūpinant ir panašiai? Tačiau kada kūno malonumai padarė žmogų laimingą?

Tai gal reiktų atsidėti nespėtiems perskaityti laikraščiams, žurnalams, knygoms? Gal skendėti muzikoje visas dienas? O gal geriausia būtų visažinio televizoriaus pagalba naršyti po mūsų pasaulį ir vis daugiau sužinoti apie žmogų ir žmoniją? Gal atitrūkti nuo viso pasaulio ir visas atostogas praleisti telefantazijos pasaulyje? Beje, nepamirštinas ir naujasis žmogaus „draugas“ - kompiuteris. Jis gali užimti net visas atostogas. Ar suteiks tikrą poilsį per atostogas labai pagausėjęs žinių bagažas ir naujos patirtys? Ar gali suteikti poilsį tai, kas į žmogų įeina? Aišku, ne!

Tad gal žmogui reikia atitrūkti nuo to, kas įprasta buityje ir kasdienybėje, ir leisti vis į naujas keliones, lankyti naujus kraštus, viskuo domėtis, viską fiksuoti, pasinerti į naujų atradimų išgyvenimus ir vėliau gyventi gražiais prisiminimais? Tai gali duoti ir daug, ir mažai. Priklauso nuo žmogaus.

Ne kūnas būna nuvargęs, o žmogaus dvasinė dalis. Net po sunkaus fizinio darbo kūnas atstato jėgas nakties poilsio metu. Ne kūnui reikia ilgų atostogų, o dvasiai ir jos reikšimosi fiziniame pasaulyje priemonei - smegenims. Per prabėgusius metus dvasinė žmogaus dalis ne kartą reiškė savo reikmes, ne kartą protestavo. Įtampa, piktumas, nervingumas, nepasitenkinimas, depresija ir panašūs dalykai yra dvasios negalavimo simptomai. Keista, bet žmogus nemylti savo dvasios. Jis geba ją taip iškaninti, kad jai (iš dalies kartu su kūnu) gali prireikti alkoholio ir net narkotikų. Tuo tarpu dvasiškai sveikas žmogus į tą pusę nė nepasižiūrės.

Dvasiai atsigauti reikia dvasinių priemonių. Taip, religijos! Tiktai sąlytis su Kūrėju patenkins visas dvasines žmogaus reikmes. O žmogų juk reikia pagydyti. Prisiršimai prie įvairių žemiškumo formų sužeidė dvasią. Ar žinome, kiek pakenkė besi-

Didysis baltasis garnys varlinėja. Čikagos pietinis priemiestis, JAV.

*„ Tu žemę lankai ir palaistai,
padarai ją derlių ir turtingą.
Tavo upė, Dieve, yra pilna vandens,
žemė gali auginti pasėlius.
Juk tam ją parengi!
Gausiai palaistai jos vagas,
sutrupini jos grumstus,
suminkštini ją lietaus būriais,
laimini augantį jos javą.
Apvainikuoji metus savo
gerumo derliumi... “*

(Ps 65, 10-12)

kartojančių klaidų grandinė? O kas gali žmogaus dvasiai duoti visa tai, kas ji daro panašų į Dievą?

Gal praktiškai tam padėtų induistiškas ėjimas į nirvaną ar japoniškoji meditacija? Tai priemonės nepažįstantiems tikrojo Dievo.

Ką laimėtų toks šūkis: „Atostogaujantys katalikai, imkitės maldos!“ Tikriausiai nieko. Daugelis žmonių nežino vieną įprastinį bendravimo su Dievu būdą. Jis reikalauja susikaupimo, atidos, žodžiu, yra sunkus. Atostogos - ne apsisunkinimui, o poilsiui!

Su Dievu galima bendrauti netradiciškai: lengvai, pakiliai, džiaugsmingai, kūrybiškai, meilingai... ir niekada nepavargti. Dvasia, pajutusi teigiamą, keliančią galią, jau pati veršis į tai be žmogaus pastangų. Teisingai dar psalmistai pastebėjo: „Kaip elnė ilgisi tekančio vandens, taip aš ilgiuosi tavęs, Dieve. Visa gyvastimi trokštu Dievo - gyvojo Dievo, - kada nueisiu pamatyti Dievo veido?“ (*Ps 42, 2-3*). Dvasinis maistas - lyg dangiškas maistas sielai. Jis toks užburiamai traukiantis, kad jo paragavusi dvasia pradeda vis labiau jo alkti. Šis maistas ramina, gydo, apdovanoja ilgalaikiu dvasiniu džiaugsmu ir teikia daugel neįvardijamų dalykų. Pasisotinimas šiuo maistu turi būti labai paprastas, kiekvienam prieinamas ir lengvai pakartojamas. Štai jis.

Pasinerti Dievo dovanų džiaugsme

Žmonės vienas kitam dovanuoja dovanas. Priimančiajam jos kalba, kaip dovanotojas jį vertina, koks yra jų tarpusavio ryšys, ar dovana atitinka pomėgius, kokios spalvos, kiek meniškumo ir t. t. Kiek daug suteikiama džiaugsmo dovanojusiajam, kai dovana džiaugiamasi ir atsidžiaugti negalima, kai vardijama tai, kodėl ji taip tiko ar patiko, kai pakartotinai padėkojama ir panašiai. Taip už meilę atsakoma meile.

Mes gyvename Dievo dovanų pasaulyje. Viskas yra iš Dievo ir viskas yra dovana žmogui. Dievas esti net mažiausiose viso mūsų gyvenimo detalėse, bet mums reikia tai pastebėti. Tam tinkamiausias metas - atostogos. Viskas laukia mūsų pastebėjimo ir tarytum palaiminimo. Mes pagerbiame kūriniją ir Kūrėją šiuo paprastu būdu: viską pastebėdami, įvertindami ir padėkodami.

Atostogoms pasirenku gamtos kampelį pagal savo skonį ir pomėgius. Kur gamta ir tylą, ten visai arti ir Dievas. Po atvykimo dienos šurmulio ir įsikūrimo ateina naujas atostogų rytas. Išeinu į lauką. Pirmiausia akys pamato didžiausius dalykus: ežerą ir medžius, mėlyną dangų ir debesis. Esu vienas su gamta ir viskas yra mano. Tai Kūrėjo dovana man, kad viską pastebėčiau ir įvertinčiau, kad džiaugčiausi ir dėkočiau. Einu takeliu. Štai pastebiu ir visai mažas Dievo dovanas - gėles. Kokios žiedlapių formos, kaip dera spalvos, koks malonus jų kvapas! Tai Tu, Kūrėjau, nuo amžių žinodamas šią dieną ir valandą, prie mano tako gėlių pabėrei, tikėdamasis, kad per jų grožį bandysiu suprasti kitokį - dvasinį grožį, kad žemiškojo grožio kontempliacija paskatins dažniau prisiminti nesukurtąjį GROŽĮ, kad Jo alkį sukeltų, kad prie Jo patrauktų. Tereikėjo pradžios, ir akys jau pastebi nepakartojamą medžių šakučių mezginį, įvairių formų lapus, įvertina pušų spyglių šluoteles ir net tą pageltusį pernykštį spyglį. Dvasia džiaugiasi, dėkoja nepamiršdama ir žolės - to Dievo austro ir mums patiesto žaliojo kilimo. Gyvają gamtą jau norisi pakalbinti ir paraginti, kad visa garbintų ir šlovintų Dievą: pradedant paukšteliais skardžiabalsiais ir baigiant tyliu tyliu didžiulės skruzdėlynos šeimos šiušenimu. Koks puikus ir įdomus užsiėmimas: pastebėti viską ir dėkoti už viską, vardyti kas patinka, kas gražu, kas miela, pabandyti atspėti kai kurių Dievo dovanų paslaptis, viskuo džiaugtis, sakytum - žaisti Dievo dovanomis ir nuolat su Dievu kalbėtis. Į džiaugsmo ir padėkos simfoniją galima įjungti ir tokias mintis: „Viešpatie, čia aš esu Tavo dovanų pilname pasaulyje. Kur Tu - ten šlovė. Kaip man gera Tavo gamtos šventovėje. Bendravimas su gamta tampa dovana gamtai, o gamta -

dovana man. Savo, kaip kūrinio, sąmoningu atsigrėžimu iš užsimiršimo, reikalų ir darbų verpeto esu ir Tau dovana. Tai dėl gamtos, kuri paskatino atnaujinti nutrukusį su Tavimi pokalbį, dabar virtusį meilės ryšiu su Tavimi“.

Atsipeikėjimo iš gamtos burtų minutę pastebėsite, kiek daug laiko praėjo ir visai neprailgo. Kiekvienas susitikimas su Dievu per gamtą bus vis truputį kitoks. O meilės čiulbėjimas nė vienai pusei niekada nepabos.

Skeptiškas žmogus mestelės: „Tai niekai ir vaikų žaidimas!“ Netiesa. Tai - MALDA. Pati tikriausia ir didžiausia, nes tai - širdies malda. Anot vieno vienuolio broliuko, „Malda - tai čiulbėjimas su Dievu“. Tokios maldos poveikis dabarčiai ir ilgesniam laikui išlikusios pasekmės rodo, kad ne monologu save apgaudinėjai, kad čia tikrai buvo Jis. Jis priėmė tavo įvertinimą, dėkingumą bei džiaugsmą ir tave dvasiškai apdovanojo. Nuo šiol Dievui, artimui ir gamtai būsi jau truputį kitoks. Tavo dvasios švytėjimas nematomai ramins ir gydys tave ir tavo artimuosius. Jei taip kasdien ir vis ne po trumpą valandėlę, pailsės smegenys, dvasia gėriu pasikraus visiems metams ir patobulės. Tobulybė ir yra žemės gyvenimu siekiamas tikslas.

Čia pateiktas tik vienas atostogų maldos būdas. Bet jį reikia sau kūrybiškai pritaikyti. Kūrinių analizė vėliau gali pakviesti filosofinei sintezei, svarbioms išvadoms ir net gyvenimui pakoreguoti. Tai bus jau antras patvirtinimas, kad ten Dievas buvo su tavimi. Tačiau Jis trokšta būti visą laiką su žmonių vaikais. Kada kūrinys supras, kad labiau už viską jam reikia Kūrėjo?

„Laiškai lietuviams“, 1998 m. liepa - rugpjūtis

„Gaila man minios“

Gyvename poatpirkiminėje žmonijoje. Dievas mums jau nėra kažkas nesuprantama ir neregima, kaip tai buvo iki Kristaus. Prieš mūsų vaizduotės akis yra įsikūnijęs Dievas, Dievas su žmogaus kūnu ir žmogaus širdimi. Mes žinome Jo gyvenimą, Jo darbus, Jo mokymą. Meilės įsakymas yra didžiausias, ir mums jau nėra problemų mylėti tai, ką galime įsivaizduoti, apie ką tiek daug žinome iš Šv. Rašto. Jėzaus asmuo mus traukia ir žavi. Kuo labiau Jį pažįstame, tuo lengviau Jo klausyti.

Prisimename duonos padauginimą. Kas paskatino Jėzų tai padaryti? Pamačius daugybę žmonių, „Jėzui pagailo jų ir jis išgydė jų ligonius“ (*Mt 14, 14*). Vėliau, vakarui atėjus, Jam pagailo alkanių žmonių minios ir Jis ją pamaitino. Ne kartą ir ne du. Jam buvo gaila ligonių, demono apsėstųjų. Jis gydė ir gelbėjo, o labiausiai Jam buvo gaila dvasinėse tamsybėse klaidžiojančios žmonijos. Visas Jo laikas buvo skirtas mokyti, tarnauti, ir tai darė taip, kad kartais nelikdavo laiko nė pavalgyti, o nakties dalį praleisdavo maldoje.

Ko Jam gaila dabar? Jam gaila šiandieninės žmonijos, kuri nepriima Jo, nepaisydama jau įvykdyto atpirkimo, arba, priėmusi tikėjimą, negyvena pagal jį. Po 2000 metų krikščionybė dar nealsuoja visos žemės tautos. Priešingai, pasaulis vis daugiau nusigręžia nuo Dievo. Po Vatikano II Susirinkimo krikščionybė buvo tarsi atiduota į žmonių rankas raginant, kad Dievo būtų siekiama laisvai, Meilės Dvasiai veikiant ir žadinant. Dievo tautos dalis

naujas laisvo pasirinkimo doktrinas išsiaiškino savaip: nereikia apsisunkinti įvairiomis religinėmis praktikomis, nereikia atgailos ir pan., nes ir be to esą galima sekti Kristumi. Naujoms idėjoms pasklidus, pasirodė ir padariniai. Kiek daug Dievui pasiaukojusiųjų paliko šį luomą ir grįžo į pasaulį. Matome, kaip mažta dvasinis luomas, matome, kokia dvasia jis palaipsniui užvaldomas, matome, kaip ten, kur lengva ir gera gyventi, nebėra atsiliepiamųjų į Dievo šaukimą. Jėzui gaila mūsų, nes pajūtis didėja, o darbininkų mažėja.

Gerovė žemiškame gyvenime nesukėlė pakilimo dvasiniame gyvenime. Esame varginami savo žmogiškojo silpnumo ir savo nuodėmių, varginami ir artimųjų ydų, klaidų bei jų kitoniškumo. Visa tai galėtų patarnauti tobulumo augimui, jei mokėtume priimti ir ištverti. Jėzui taip pat gaila, kad mes, katalikai, žinodami teoriją bei visų problemų išsprendimo būdus, nesinaudojame ir bereikalingai apsunkiname savo bei kitų gyvenimus.

Kristus mums paliko kitokį gyvenimą. Po atpirkimo Dievas įsūnijo pasaulį ir mes tapome Dievo vaikais. Mums yra atiduotas laisvės, džiaugsmo ir meilės gyvenimas. Visa tai - ne graži fantazija, ne vien šventųjų privilegija, bet galima visų atpirtųjų būseną. O neatpirtųjų nėra žemėje! Katalikai, tikrojo tikėjimo išpažinėjai, privalo būti pirmi: pirmi išpažinti ir parodyti, pirmi vykdyti ir liudyti, koks yra tas atpirkto žmogaus, dangaus paveldėtojo, gyvenimas, kad aplinkiniai matydami gėrėtusi, susižavėtų ir pasektų. Jėzui be galo liūdna ir gaila mūsų, nes mes renkamės sunkų gyvenimo kelią ir nenorime tikrai būti Tėvo vaikais.

Koks lengvas vaiko gyvenimas! Tėvai jam teikia viską, ko reikia fiziškai ir dvasiškai augti. Jie saugo ir globoja, už vaiką padaro tai, kojis negali, išsprendžia jo vaikiškas problemas. Tėvai stengiasi, kad vaiko gyvenimas būtų lengvas, ramus ir džiugus. Dievas nori, kad ir mūsų gyvenimas būtų toks pat. Jėzus aiškiai pasakė: „...jeigu neatsiversite ir nepasidarysite kaip vaikai, neįeisite į dangaus karalystę“ (*Mt 18, 3*). Kaip iš suaugusio atsiversti į vaiką? Ar reikia pamiršti įgytą mokslą, gyvenimišką patirtį ir

sugebėjimą išlikti įvairių sunkumų bei nelaimių grandinėje? Ne! Šiuo palyginimu Dievas iškelia vaiko pasaulėžiūros pagrindą - tikėjimą. Vaikas šventai tiki tėvų tiesa, gerumu, meile. Jam atrodo, kad tėvai visa gali. Jau kūdikystėje ir ankstyvoje vaikystėje jis daugybę kartų įsitikino, jog prašymą seka išpildymas. Kol nepažįsta Dievo, vaikui tėvai yra viskas, jie jam nelyg dievai. Taip esti dėl šimtaprocentinio tikėjimo tėvais. Jėzus nori ir mus paskatinti į pilnutinį tikėjimą ir pasitikėjimą. Paradoksalu, bet mums, suaugusiems, šito reikia mokytis, ir rimtai mokytis, iš vaikų.

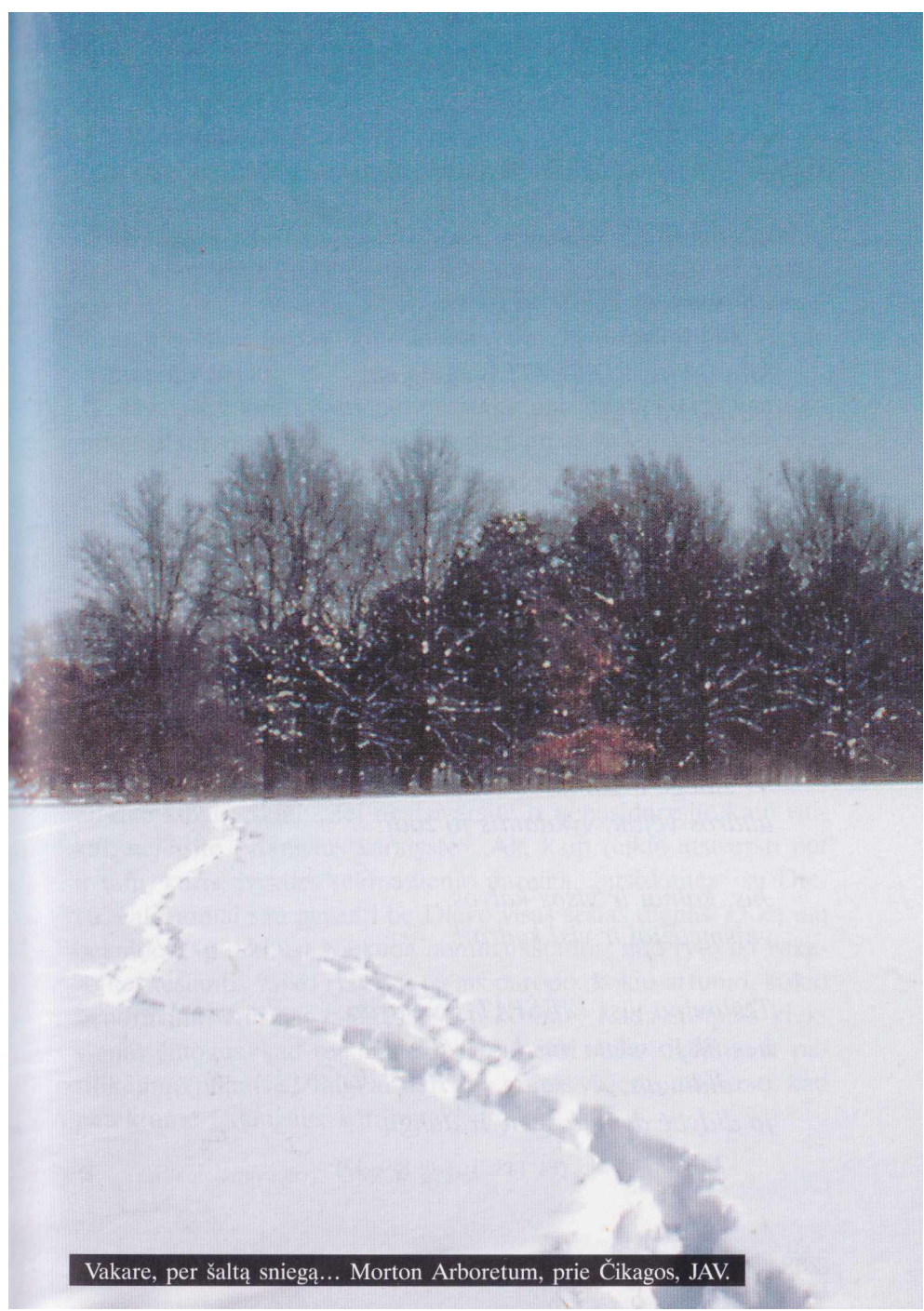
Iki atpirkimo nebuvo žemėje pavyzdžio, aiškiau aptariančio kūrinio ir Kūrėjo bendravimą. Tiktai Jėzus mums paaiškino: danguje yra Tėvas, o žemėje - Jo vaikai. Jis nori rūpintis žmonėmis taip visapusiškai, kaip tėvai savo vaikais. Jeigu mes per mažai patiriame šio rūpesčio, tai ne Dievas kaltas, o mūsų silpnas tikėjimas: „...jei turėtumėte tikėjimą kaip garstyčios grūdelį, jūs tartumėte šitam kalnui: ‘Persikelk iš čia į tenai’, ir jis persikeltų. Jums nebūtų nieko negalimo“ (*Mt 17, 20*). Turėdami tikėjimą, prašytume ir gautume, jeigu tai, aišku, būtų pagal Dievo valią.

Daug tiesų ir teiginių lieka vien sausomis teorijomis, jeigu jos neįteka į mūsų kasdienybę viską perkeičiančiu srautu. Įgyvendinta vaiko dvasios būseną kaip tik išgali tai padaryti. Argi negalime būti štai tokie:

Žaisti Tėvo akivaizdoje. Visi, net didžiausi ir svarbiausi, mūsų darbai, planai bei rūpesčiai Dievo žvilgsniu - tik vaiko žaidimas kaladėlėmis. Juk kaladėlės išnyks, o mūsų moraliniai apsisprendimai išliks. Vaikas laimingas, jei, pakeldamas akis nuo savo žaidimo, sutinka rimtai jį stebinčio tėvo žvilgsnį. Ar tikime, kad Dievas kiekvieną akimirką mus mato?

Kartkartėmis tarti žodį Tėvui, paprašydami pagalbos, patarimo ar pritarimo. Tikėjimas sako, kad Dievas priima mūsų mintis, žodžius, emocijas... Ar tikime? Ar tuo dažnai naudojames?

Būti Tėvo globos ramybėje. Jeigu pasitikime ir tikime Dievo artumu ir dėmesiu mums, pranyksta baimė, neramybė, netikru-

Vakare, per šaltą sniegą... Morton Arboretum, prie Čikagos, JAV.

„Šlovinkite VIEŠPATĮ!

*Šlovinkite VIEŠPATĮ iš dangaus -
šlovinkite jį aukštybėse!*

*Visa tešlovina VIEŠPATIES vardą,
nes jis tarė, ir visa buvo sukurta.
Į savo vietas viską padėjo amžių
amžiams,
nustatė darną, kuri niekad os
nesikeis.*

*Jūs, ugnie ir ledų kruša,
sniege ir šalna,
audros vėjau, vykdančis jo žodį!*

*Jūs, kalnai ir visos kalvos,
vaismedžiai ir visi kedrai!*

*Teš/ovina visi VIEŠPATIES vardą,
nes tik jo vieno vardas yra
didingas, -
jo didybė dengia žemę ir dangų. “*

(Ps 148, 1; 5-6; 8-9; 13)

mas ir apima saugi ramybė. Mano Tėvas - visagalis. Ko aš turėčiau bijoti?

Nesigąsdinti dėl ateities. „Taigi nesirūpinkite rytdiena, nes rytojūs pats pasirūpins savimi“ (Mt 6. 34). Tėvo rankoje - laikai ir amžiai, drauge ir žemės valdovas žmogus.

Daugiau tikėjimo, pasitikėjimo ir meilės! Ar sunku dažniau ištarti bent kelis žodžius savo Kūrėjui ir Viešpačiui, bet kitaip, neįprastai - t. y. visa savo būtimi? Jų yra didelė įvairovė: Tavimi, Viešpatie, tikiu ir pasitikiu; Tau gyvenu; Tave myliu; būk visada su manimi ir pan.

Dvasinės kūdikystės nelygstamus privalumus mummyse formuoja tikėjimo, vilties ir meilės įkūnijimas mūsų kasdienybėje. Taip pasikeičia žmogaus bendravimas su Dievu: kiek gali, vaikas tiek eina pats, kai negali, yra Dievo nešamas. Neturintis šios dvasios žmogus viską planuoja ir vykdo pats. Kiek dėl to bereikalingų sunkumų, problemų, išgyvenimų! O kartais ištinka ir lemtinga, nepakeliama, neiškenčiama valanda, užsibaigianti neatitaisoma tragedija... Jėzui gaila visų, kurių negali paguosti, suraminti, pagydyti, per sunkumus panėšėti.

Tūkstančius kartų girdėti žodžiai: tikėjimas ir pasitikėjimas. Ir nė į galvą neateina, jog šie žodžiai slepia didįjį žmogaus bandymą žemėje, tolygų rojaus bandymui. Juk įėjimo sąlygą Kristus nusakė labai aiškiai: „Jei neatsiversite ir nepasidarysite kaip vaikai, neįeisite į dangaus karalystę“. Ak, kaip reikia atsiversti net ir tam, kuris, įvykđęs sekmadienio pareigą, „atsiskaitęs“ su Dievu, gali ramiai sau gyventi be Dievo visas šešias dienas. O ką jau bekalbėti apie kitus! Niekada nenutrūkstantis, nuo ryto iki vakaro besitęsiantis vaiko ryšys su tėvais parodo, kokio artumo, kokio bendravimo Kūrėjas laukia iš savo kūrinio. Kada susipras kiekvienas žmogus, kad reikia siekti ir pasiekti vaiko tikėjimo ir pasitikėjimo pilnatvę? Taigi ar nereikia mums visiems atsiversti, kad patektume į dangaus karalystę?!

„Laiškai lietuviams“, 1999 m. gegužė

Apstumas ar trūkumas?

Evangelijoje ne kartą sutinkame turto pasmerkimą ir neturto išaukštinimą. Žmonių kalboje šių dviejų sąvokų prasmė ir vartoseną yra aiški ir vienareikšmė. Evangelijoje jos apima visą žmogų, jo pasaulėžiūrą ir gyvenimą.

Kaip žmogus priima šias evangelines tiesas? Pagalvojęs apie savo materialinius išteklius bei šiuolaikinio gyvenimo reikmes, jis tuojau sau atsako: „Tai ne man, tai nesuprantama ir neįvykdoma“. Neįgyvendinamus dalykus išstūmęs iš savo domėjimosi horizonto, jis daugiau prie šių dieviškosios išminties teiginių nebesustoja. Jam nė į galvą neateina, kad paklausęs Kristaus jis jau žemėje artės prie ramios ir laimingos, meile alsuojančios rojaus būsenos. Priešingai, žmogus niekada nepagalvoja apie nelaimių, ligų, įvairių praradimų, skausmingų išgyvenimų šaltinius, atsiveriančius neteisingai vertinant žemės gėrybes ir netinkamai jas panaudojant. Žalčio gundymui: „... ir jūs būsite kaip Dievas“ (*Pr 3, 5*) pasiduoda veik visi. Juk žmogus nori gyventi saugiai, apstume, viskuo apsirūpinęs, nes tiki, kad tai neša laimę.

Daliai tikinčiųjų minėtos Evangelijos vietos tampa neįveikiama problema. Iš vienos pusės, Dievas traukia, norisi augti dvasingume, artėti prie Dievo ir vis tobuliau Jam tarnauti... Iš kitos pusės, tai dvelkia negalimybe, nes Dievo karalystė aptverta neturto siena. Nepalikai turto šioje pusėje, neįžengsi į ją. Nejaugi krikščionybės idealai tokie tolimi ir nepasiekiami kaip žvaigždės?

Bitutė ruošiasi darbui...

„Mat

*kiekvienas kūnas - tartum žolynas,
ir visa jo garbė tarsi žolyno žiedas.
Žolynas sudžiūsta, ir žiedas nubyra;
tik Viešpaties žodis išlieka per
amžius.*

(1 Pt 1, 24-25)

Kas yra turtuolis

Jis gali turėti daug pinigų ir nekilnojamojo turto, gali ir nieko neturėti, bet jis visada savimi pasitikintis, neabejotinai tikras dėl savo pasaulėžiūros bei įsitikinimų, patenkintas savo poelgiais ir savo gyvenimu; jis nori palenkti visus savo supratimui, nuolat kalba apie save ir savo laimėjimus, jis nepamokomas, nepatobulinamas, gink Dieve, nekritikuojamas, jis savo esamybėje laimingas, turtingas, neklystantis. Jeigu kas suabejos jo tiesa, pabandys pamokyti, pasiūlys ką nors pakeisti, patobulinti, jei bandys išjudinti iš jo tikrumo, suabejoti jo neklystamumu, tuomet jis šauks: „Ant kryžiaus jį!“ Tokie buvo anų laikų fariziejai. Nereikia, kad žmogus turėtų visas išvardytąsias savybes - užtenka vienos, kad jį būtų galima priskirti turtuolių kategorijai.

Kas yra neturtėlis

Tai tas, kuriam ko nors reikia, kuris kažko laukia, kuris alksta, kuris kenčia... Dievo Žodis randa jį visada pasiruošusį ir atsivėrusį. Jis sugeria šį Žodį ir leidžiasi jo vadovaujamas. Jis suabejoja savaisiais įsitikinimais ir leidžia Žodžiui juos keisti. Jis visada pasiruošęs priimti „suvirškinti“, įsisavinti. Jis eina, kopija, siekia. Todėl jis tobulėja, todėl prie Dievo artėja. Jį iš minios išskiria ir pakelia į nematomas dvasingumo aukštumas šis Kristaus pažadas: „Palaiminti tie, kurie klauso Dievo žodžio ir jo laikosi“ (*Lk 11, 28*). Naudojant Evangelijos terminologiją - tai vargšas, neturtėlis, mažutėlis. O kas prieš Dievą gali kuo nors pasigirti ar pasididžiuoti? Ką gi mes turime, ko nebūtume iš Jo gavę? Šitokio vargšo pusėje paties Dievo simpatija ir antrasis palaiminimas kartu su išaukštinimu: „Palaiminti dvasingieji vargdieniai: jų yra dangaus karalystė“ (*Mt 5, J*). Kas gali būti svarbiau už dar žemėje užtikrintą ateitį, jokių jėgų nesugriausimą laimingą amžinąjį likimą?

Turtuolis gyvena savo susikurtoje karalystėje, neturtėlis jau čia, dar žemėje būdamas, - dangaus karalystėje. Pirmojo karalystė ir karaliavimas tik iki mirties, antrojo amžinas.

Kas yra neturtas

Tai ne materialinio skurdo būseną. Neturtas - tai kūrinio teisinga laikysena savo Kūrėjo atžvilgiu. Žmogaus kūriniai, kadangi jie negyvi, visada išlaiko teisingą santykį su savo kūrėju - žmogumi. O žmogus, užgrobęs ir pasisavinęs Dievo dovanas, dar tuo didžiuojasi, niekindamas kitus. Juk viskas iš Dievo: dalis tiesiogiai, dalis netiesiogiai, per kitus žmones, per Dievo duotus talentus bei galimybes ir t. t. Tuo tarpu turtuolio neteisybė, padaryta Dievui ir artimui, šaukiasi atitaisymo.

Kaip pažinti savąjį turtą

Tereikia peržiūrėti visas savo vertybes, bet ne įprastai, o labai kritiškai. Tačiau žmogus nemoka būti teisingu savęs teisėju. Todėl labiau padės vaizduotėje surežisuotas savųjų vertybių netekimas viena po kitos. Reakcija į netekimą parodys prisirišimo dydį. Bus ir tokių vertybių, apie kurias vidus pasakys: „Ne, šitos netekties aš negalėčiau pakelti“.

Visa, kas žmogaus vertinime yra aukščiau Dievo, sudaro žmogaus turtą. Klasikinis turtuolio pavyzdys yra alkoholikas ir ypač narkomanas. Svaiginimasis jam yra viskas, o to priemonės - labiausiai trokštami dalykai pasaulyje. Per tai jis nemato nei Dievo, nei artimo ir nesusimąstydamas laužo visus Dievo įsakymus. Tikrasis Dievas, Jo nurodymai jam nieko nereiškia. Dėl savojo stabo (malonių apsisvaiginimo patirčių) jis pasirengęs

padaryti bet kokią niekšybę, net kokį nusikaltimą. Jo stabas visiškai valdo jį.

Kitokie stabai nėra tokie ryškūs, todėl žmogus net gali nieko nežinoti apie jų išsikerojimą jo viduje. Tiesa, artimieji matys ir kartais sakys, bet Dievo balsas per artimo lūpas dažniausiai jo nepasieks. Į jį gelbstinti balsą dažniausiai reaguos atskirtimais, pasiteisinimais, artimo sukvailinimu, kartais agresija ir bendravimo nutraukimu. Stabai tiesos neįsileidžia, nes jie žmogui vadovauja.

Kažkodėl žmones traukia pervertinti, sudievinėti kūrinius ir prisirišti prie įvairiausių dalykų, tiek kūniškų, tiek dvasinių. Peržvelkime bent dalį jų: pinigai, gėrimas, valgis, narkotikai, kūno malonumai, savoji išvaizda, mada, padėtis visuomenėje, pareigybė, darbas, pasisekimas, mylimas žmogus, šeima, gabumai, intelektas, laimingas likimas, talentai, garbė, prestižas, išmintis ir pan. Nereikia nustebti, kad net tokie geri dalykai, kaip pareigybė, šeima, artimi bei mylimi žmonės ir kt., gali tapti stabais, užstojančiais Dievą. Visų kūrinių paskirtis viena: padėti žmogui Dievą pažinti, prie Jo artinti ir žmogų tobulinti. Joks kūrinys negali tapti tikslu. Kūriniai - tai tik priemonės, suartinančios kūrinį su Kūrėju.

Antrasis ženklas, parodantis žmogaus turtą, yra jo reakcija netekties atveju. Prisirišimo mastą rodo liūdesio, graužaties, dejonų, skundų ir panašių dalykų didumas. Čia įeina ir Dievui keliamas klausimas „Kodėl?“

Kam Dievas aukščiau visko, tas bet kokią netektį priima ramiai, širdies žaizdą gydydamas malda, gerais darbais, atgaila, o kartais net visišku pasiaukojimu artimo meilės tarnybai. Jis visada išlieka pusiausvyroje, nes didžiausio jo turto - Dievo ir amžinybės - niekas iš jo neatims.

Matomasis pasaulis su nuostabiaisiais Dievo kūriniais moka taip patraukti žmogų prie savęs, kad tasai nė nepastebi jį užvaldančios jėgos, nepajunta, kada dvasinis augimas sustojo ir Dievas pradėjo nutolti. Žmogus juk negali sustoti eidamas į Dievą, Dievo pažinime ir meilėje. Tam jis sukurtas, tam visa kūrinija tarnauja, toks yra Dievo planas. Klaidžiojimams žemėje laiko

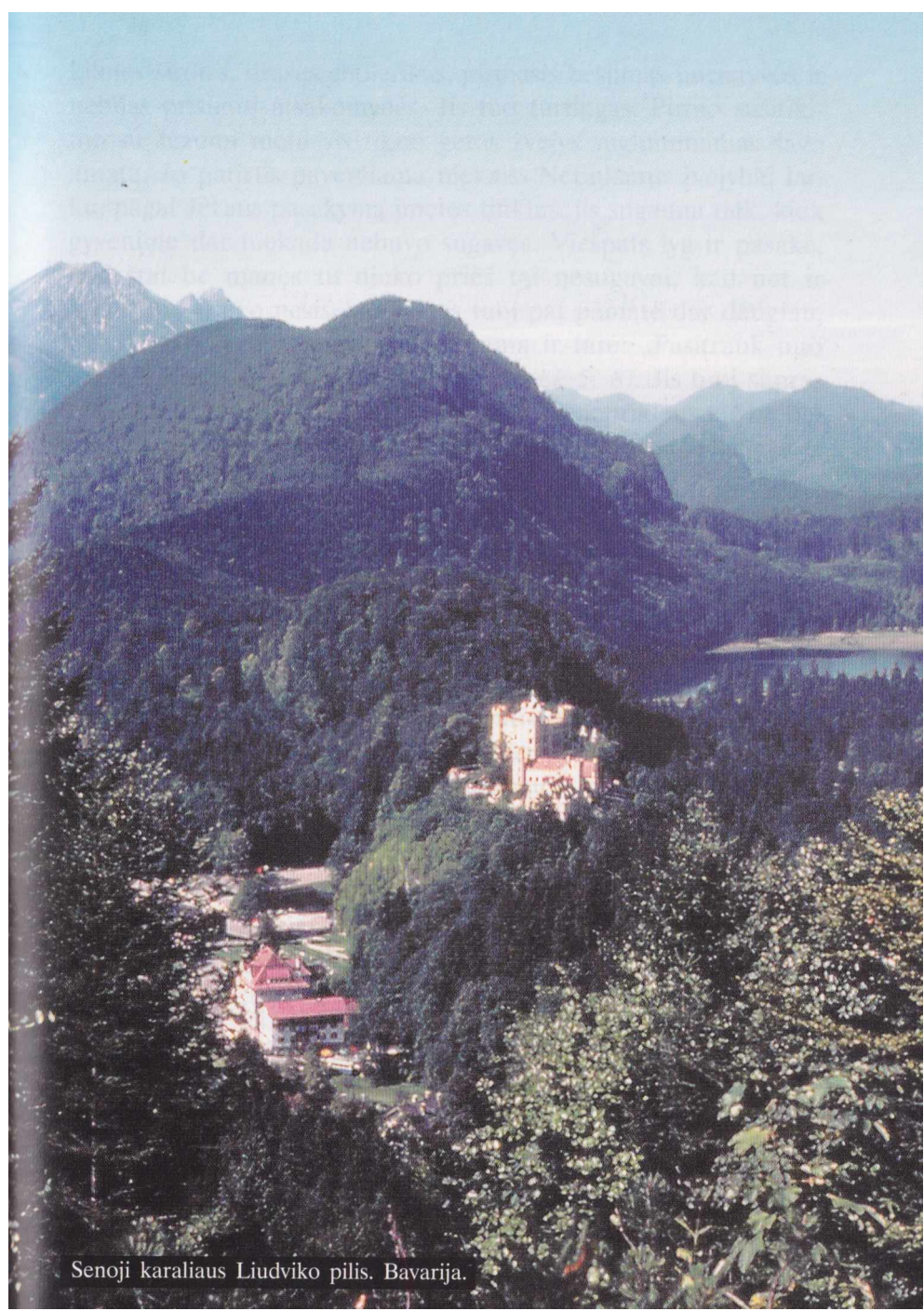
per mažai. Vargas sustojusiam, įsižiūrėjusiam į kūrinį, prisirišusiam, įsimylėjusiam... Jau audros debesys renkasi virš galvos. Audra tikrai užgrius, daužydama stabus, o skausmo bedugnė parodys, ką tu vietoj Dievo mylėjai...

Kaip tapti Evangelijos neturtėliu

Esame įpratę viską vertinti šiapusiniais mąstais, o anapusines vertybes priimti tik tada, jeigu jos patenkina ne vieną mūsų „jei...“ Ženkime du žingsnius. Pirmas: prisipažįstu, kad prieš Dievą esu niekas. Visa, ką turiu, esu iš Dievo gavęs, be Jo neturiu nieko. Antras: pakeičiu vertinimo kryptį priešinga, būtent buvusią - per šiapus į anapus - keičiu į neįprastą - per anapus į šiapus. Tuomet mus paglostys Jėzaus žodžiai: „Aš šlovinu tave, Tėve, dangaus ir žemės Viešpatie, kad paslėpei tai nuo išminčiųųjų ir gudriųjų, o apreiškei mažutėliams“ (*Mt 11, 25*). Bet kaip apsibrasti su vargšo, mažo, neturtėlio būseną? Gal jau per toli norima nueiti? Kristus patvirtina ir šio pasiryžimo tikrumą: „...jeigu neatsiversite ir nepasidarysite kaip vaikai, neįeisite į dangaus karalystę. Taigi kas save laikys mažu kaip šis vaikelis, tas bus didžiausias dangaus karalystėje“ (*Mt 18, 3-4*). Štai kaip! Nėra atsivertimo, nėra ir dangaus! Tik argi tikintiesiems dar reikia atsiverti?! Taip! Tvirčiausiai tikintys ir tokie uolūs fariziejai neat-sivertė ir vietoj Dievo karalystės pateko į pikto karalystę.

Kelias į neturtą

Jau pradeda aiškėti nepalyginama neturto vertybė, bet dar reikia stipresnių argumentų už jį. Pažvelkime į apaštalus Jėzaus mokykloje. Štai Petras. Tai suaugęs, galutinai susiformavęs žmogus,

Senoji karaliaus Liudviko pilis. Bavarija.

„ Kas klauso šitų mano žodžių ir juos vykdo, panašus į išmintingą žmogų, pasistačiusi namą ant uolos. Prapliupo liūtys, ištvino upės, pakilo vėjai ir daužėsi į tą namą. Tačiau jis nesugriuvo, nes buvo pastatytas ant uolos. Kas klauso šitų mano žodžių ir jų nevykdo, panašus į paiką žmogų, pasistačiusį namą ant smėlio. Prapliupo liūtys, ištvino upės, kilo vėjai ir daužėsi į tą namą, ir jis sugriuvo, o jo griuvimas buvo smarkus. “

(Mt 7, 24-27)

kilnios širdies, drąsus cholerikas, pirmasis besiiamąs iniciatyvos ir nebijąs priiimti atsakomybės. Jis tuo turtingas. Pirmo susitikimo su Jėzumi metu šis tikrai geras žvejys sugluminamas savo amate. Jo patirtis paverčiama niekais. Netinkamu žvejybai laikui, pagal Jėzaus pasakymą įmetęs tinklus, jis sugauna tiek, kiek gyvenime dar niekada nebuvo sugavęs. Viešpats lyg ir pasakė, kad štai be manęs tu nieko prieš tai nesugavai, kad net ir žvejoti be Dievo nesiseka. Petras tuoj pat pamatė dar daugiau, o būtent - savo žmogiškąjį menkumą ir tarė: „Pasitrauk nuo manęs, Viešpatie, nes aš nusidėjėlis!“ (*Lk 5, 8*). Jis tuoj suprato, kad atsivėrus Dievui teks prarasti savo nepriklausomybę bei ramybę, kad žemiška patirtis, kurios globoje jis buvo saugus ir tikras, yra vieni niekai, jei šalia Dievas, jei Jis tau skiria kokią nors misiją.

Ne tik vaikams, bet ir suaugusiems vieno pamokymo neužtenka. Kai Petras išpažino: „Tu esi Mesijas, gyvojo Dievo Sūnus“, Kristus jį vėl pamokė: „... ne kūnas ir kraujas tai tau apreiškė, bet mano Tėvas, kuris yra danguje“ (*Mt 16, 16-17*). Kai Jėzus praneša apaštalams apie savo kančią, Petras tuoj šoka perkalbėti Jėzų: „Nieku gyvu, Viešpatie, tau neturi taip atsitikti“. Savo busimajam įpėdiniui Kristus atkerta: „Eik iš mano akių, šėtone! Tu man papiktinimas, nes mąstai ne Dievo, o žmonių mintimis“ (*Mt 16, 22-23*). Net Judas Iskarijotas nebuvo taip pavadintas. Kodėl? Kad suprastų, jog Dievo planai - ne žmonių planai. Bet ar to Petruį jau gana? Prieš kančią Petras dar kartą parodo, koks jis turtingas savo ištikimybe ir drąsa: „Jei ir visi pasipiktintų, tai tik ne aš!“ (*Mk 14, 29*). Triskart išsižadėjęs Viešpaties, jis galutinai ir visam gyvenimui suprato, kad tikrai yra vargšas, kad neturi jokių privalumų prieš kitus. Ir tik tada Viešpats, žinodamas, kad Petras jau niekada nesirems savimi, t. y. savo turtu, bet remsis vien tik Dievu, paskiria savo įpėdiniu.

Prisiminkime antrą Bažnyčios šulą - Paulių. Jis buvo baigęs visus galimus mokslus Izraelyje, buvo tikras savo tikėjimo teisin-

gumu, veikė ir apaštalavo savo žmogiško proto vedamas, buvo intelektualiai vienas turtingiausių. Nutrenktas nuo arklio sužinojo, kad Dievui tarnaudamas persekiojo Dievą, kankino tikruosius Dievo išpažinėjus. Tada griuvo jo AŠ, jis tapo vargšu, nieko nesuprantančiu ir kaip vaikas laukiančiu vedimo ir vadovavimo. Netekęs savo intelektualinių turtų ir regėjimo, melddamasis ir pasninkaudamas, jis pats jau nieko nedarė, o laukė, kas jam bus pasakyta, ką jis turėsias daryti. Tik priimtos netekties bedugnėje jis skiriamas būti tautų apaštalu.

Kartą Jėzus, „pasivertęs“ vargšu, paprašė: „Duok man gerti“. Žydas prašo moters ir dar samarietės! Ši neištvėrė nepasipukavusi: „Kaipgi tu, būdamas žydas, prašai mane, samarietę, gerti?“ (*Jn 4, 7-9*). Jėzus bando pasiūlyti Dievo dovaną, o ji atsako dar įžūliau. Juk ji tokia turtinga, o čia tik vargšas. Ji turtinga, jai nieko nereikia, netgi Dievo dovanos. Tik staiga rolės pasikeičia. Jėzui priminus, ji supranta, kad nuodėmėje gyvena jau su šeštu vyru. Savo akivaizdaus nuodėmingumo patirtyje netekusi savo turtų, ji atsiverčia ir tampa Jėzaus skelbėja.

Kartą novicė pasakė šv. Teresėlei: „Kiek daug turiu pasiekti, kad tapčiau šventąja!“ Teresėlė atsakė: „Geriau sakykite: kiek daug dar turiu prarasti!“

Kokia pirmoji susitikimo su Dievu dovana? Ogi tiesa. Žmogus prieš Dievą yra ir menkas, ir neturtėlis, ir nusidėjėlis. Pažintose tiesose paskatintas, jis trokšta tapti švarus ir tyras. Tik vargšui kartkartėmis reikalingas Sutaikinimo sakramentas, bet ne turto liui.

Supratimas, kas yra netikrosios ir laikinosios vertybės ir kas yra tikrosios, t. y. amžinos vertybės, yra antroji susitikimo su Dievu dovana. O kiek yra tikinčiųjų, prie kurių Dievas negalėjo priėti per visą gyvenimą, ir jie iškeliauja, iš paskutiniųjų laikydamiesi už netikrųjų vertybių, savųjų stabų apsuptyje. Kokia netikra jųjų amžinoji būseną...

Dieviškasis neturtas

Ar gali būti, kad Kūrėjas ir Visagalis Dievas būtų neturte? Jeigu Dievas neturtą taip labai vertina, tai gal jis kažkuo atspindi kurias nors dieviškąsias savybes? Pasvarstykime dieviškųjų asmenų požiūrius į kitą asmenį.

Dievo Sūnus sau nieko nepriskiria: „Žodžius, kuriuos jums kalbu, ne iš savęs kalbu. Manyje esantis Tėvas daro savuosius darbus“ (*Jn 14, 10*). Šventoji Dvasia veikia irgi ne iš savęs: „Ji nekalbės iš savęs, bet skelbs, ką bus išgirdusi...“ (*Jn 16, 13*). Švč. Trejybės asmenys visada kalba apie kitą asmenį: „Šitas yra mano mylimasis Sūnus, kuriuo aš gėriuosiu“ (*Mt 3, 17*). Susidaro įspūdis, jog kalbantysis Švč. Trejybės asmuo, lyg pats nieko neturėdamas, viską priskiria kitam asmeniui. Savęs nevertinimas, pirmenybės kitam atidavimas yra dieviškosios meilės sudėtinė dalis. Tikroje žemiškoje meilėje taip pat nėra puikavimosi prieš kitą, nėra noro būti kuo nors turtingesniau už kitą, o yra dalijimasis, tarnavimas, net visiškas pasiaukojimas, kiekvieno gėrio autoriumi laikant kitą ar meilės jungties išraišką, vadinamą „mes“ vardu.

Kaip dažnai žmogus Dievą supranta neteisingai! Jau Adomas turėjo autonomiško, visavaldžio Dievo įvaizdį. Tokiu ir jis panorė būti. Mūsų gyvenimą lemia tai, kokį Dievo įvaizdį susikuriame. Dievas kviečia mus tapti į jį panašiais: „Būkite tokie tobuli, kaip jūsų dangiškasis Tėvas yra tobulas“ (*Mt 5, 48*). Adomas irgi norėjo būti panašus į Dievą, bet, deja, ne į tikrąjį, o į savo susikurtąjį. Vos ne kiekvienas žmogus galvoja ir elgiasi panašiai. O reikia pamatyti dar vieną - Dievo-vargšo veidą.

Tačiau mes nenorime jo matyti, kad nereiktų tapti vargšu kaip Jis. Išties, tam tikru požiūriu Dievas yra vargšas. Jis nieko neturi, ko nenorėtų atiduoti kitam. Dieviškoji meilė veda į didžiausią nuolankumą (įsikūnijimo paslaptis), į tarnavimą (viešasis Jėzaus gyvenimas), į mirtį už mylimuosius (išganymas), į pasilikimą kartu su žmonėmis iki amžių pabaigos (Švč. Sakramentas). Jis yra visiškas pasiaukojimas, begalinis atsidavimas, to-

bulai tarnaujantis mums nesuvokiamas atsižadėjimas, visų motinų švelnumas... Jeigu mes turime teisingą Dievo įvaizdį, renkamės ne turtingumą, o neturtą, ne suverenumą, o priklausomumą, ne šaltumą kitiems, bet meilę, pasiaukojimą ir net kančią už kitus.

„Palaiminti dvasingieji vargdieniai: jų yra dangaus karalystė“ (*Mt 5, 3*). Dangus ten, dangus ir čia. Palaimintas vargšas, nes jis išeina iš savęs ir į jį įeina Dievas. Jis gyvena realybėje, nes žino, kad Dievas jį myli, kad jis yra Dievo Apvaizdos globoje.

Turtuolis, pasitikėdamas savimi ir turtais, žaidžia savo likimu. Evangelijos turtuolis užderėjęs javams planuoja statyti didelius klojimus ir po to ilgus metus galėsias pokyliauti. „O Dievas jam tarė: ‘Kvaili, dar šiąnakt bus pareikalauta tavo gyvybės. Kam gi atiteks, ką susikrovei?’“ (*Lk 12, 20*).

Tačiau Dievas nepeikia nei darbo, nei rūpesčio. Tik perspėja, kad to nebūtų per daug, kad liktų laiko ir savo, kaip kūrinio, didžiajam tikslui žemėje siekti.

Dvasingojo vargdienio charakteristika

Vargšu lengviau galime tapti, jei neturto patirtis praityje kočioje nors srityje kažką mums davė ir ypač jei tuomet pajutome Dievo meilę. Nereikia savęs versti priimti neturtą, o tereikia pervertinti savąją vertybių skalę ir pirmoje vietoje pastatyti meilę Dievui. Šitaip žmogus pasidaro stiprus Dievo galia ir joks neturtas jam tampa nebaisus. Toks yra pilnutinis žmogus. Įgijęs savo vidinę harmoniją ir ramybę, jis gali suprasti kiekvieną. Toks žmogus jau niekada nepalūš. Bet kokiai tikrovei jis gali pasakyti TAIP. Taigi Evangelijos vargšas, neturtėlis - tai tikras žmogus.

Kaip tapti neturtėliu? Nereikia pradėti nuo turto išdalijimo. Tereikia vieno: stengtis mylėti artimą Dievo meile. Tada greit tampa vargdieniu.

Visi, kuriuos tikrai mylime, kažkodėl pasistengs mus pažeminti, pajuokti ar sunervinti. Jie sugeba jiems tarnaujančius ir mylinčius greitai paversti menkais ir vargšais. Bet jų pagalba padės įgyti vargdieniams skirto palaiminimo atlygį.

Palaiminti beturčiai! Nėra sienos tarp jų ir Dievo. Jie turtinigi pačiu Dievu, Apvaizdos globa. Gal, kitų akimis žiūrint, jie rizikuoja, bet ko bijotis, turint tokį Tėvą danguje. Jau dabar beturčiai džiaugiasi Dievo karalystės palaima žemėje, Dievo vaikams skirta globa ir palaiminimais užtikrinta amžinąja ateitimi.

„Laiškai lietuviams“, 1999 m. rugsėjis

Garstyčios grūdelio tikėjimo!

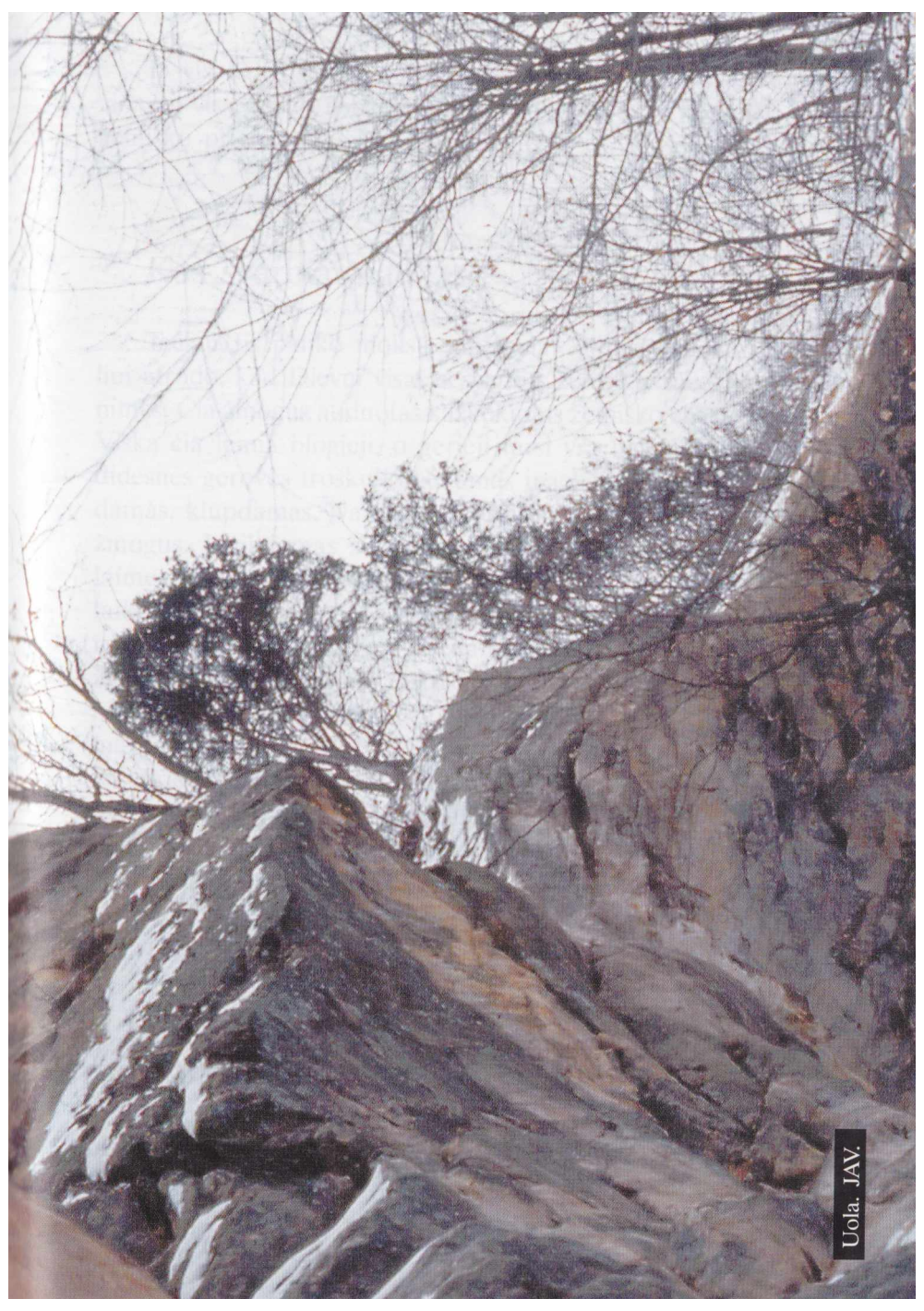
Tikėjimas - tai harmonija su savimi, žmonėmis ir su Dievu. Tikėjimas - tai kelias, geriausias, saugiausias ir tikriausias iš visų žemės kelių. Tikėjimas - tai kūryba, kurios padarinys - pilnutinis, tobulas žmogus. Tikėjimas - tai uola, kurią aplenkia harmonijos suardymo padariniai: sunkumai, nelaimės, kančios... Tikėjimas - tai ramybės, gilaus vidinio džiaugsmo ir šviesos sau bei kitiems šaltinis. Tikėjimas - tai vis stiprėjantis ryšys su Dievu, palaipsniui įtraukiantis kūrinį į dieviškojo gyvenimo orbitą, tai vis dažnesnis rojus laimės prisilietimas.

Ko Jėzus neaiškino

Mes nagrinėjame Kristaus mokslą ir veiklą. Tačiau nebandome įsigilinti į tai, ko Kristus nepaaiškino ir nepadarė, nors galėjo ir žmonėms to labai reikėjo. Pažvelkime į vieną tokią opią sritį, naudodamiesi vėlgi tuo pačiu Kristaus palikimu.

Prieš du tūkstančius metų Romos imperija buvo pavergusi visas Viduržemio jūros šalis, neišskiriant izraelitų. Pastarieji negalėjo suprasti, kaip jie - Išrinktoji tauta - gali būti pavergti. Todėl gyveno vieninteliu ir didžiausiu laisvės troškimu. Jie lengvai patikėdavo kiekvienu, kuris pakeldavo kardą už laisvę, ir sekėdavo juo. Pasklidus gandui apie Kristų, dalis tautos jau vylėsi sulaukę politinio Mesijo, o Jis tuojau pasišalino patyręs, jog Jį ruošiasi skelbti karaliumi. Net ir dabar yra nesuprantančių, kodėl Jis negalėjo nors kiek padėti savajai tautai žemiškuose reikaluose. Juk labai greitai reaguodavo į žmogiškąjį skausmą ar nelaimę, o čia nė mažiausiu patarimu ar padrąšinimu neatsiliepė į didžiausią tautos lūkestį. Net priešingai. Kai fariziejai pateikė jam politinę dilemą, Jėzus kategoriškai atsiribojo nuo valdžios bei pasaulietinių reikalų: „Atiduokite tad, kas ciesoriaus, ciesoriui, o kas Dievo - Dievui“ (*Mt 22, 21*).

Kita sritis - ligos, ankstyvos mirtys, vaistai, gydymas - irgi nesulaukė jokio recepto ar pamokymo. Kodėl dieviškoji išmintis nepanorėjo paaiškinti, kaip sveikai gyventi, kaip išsigydyti ir pan.? Yra manoma, jog žemėje turi būti vaistų nuo visų ligų. Kiek daug būtų savo tautai ir žmonijai palengvinęs žemiškąjį gyvenimą, atskleisdamas žolelių paslaptis. Tačiau nieko! Jokio patarimo! Tiesa, pagydė daugybę ligonių, net iš mirties kelis prikėlė. Jis tai darė nesinaudodamas jokiomis žemiškomis priemonėmis, o vien dieviškąja galia. Kristaus pasiųstieji 72 mokiniai elgėsi lygiai taip pat. Jie skelbė Dievo Žodį ir gydė žodžiu, kaip ir jų Mokytojas. Tarytum Kristus norėjo įtikinti, kad materija visiškai pasiduoda dvasiai, todėl žemiškos priemonės nereikalingos.

Uola. JAV.

*„Juk kas yra Dievas, jei ne
VIEŠPATS?*

*Kas yra uola, jei ne mūsų Dievas? -
tas Dievas, kuris apjuosė mane jėga
ir padarė saugų mano kelią.*

*Tegyvuoja VIEŠPATS!
Tebūna pašlovinta mano Uola
ir išaukštintas Dievas,
kuris mane išgelbėjo!"*

(Ps 18, 32-33; 47)

Ir vis dėlto mums sunku suprasti tokį be galo gerą, visa žinantį, visa galintį ir be galo mylintį Dievą, kuris nepaliko jokių žemiškų priemonių.

Kas svarbiausia?

Tačiau Jis paliko mokslą amžinajai laimei pasiekti. Daugeiui atrodo, kad Dievui visai nesvarbus žemės skruzdėlyno gyvenimas. Čia žmogus atiduotas kažkokioms žemiško chaoso jėgoms. Viską čia lemia blogieji, o gerieji tarsi yra bejėgiai. Ir taip, vis didesnės gerovės troškulio genamas ir jos visomis jėgomis siekdamas, klupdamas, įvairių jėgų blaškomas, per pasaulį keliauja žmogus. Įveikdamas sunkumus, kartkartėmis išsverdamas nelaimės ir netektis, kančiomis nužymėdamas praeitus gyvenimo laikotarpius, nuo laimės žvaigždės akių nenuleisdamas, tariamos laimės be atvangos siekdamas, keliauja nepavargstantis žemės žmogus. Kai kam atrodo, jog taip žemėje visada buvo ir kitaip nebus. Kaip radome, taip paliksime, nieko čia neįmanoma pakeisti.

Praeidamas pro politinius bei kitus žemiškus reikalus, Kristus visą dėmesį koncentruoja į tikėjimą ir besąlyginį jo vykdymą. Didelei daugumai tikinčiųjų tai anaipol nėra svarbiausia, nes neišsprendžia visų gyvenimo problemų, o iš bažnyčios išėjus, reikia *pačiam* viskuo pasirūpinti, nes juk tam Dievas ir protą žmogui yra davęs...

Nueikime iki žmonijos istorijos pradžios. Ten Adomas ir Ieva nepatikėjo Dievu ir tuojau pat pasielgė prieš tikėjimą. Tikėjimas ir klusnumas arba netikėjimas ir neklusnumas yra tarpusavyje taip artimai sujungti, jog pirmasis gimdo antrąjį. Koks pirmojo stiprumas bei kokybė, tokie ir padariniai: arba geri, arba blogi. Kiekvieną žmogaus veiksma, tiek vidinį, tiek išorinį, įvertina doros normos. Kas pagal Dievo valią - dora, kas prieš ją

- nedora. Kiekvieną sekundę žmogus realizuoja save laike. Toje laiko juostoje visai amžinybei lieka užfiksuota žmogaus pasirinkimų dora, jos laipsniai - ir teigiami, ir neigiami. Tuos doros laipsnius nulemia konkrečiu momentu veikęs tikėjimo laipsnis. Taigi nuo pastarojo viskas ir prasideda. Bet tikėjimas yra žmogaus dvasios atributas. Štai taip viskas prasideda dvasioje, per ją kuriamas materialusis žmogaus pasaulis.

Nusižengimu tikėjimui ir dorai pirmieji tėvai prarado Dievo artumą ir buvo išvaryti į žemę. Dievo artumas yra nesibaigiančios laimės priežastis. Bet dar ne viskas. Savuoju nusikaltimu pirmieji tėvai „sukūrė“, ko nebuvo. Taip atsirado mirtis, ligos, nelaimės - visa, kas žmogų kankina ir iš jo laimę atima.

Peržvelgę išrinktosios tautos istoriją, rasime, kad visų jos nelaimių, kančių, ištrėmimų, vergovės priežastis yra viena ir ta pati. Ėjo tūkstančiai metų nuo rojaus laikų, ir ši tauta bei visos žemės tautos kentėjo dėl tos pačios priežasties: dėl netikro tikėjimo ir dėl iš jo kilusio nedorumo. Tai tikroji viso blogio priežastis mūsų žemėje.

Todėl Kristus apie ją vienintelę ir tekalbėjo. Gydydamas ligonius, patikrindavo ligonio tikėjimą, tuo paskatindamas besąlygiškai patikėti, arba, žinodamas jo buvimą, pridėdavo, kad stebuklas įvykęs tikėjimo dėka. Ką norėjo tuo pasakyti? Iškeldamas ir visai pabrėždamas tikėjimo galią, tarsi stengėsi savo asmenį laikyti nuošalyje. Tuo įrodinėjo, jog stebuklui pakanka sergančiojo ir gydančiojo tikėjimo. Tam visai nereikia būti Mesiju. Ir iš tiesų, apaštalai ir šventieji darė ne mažesnius stebuklus.

Paprastai apie ligos priežastį Kristus nekalbėdavo. Tiktai 38 metus sunkiai sirgusiajam tarė: „Štai tu esi pasveikęs. Daugiau nebenusidėk, kad neatsitiktų kas blogesnio!“ (*Jn 5, 15*). Ligos priežastis paaiškinta. Ankstesniuose svarstymuose matėme, kaip žmogaus žemiškąjį gyvenimą nulemia tikėjimo ir doros laipsniai. Ar darydamas stebuklus Kristus tai apeidavo? Jokių būdu ne! Apie tikėjimo patikrinimą bei sužadalinimą jau kalbėjome. Tad kaip su dora?

Klevo žibėjimas rudenį. Prie Pasaulio lietuvių centro, Lemontas, JAV.

„Šlovinkite VIEŠPATĮ!

*Šlovinkite VIEŠPATĮ jo šventovėje,
šlovinkite jį dangaus skliauto
galybėje!*

*Šlovinkite jį už jo didžius darbus,
šlovinkite jį dėl jo iškilios didybės!*

Visi, kas gyvas, tešlovina VIEŠPATĮ!"

(Ps 150, 1-2; 6)

Ligos prispaustas žmogus paprastai permąsto savo gyvenimą, įvertindamas jį morališkai. Podraug ryžtasi nebedaryti klaidų ir siekti kuo aukštesnio doros laipsnio. Dorinio pasitaisymo ir sustiprėjusio tikėjimo užtekdavo, kad Kristus galėtų pagydyti. Tai stebuklo sąlyga ir būtinybė.

Nazarete, kaip nė viename mieste, garsas apie Jėzaus stebuklus negalėjo sužadinti žmonių tikėjimo. Dėl išankstinio nusistatymo giminės ir pažįstami laikė Jėzų vienu iš saviškių ir netikėjo Jo dieviška kilme bei mesijaniškumu. Todėl čia pasirodė ir liūdni netikėjimo padariniai: „...jis ten negalėjo padaryti jokio stebuklo, tik keliems ligoniams uždėjo rankas ir juos išgydė“ (Mk 6, 5).

Aiškėja tokio nesuprantamo Kristaus elgesio priežastis. Jis nori mūsų dėmesį visiškai nukreipti nuo žemiškų dalykų ir atkreipti į dvasinius. Iš tiesų, žemėje matome išsipildančius padarinius, o priežasčių dažniausiai negalime matyti. Todėl Kristus nori mus atversti į savąjį mąstymo būdą. Jis vis primindavo dvasinę priežastį - tikėjimą. Beje, doros nė minėti nereiktų - taip Jėzus ir darė, - nes tikėjimas susideda iš dviejų neatskiriamų dalių: tikėjimo ir doros, principų ir jų laikymosi, teorijos ir praktikos, tikėjimo ir jo įgyvendinimo.

Vienas Čikagos homoseksualas skundėsi jau kuris laikas praradęs tikėjimą ir jo neatradęs specialiuose kursuose, kuriuose pajėgė tik trumpai pabūti. Aišku: silpnas tikėjimas neatlaikė pagundų. Prasidėjęs nedoras gyvenimas sunaikino tikėjimą. Kursai būtų padėję, jei tas žmogus būtų kategoriškai apsisprendęs mesti nedorą gyvenimą ir viską padaryti tikėjimui atgauti. Kategoriškas apsisprendimas gelbėtis būtų padėjęs išverti visą mokymo, meditacijų ir atgailos laiką. Už atstatytą dorą Dievas būtų davęs tikėjimo malonę. Kiek daug netikinčiųjų yra netikintys dėl tos pačios priežasties - dėl pažeistos doros vienoje ar keliuose srityse.

Kas svarbiau: ar priežastys, ar padariniai? Todėl Kristus ir nekalbėjo apie pastarųjų naikinimą, o aiškino, kaip tikėti ir kaip

dorai gyventi, kad žmogus neprišauktų blogų padarinių. Kam mokytis kaip ravėti piktžoles, geriau mokytis kaip gyventi, kad jos iš viso nepasisėtų. Priežasties išvengti ar ją panaikinti lengva, o pasekmės - sunku ar net neįmanoma. Net apaštalams ne kartą priminė nuovokumo ir tikėjimo stoką.

Nuostabus tikėjimo poveikis

Stiprėjantis tikėjimas veikia žmogaus gyvenimą, mažindamas nuodėmes ir klaidas. Kuo tikėjimo daugiau, tuo nuodėmių mažiau. Aukštesnio laipsnio dora savo ruožtu gausina tikėjimą. Tokiu būdu žmogaus ryšys su Dievu stiprėja.

Kalbėti apie žemiškas gėrio priemones Jėzui neleido dar viena priežastis. Suabsoliutindamas tikėjimo reikšmę, Kristus parodė kelią, kaip kūrinyms gali priartėti prie Kūrėjo ir, tegu netobulai, dalyvauti paties Dievo gyvenime. Taip Dievas nepailsdamas šaukia žmogų atgal į prarastąjį rojų. Nors ir dalinis dalyvavimas Dievo gyvenime jau yra rojus žemėje. Šis Dievo artumas radikaliai pakeičia žmogų: jis pradeda kitaip matyti, kitaip vertinti, kitaip elgtis. Kaip lengva tuomet žmogui regėti laikinosios tikrovės trapumą ir nykstumą, o Dievo - begalinį vertumą. Žmogus išmoksta įvertinti antgamtinio gyvenimo, kaip savo ateities, svarbą ir reikšmę, sykiu nuvertindamas tai, kas neveda į Dievą, priiša prie žemės ar dar blogiau - graso nuodėme. Tuomet ir gamta tampa Kūrėjo sodu, o artimieji - mylimais Dievo vaikais. Kartu išnyksta artimo meilės problemos. Trumpiau tariant, kūrinio matymas, mąstymas ir vertinimas artėja prie Kūrėjo. Tikėjimas įlieja į žmogiškąjį protą vis daugiau antgamtiskumo ir taip padeda žmogui savo mintis derinti su Dievo mintimis. Taip jis gali nors iš dalies patirti intelektualinę šviesą, kurioje Dievas pažįsta pats save. Žmogui jau nebereikia aiškinimo, kad Dievas yra visatos, istorijos ir

visko, kas yra, Viešpats. Dievas yra ne tik prie žmogaus, bet ir jo viduje pašvenčiamosios Dievo malonės dėka. Šis buvimas kur kas intymesnis, nei žmogus mano.

Kūrinyms nedrįsta numatyti, iki kiek gali nueiti šis bendravimas su Kūrėju. Gyvas tikėjimas leidžia Kristui tarytum apsigyventi žmoguje, kad Jis galėtų naudotis žmogumi toliau įgyvendindamas savo dieviškuosius planus. Iš tiesų, jei Kūrėjo ir kūrinio mintys sutampa, tai kūrinyms jau gyvena ne savo, o Kūrėjo gyvenimu. Taip jis gali maksimaliai padėti Kūrėjui toliau kurti jame pačiame ir aplinkoje tobulą žemiškąjį ir dieviškąjį gyvenimą.

Pasaulis mus vienokiu ar kitokiu būdu veikia. Aplinka mus blaško, atskiria nuo Dievo. Tiktai stiprėjantis tikėjimas tampa vis aktyvesniu mūsų priimamos informacijos keitikliu. Vienaip ar kitaip atėjusi informacija tikėjimo dėka tampa artumo su Dievu žadintoja. Kai žmogui pasidaro aiški bet kurios būties (kūrinio, poveikio to, kas yra) pagrindinė priežastis, tuomet kūriniai bei jų poveikiai, kurie anaiptol ne visada būna malonūs, iš karto primena Dievą, kalba apie Jį, susieja su Juo meile.

Tikėjimui dar stiprėjant, keičiasi žmogaus požiūriai, elgesys, gyvenimas - tiesiog viskas. Žmogus išmoksta išskirti pirminę priežastį iš kitų, suprasti savo ar kitų gyvenimuose pasitaikančių įvykių priežastis ir netgi susiorientuoti istorijos raidoje. Kas yra istorija? Tai žmonių geros ir blogos valios bei Dievo taisančių ir gelbstinčių poveikių lydinys. Kas yra žmogaus gyvenimas? Tai vėlgi tas pats lydinys, kurio reikšmė, įtaka aplinkai ir istorijai priklauso nuo tikėjimo pilnumo ir išbaigtumo, t. y. nuo Dievo veikimo žmogaus viduje ir išorėje laipsnio.

Tikėjime augantis žmogus tartum lipa laiptais aukštyn. Nuo kiekvieno laipto matyti vis aiškiau ir plačiau, su kiekvienu laiptu vis prie Dievo arčiau ir arčiau. Žmogus užžengia ant sekančio laiptelio, pakildamas labai nedaug - tik tiek, kiek gali žmogus. Dievas laiptelį su žmogumi iškelia aukštyn. Ten laukia kitas laiptelis, vėl žingsnis, vėl kitas... jei tik žmogus be perstojo Dievo alksta ir Jo visomis jėgomis siekia.

Laisvė ar pavergimas, ligos bei vaistai ir daugelis žemiškų, mus nuolat prikaustančių dalykų Jėzui nebuvo svarbūs, nes jie antraeiliai, nes jie daugiausia tik padariniai, todėl Jis ir nemokė, kaip nuo jų gelbėtis. Užtat mokė to, kas visų svarbiausia, nuo ko viskas priklauso, kas turi būti nuo ryto iki vakaro nuolatiniu žmogaus rūpesčiu. Kristui be galo rūpėjo, kad mes išsiugdytume tokį tikėjimą, jog lengvai galėtume ir mokėtume panaudoti visą kūriniją, visą žemės laiką tikėjimui ir gyvenimui tobulinti, Kūrėjo suartėjimui su kūriniais ir net susijungimui, kad jį išaugintume iki garstyčios grūdelio. Tuomet galėtume Jo vardu žmonių skausmo kalnus kilnoti, gydyti bei įvairiškai padėti. Tereikia tiek mažai - tik garstyčios grūdelio dydžio tikėjimo.

Prisiminkime Kristaus žodžius mokiniais: „...jei turėtumėte tikėjimą kaip garstyčios grūdėlį, jūs tartumėte šitam kalnui: ‘Persikelk iš čia į tenai’, ir jis persikeltų. Jums nebūtų nieko negalimo“ (Mt 17, 20).

„Laiškai lietuviams“, 2000 m. birželis

Kam esame pašaukti?

Kokie įvairūs žmonių tikėjimo keliai! Vieni atsižvelgia tik į griežčiausius Dievo draudimus, visai nepaisydami kitų. Antrieji reaguoja jau į daugiau Dievo draudimų. Treti - į dar daugiau. Ir tik maža dalis, tarsi žmonijos išimtis, ne tik neperžengia nė pačių mažiausių nurodymų, bet ir stengiasi Dievą vis labiau pažinti, Jo valią kuo tobuliau vykdyti ir Jį bei artimą savo vis labiau mylėti.

Ar silpnai, ar su užsidegimu ieškodamas Dievo, žmogus visada susiduria su tariausiai neįveikiamais sunkumais. Kovą su savo ydingumu ir savęs tobulinimą labai alina atkryčiai į senas klaidas, o viltį gesina silpna bei nenuolatinė pažanga. Apie maldą geriau nė nekalbėti: tai niekada nesibaigianti problema. Kuo daugiau pastangų, tuo, atrodo, daugiau išsiblaškymo. Nuolatinės pastangos maldoje ir kasdieninės nesėkmės gundo nutraukti šią kovą ir pasitenkinti vaikiškai trumpa malda.

Kaip suprasti šią situaciją? Iš kur imtis energijos ir vilties žemiškajam gyvenimo uždaviniui įvykdyti?

Materialaus pasaulio vergovė

Egzistuoja materialusis ir dvasinis pasaulis. Kad būtų lengviau suprasti vieno ir kito poveikį žmogui bei žmogaus bendravimo su Dievu pobūdį, galime įsivaizduoti asmenį, gyvenantį materialiam pasaulyje kaip kažkokiam skystyje. Dvasinis pasaulis yra virš jo. Kuriame pasaulyje žmogaus mintys, tame pasaulyje jis ir gyvena.

Materialaus pasaulio „skystis“ ne tik gaubia žmogų iš visų pusių, bet ir stengiasi įeiti į jo vidų, pripildyti visas ertmes ir net audinius savimi permerkti. Juk materialiam pasaulyje viską nori persmelkti materija. Šiame pasaulyje ir greičiai riboti, o apie skridimą nėra nė kalbos.

Dvasiniame pasaulyje daug kas kitaip. Čia lengva, daug šviesos, o greičiai neribojami.

Tačiau žmogus, turėdamas ne vien materialų kūną, bet ir dvasią, trokšta ir kitokio pasaulio. Todėl jis kartais išnyra į paviršių. Tai galima stebėti maldos momentais, šv. Mišių metu ar pasiaukojančios labdaros atvejais ir visada, kai dvasia, nugalėdama materialaus pasaulio ar kūniškumo potraukius, pasielgia dvasiškai, t. y. kai poelgį gimdo dvasiniais principais vadovaujantis priima-

mi sprendimai. Jeigu žmogus Dievą prisimena tik kartkartėmis, jeigu maldą ir auką praktikuoja dar rečiau, tai jis materijos pasaulio paviršiuje pasirodo tik retkarčiais. Kuo dažniau jis taip pasielgia, tuo daugiau jo išnyra iš tos materijos vergovės. Vienuolynuose malda yra taip išdėstyta per visą dieną, kad po kelių valandų darbo ar tarnybos vis reikia melstis. Dažna maldos praktika iš materijos išsivadavęs žmogus jau nebesugrįžta į materialaus pasaulio vergovę, jis gali „vaikščioti“ materijos paviršiumi visai jos neveikiamas, net „skraidyti“.

Tačiau kodėl žmogaus nevilioja tos neapbrėptos dvasinio pasaulio galimybės, kodėl jam bendravimas su Dievu neturi malonaus skonio, kodėl bendrauja, jei jau bendrauja, tik minimaliai, vien tiek, kad Jo sunkiai neįžeistų?

Žmogaus žemiškasis gyvenimas prasideda materialiam pasaulyje, nors jo dvasia yra dvasiniame pasaulyje, bent iki tol, kol ji tyra, be nuodėmės. Tačiau materija, kaip tas skystis, ne tik jį supa, bet ir įteigia, jog jinau esanti viskas, kad be jos - nė žingsnio. Taip palaipsniui pasineriama į materiją.

Tiesa, paauglystėje žmogus pradeda ieškoti kažko kito. Jis nenujaučia, kad jam reikia dvasinio pasaulio. Skaisčios meilės dėka jis pakyla virš materijos. Tačiau kiek ilgai meilė būna skaisči? Seksas galutinai nugramzdina į materijos pasaulį.

Dar vėliau žmogus mokosi, sukuria šeimą ir stengiasi kuo tvirčiau įsikurti šiame realiame materijos pasaulyje. Jis negali sustoti, jam reikia vis daugiau. Patenkintos reikmės jo nesustabdo, nes žmogus negali pasisotinti jokiais materijos išmonėmis, jokiais jos gėrybėmis. Jis turi dvasią. Jam vis labiau reikia to, ką gali suteikti vien dvasinis pasaulis. Tačiau auklėjimas, žiniasklaida, mados padiktuotas aukštas gerovės lygis bei piktosios jėgos jį jau supančiojo, pavergė, jo sąmonę pakeitė tiek, kad tai, kas dieviška, tapo nereikšminga, nesvarbu ir nereikalinga.

Nepatenkinti dvasiniai žmogaus dvasios troškimai sukelia aibę nepasitenkinimų kitais, savimi ir aplinkiniu pasauliu. Juk viskuo patenkintas asmuo gyvena be konfliktų su žmonėmis, be kriti-

Rudenį namelis tuščias. JAV.

„Jėzus dar sakė: „Su kuo galime palyginti Dievo karalystę? Arba kokių palyginimų ją pavaizduosime? Ji - tarytum garstyčios grūdelis, kuris, sėjamas dirvon, esti mažiausias iš visų sėklų žemėje, bet pasėtas užauga, tampa didesnis už visas daržoves ir išleidžia tokias plačias šakas, kad jo pavėsyje gali susisukti lizdą padangių sparnuočiai. “

(Mk 4, 30-32)

kos, be neigiamų minčių, be priešų. Jis myli visus ir jį myli visi. Tokia idilė materijos valdomam žmonių pasauliui yra nepasiekiamą, neįgyvendinama svajonė. Žmogus materijoje ramybės ir laimės nesuras, nesvarbu kiek ilgai to siektų ir kokias pastangas tam sudėtų. Skystyje neskrisi, skystyje oru nekvėpuosi.

Tas neigiamas požiūris į dvasinio pasaulio reikmę yra inspiuojamas niekada nemenkstančių materialaus ir pikto pasaulio jėgų. Jos visais būdais stengiasi nuvertinti dvasinį pasaulį, sukelti jo begalinės nuobodybės įvaizdį, o materialųjį pasaulį taip stipriai sureikšminti, kad be jo - nė žingsnio, kad vien jame matytum savo ateitį, gerovę ir laimę.

Materija visur, materija visada: nuo ryto iki vakaro, nuo kūdikystės iki senatvės... Žmogus neišivaizduoja, kaip jis galėtų gyventi dvasiniame pasaulyje. Jo sąmonę ir sąmonę visai užvaldžiusi materija. Deja deja, nūdienos žmogus jau nebesupranta, jog dvasia yra viskas, o materija - niekas. Nėra jėgos, kuri padėtų žmogui pabusti, atsipeikėti ir atsiversti.

Ir štai padariniai: net gerieji sprunka iš to dvasinio pasaulio kiek galima greičiau. Veržimasis į dvasinį pasaulį nėra visuotinis reiškinys, nėra žmonių vertinamas, dažniausiai nutylimas, o neretai iš besiveržiančiųjų pasijuokiamas.

Tiesą sakant, žmogui siūloma, duodama veltui dvasinė jėga ir tokio laipsnio, kokio žmogus panorės. Bet jam jos nereikia. Dėmesio nevertiems dalykams jis neturi laiko!..

Dievo planas ir dieviškoji pagalba

Žmogus žemėje yra bandomas materija. Ar susivilios, ar atsispirs, ar pakils į dvasines aukštumas?

Dievas priima ką tik gimusį žmogų į savo ypatingą, išskirtinę globą, kurią suteikia Krikšto sakramentas. Pakrikštytasis ne tik atsižada visokio blogio, bet ir visiškai atsiduoda savo Išganytojui,

kad galėtų įgyvendinti didįjį žmogaus pašaukimą per visą gyvenimą išstvermingai gelbėtis iš bet kokios materijos apžavų ir juo labiau iš vergavimo jai ir kad galiausiai išsitobulinęs Dievo kūrinys nueitų pas Kūrėją amžinai dalyvauti dieviškame Švč. Trejybės gyvenime.

Šv. Paulius primena: „...jūs nebepriskausote patys sau“ (*I Kor 6, 19*). Krikštu mes įeiname į pradinį gyvenimą su Dievu, kuris pereis iš nesąmoningo į sąmoningą, augs ir stiprės iki kolei žmogaus ir Dievo bendros kūrybos vaisius - žmogaus dvasia pasieks aukščiausią jam skirtą dvasios išstobulinimo laipsnį. Tikra tiesa, kad per krikštą Šventoji Dvasia mus pasisavino, bet ne mes Ją, ypač vėliau. Dieviškoji Dvasia iš pradžių vadovavo mūsų mintims, troškimams bei veiksams. Stiprėjantis protas kuo toliau, tuo labiau prieštaravo tam vedimui, apsaugai ir globai. Dievas negavo iš mūsų to, ką Jam esame skolingi. Gal vien dalį, dažniausiai labai mažą. Savanaudiškumas, egoizmas, kūniškumas, materialieji ar intelektualieji stabai panardino žmogų į moralinės menkystės bedugnę. Gyvendamas jis nepasisavino Šventosios Dvasios. Teisingiau - ją prarado. Atsisakymas gyventi dvasiniame pasaulyje ir jo pasekmė - moralinė menkystė suardė vidinę tvarką, atėmė ramybę. Nuodėmė atėmė Dievo meilę, ir per ją įvyko mūsų atsisakymas būti tuo, kuo esame sukurti būti, t. y. Dievo paveikslu, Dievo vaikais. Todėl šventumas yra būtinas visiems.

Tačiau nebandyk tai įrodinėti tikintiesiems! Nepasiseks. Kristaus kvietimas: „Taigi būkite tokie tobuli, kaip jūsų dangiškasis Tėvas yra tobulas“ (*Mt 5, 48*) vienbalsiai priskiriamas tik dvasiniam luomui. Pasauliečiams, anot jų pačių, tereikia kaip nors išsaugoti malonės būseną ir taip išvengti pragaro, o tobulumas - tobulumo luomui. Pamiřtama, jog pasaulietiškas gyvenimas šeimoje kartais pareikalauja didžiausio pasiaukojimo ir savęs pamiršimo mylint artimą. Kiek sunkumų ir kančių šiame „lengvame“ gyvenimo kelyje! Visa tai pasitarnauja tobulinimuisi ne mažiau kaip dvasinio gyvenimo nuostatų vykdymas.

Tobulumo laipsnį nusako Dievo ir artimo meilės laipsnis. Esama pasauliečių, kurie meilėje ne tik neatsilieka nuo vienuolių, bet ir pralenkia. Tiktai abiejų luomų gyvenimo pradžia yra labai skirtinga, o vėliau... Dar klausimas, kurio luomo kryžius yra sunkesnis. Einant į vienuolyną apsisprendžiamą už aukos gyvenimą, prisiimama trijų įžadų našta. Tuokiantis - priešingai: skrendama į didžiausios meilės ir laimės erdves. Nė nepagalvojama, jog nėra meilės be kančios, jog anksčiau ar vėliau reikės nusileisti ant žemės. Tolesnis luomų gyvenimas nesiskiria, tiktai pasauliečiai, nesuvokdami ir jiems skirtos būtinybės tobulėti, žymiai pasunkina savąją kryžiaus našta.

Savo valstybei stengiamės būti lojalūs, nelaužome jos įstatymų. Valstybė - tai pačių žmonių darinys. Tuo tarpu Visatos Kūrėjo įstatymus laužome lengva širdimi, nes nuodėmių atleidimą taip paprasta gauti. Mes, tikintieji, esame garbingi savo valstybės piliečiai, bet negarbingi Dievo karalystės piliečiai... Gerumo, kilnumo, garbingumo siekiame nuo pat vaikystės. Kodėl tad nesiseka būti gerais Dievo vaikais?

Thomas Mertonas tvirtina: „Jei mes esame Dievo pašaukti į gyvenimo šventumą ir jei šventumas pranoksta mūsų prigimties galias, leidžiančias jį pasiekti (o taip ir yra), vadinasi, Dievas pats turi duoti šviesos, stiprybės ir drąsos įvykdyti tą užduotį, kurios Jis iš mūsų reikalauja. Jis tikrai suteiks mums malonę, kurios mums reikia. Jeigu mes netampame šventaisiais, tai tik todėl, kad nepasinaudojame Jo dovana.“

Nešventumas yra nelegalus, negarbingas, ne Dievo sukurtas, bet žmogaus pasirinktas gyvenimo kelias. Už rojaus klaidos kartojimą - nenutrūkstama įvairiausių sunkumų bei kančių grandinė čia, žemėje, ir nelengva bei netrumpa skaistykla.

Dievo valia šventa. Jo meilė nepažeidžiama. Nė žingsnio į šalį! Evangelijose - Dievo valia. Nepasiteisinsi - nežinojau! Evangelija - žmogaus dvasingumo ar nedvasingumo veidrodis. Atskleidi ir iškart matai, kuriame kelyje esi, kur link eini.

Iš materijos pasaulio vergovės išsigelbėsime priimdami tei-

ginį: šventumas - kiekvieno tikinčiojo paskirtis ir pareiga. Gyvenimo krypties pakeitimas palengvina imtis dvasių tobulinančių priemonių, kurias nepaliaujamai siūlo Bažnyčia ir įkvėpimais prie mūsų prisiliečiantis Dievas. Turime nuostabiausią, patraukliausią ir aiškiausią pavyzdį - Žmogaus Sūnų, kuris yra „kelias, tiesa ir gyvenimas“. Šiandien pat atsiverčiame bet kurią Evangeliją ir randame, ką mums sako Dievas ir nuo ko pradėti kelionę naują kryptimi.

Mūsų tvirtas apsisprendimas iššaukia ir stiprią Dievo pagalbą, nes Jis jau seniai laukė šios akimirkos, kada, nelauždamas mūsų laisvos valios, galės dovanai duoti visa, ko reikia aukščiausiam sielos tobulumui.

Požiūrio į gyvenimo prasmę pakeitimas padės energingai imtis didžiausio Dievo įsakymo vykdymo ir, įprasminus savo būties kryžius, gyventi džiaugsmingą Dievo atkakliai siekiančios, malone galingai stiprinamos dvasios gyvenimą. Jo atbaigimas - šventumas.

„Laiškai lietuviams“, 2000 m. lapkritis

ŽODIS TĖVYNEI

Tėvynei

Vasario 16-oji. Ką pasakysiu Tėvynei? Ar priminsiu jai gražiausius jos istorijos tarpsnius? Ar kalbėsiu apie tautos didvyrius? Ar verksiu su verkiančiais ir džiaugsiuos su vilties spindulėlį pagavusiais? Tai gerai, to reikia, bet man rūpi tavo žaizdos, Tėvyne. Juk tau be perstojo skauda. Man rūpi tavo nepritekliai, vargai, pavojai... Noriu pasakyti ne tik paguodžiantį žodį, bet ir atskleisti šio meto prasmę ir praskaidrinti ateitį viltimi.

Girdžiu: „Ak, kaip nešildo mūsų laisvė! Ji vargšais ir alkanais mus padarė... Anksčiau buvo kitaip...“ Miela mano Tėvyne, argi nematai, kad dabar Rytai dar skurdesni už tave? Ir jei ne Vasario 16-oji, ir tu būtum ne 50, o nuo 1917 metų tą nužmoginantį režimą kentėjusi. Dabar tau duota galimybė gyventi kitaip. Bet tik *galimybė*. O viską reikia pasidaryti patiems ir eiti reikia patiems. Sakau tau: kas griūva - atsikelia, kas eina - nueina, pastangos vainikuojamos vaisiais. Tik rankas nuleidusieji išmaldos prašo, tik viltį praradusieji iškeliauja.

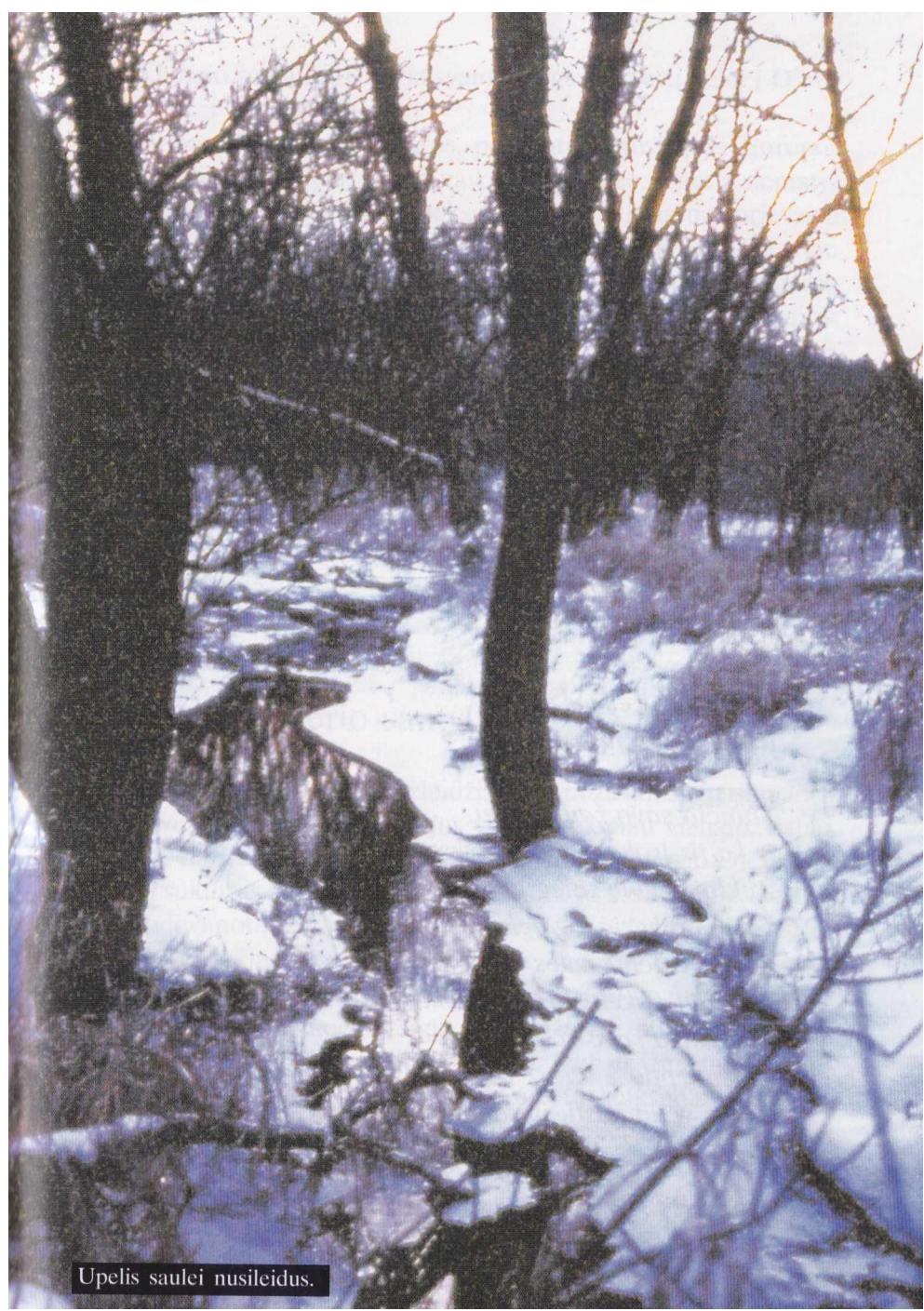
Tačiau nenurimstantys *kodėl* neleidžia tau ramiai gyventi. Jie neatstoja dieną ir naktį. Kodėl, atėjus laisvei, dingo materialinė gerovė? Kodėl vieni per daug sotūs, o kiti badauja? Kodėl palaipsniui įsigali džiunglių įstatymai? Kodėl nėra išei-ties? Ak, jeigu galėtum žinoti, kodėl dabar taip yra, kas dėl to kaltas, ką daryti, tada būtų lengviau ir sunkumus išverti, ir pirmyn eiti.

Blogio taktika

Prisimename ką tik praėjusius dvasinės nelaisvės ir materialinio apsirūpinimo metus. Bet juk taip nebuvo visą laiką. Reikia taip pat prisiminti su ta sistema atėjusias žudynes ir materialinį skurdą tiek mieste, tiek kaime. Tiktai vėliau žmonės prisitaikė, prakuto. Kiti net pradėjo nejusti dvasinės priespaudos.

Anapus yra du pasauliai: šviesos ir tamsos, gėrio ir pikto. Abiem pasauliams be galo rūpi žmonija. Blogio pasaulis tos santykinės materialinės gerovės laikais stengėsi užliūliuoti, prigesinti žmogaus dvasines reikmes bei jos polėkius. Darė visa, kad niekas žmogui antgamtinio pasaulio nė neprimintų, kad kiekviena dvasingesnė akcija būtų užslopinta. Buvo įtaigaujama: „Nėra nieko anapus, viskas čia. Mes, šaunūs socializmo vaikai, esame sotūs, laimingi ir kuriame komunistinį rojų“. Net ir laisvesniais paskutiniaisiais dešimtmečiais budrios akys visus stebėjo ir sekė, ką reikia, slopino, persekiojo, engė, vadus naikino, kad tik dvasingumo židiniai neįsidedtų, kad tikėjimo liepsnele žmonės nesidalytų, kad su senaisiais būtų palaidotas ir pats Dievas. Blogio pasaulis buvo ramus. Viskas ėjo pagal planą. Kunigų skaičius priedarba buvo mažinamas, tikinčiųjų skaičius mažėjo pats. Vyresnis ir jaunasis jaunimas, be tikėjimo žinių išaugęs, tapo apatišku, liberaliu, bedievišku. Žmogus be Dievo tapo ir žmogumi be moralės. Senuosius keitė subrendusi, bet jau prarastoji karta. Blogio pasaulis triumfavo tiek daug nuveikęs per 50 metų. Jis buvo geras paklusniesiems iki tokio laipsnio, kad jie nustojo just dvasinę priespaudą. Po sovietine saule jiems buvo šilta ir saugu. O neramiesiems buvo taikomos seniai ir sėkmingai išbandytos priemonės. Pirmiausia nuplėšk garbę, apšmeižk, padaryk liaudies priešu, o tada jau susidorosi taip, kaip norėsi. Buvo sąlyginė pusiausvyra, nors ir priverstinė.

Dievo stebuklu atėjus laisvei, pusiausvyra suiro. Daug kas pasisuko netikėtomis kryptimis. Baigėsi diskriminacija dėl tikėjimo. Dievas gavo teisę prieiti prie savo kūrinio. Bet sujudo su-

Upelis saulei nusileidus.

„Šlovinkite VIEŠPATĮ!

*Gera giedoti šlovės giesmes
mūsų Dievui,
nes malonu ir teisingą jį šlovinti
giesme.*

*Jis gydo sužeistas širdis
ir aptvarsto jų žaizdas.*

*Siunčia savo žodį žemei,
ir ką jis įsako, greitai įvyksta.
Apkloja žemę sniegu lyg vilna,
šalna apiberia lyg pelenais.
Meta žemèn krušos ledus kąsniais -
kas gali pakelti jo siunčiamą šaltį?
Pasiunčia savo žodį ir juos
sutirpdo -
liepia vėjui pūsti, ir vanduo srovena. “*

(Ps 147, 1; 3; 15-18)

kruto blogio pasaulis. Kaip laisvam žmogui užtvirti kelią į Dievo pažinimą, į išganymą?

Pirma. Išaukštinus Vakarus, prijungti Lietuvą prie Europos kanalizacijos. Jaunimas ir net vaikai gerte gėrė ir geria nematytus vaizdus. Seksas ekrane, seksas širdyje, seksas bei prievarta gyvenime. Šėtonui aišku, kad tokiose širdyse kam kam, bet jau Dievui vietos tikrai nebus. Tai dar ne viskas. Taip pat iš užsienio atėjo gerai įvaldyti, todėl teisingumo nekliudomi nesąžiningo pralobimo būdai.

Antra. Atimti pragyvenimo minimumą. Tada žmonės pradės keikti laisvę ir, ilgėdamiesi buvusios gerovės, patys sugrįš į kitaip pavadintus, gražiai perdažytus nelaisvės namus.

Trečiąjį smūgį tautai turi suduoti įvairių rūšių nusikaltėliai. Su įsibaiminusiai žmonėmis galėsi daryti, ką nori, jei tik pažadėsi apsaugą. Beje, jie nedrįs reikalauti savo teisių, galėsi engti, kiek norėsi.

Blogio ir gėrio santykis

Niekada blogis pats neužleidžia savo pozicijų. Jis pasinaudoja kiekviena silpna demokratijos vieta. Anksčiau vienaip, dabar kitaip, bet visada turi būti kankinamas žmogus. Pagal Dievo pavelslį sukurtas, atpirkimu pašauktas į Dievo karalystę, išaukštintas, apdovanotas... todėl melo ir pavydo tėvo nekenčiamas, jo taikiniu nuo žmonijos sukūrimo tapęs, menkas ir didingas, silpnas ir galingas žemės valdovas žmogus. Kad žemę neteisingai valdytų, kad taptų blogio vergu, kad amžinybė būtų nelaiminga, piktojo pasaulis ir jo tarnai daro viską, kad tik žmogus nerastų Dievo, kad tikintieji vietoj maldos vartotų keiksmus ir kritiką, kad turtingieji turėtų tiek malonumų, jog galėtų Dievą visai pamiršti...

O buvo tautos pakilimo laikai, kai iš Lietuvos bažnyčių kas-

dien į dangų kilo rožinio ir kitų maldų pynės. Ir laisvė mums buvo padovanota. Dabar jau *patys* turime nešti laisvės vėliavą ir laimėti kovą prieš blogį. Nelengva buvo 1918 m. paskelbtą laisvę apginti nuo rusų, lenkų ir vokiečių. Nelengva buvo Mozės išvestai į laisvę žydų tautai gintis nuo priešų bei įvairiausiuose sunkumuose ir nepritekliuose 40 metų eiti į Pažadėtąją žemę. Kodėl vietoj kelių mėnesių jie turėjo keliauti 40 metų? Pačioje kelionės pradžioje tauta ne kartą murmėjo ir net kilo prieš Dievo siųstąjį Izraelio vaduotoją Mozę, gręžėsi į stambeldystę. Nuodėmių kalnai užtvėrė kelią į Pažadėtąją žemę net 40-čiai metų. Lygiai ir Lietuvos kelias į dvasinę laisvę bei materialinę gerovę gali būti trumpas arba labai ilgas.

Su blogiu kova dar nelaimėta. Blogis viršija gėrį. Todėl tautai taip sunku alsuoti. Dabar ypač reikia maldos ir bado dienų, bet jau kitokių, neviešų. Kitas laikas - kitokios priemonės. Šioje tylioje nematomoje kovoje mums reikia tiek sustiprinti gėrio potencialą, kad paskandintume blogį.

Ne, neužtenka Raudonojo slibino nukankintųjų kraujo, kad Lietuva iš karto gautų viską. Dievas laukia gyvųjų apsisprendimo ir jų išitraukimo į kovą su blogiu, aišku, pradedant nuo savęs. Kol pats žmogus nėra laisvas nuo blogio įtakos, tol jis neturi galios šalinti jį iš savo aplinkos ir tautos. Ar yra galimybė pergalėti blogį be Dievo? Nėra! Jokios! Nuo rojaus laikų žmogus labai dažnai pralaimi. Nesame didesni už tautų apaštalą šv. Paulių, kuris prisipažįsta: „Aš nedarau gėrio, kurio trokštu, o darau blogį, kurio nenoriu“ (*Rom 7, 19*). Tas pats apaštalas aptaria blogio jėgą: „Mes grumiamės ne su krauju ir kūnu, bet su kunigaikštystėmis, valdžiomis, šių tamsybių pasaulio valdovais ir dvasinėmis blogio jėgomis dangaus aukštumose“ (*Ef 6, 12*). Ką gali žmogus prieš šias galingas dvasias? Kūnas prieš dvasią yra bejėgis. Tiktai tada, kai žmogaus dvasia, daugiau ar mažiau atsipalaidavusi nuo pikto įtakos, yra pripildoma Dievo galios, kada žmogus kovoja ne savo, o Dievo jėga, tada jo kova būna sėkminga. Be Bažnyčios, be Sutaikinimo sakramento, be dvasinės jėgos sakra-

Švyturys prie Ramiojo vandenyno. Oregonas, JAV.

*„Jei VIEŠPATS nestato namo,
veltui triūsia tie, kurie jį stato.
Jei VIEŠPATS nesaugo miesto,
veltui budi sargai. “*

(Ps 127, 1)

mento - Eucharistijos žmogus tėra tik gerų norų pilna, lengvai pavardeniui nešama skiedrelė. Tegu ta skiedrelė ir talentingiausiai kritikuoja veikėjus, iškelia jų klaidas, tegu bando šaukti tautą į žygį ar paskleidžia naujas reikšmingas idėjas, viskas veltui, nes ji pati nešama pavardeniui, ji tiktai kitų valdoma skiedrelė. Tuo tarpu Dievo galios pilno žmogaus žodis yra galingas, nes iš jo plaukia jau ne žmogaus, bet Dievo jėga. Tebūna tik jų daug daugiau nei dabar, o Dievui nuginkluoti bloguosius ir suteikti gerovę geriesiems yra vieni niekai. Viskas bus tą pačią akimirką, kai tapsime to verti.

Vargo prasmė

Nors Lietuvą apsiautus skurdas yra didelė nelaimė, bet Dievas ir jį naudoja savo planams, būtent tautos praragėjimui ir išganymui. Kai žmogui visko trūksta, kai nebelieka kuo pasiremti ir pasitikėti, tada jis prisimena Dievą, pas Jį sugrižta.

Laisvė davė galimybę apsispręsti už gyvenimą pagal Dievo tvarką ar prieš ją. Dabar Dievas laukia žmonių sprendimo. Suteikęs laisvę, Jis lengvai gali duoti ir mažesnių dalykų, aišku, pirmiausia duonos.

Įsivaizduokime: didelė dauguma Lietuvos žmonių jau tikintys, bažnyčios pilnos, Dievo įsakymų šventai laikomasi. Ar gali tokiai tautai Dievas duoti nepageidaujamą valdžią, ar galėtų tada blogis siautėti kaip dabar? Jei žemėje nėra teisingumo, tai anapus jis yra tobulas. Būtų neteisinga, jei dvasingumo potencialo nelydėtų tam tikras materialinės gerovės lygmuo.

Gėrio potencialą turime stiprinti nuolatos. Už tai pirmiausia atsako visi tikintieji. Jie žino, ką daryti, kaip gelbėti save ir tautą.

Bedarbiai ir pensininkai turi marias laiko. Kokia šio laiko prasmė? Kam jis turi būti skirtas? Aišku, tautos gelbėjimui.

Jeigu jie sunaudotų laisvą laiką maldai, tada savo malda jie „neštų“ dirbančiuosius, kurie tam neturi laiko, tada jie prieš Dievą atstotų ir tuos, kurie netiki ir nesimeldžia. Į maldą įeina Šv. Rašto ar dvasinės knygos reguliarus skaitymas ir apmąstymas, rožinio malda, lūpų maldos, dažnas dalyvavimas šv. Mišijų aukoje, šv. Sakramentai, dėl Kristaus teikiama pagalba artimiesiems ir t. t.

Kas aplink mus? Atrodo, lyg visi būtų blogio apnarplioti: dirbantieji neturi laiko bendrauti su Visatos kūrėju, turintieji laiko ne tam jį sunaudoja. Todėl visur pasimetimas, apatija, nepasitenkinimas. Tuo tarpu mes, tikintieji, galime išgelbėti Lietuvą. Mes galime iššaukti visa galinčią jėgą, kuriai nėra kliūčių.

Ką sako didesnės tautos dalies neturtas? Materialinis skurdas yra dvasinio tautos skurdo išraiška, ženklas, simbolis. Jis šaukte šaukia tautą grįžti prie Dievo. Jis padeda suprasti pirmąjį Kristaus palaiminimą: „Palaiminti turintys vargdienio dvasią: jų yra dangaus karalystė“ (*Mt 5, 3*). Nuostabu: gali jau dabar gauti dangaus karalystę (ar dar turi šis gyvenimas kokią nors kitą tikslą be šio?), jei esi ***dvasingas vargšas***.

L. Evely rašo: „Kiekvienas žmogus yra vargšas, pats to nežinodamas. Materialus neturtas palaimintas todėl, kad jis kaip matomas ženklas išreiškia žymiai didesnę ir visuotinesnę neturtą - dvasinę skurdą, mūsų skurdžios meilės ir skurdaus tikėjimo neturtą“. Tik dvasingas žmogus, priėmęs sunkią dabarties situaciją ir suvokdamas jos prasmę, gali džiaugtis. Jis moka pasitenkinti tuo mažu trupinėliu, kurį turi, jis nesisieloja dėl ateities, nes turi dosnų ir mylintį Tėvą danguje, kuris pasirūpins viskuo. Kristus užtikrino: „Jūs pirmiausia ieškokite Dievo karalystės ir jo teismo, o visa tai bus jums pridėta. Taigi nesirūpinkite rytdiena, nes rytoj jus pats pasirūpins savimi.“ (*Mt 6, 33-34*)

Tereikia Dievą mylėti visa savo menkos širdies galia, Jo tvarkos kuo tobuliau laikytis. Už krikščionišką skurdo priėmimą, už atsivėrimą mus mokančiam ir kreipiančiam Dievo Žodžiui, už Dievo valios pildymą - dangus. Ar to per mažai?!

Nusikaltimas ir bausmė

Kiekvieną tautą ištinka tai kilimo, tai kritimo periodai. Kai kurios tautos žūsta susimaišydamos su kitomis. Tačiau kiekvienai tautai galioja tie patys dėsniai. Stebėdami Dievo išrinktosios tautos gyvenimo bangavimą, galime rasti atsakymą į mus kankinančius klausimus. Ir tikrai tikrą atsakymą gausime, nes ten kalba ir veikia Dievas.

626 m. prieš Kristų Dievas pašaukė Jeremiją eiti pranašo tarnybą. Dievo vardu jis perspėjinėjo tautą dėl jos nuodėmių, ragino atmesti stabmeldystę ir grįžti prie tikrojo Dievo. Skelbė Dievo bausmes, jei tauta nepasitaisys: „Tavo paties nedorumas nubaus tave, tavasis atsimetimas nuo manęs pasmerks tave“ (*Jer 2, 19*). Apie izraelitų moralinį nuosmukį Dievas sako: „Paklajokite Jeruzalės gatvėmis, žvalgykitės ir stebėkite! Ieškokite jos aikštėse, ar rasite žmogų - bent vieną žmogų, vykdančią teisingumą ir ieškančią teisybės, idant galėčiau jai atleisti...“ (*Jer 5, 1*). O ar Lietuvoje dabar yra daug teisumo?!

23 metus Jeremijas pranašavo ir šaukė taisytis. Tačiau: „Nuo vienos nuodėmės jie skuba prie kitos, bet manęs nepažįsta...“ (*Jer 9, 2*). Tiek metų prieš bausdamas savo tautą Dievas pranešė, kas jos laukia, ragino taisytis ir grįžti prie tikrojo Dievo. Į visas Dievo pastangas žmonės davė atsakymą Jeremijui. Jie ne tik ignoravo jį, jo skelbimą, bet pradėjo persekioti, kėsinosi nužudyti, vėliau įmetė į kalėjimą. Babilono kariuomenei artinantis, Izraelio vadai prašo Jeremiją kreiptis į Dievą patarimo. Jeremijas jį gauna. Tereikia priimti Nebukadnezaro valdymą, ir taip bus apsisaugota nuo kraujo liejimo, bus galima gyventi ir ramiai dirbti savo tėvynėje. Tačiau didžiūnai klauso netikrų pranašų. Jeruzalė paimama, didelė tautos dalis išvaroma į nelaisvę. O Dievas perspėjo: „Kovodami su kaldėjais, jūs negalite laimėti“ (*Jer 32, 5*). Nepaisydamas to, kad tauta neatsivertė, kad ji nusipelnė bausmės, nelaimės atveju Dievas jos gailisi, pataria, nori išgelbėti. Bet kokia baisi yra nuodėmės užtraukta bausmė! Nuo jos niekas negali

išsisukti. Nors yra žinoma, ką reikia daryti, žmonės daro priešingai, kad pražūtų. Nusikaltimo ir bausmės sąsaja tokia stipri, kad nepasitaisęs žmogus jokia būdu negali bausmės išvengti. Babilono nelaisvėje izraelitai turėjo išbūti 70 metų.

Nebukadnezaro paliktam valdovui, Dovydo ainiui Zedekijui Jeremijas stengėsi visais būdais padėti. Jis ragino nesidėti į jokias politines sąjungas, o grįžti prie tikrojo Dievo. Matyt, dar nebuvo bausmės taurė išgerta, Izraelio tauta toliau kankino save. Didžiūnai kartu su karaliumi sudarė sąjungą su Egiptu. Tada kaldėjų kariuomenė atžygiavusi apsupo Jeruzalę. Faraono kariuomenei atėjus į pagalbą, Viešpats taip kalbėjo: „Neapsigaudinėkite, manydami: ‘Kaldėjai visiškai atsitrauks nuo mūsų’, - nes jie nepasitrauks! Net jeigu nugalėtumėte visą su jumis kovojančią kaldėjų kariuomenę ir būtų išlikę tik sunkiai sužeistieji savo palapinėse, net tie atsikėlę galėtų sunaikinti šitą miestą ugnimi“ (*Jer 37, 9-10*). Tik atsivertimas, tik nusigręžimas nuo nuodėmių gali išgelbėti ir nuo bausmės. Kitaip netgi sužeistieji pajėgs sugriauti sostinę. Jeruzalė ir šventykla buvo sunaikintos, likusieji išvaryti į tremtį. Tautos likučiai vėl klausė Jeremiją, ką dabar daryti. Per jį Dievas liepė nepalikti tėvynės, verstis žemdirbyste bei gyvulininkyste kaip anksčiau ir dar: „Visi žmonės, kurie apsisprendė eiti į Egiptą ir ten kurtis gyventi, mirs nuo kalavijo, bado ir maro“ (*Jer 42, 17*). Tačiau jie nepaklausė. Egipte Jeremijas toliau pranašavo Dievo vardu, kol galiausiai savo tautiečių buvo nužudytas. Dievo pasiuntinio neklausydami, jie neklausė paties Dievo balso žemėje, nutraukė bet kokį ryšį su Dievu. Ir baisu, ir grau-du. Išrinktoji tauta taip elgiasi su savo Dievu.

Izraelio tautos istorijoje tokių atsitikimų gana daug. Ir visada to priežastis - nuodėmė. Be blogio nėra kitų priežasčių.

Tas pats ir su Lietuva. Ne visi joje mato blogį. Tačiau regintieji mato jo labai daug. Laužomi visi Dievo įsakymai. Todėl nusikaltimų padariniai dabar kankina Lietuvą. Psalmėje sakoma: „O, kad mano tauta manęs klausytų, kad Izraelis eitų mano keliais! Tučtuojau nugalėčiau jų priešus, prieš jų engėjus kaskart

ranką pakeičiau“ (*Ps 81, 14-15*). Izraelis, maža valstybė, kaip ir Lietuva, buvo apsuptas didelių ir galingų kaimynų, tačiau jei tik buvo laisvas nuo blogio, gyveno laisvėje.

Dievas apstus gailestingumo. Jau auga, formuojasi nauja karta. Viltinai žvelkim į ateitį, nepamiršdami įdėti savo indėlį.

* * *

Lietuva, tu gali eiti pirmyn. Ir ne tik eiti, bet ir kopti aukštyn. Tavyje dar yra toji geroji dalis, kuri gali atsverti už save didesnę blogį. Tik pakilk, susiburk, žvelk viena kryptimi. Ne valdžia, ne Vakarai tave pakeis, bet tu pati, Lietuva! Šimtmečių negandose tu savimi išlikai, momentais peržengdama save. Dabar atėjo kaip tik toks momentas. Patikėk Dievu ir savimi! Ir pirmyn, manoji Lietuva!

„Laiškai lietuviams“, 1996 m. vasaris

Tėvas ir Tėvynė

Novelė

Kartą, jau susiruošęs miegoti, praėjau pro tavo lovą. Mėnulio šviesoje ryškiai bolavo tavo veidas, ranka iš po apkloto buvo nusvirusi žemyn. Stabtelėjau ir man dingtelėjo: „Žmoguje du dalykai svarbiausi - mintis ir veiksmas, galva ir ranka. Maža tavo galvelė, mano sūnau, o kiek daug ji talpina. Koks tu imlus esi visada, ypač kai pasakoji apie augančią ir judančią mūsų žemės įvairovę. Tu nori viską suprasti. Kartais ir man sunku į visus tavo

kodėl atsakyti. O kaip tau buvo nuostabu, kad gyvuliai supranta žmones, kad jų nereikia bijoti, tik reikia mokėti su jais elgtis ir kalbėtis! Tu pats papasakojai apie savo atradimą, kad mūsų Sargis ramiai klausosi, kai tu jam kalbi, ir labai kantriai laukia, kol baigsi, o tada jau jis kalba, savo džiaugsmą išreikšdamas šokinėjimu, amsėjimu ir lakstymu. Vos tik pamato, kad ruošiesi nueiti, tave apkabina savo priekinėmis kojomis. Tu jau supratai, kad gyvuliai jaučia tavo vidinę nuostatą jų atžvilgiu. Jeigu tik ji gera, ir jie bus tau geri. Pameni, anksčiau tu žaisdavai su vabalėliais, užtverdamas jiems kelią ar kitaip skaudindamas. O dabar jau supratai, kad gyvybė brangi ne tik žmogui, bet ir mažiausiam padarėliui, net augalui, gėlei ar žolei. Tu pradėjai gerbti ir globoti Dievo kūriniją. Juk viskas Kūrėjui priklauso. Žmogus gali naudotis kūrinija, bet tik tada, kai tikrai reikia. Tu jau žinai dar daugiau: tavo protas, širdis, rankos ir tu visas esi Dievo ir Dievui sukurtas, o mylėti žmones, žemę ir visa, kas žemėje, yra svarbiau už viską. Tad aš tavim džiaugiuosi ir didžiuojuosi, mano sūnau. Tu amžiumi dar mažas, o dvasia jau didelis.

Taigi miegok ramiai, mano sūnau. Tegu gerasis angelas sapno sparnais nuneš tave į rojus sodus. Ir viską viską ten įsidėmėk, kad vėliau galėtum rojų kurti savo ūkyje ir savo aplinkoje. Tau dabar tik septyneri, bet greitai užaugsi ir paveldėsi šį ūkį, ir jokia galybė jo iš tavęs neatims.“

* * *

Praėjo penkeri metai. Kartą turėjau visai dienai išvykti. Iš vakaro susakiau sūnui visus rytdienos darbus. Grįžęs matau, kad kai kas tik įpusėta, kai kas nė nepradėta. Pasišaukiau sūnų. Pasirodo, nieko nepamiršęs, bet nesuspėjęs. Klausiu kodėl. Jis tylėjo, paskui pradėjo timpčioti lūpas ir tyliai tarė: „Tėveli, juk aš dar tik vaikas“. Aš žiūrėjau, žiūrėjau į jį ir mano griežtumo neliko nė pėdsako, šypsojausi sau ir tylėjau. Nesulaukęs pamokymų tęsinio, ir jis pakėlė galvą. Tada ištariau:

- Atleisk, sūnau, šitai kaip tik ir buvau pamiršęs. Mano

Saulėtekis pro rūką. Viskonsinas, JAV.

„ Neteiskite, kad nebūtumēte teisiemi. Koku teismu teisiate, tokiu ir patys būsite teisiemi, ir koku saiku seikite, tokiu ir jums bus atseikēta. Kodēl gi matai krislā savo brolio akyje, o nepastebi rāsto savojoje?! Arba kaip gali sakyti broliui: ‘Leisk, išimsiu krislā iš tavo akies ’, kai tavo akyje rāstas?! Veidmainy, pirmiau išritink rāstā iš savo akies, o paskui pažiūrēsi, kaip išimti krislelį iš brolio akies. “

(Mt 7, 1-5)

mintyse tu jau šaunus jaunuolis. Jau matau, kaip tu tobulini mūsų ūkį, įsitaisai naujas mašinas. Tau ir dirbti, ir gyventi bus lengviau, ir pajamos bus didesnės. Ar vykdysi mano planus?

- Taip, tėve, - kareiviškai atsakė sūnus.

- Ar eisi ginti Tėvynės, kai reikės?

- Tėveli, juk tu man tiek daug pasakojai apie lietuvių kovas už laisvę, apie mūsų didvyrius, apie jūsų pulko savanorių žygius, pasiaukojimą ir meilę Tėvynei. Tėvynė man tokia pat brangi kaip žemė maitintoja, kaip mūsų šeima, kaip mano gyvybė.

- Džiaugiuosi ir didžiuojuosi tavim, mano sūnau. O dabar gali bėgti maudytis.

- Tėveli, bet aš noriu tau padėti, dviese bus greičiau.

Sekanti diena buvo sunki, tikriausiai dėl sapno. Vos tik užmi-gęs, išgirdau kraupiu balsu tariamus žodžius: „Klestintys ūkiai... cha, cha, cha! Tėvynės meilė, laisvė... cha, cha, cha!“ Tas me-fistofeliškas balsas išjuokė visa, kas brangu ir šventa. Galiausiai pasirodė velnias, raudonas velnias. Tikriausiai ne iš pragaro, nes juk pragaro velniai turi būti juodi. Bet jau tas baisus balsas ir patyčios... Brrr... dar dabar šiurpuliai pereina kūnu tai prisimi-nus. O jo raudona spalva buvo tikrų tikriausia kraujo spalva. Įsižiūrėjau, jo gaurai buvo šlapi ir sulipę, ir kai pasipurtė, į vi-sas puses tiško kraujo lašai. Man dingtelėjo: juk jis maudėsi kraujyje.

* * *

Praėjo dar penkeri metai. Pasakoja sūnus.

Lageris šventė eilines spalio revoliucijos metines. Kaliniams tereikėjo vien poilsio, poilsio ir duonos. Vergiškas darbas, dau-giau negu silpnas maistas išsekindavo visas jėgų atsargas. Buvo taip sunku, jog kartais norėjosi, kad Dievas greičiau pasišauktų. Sėdėjome su tėvu besibaigiančios vasaros saulėje ir kaip visada kalbėjome apie Lietuvą. Tėvas jau nesitikėjo grįšiąs, todėl man ne sykį buvo kartojęs savo norus ir troškimus. Aš tai pavadinau meilės Lietuvai testamentu. Mane vis mokė nepasiduoti neapy-

kantai ir vis tikino, kad pergalė priklauso tai tautai, kurios pusėje tiesa, kuri yra tikinti, dvasinga ir tvirtos moralės.

Tačiau dažniausiai sėdėdavome tylėdami. Tėvo artumoje ši tylą man tapdavo kalbančia tylą. Atmintyje iškildavo praeities vaizdas ir tėvo žodžiai. Dvidešimtojo amžiaus vergai mokėjo branginti visa, kas šviesu, gera ir tauru. Nors ir dažnai besikartojantis, prisiminimai netapo nuobodūs ar įgrisę. Jie buvo tuo plonyčiu vilties siūlu, rišančiu šiandienos vergiją su ateitimi. Jie leido tikėti negalimybės galimybe. Kokie brangūs, kokie šventi buvo man tėvo žodžiai. Taigos tyloje tekėdamas, šių brangių žodžių upelis ramindavo, guosdavo ir stiprindavo. Aš ir šiandien prisimenu jų santrauką:

„Jei žemę mylėsi, sūnau, žemė tau bus dosni. Gamta susideda ne tik iš negyvosios ir gyvosios gamtos. Visa tai - Dievo pasaulis. Tai Dievo dovanoti namai žemės gyvybei ir žmogui. Kai kalbu apie žemę, galvoju apie šaknis, mažas ir dideles, iš žemės gyvybę siurbiančias, vaisius nokinančias ir naujos gyvybės sėklą vėl ir vėl sėjančias. Galvoju apie Saulę - gyvybės energiją, apie debesis, žemės gyvastį girdančius. Galvoju apie visą žemės gyvybę: ir tik mikroskopu išvelgiamą, ir tą didelę, prieš kurią žmogus atrodo nykštukas“.

„Jei mylėsi žemę, jei matysi aplinkui sukurtą ir nuolat kuriamą Dievo dėsniais gyvybę, žemės gėrį ir grožį, tu ir pats būsi paliestas šio kuriamojo Dievo veikimo. Šventa gyvybė, šventa žemė ir jos iščiose - šventas žmogus: augantis, bręstantis, tobulėjantis. Patikėk, sūnau, ilgainiui ne kartą pajusi gelbstinčią ir aukštytyn keliančią žemės galią. Pavasarį išėjęs sėti, tu kasmet tarsi užtelėjęs būsi nebe tas: vis naujais saitais su žeme susirišęs, daugiau meilės žemei parodęs, didesnę ir gausesnę atsaką iš jos gavęs“.

„Nebus tau sunku išlaikyti tikėjimą ir bažnyčią lankyti. Gimtoji žemė ir gražioji Lietuvos gamta jau išmokė tave būti jautriam grožiui, gėriui, tiesai... Geras žmogus visada ilgisi Dievo. Jam nesaugu ir netikra be Dievo. Dievas jam yra būtinybė kaip meilė, kaip Tėvynė, kaip laimė... Mylėdamas žemę, savo gimtąją žemę,

mokaisi ir Dievą mylėti nuolat bręstančio ir tobulėjančio žmogaus širdimi. Savo darbu tu būsi kūrėjas mažame žemės lopinėlyje kartu su kitais. Juk žemė žmogui atiduota. Didysis Kūrėjas laimina dorų žmonių prakaitą, pastangas ir visą ūkvedybą.“

Vieną dieną, kaip ir visada, dirbome taigoje. Pertraukų metu sargybiniai paprastai leisdavo pasiskinti miško uogų. Nepastebėjau, kad šį kartą prie mūsų buvo vienas naujas sargybinis. Paėjęs keletą žingsnių link vaiskrūmio, išgirdau „Stoji“ Staiga grįžtelėjęs pamačiau į mane atsukamą automato vamzdį ir dar spėjau pagalvoti: „Dabar jau viskas“. Tik staiga, kaip man tuomet pasirodė, kažkoks šešėlis šoko tarp manęs ir sargybinio, nuaidėjo šūviai, kelios kulkos prašvilpė pro mane, manęs nekludžiusios, o tas žmogus, priėmęs mano kulkas, sukniubo. To nustebintas sargybinis į mane, jau atvirą kulkų ugniai, nešovė. Tik paklausė: „Kto on?“ Ir tiktai tuomet, atsipeikėjęs iš juodos automato vamzdžio skylės hipnozės, pažvelgiau žemyn. Vešlios taigos žolės patale ramiai gulėjo mano tėvas.

Pripuolęs atsiklaupiau ir pasilenkęs troškiau įsiminti didvyriškos tėvo meilės amžinai užšalantį blyksnį jo veide. Pusiau praviros akys ramiai žvelgė į dangaus mėlynę, į mums nematomus amžinosios Tėvynės tolius. Išskleistos rankos, rodos, buvo pasiruošę paskutiniam atsisveikinimo apkabinimui, paskutiniam meilės gestui... Kraujo dėmelės krūtinės srityje ėjo vis didyn, pamažu liejosi viena su kita į bendrą formą. Šis judėjimas ant nejudančio kūno lyg kažkokia gyvybės apraiška prikaustė mano dėmesį. O Viešpatie! Kas tai? Juk tai Lietuva! Ant žuvusio tėvo krūtinės - TĖVYNĖ LIETUVA. Visa visa kraujuos paskendusį, brangioji mano Lietuva.

* * *

Tik 22 metai laimės! Tik 22 metai atgaivos, ir Lietuvos jau nebėra. Ji išduota, užgrobeta, aneksuota, pavergta. Tikrųjų, gerųjų lietuvių širdys sužeistos dažnai net ne viena žaizda. Dalis, gelbėdama savo gyvybę, turėjo pasitraukti, nes jau buvo mirtininkų sąrašuose. Dalis didvyriškai stojo ginti žinodama, kad nelaimės.

Kitiems buvo skirti kankinimai ir mirtis čia pat, pavergtoje Tėvynėje. Dar kitus kankino atskyrimu nuo Tėvynės ir pasmerkė lėtai mirčiai tremtyje, lageriuose ir kalėjimuose. Likę gyvi drebėjo dėl savo gyvybės, dėl nežinios.

Liejosi lietuvių ir kitų tautų kraujas. Prie nekaltojo Avinėlio kraujo jungėsi milijonų nekaltųjų kraujas. O kiek daug gali nekaltoji kančia! Anuomet ji sutaikė puolusią žmoniją su dieviškuoju Teisingumu. Ir dabar ji pajudino dangų. Joks blogis žemėje nėra visagalis. Pribrendus laikui. Dievas padovanojo laisvę.

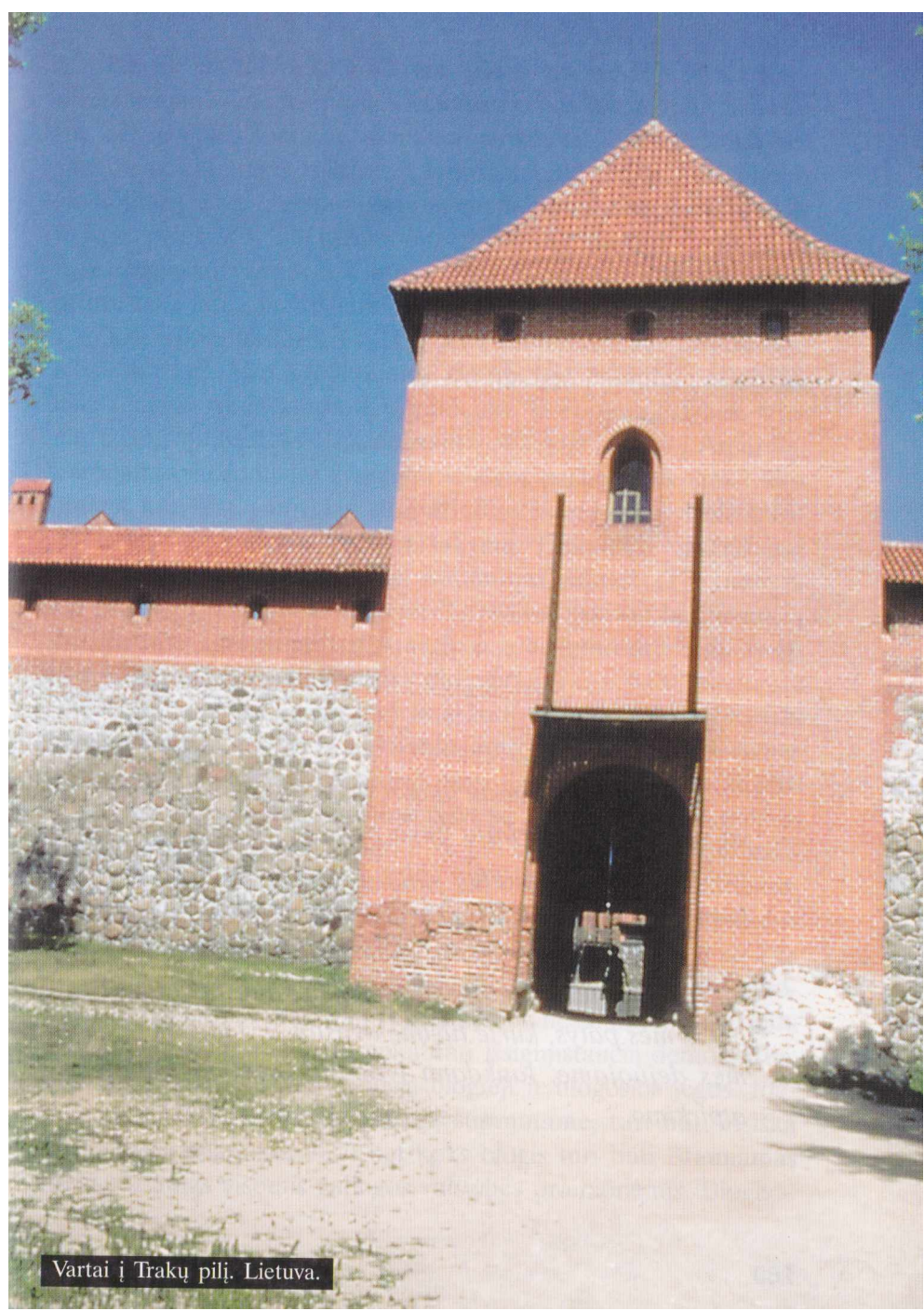
Ačiū nekaltiesiems! Ačiū visos žmonijos TĖVUI, nepamirštančiam savo vaikų!

„Laiškai lietuviams“, 1998 m. birželis

Laisvė kaip padarinys

Vasaris. Jo 16 diena įrašyta Lietuvos istorijoje. Išliks amžiams didinga, kol Lietuva gyvuos, kol bent vieno lietuvio krūtinė alsuos.

Iš kur pirmoji nepriklausomybė? Žmonės galvas už ją guldė ir Dievas savo ranką pridėjo. O antroji, lyg stebuklu atėjusi, buvo daugelio ašarų, kraujo, kalėjimų, lagerių bei nekaltų mirčių padarinys. Šią nepriklausomybę pagreitino išeivija, kuri kalbėjo, rašė, demonstravo ir darė visus įmanomus žygius, kad Lietuva būtų laisva. Ir Dievas pritarė. Atėjus laikui, atėjo laisvė.

Vartai į Trakų pilį, Lietuva.

„Kūrinija su ilgesiu laukia, kada bus apreikšti Dievo vaikai. Mat kūrinija buvo pajungta tuštybei, - ne savo noru, bet pavergėjo valia, - su viltimi, kad ir pati kūrinija bus išvaduota iš pragaišties vergovės ir įgis Dievo vaikų garbės laisvę. Juk mes žinome, kad visa kūrinija iki šiol tebedūsauja ir tebesikankina. Ir ne tik ji, bet ir mes patys, kurie turime dvasios pradmenis, - ir mes dejuojame, laukdami įvaikinimo ir mūsų kūno atpirkimo. “

(Rom 8, 19-23)

Ne tik šią dieną Lietuva yra mūsų mintyse ir širdyse. Kasdien mes jaučiame jos pulsą, džiaugiamės jos laimėjimais ir liūdimė dėl nesibaigiančių ar vis naujų sunkumų. Mus skaudina nesaugumas, ekonomikos krizė, didumos žmonių vargas, nusikaltėlių siautėjimas ir t.t. Regint nuskurusį medį, ne visada galima įžvelgti jo ligos priežastis. Tos nematomos priežastys glūdi po žeme, šaknyse. Panašiai yra ir su Lietuva. Kokios yra tos nematomosios priežastys? Apie tai šis straipsnis.

Yra dvi Amerikos: XVIII ir XIX šimtmečio. Jos tarpusavyje labai skiriasi. Aštuonioliktajame šimtetyje pasaulis pastebėjo, kaip lengvai Amerika pradėjo pralenkti Europos valstybes. Vienas įžymus prancūzas XIX amžiaus pabaigoje atvyko į Ameriką, norėdamas sužinoti jos žydėjimo ir jėgos paslaptį. Jis lankė ūkininkus, kasyklas, gamyklas, susipažino su įvairiausiais bizniais, ėjo visur, kur tik tikėjosi rasiąs atsakymą. Galiausiai užsuko ir į bažnyčias. Tada jis parašė šias įsimintinas eilutes: „Tik tuomet, kai pradėjau lankyti bažnyčias ir išgirdau iš sakyklų besiliejančią dvasingumo ugnį, supratau Amerikos genialumo priežastį. Jeigu ji nustos savo gerumo, neišliks didinga“.

Kiek daug įeina į tą paprastą žodį „geras“! Be Dievo įsakymų vykdymo, be žmonių dorybingumo nėra gerumo. Gerumas didėja, kai žmonės laisvę naudoja dvasiniam vystymuisi ir tobulėjimui. Dvasingumas - tas artimas ryšys su Dievu - suteikia pakankamai energijos gerumui augti ir su juo susijusiam tautos ar valstybės didingumui. Tačiau nelaimė, jei laisvė panaudojama materialioms gėrybėms kaupti, egoistiškiems tikslams kitų žmonių ir valstybės sąskaita bei egoistiškiems įnoriams tenkinti.

Minėto prancūzo pranašystė išsipildė. Po šimto metų matome Ameriką visai kitokią. Tolydžio, bet nesulaikomai ji rieda žemyn. Neįsigilinus galima apkaltinti išsigimstančių demokratiją, kurioje vis daugiau laisvės įgyja blogieji ir blogosios jėgos. Idealoje demokratijoje, kaip mes ją suprantame, turi būti visiška laisvė kiekvienam gėriui, o bet koks blogis turi būti išraunamas ar baudžiamas visomis galingos valstybės priemonėmis. Blogis -

tai ne vien nusikaltimas visuomenei, tai sukilimas prieš Dievą. Gera valdžia, gindama žmonių teises ir apsaugodama nekaltuosius, gina ir Dievo teises žemėje.

Tikroji Amerikos pasikeitimo priežastis yra Dievo išvaymas iš mokyklų ir visuomeninio gyvenimo. Vietoj Dievo įsakymų vis aukščiau keliamas savojo AŠ įstatymas. Kova su Dievu ir tikėjimu vyksta labai subtiliai, nepastebimai, neįjuntamai. Tos nematomos kovos įrankiu yra žiniasklaida - visuomenės informavimo priemonės, kurių pagalba naikinamas tikėjimas ir nuvertinamos, išjuokiamos moralės vertybės.

Laisvė visada yra Dievo dovana. Jėzus pasakė: „Jei laikysitės mano mokslo<...>, jūs pažinsite tiesą, ir tiesa padarys jus laisvus“ (*Jn 8, 32*). Jėzaus mokymas kaip tik ir tvirtina, jog žmogaus laisvė nuo nuodėmių ir egoizmo sukuria pagrindą visoms kitoms laisvėms.

Išorinė laisvė yra vidinės laisvės - t. y. savęs apvaldymo pagal dvasingumo principus padarinys. Tai neįmanoma be stipraus ryšio su Dievu. Jeigu žmonės nustoja save valdyti ir pradeda sau pataikauti, pasiduodami pažeistos žmogaus prigimties žemiškiems potraukiams, tuomet, praradę savo vidinę laisvę, netenka ir išorinės. Matydama didėjančią netvarką, valdžia bando sureguliuoti žmonių santykius, ekonomiką, socialinį gyvenimą naujais įstatymais su didesne ar mažesne prievarta. Laisvė priversta mažėti, o diktatoriškumas auga.

Be Dievo ir Bažnyčios tikroji laisvė yra negalima. Žmogui sunkiausia yra keisti save, t. y. eiti į pilnutinę laisvę, iš žemiškumo kilti į dvasingumą. Ši kova tarp gėrio ir blogio yra amžina. Žmogus be Dievo negali jos laimėti jau vien todėl, kad gyvena pirmųjų tėvų nuodėmės padariniuose. Jis trokšta daug, bet gali mažai. Todėl jam būtina stipri Dievo pagalba, kuri realizuojasi per Bažnyčią. Čia žmogus išgirsta Dievo mokymą, čia jo dvasinės jėgos pastiprinamos Nekruvinąja Auka ir Gyvybės Duona. Kas gali pakeisti šią didžiulę dvasinę jėgą, įgalinančią formuoti žmogų pagal jo Pirmavaizdį?

Priešingai, religijos nuvertinimas, jos nepraktikavimas nu-
traukia ryšį su Dievu ir atpalaiduoja žemasias prigimties jėgas,
kurios įkalina joms pasidavusį. Taip iššaukiamos žmogų ir vals-
tybę tramdančios, varžančios ar nelaisvės grandines uždedančios
jėgos. Kai žmogus tampa vergu savo nevaldomos prigimties po-
traukių ir geismų, pažeidžiančių Dievo ir artimo teises, tuomet,
netekęs vidinės laisvės, netenka ir išorinės. Religinė, politinė,
ekonominė, socialinė ir kitos laisvės gimsta mumyse. Jei esame
savęs valdovai, nėra reikalo, kad kas nors mums viešpatautų.
Laisvasis tarnauja Dievui ir jo valdovas yra Dievas. Taip žemėje
įvyksta šventas Dievo teisingumas. Labai gaila, kad dažniausiai
žmogus nemato giluminių priežasčių ir kaltina vien tik Dievo
teisingumą vykdančią jėgą bei jai atstovaujančius asmenis. Su-
versdami kaltę vien didiesiems žmonijos nusikaltėliams, neretai
tvirtiname, kad pasaulyje šeimininkauja blogieji ir būtent jie val-
do pasaulį. Galėtume pamanyti, jog žemėje chaosas, ir nėra
jokio teisingumo bei vilties, kad blogis nugalį gėrį.

Bažnyčia yra pripažinusi, kad 1917 m. apsiरेiškimai Fatimo-
je yra tikri. Svč. Mergelė Marija, pasirodžiusi tais metais liepos
13 d., pasakė: „Karas baigiasi, bet jei žmonės nesiliaus įžeidinėti
Dievą, netrukus prasidės kitas, dar baisesnis. Kai vieną naktį išvy-
site danguje nepaprastą šviesą, žinokite, jog tai ženklas, kad Die-
vas rengiasi bausti žmoniją dėl jos nuodėmių. Baus gi ją karu,
badu, Bažnyčios persekiojimu...“ (*Kun. dr. P. Aleksa. „Marijos
žodis Fatimoje p. 22*). Nuodėmės yra vienintelė karo ir visų jo
sukeltų nelaimių priežastis.

Daug blogio, sukoncentruoto viename asmenyje, padaro jį
blogųjų jėgų vadu. Iš kur atsiranda tiek blogio, kuris pagimdė
Hitlerį, Staliną, Leniną ir į juos panašius? Kiekviena nuodėmė,
bet kur žemėje padaryta, padidina žmonijos blogio potencialą.
Jeigu jų milijardų milijardai, tuomet blogis jau virsta didžiule
blogio jėga. Tiesa, ji būna vienokią ar kitokią ideologiją priėmu-
si, o kartu ir tam tikru gėriu prisidengusi, užsimaskavusi. Blogis
nėra kažkokia abstrakti jėga. Jis įsikūnija žmonėse ir realizuojasi

regimajame pasaulyje. Kuo žmogus blogyje giliau, tuo lengviau jis blogio valdomas. Kiekvienai blogio jėgai reikalingas vadas, pavaduotojai, patarėjai, pritarėjai, vykdytojai ir t. t. Pagal savąjį blogio laipsnį paminėtieji sustoja į savo vietas toje baisiojoje blogio imperijoje. Kol ji viena, tol lengvai užima aplinkinius kraštus, nes blogis visada geidžia įsiviešpatauti visame pasaulyje. Kai atsiranda kita blogio jėga su kitokia ideologija, tuomet karas jau neišvengiamas.

Kaip ten bebūtų, bet tik po įvykdytos bausmės pasauliui gėrio jėgos nugali blogąsias. Tiesa, karuose su kaltaisiais žūva ir nekalti. Tačiau dieviškojo teisingumo jie nebus nuskriausti. Pasaulis ir laikosi ant nekaltosios Nekruvinosios Aukos ir nekaltųjų žmonių aukų, atperkančių pasaulį.

Yra dvi Amerikos, yra ir dvi Lietuvos. Tarpukario Lietuvoje gėrio potencialas turėjo aiškią persvarą. Dabartinėje - priešingai. Materialistinė-ateistinė ideologija padarė savo blogą darbą. Dauguma žmonių, atsikakę religijos ir Dievo vaikų laisvės, tapo materializmo vergais. Jų dievas - pinigas. Per gausias sovietinio produkto nuodėmes blogis, įgijęs didžiulę jėgą, stengiasi viešpatauti Lietuvoje. Mes esame šios kovos tarp gėrio ir blogio ne tik stebėtojai, bet ir dalyviai.

Dievas tiek žmogumi, tiek tauta be galo rūpinasi. Dabartinė laisvė gali būti Dievo paskola, gali būti atpildas už nekaltą kančią. Bet paskola duodama ribotam terminui. Per tą laiką lietuviai turi galimybę pažinti Dievą, atsiversti, pasikeisti. Jeigu Lietuva laiku nesugrįš prie Dievo, viskas gali baigtis kita nelaisve, pvz., kosmopolitine ar kitokia.

Ką tik pasibaigus Amerikos pilietiniam karui, vienas filadelfijietis pasakė dr. Benjaminui Rushui: „Atrodo, kad kovos už laisvę baigėsi“. Rushas atsakė: „Jūs klystate, karas jau pasibaigė, bet kovos už laisvę vien tik dabar yra prasidėję“.

Kiekvieno žmogaus kova už vidinę laisvę, laisvę nuo bet kokio blogio niekada nesibaigia. Ar galime išsilaisvinti iš žemiškumo ir pasiekti tokią laisvę, į kurią kviečia Evangelija? Jei būsime

laisvi nuo blogio, mes stiprinsime Lietuvos gėrio potencialą. Nuo Kovo 11-osios pradėta kurti laisvė augs ir stiprės. Pastebėkime, kaip viskas galų gale susieina. Ar nori patekti į amžinos laimės karalystę, ar nori laisvės tautai, ar nori išgelbėti artimą iš amžinos pražūties, daryk tą pati: veržkis į tikrą laisvę.

Kaip žmogus, blogio jėgų apsėstas, padaro blogiausių dalykus, lygiai taip pat jis, gėriu pripildytas, nuveikia neįtikėtinus dalykus gėrio karalystės labui.

Mokėkime suprasti šio laiko prasmę, padėkime sau ir Lietuvai!

„Laiškai lietuviams“, 1999 m. vasaris

Laisvė ir mes

Kartais Ameriką neteisingai vadina nusikaltėlių šalimi. Atseit, atradus Ameriką, į ją pradėjo plaukti ne tik nuotykių ir turtų ieškotojai, bet ir savo šalyse prasikaltusieji, norėdami išvengti bausmės. Galbūt daugiausia Amerika priglaudė europiečių, priverstų palikti tėvynę dėl religinių persekiojimų. Klasikinis pavyzdys yra savo katalikišku nusistatymu tvirta airių tauta, kelis šimtmečius atlaikiusi anglikonizmo spaudimą. Dalis airių pasirinko tikėjimo laisvę užtikrinančią Ameriką. Ši valstybė tapo didi žmonėms, kuriems meilė Dievui buvo aukščiau už meilę tėvynei. Amerikoje iki vėlyvojo pokario klestėte klestėjo krikščionybė bei kiti tikėjimai. Bedievybė neturėjo paklausos. Dar iki šiol ant JAV

popierinių pinigų yra šūkis: „In God we trust“. Minėti žmonės bei jų atžalos statė ir kūrė šią supervalstybę, kuriai lygios nėra pasaulyje.

1917 m. buvo pradėta kurti kita supervalstybė, tiktai visai ant kitų - bedieviškų pagrindų. Mes esame jos neatstatomo griuvimo liudininkai. Žemės turtais bei mažai tekainuojančia darbo jėga Sovietų Sąjunga buvo turtingesnė už JAV. Neoficialias lenktynes visam laikui laimėjo JAV. Aišku: kur Dievas, ten pergalė.

Prieš akis užtenkamai aiškūs argumentai. Nereikia tikėti kokiais nors įrodinėjimais, tereikia matyti. Ne viena bedieviška ideologija nuėjo į istorijos sąvartyną. Rodos, ir kvailam turėtų būti aišku. Tuo tarpu Lietuvoje yra žmonių, keikiančių laisvę. Deja, deja, keikdami savo laisvąją Tėvynę ir tikėjimo laisvę, jie prakeikia save, savo gerovę ir ateitį.

Gerovė - laisvė, dvasingumas

Negalime tvirtinti, kad laisvę patys išsikovojome, kad buvome jos verti. Laisvė mums yra Dievo dovana. Gerovė, kurios taip visi troško, nėra tiesiogiai susijusi su laisve. Laisvė dovanota ne tam, kad milijonieriais taptume, bet kad *homo sovieticus*, tiek metų tapatintas su žmogbeždžionėmis, sugrižtų prie savo Kūrėjo ir vėl atstatytų savo panašumą į Jį. Nėra lengvas laisvinimasis iš kūniškumo ir žemiškumo nelaisvės, nėra pradžioje patraukli ir laisvės dovanota dvasingumo galimybė. Kuriam tikslui Dievas davė laisvę? Ar tam, kad atstatytų pažeistą kiekvienos žmogiškos prigimties asmens teisę į laisvę? Tai svarbu, bet nėra svarbiausia. Už viską svarbiau žmogaus ateitis: ne tiek žemiškoji, kiek amžinoji. Dvasinės laisvės dovana leidžia žmogui pažinti savo gyvenimo tikslą bei prasmę, suartėti su Dievu, gauti dvasinę jėgą augimui, brendimui, tobulėjimui, o kartu su dvasine gerove sukurti ir materialinę gerovę.

Sekvojos. Kalifornija, JAV.

„Dangūs tesilinksmīna, žemē
tedžiūgauja;
jūra ir visa, kas joje, teūžia!
Lankai ir visa, kas juose,
tebūna smagūs!
Tada visi miško medžiai
giedos iš džiaugsmo
VIEŠPATIES Artume,
nes jis ateina, -
nes jis ateina valdyti žemės. “

(Ps 96, 11-13)

Laisvė yra daugelio laisvai kintančiųjų dydžių funkcija (pasekmė). Į kintamuosius dydžius įeina visi tautos dvasingumo ar bedvasiškumo parametrai. Padariniai ir jų priežastys susietos geležine priklausomybe.

Kristaus laikais izraelitai pirmieji išgirdo apie galimybę išsilaisvinti iš blogio. Bet jie nežmoniškai troško vien politinės, t. y. išorinės laisvės. Jie nesuprato Gerosios Naujienos apie Dievo vaikų laisvę. Ši vidinė laisvė gaunama tampant Dievo vaiku, t. y. išsilaisvinant iš bet kokio blogio ir siekiant artumo su Dievu. Tuomet išorinė (politinė) laisvė ateina kaip būtina pasekmė. Mūsų matomasis žemiškasis gyvenimas yra žmogaus vidinio gyvenimo atspindys bei padarinys.

Nesiekdami vidinės laisvės, izraelitai tiesiog antžmogiškais pastangomis siekė politinės laisvės, susikaudami su didžiąja Romos imperija. Jie bandė pasiekti išorėje, ko neturėjo viduje. Kokie rezultatai? Sutriuškinimas ir išvarymas iš tėvynės bei išsklaidymas po pasaulį. Išorinė laisvė yra tautos dvasingumo pasekmė, nelaisvė - bedvasingumo.

Lietuva elgiasi panašiai. Visos jėgos telkiamos išoriniam gyvenimui tvarkyti ir nesirūpinama tautos dvasingumu. Netgi priešingai: dvasingieji žmonės ir institucijos kartkarčiais užpuldinėjami, iš mokyklų bandoma pašalinti tikybą, purvasklaida griaua tautos dorą. Taip blogis silpnina dvasingumą ir veda į nuodėmės nelaisvę. Tuomet tik vienas žingsnis iki išorinės nelaisvės.

Senasis Testamentas daugkartiniais pavyzdžiais rodo, jog tautos laisvė, gerovė ir tvarka bei harmonija jos gyvenime priklauso nuo tautos tikėjimo ir moralės laipsnio. Juo šis laipsnis mažesnis, tuo daugiau tautoje atsiranda socialinės nelygybės reiškinių, išnaudojimo, neteisybės, skurdo, nusikaltimų ir kitos netvarkos. Jeigu tauta krenta dar žemiau ir pradeda garbinti stabus (materiją, malonumus), tuomet tikrasis tikėjimas bei dora išnyksta. Savo noru tautai patekus į blogio vergiją, netrukus ją ištinka pasekmė - išorinė nelaisvė. Pranašas Izaijas

rašo: „Viešpats sako: ‘Eikit šen, drauge pasvarstykite: esate paraudę nuo nuodėmių, aš jus išbaltinsiu kaip sniegą. Nors jūsų nuodėmės ir yra raudonos it kraujas, jos gali tapti baltos kaip vilna. Jeigu jūs dėsitės į širdį ir paklusite, valgysite krašto gėrybes, bet jeigu atsisakote paklusti, sudoros jus kalavijas“ (Iz 1, 18-20). Kaip čia viskas aišku: Dievas atleidžia atsiverčiantiems ir paklūstantiems Dekalogui ir juos aprūpina krašto gėrybėmis. Priešingu atveju laukia bausmė.

Laisvė ir blogis

Laisvė yra gėris. Ji atitinka didžiausią Dievo dovaną - valios laisvę. Išorinė laisvė padeda žmogui produktyviau ir pilniau panaudoti minėtąją Dievo dovaną.

Kiekvienam gėriui, kiekvienam Dievo dovanų realizavimui priešinasi ir kenkia blogio jėgos, kurias vadiname velniu, šėtonu ir pan. Mūsų laikų modernistai ir katalikų tikėjimo „tobulintojai“ nieko nebekalba apie šią neapykanta degančią blogio jėgą. O ji skverbiasi visur: ir į žmogaus vidų, ir į ekonominį, ūkinį ir politinį tautos bei visos Žemės gyvenimą. Kartais blogis turi teisę užmesti ant tautos savo juodąją, skandinančią, bauginančią, kankinančią mantiją. Kuo blogiui tarnaujančių ar bent pritariančių daugiau, tuo ši skraistė tampa labiau nuodijanti žmonių gyvenimą, labiau slegianti, labiau viltį atimanti... Jeigu tautoje yra tik vienas kitas procentas blogų žmonių, tuomet tas blogis esti lyg uždarytas juose pačiuose. Aplinka jį smerkia, nuo jo nusigręžia. Jei jo daugiau, tada jis jau turi galią paveikti artimiausią aplinką. Kai jo daug, tuomet jis turi teisę užlieti visą tautą ir savo nuodingais garais nuodyti gerųjų, Dievui ištikimų žmonių gyvenimą. Dvasinis žmonių užnuodijimas realizuojasi išorėje įvairiausiais sunkumais materialinėje, moralinėje ir dvasinėje srityje.

Šitaip galvojant, yra neteisinga už blogį visada ir visur kaltinti vien žmones. Žmoniją teisia ir valdo šventas Dievo teisingumas, ir jokie niekdariai negali šiam teisingumui nusikalsti. Rojus žaltys nebuvo blogio iniciatorius, o tik priemonė piktajai dvasiai regimai pasirodyti ir savo velniškus kėslus realizuoti. Kiek daug turime valdžios žmonių, kuriuos smerkiame ir laikome atsakingais už vienokį ar kitokį blogį Lietuvoje. Jei galima kaltinti žaltį dėl pirmųjų tėvų nuodėmės, tai tik tada galima kaltinti ir žmones, tapusius blogio įrankiais. Bet taip nėra. Gėrio ar blogio jėgų persvarą lemiamė mes. Taip, mes visi, sudarantieji lietuvių tautą. Jeigu tapome verti blogio jėgų siautėjimo, tai kaltinkime ne įrankius, o save pačius. Mums reikia peržvelgti giliausius sąžinės klodus ir pasitaisyti nuo kiekvienam būdingų ydų bei klaidų.

Lietuvai nereikėjo ilgų, sunkių kovų siekiant laisvės, nes ji buvo dovanota. Ji dovanota sąlyginai ir laikinai. Jei dabar tauta neatsivers ir neatsigręš į Dievą, tai Lietuva palapsniui pateks į kitų jėgų nelaisvę.

Vienintelė tikra nelaimė - nuodėmės nelaimė. Tai matome dabartinėje Lietuvoje. Mums atrodo, jog ten šiuo metu materialinė gerovė ir net didžiuliai turtai kažkoku būdu atitenka asmenims, vienaip ar kitaip susijusiems su blogio jėgomis. Atrodant, blogis triumfuoja.

Tačiau yra jėga, stipresnė už visas pragaro jėgas. Tik ar mes ją auginame iki tiek, kad ji įveiktų blogio jėgas? Ši jėga, milžiniška jėga, glūdi mumyse pačiuose. Mes nieko nepakeisime Lietuvoje, kol nepakeisime savęs. Keisdami, tobulindami save, mes keičiame aplinką. Tegu tik auga ir didėja šių mažųjų gėrio jėgų skaičius. Jos vis jungsis, stiprės ir ilgai pakeis visą tautos veidą.

„Laiškai lietuviams“, 2000 m. vasaris

Laisvė ir žmogus blogio nelaisvėje

Kokią įtaką žmogaus blogis daro savo aplinkai? Ar asmeninis valdžios žmogaus blogis veikia tautą? Ar netikinčiųjų ir dorų tikinčiųjų dalyvavimo valstybės valdyme padariniai tikrai skirtingi? Kas atėjusiam į valdžią žmogui yra visų sunkiausia?

Egzistuoja tokia legenda. Šv. Ferdinandas, Ispanijos karalius, miręs nuėjo tiesiai į dangų. Ten sutiko Dievo Motiną, kurią jis, žemėje gyvendamas, labai mylėjo. Dievo Motina pasiteiravo apie Ispanijos reikalus. Karalius atsakė, jog ten ne viskas gerai ir jis turįs prašymų. Danguos Karalienė leido prašyti, ko tiktai jis norįs. Ferdinandas nelaukęs pradėjo prašyti, kad virš Ispanijos visada būtų gražus mėlynas dangus, naktimis žvaigždėmis nusagstytas, kad mėnulis žibėtų ir dienomis, o saulė visad ryškiai šviestų. Dievo Motina atsako: „Sutinku“. Šventasis toliau prašo, kad Ispanija būtų pilna gražiausių ir kvapniausių gėlių, kad joje derėtų visi atogrąžų vaisiai. Danguos Karalienė į šį ir kitus prašymus, nė akimirksnį nesuabejojusi, atsako sutinkanti. Ferdinandas pasidrašinęs prašo dar daugiau: kad Ispanija turėtų geriausių ir stipriausių vyrus ir gražiausias moteris. „Sutinku“. Tiek daug laimėjęs, šventasis išdrįsta prašyti to, kas, jo manymu, svarbiausia, t. y. kad Ispanija visada turėtų gerą valdžią, nes kitaip visos gėrybės, kokias Ispanija beturėtų, nebus teisingai naudojamos

Laiptai į rūką.

*„Tu įkūrei žemę tvirtai ant
jos pamatų,
ir ji ten stovės amžinai.
Vandenynu tarsi drabužiu ją
apklojai;
vandenys tįsojo viršum kalnų.
Kai tu vandenims pagrūmojai,
jie bėgo,
traukėsi, pasigirdus tavo
griausmo balsui, -
kalnams iškylant, slėniamis
įdumbant, —
į vietą, kurią tu jiems skyrei.“*

(Ps 104, 5-8)

visų žmonių labui. Tačiau Dievo Motina į šį ir pakartotinius prašymus atsiliepia kategorišku „Ne“. Tuomet Ferdinandas išdrįsta paklausti paaiškinimo. Dangaus Karalienė atsako, kad jeigu Ispanija šalia visų šių turtų ir gėrybių bei grožybių turės dar ir gerą valdžią, tai ji bus rojus ir joks ispanas nebesieks dangaus.

Legenda lieka legenda, bet ji neklystamai iškelia valdžios vaidmenį valstybei ir žmonių gerovei. Kas iškovoję laisvę 1918 metais ir tapo Lietuvos valdžia? Kovojo savanoriai, daugiausia kaimo žmonės, visi, kuriems laisvė buvo brangi. Savanoriai inteligentai kūrė mokslo institucijas ir visą kultūrą. Savanoriai teisininkai, karininkai, ekonomistai ir kiti žmonės su aukštaisiais mokslais iš Rusijos traukė į Lietuvą ir pradėjo Lietuvos ūkio atstatymą bei valstybės kūrimui atidavė savo žinias ir energiją. Tuomet savanoriai, pasiaukijusieji, myli Tėvynę, tapo didžiąja ir mažąja, išsibarsčiusią po miestelius bei kaimus, Lietuvos valdžia. Todėl Lietuva per 20 laisvės metų beveik pasivijo laisvuosius kraštus.

Tačiau ir bloga valdžia turi savo prasmę. Vargo prispaustas žmogus, nebeturėdamas kuo remtis, pradeda ieškoti Dievo, užmezga ryšį su Juo, išmoksta Juo tikėti ir pasitikėti ir bent truputį Jį mylėti. Dievas nelieka skolingas. Už sutvarkytą ryšį su Dievu, už pataisytą moralinį gyvenimą Dievas atlygina savo palaima, kuri čia, žemėje, realizuojasi materialine gerove, o po mirties užtikrina dangų. Ne, ne veltui turime šiuo metu tautą nuskurdinusių valdžią. Tai - žmonių praregėjimui. Kai žmonės nustos griauti Dievo sukurtą harmoniją savyje, tarp žmonių ir tarp žmogaus ir Dievo, tuomet gerovė ateis kaip atlygis, kaip Aukščiausiojo meilės atsakas už pačiu gyvenimu, o ne žodžiais Jam rodomą klusnumą ir meilę.

Užuot valdžią smerkę ir keikę, geriau panagrinėkime priežastis: kodėl ji tokia?

Pagunda ir žmogus

Blogio sėjėjas žemėje žino, kad nuo vadovaujančiųjų priklauso kiti. Jeigu šituos pavyks sau palenkti, tai su visa žmonių mase nebus jokių problemų, nes pastarieji be atodairos talkins blogiui. Tik prieš tai tereikia padaryti juos savo tarnais. Todėl nenuostabu, kad visų sričių - politikos, ekonomikos, mokslo ir mokymo, technologijos ir ūkio, biznio ir net dvasiniai bei kiti vadovai yra piktosios dvasios taikiniai numeris pirmas. Didieji, mažesni ir mažieji vadovai sudaro tam tikrą tautos dalį. Ir visi, be jokios išimties, turi pereiti Kristaus gundymų audrą ar kartkartėmis vėl į ją pakliūti. Aišku, gundomas kiekvienas žemės žmogus. Tik didžiadvasiai atsilaiiko, o visi kiti daugiau ar mažiau pasiduoda. Nagrinėdami gundymus ir matydami, kaip vadovai yra vienoje ar kitoje srityje suklupę, nesidėkime sau laurų ant galvos. Mes nesame nė kiek geresni. Tiktai eilinio žmogaus suklupimai mažai atsiliepia tautos gerovei.

Pirmiausia velnias gundo materializmu. Duona, kūno malonumais ir žemiška gerove sėkmingai daugelį suvilioja ir sau pavergia. Kai žmogus apsirūpina valgiu, tada pasiūlo kūno malonumus. Taip žemiška gerovė tampa didžiausiu žmogaus troškimu bei viso jo gyvenimo prasme. Tuomet jam Dievo nebereikia, pradeda Jo bijoti, vėliau nekęsti ir kovoti prieš Jį. Šitaip nusiteikusieji stengiasi panaikinti tikybą mokyklose ir išstumti Bažnyčių iš visuomeninio gyvenimo. Piktoji dvasia savo dovanas dalija ne veltui. Už tai reikia įžeisti Dievą, nuskriausti žmones ir valstybę. Pirmi prasižengimai būna maži, nežymūs. Toliau materijos alkis vis didėja. Žmogus vis negali pasisotinti, ilgainiui tampa materijos ir malonumų vergu. Kieno sąskaita? Žmonių, savo tautos, kuriai pažadėjo tarnauti ir dėl jos aukotis.

Kodėl žmogus, siekdamas materialinių gėrybių, negali sustoti, kodėl jam jų reikia vis daugiau? Kristus gundytojui atsakė: „Žmogus gyvas ne vien duona, bet ir kiekvienu žodžiu, kuris išseina iš Dievo lūpų“ (*Mt 4, 5*). Kristaus atsakymas pabrėžia, jog

žmogui neužtenka vien tik maisto kunui, jam lygiai reikia ir dvasinių vertybių.

Pasiduodamas pirmajam gundymui, žmogus sotina kūną, o dvasia vis stipriau reiškia savo reikmes. Jis gi galvoja, kad tam vidaus troškuliui numalšinti reikia dar daugiau materialinių dalykų ir jų geidžia bei siekia. Todėl ir sustoti jau nebegali. Eina nuo vieno kompromiso prie kito, o vėliau - į tikrus nusikaltimus.

Sielą maitina tiesa ir Dievo malonė. Šių dvasinių vertybių žmogui reikia ne mažiau kaip materialinių. Kristus, žinodamas materialinių gėrybių galią prieš dvasines, įspėjo: „Todėl nesisielokite ir neklausinėkite: ‘Ką valgysime?’ arba ‘Ką gersime?’, arba ‘Kuo vilkėsime?’ Visų tų dalykų vaikosi pagonyš. Jūsų dangiškas Tėvas juk žino, kad viso to jums reikia. Jūs pirmiausia ieškokite Dievo karalystės ir jo teisumo, o visa tai bus jums pridėta“ (Mt 6, 31-33). Rodos, taip paprasta: gyvenk tikėjimu, stropiai laikykis krikščioniškos doros, ieškok stipresnio ryšio su Dievu ir Jo artumos, tuomet žemiškomis reikmėmis rūpinsis visa žinantysis dangaus Tėvas.

Pagundos esmę sudaro netikėjimas Dievu. Kristų velnias gundė nepasitikėti Tėvo globa ir pačiam pasirūpinti duona. Pirmuosius tėvus gundė galimybė pakilti virš savo žmogiškumo ir tapti dievais. Tam reikia suvalgyti uždraustą vaisių - t. y. patiems pasirinkti savąjį kelią netikint, jog Dievas paskyrė geriausią ateitį Jo klausantiems, einantiems Jo paskirtuoju keliu.

Kiekvienas žmogus, pasiduodamas pagundai, atsisako tikėti tėviška Dievo globa ir tuo pačiu nusigręžia nuo Dievo pasiūlyto kelio, kuris atrodo taip: „Jūs pirmiausia ieškokite Dievo karalystės...“ Atsisakas ieškoti Dievo karalystės pasirenka savąjį nesąžiningą, neteisingą ir nusikalstamą kelią. Pasidavę pagundai, pirmieji tėvai ne tik nepasiekė jokio dieviškumo, bet rimtai ir visiems amžiams pažeidė duotąjį žmogiškumą. Kiekvienas žmogus po sunkios nuodėmės netenka ryšio su Dievu ir Jo malonės bei palimos dvasiniam ir žemiškam gyvenimui. Sunki nuodėmė visada yra sukilimas prieš Dievą, o kartu ir prieš savo žmogiškąjį

identitetą bei savąjį likimą. Juk žmogus yra Dievo kūrinys. Nėra geresnio kelio kaip Dievo duotasis. Sukildamas žmogus jau nebenerori būti Dievo kūrinium ir būtent tokiu, koku Dievas jį sukūrė, ir, pasirinkdamas savą kelią, bando iškelti savo protą bei sprendimus aukščiau dieviškosios išminties. Nepakludamas Dievo nurodymams, žmogus tvirtina esąs aukščiau Dievo. Tai niekad nepraeina be padarinių, o jie visuomet būna blogi.

Retai kalbama apie socialinį nuodėmės pobūdį. Nuodėmė nėra vien asmeninis žmogaus reikalas. Blogis visada daro įtaką artimiausiai aplinkai. Eilinio žmogaus nuodėmė gana ryškiai paveikia ne tik artimuosius, bet ir visą tautą, sumažindama jos gėrio potencialą. Tuo tarpu vadovo blogis, jo klaidinga nuomonė, sprendimai, elgesys paveikia pavaldinių dvasinę, moralinę, materialinę gerovę ir netgi likimą.

Visada pamirštama įvertinti atbulinė blogio reakcija į asmenį. Paprastai Dievas žmogui pagal užimamas pareigas duoda supratimo ir išminties. Padarytasis blogis naikina šias Dievo dovanas. Todėl vadovo sprendimai bei potvarkiai neretai griaua, o ne stato. Tai akivaizdžiai visi matome.

Antruoju gundymu piktasis taiko į dvasines gėrybes: „Tada velnias jį [Jėzų] paima į šventąjį miestą, pastato ant šventyklos šelmens ir sako: „Jei tu Dievo Sūnus, pulk žemyn...“ (Mt 4, 5).

Gundymo potekstėje pasakyta: „Žmonių akivaizdoje gražiai nusileisk tą šimtą metrų į Kedrono tarpeklį, tuomet sukelsi susižavėjimą, žmonės tavimi seks ir galės daugiau gero padaryti“.

Thomas Becketas prieš kankinystę nugalėjo paskutinį gundymą žodžiais, paaiškinančiais, kodėl Kristus taip kategoriškai atmetė šį gundymą: „Paskutinis gundymas yra didžioji išdavystė: daryti gera blogomis priemonėmis“.

Kas nenori gražiai pasirodyti? Kam tai nėra malonu? Iš kažkur, iš žmogaus dvasios gilybių išplaukia troškimas atkreipti į save dėmesį, būti iškilesniu už kitus. Niekuomet nuo žmogaus neatstoja garbės ir didybės siekimas. O ambicijų žmogus niekuomet neturi per mažai. Ir kiek dar esama savęs teigimo, savo nuo-

monės neklystamumo, savo valios primetimo. Betgi visi išvardyti ir neišvardyti dalykai priklauso puikybei: tai nematomai, neapčiuopiamai didžiai nuodėmei - nuodėmių karalienei, visas nuodėmes kildinančiai požemei šakniai. Puikybės didumo nepasversi, nenuspręsi, kada ji yra didelė, o kada maža. Tik Dievas mato, kad ji visuomet persmelkia žmogaus mintis, poelgius bei sprendimus ir sava spalva nudažo visą žmogaus gyvenimą. Žemiškosios tremties priežastis neišnyko: ji yra mūsų kūne ir kraujyje, nematoma ir nejaučiama, bet nuolatos varanti savo pragaištingą darbą. Todėl žmogaus valia, puikybės inspiruojama, taip dažnai nesutinka su Dievo valia.

Tiek mes, eiliniai, tiek vadovai, požeminių puikybės srovių nešiojami, pripildome savo gyvenimą daugybe klaidų, nuodėmių ir nusikaltimų. Tik mūsų blogis siekia netoli, o vadovų krenta ant pavaldinių, ant tautos. Žmonės Lietuvoje tai mato ir jaučia, todėl kritikuoja, teisia ir net keikia, bet ar tai išėitis?

Trečias, sunkiausias gundymas - tai gundymas valdžia ir galia. Jis apima pirmuosius du, pridėdamas jų viliojančių pažadų užtikrinimą: valdydamas visą pasaulį, turėsi viską, galėsi viską ir virš visų stovėsi. Žmogui, buvusiam rojaus karaliui, tai labai artima ir sava. Už tai velnias Mefistofelio lūpomis pasako kainą: „Žemėje suteiksiu tau viską, bet su sąlyga, kad amžinybėje man priklausysi“. Kristui velnias savo sąlygą išreiškia taip: „Visa tai aš tau atiduosiu, jei parpuolęs pagarbinsi mane“ (*Mt 4, 9*). Nesvarbu, kaip būtų išreikšta valdžios kaina, tačiau reikalaujama pasiduoti velniui, tapti jo vergu.

Šiuo gundymu velnias stengiasi nugręžti žmogų nuo dangaus ir, pateikdamas žemiškąsias gėrybes, nori galutinai pririšti prie žemiškumo kaip prie galutinio tikslo.

Tuo pačiu velnias siekia, kad žmogus paniekintų savo kaip kūrinio būseną ir priklausomybę nuo Kūrėjo, atsisakytų Jam tarnauti. Jei žmogus pasiduoda šiam gundymui, neišvengiamai ima vergauti kūriniams, pradeda labiau už viską mylėti patį save. Savimeilė yra viena būdingiausių velnio savybių. Supanašėjimas

garantuotas. Tačiau pasiaukojimas, tarnavimas ir artimo meilė naikina savimeilę ir artina prie To, kuris atėjo tarnauti, o ne viešpatauti.

Išeitis

Gundymų akivaizdoje iškyla klausimas: „Ir kas gi gali juos nugalėti?“ Nė vienas netikintysis to negali, nes be Dievo pagalbos tai tikrai neįmanoma. Tikintiesiems lengviau, tačiau irgi visko būna. Beveik visus gundymus atlaiko rimtai tobulumo siekiantys tikintieji. Viską nugali šventieji. Kiek pastarųjų yra Seime ir apskritai valdžioje?.. Jeigu tokių ten nėra, tai nustokime kritikuoti valdžią, nes nuo to ji nepasikeis. Blogiu blogio neįveiksi. Verčiau kovokime, kad tikyba būtų dėstoma ne tik vidurinėse, bet ir aukštesniosiose bei aukštosiose mokyklose. Kovokime su įvairiausio plauko doros griovėjais. Jei negalime jų pasiekti per spaudą ar kitomis priemonėmis, per maldą tikrai pasieksime ir įveiksime.

Pamąščius apie gundymų galią, tampa aišku, už ką balsuoti rinkimuose. Savaime aišku, tik ne už tuos, kurie gražiai kalba, bet už tuos, kurie tikrai tiki, gyvena dorai pagal tikėjimą ir yra įrodę atsidavimą tautai savo darbais. Tiktai Tėvynę mylintys, pasiruošę viską už ją atiduoti, laisvi nuo savimeilės, tvirto tikėjimo asmenys tinka į valdžios postus. Bedievis, nors ir aukso kalnus žadėtų, netinka, nes jis neatlaikys gundymų. O po to blogio jėga darys su juo, ką nori.

Geriausia išeitis tokia: visomis priemonėmis auginkime, brandinkime tobuluosius ir šventuosius. Jie tikrai pakeis Lietuvos veidą. Patys būdami laisvi nuo bet kokio blogio, jie ir Lietuvą išves į tikrąją laisvę, kurioje gėrio apščiai, o blogio - labai mažai.

„Laiškai lietuviams“, 2000 m. kovas

Trėmimų jubiliejus danguje

Fantastinė novelė

Tą dieną, skaičiuojant žemės laiku, danguje buvo švenčiamos 100-osios tragiškųjų birželio įvykių metinės. Tik vakar dangų pasiekė paskutinysis iš nukentėjusiųjų; visi kiti jau senokai danguje. Dievas jam buvo davęs ilgą amžių. Neilgai užtrukęs skaistykloje, dabar susipažįsta su nauju pasauliu. O šis pasaulis tikrai naujas. Čia nėra nieko, kas sunku, nemalonu, kas liūdina ar kaip nors kitaip kankina. Nuo pirmos patekimo į dangų akimirkos jis pajuto laimę, su niekuo nepalyginamą, nemažėjančią, ekstatiškai visą būtybę apimančią, visą sielą užliejančią laimę. Skaistykloje turėtieji norai ir planai ištirpo kaip snieguolės saulėje. Tremtinį apėmė vienas vienintelis troškimas: visuomet būti šioje Dievo šviesoje, šiame Dievo artume. Besidairydamas, besigrožėdamas jis bando susivokti dangaus aplinkoje ir pačiame savyje.

Dangiškoje muzikoje jis išgirsta balsą, jį vardu pavadinantį ir pranešantį apie birželio trėmimų paminėjimą. Jis nustebintas to, kad, muzikai nė akimirksniui nenuutilus, viską girdėjo taip aiškiai, lyg danguje būtų tvyrojusi visiška tyła. Vos tik jis sumanė paklausti: „Kur ir kada?“, tuojau išgirdo atsakymą: „Niekuo nesirūpink, juk čia dangus“. Jis nesuprato, kaip viskas įvyko: ar jis kažkur skrido, ar čia, kur buvo, akimirksniu atsirado didžiulis amfiteatras, talpinantis visus dangaus gyventojus. Kūno akimis nebūtų buvę galima įmatyti priešais esančios jo dalies. Dievas

buvo aukštai, pačiame amfiteatro viduryje. Tremtinys tuojau pa-lygino: „Kaip saulė žemei, taip Dievas dangui“. Panorėjęs galėjai šią dangaus Saulę-Švenčiausiąją Trejybę stebėti iš arti. Kažkas pildė visus tavo norus. Danguje viskas kitaip.

Truputį atsitokėjęs, tremtinys pradėjo žvalgytis aplinkui. Šalia jo buvo artimiausi giminės, tolėliau kiti. Jie visi atrodė ne taip, kaip žemėje. Jei negirdėtų balso, pristatančio nuostabaus grožio būtybes ir visa paaiškinančio, jei tai būtų atsitikę tuomet, kai jis dar buvo kūne, jis būtų prieš bet kurį atsklaupęs, palaikęs šią būtybę angelu ar net Dievu. Iš karto pastebėjo dar vieną naują dalyką: arčiausiai buvo tie, kuriuos jis labiausiai mylėjo ir kurie jį labiausiai mylėjo. Vėl naujos džiaugsmo ir laimės bangos jį užliejo prisiminus, kad taip bus amžinai, kad meilė danguje ne miršta, o didėja, jeigu jo pasėtoji meilės sėkla žemėje auga ir didėja.

Dar nespėjus apsiprasti su aplinka ir pasikalbėti su giminėmis, pagarbinimo himnu Švč. Trejybei prasidėjo minėjimas. Nė žodžių nesimokęs, nė melodijos negirdėjęs, jis jau giedojo su kitais, visą savo meilę į giesmę įdėdamas, visa savo siela garbindamas, šlovindamas, dėkodamas. Pasibaigus himnui, jis tuoj pat pagalvojo: „O kas gi kalbės šia proga? Čia juk dangus, kažkas turėtų būti kitaip.“ Jam nebaigus minties, amfiteatro viduryje atsirado didžiulis lengvai besisukantis gaublys. Tremtinys laukė Lietuvos. Štai ir ji. Tuomet gaublys sustojo. Lietuva ėmė artėti, užimdama visą matomąją erdvę. Malonus balsas pradėjo pasakoti apie seniausius istorijos laikus. Lygiai tai, ko jis norėjo, nes kuo toliau einant į amžių glūdumą, tuo lietuvių istorija neaiškesnė ir vien tik hipotezėmis besiremianti. Seniai jis puoselėjo tokią mintį: danguje jau tikrai visą teisybę sužinosias. Ir visa tai dabar pildėsi. Slinko amžiai po amžių. Kur jis panorėdavo, ten laikas sustodavo, buvo atskleidžiamos detalės, įvykiai, apibūdinami asmenys. Dabar išsiaiškino visas Lietuvos istorijos paslaptis, susipažino su kunigaikščių ir kitų įžymių žmonių gyvenimais. Su didžiausiu džiaugsmu jis vartė Lietuvos istorijos „knygą“ pirmyn ir atgal tai

paskubėdamas, tai sulėtėdamas, tai visai sustodamas. Viskas be galo aiškiai buvo matoma dangaus ekrane, o balsas vis dar paaiškindavo. Jis džiaugėsi esąs didingos tautos sūnus ir netgi džiaugėsi (vėl naujas dalykas danguje) galėjęs kentėti už ją. Beje, vėliau sužinojo, kad dangaus ekranas lygiai gerai buvo matomas iš bet kurio dangaus taško.

Staiga jam dingtelėjo: „Nuo kada pradėjo lietus lietuvių kraujas?“ Ekranas, jam atsakydamas, parodė milžiniškus, neperžengiamus miškus ir didelius atstumus tarp kaimyninių tautų. Kol miškai saugojo, kol kaimynams buvo neįveikiami, tol jie ramiai gyveno. Augo, daugėjo lietuviai. Neatsiliko ir kaimynai. Ir štai pirmoji ginkluotų vyrų grupė eina per miškus palei upes. Pirmasis susirėmimas. Nuo tada ir prasidėjo lietuvių kraujo istorija. Ekranе matyti ne tik įvykiai, bet ir datos. Slenka amžiai ir įvykiai. Kiekvienas šimtmetis šlakstytas, o kartais aplietas krauju. Jeigu stebėtum raudoną spalvą, tautos nueitas kelias vingiuoja raudonu upeliu, vietomis ežerais ar plačia kraujo upe virstančiu. O kur dar nelaimių, nepriteklių, ligų, skausmo, kančių ašarų upeliai? Gal upės, gal net jūros? Daugelį kraujo upė pagavo ir skandino, skandino... Kitiems teko neišmatuojamai ilgos, vos pakeliamos kančios kelias. Atkreipus dėmesį į skaičius išryškėja, kad amžiams bėgant ne viena Lietuva žuvo, bet liko ta vienintelė, lyg dvasia, amžinai gyva, nesunaikinama Lietuva. Ir kokios jėgos ją išsaugojo, ir kaip ji tapo laisva?

Nesustodamas prie šių priežasčių aiškinimosi, tremtinys pradeda galvoti apie Sibirą. Tuo pat akimirksniu pamato gyvulinių vagonų ešelonus ir daugybę Sibiro bei šiaurės Europos vietovių, kur taiga ir tundra pirmą kartą išgirdo lietuvišką žodį. Pamato mažus kapelius šalia geležinkelio bėgių ir didelius laukus šalia kalnimo bei tremties vietų, iš tolo boluojančius kankinių kaulais. Kraujo, kankinimo bei kančios upės grobė savo aukas ne šimtais ir ne tūkstančiais. Blogis siautėjo visomis kryptimis ir atrodė, nebus jam galo.

Visa tai regint, jam vos nepradėjo lįsti į galvą liūdnos min-

tys, kaip būdavo žemėje visą tautos kančių kelią prisiminus. Tuomet išgirdo klausimą: „Ar supranti nekaltos kančios prasmę? Ar žinai, kas žemėje yra didžiausia jėga?“ Nespėjo jis susimąstyti apie šiuos klausimus, kai kalėjimų, lagerių ir tremties vietos nušvito kažkokia ypatinga šviesa, primenančia dangaus šviesą. Tos šviesos matomi spinduliai nusidriekė į Lietuvą. Kur tik ją palietė, ten užsidegė žiburėliai. Per akimirką visa Lietuva jais pasidengė. Jų buvo visur, net nuošaliausiuose kampeliuose, nes kiekviena šeima Lietuvoje buvo vienaip ar kitaip paliesta dvidešimtojo amžiaus giljotinos, t. y. pjautuvo ir kūjo. Beje, ne vien tik iš Rytų einantys spinduliai gaivino pavergtą Lietuvą. Nuo mirties laiku pasitraukusieji į Vakarus, jėga atplėšti nuo gimtosios žemės, praėję karo pavojus bei nelaimės, begalinio Tėvynės ilgesio kankinami, svetur nuo nieko pradėję kurti gyvenimą, visą laiką savo meilės spindulius taip pat siuntė į Lietuvą. Ar daug skiriasi šie du žodžiai: „išėjimas“ ir „ištrėmimas“? Jeigu gelbėdamas savo gyvybę neišėjai, tai būsi ištrėmtas į Sibirą ar į aną pasaulį!

Sibire žmonės kentėjo ir mirė, o Lietuva švytėjo. Šios šviesos remiami lietuviai atlaikė ateistinę prievartą, rusinimą ir nutautinimą. Ir dar ne viskas. Šios šviesos stiprinamas jaunasis Dovydas atsistojo prieš branduolinį ginklą valdantį Galijotą, turėdamas mažame akmenėlyje sukoncentruotą vien tik visos tautos laisvės troškimo jėgą ir nekaltosios kančios galią. Nei kepure Galijotas Lietuvos neuždengė, nei tankais nenugalėjo. Jis nežinojo ir dabar dar nežino, kad pralaimėjo jau tada, kankindamas tautą. Balsas patikslino: „Nekaltoji kančia visada pasiekia Dievą ir nenusakomais maldavimais prašo tiesos pergalės. Atėjus tinkamiausiam metui, Dievas pasuko žemės istorijos vairą laisvės kryptimi.“

Tremtinys panoro dėkoti Dievui pačiliui išskaičiuodamas visas Dievo geradarystes, suteiktas jam ir Lietuvai. Nė pats nepajuto, kai pradėjo giedoti. Visas dangus jam pritarė. Reikiamu metu ateidavo reikiamas žodis, mintis, o melodija nė rūpintis

Saulėlydis Ramiajame vandenyne. Linkolnas, Oregonas, JAV.

„ Atējus vakarui, jūs sakote: ‘Bus giedra, nes dangus raudonas ’, ir rytmetī: ‘Šiandien bus lietaus, nes rausta apniukęs dangus Taigi jūs mokate aišķinti dangaus veidq, o laiko ženkļy - ne. “

(Mt 16, 2-3)

nereikėjo. Iš visos širdies jis stengėsi nepamiršti šlovinamai dėkoti. Atmintis veikė taip tobulai, kaip niekad. Nejuto jokio nuovargio, vien tik džiaugsmą, kad gali Dievą garbinti ir dėkoti.

Ir visas dangus su tokiu pat entuziazmu šlovino Dievą, lyg visi būtų buvę lietuviai, lyg visi savo kančia ir meile būtų gelbėję Lietuvą. Kartais meilės ekstazė tremtinį taip sujungdavo su Dievu, kad visa pamiršęs skendėdavo Dieve. Tuomet suskambėdavo angelų chorai. Kartu visoje erdvėje vyko nuostabūs šviesų ir spalvų žaidimai, ko jis niekada nei sapne, nei savo vaizduotėje nebuvo matęs.

Jis panoro pamatyti savo buvimo vietą ir gimines iš amfiteatro vidurio. Tuo pat metu, pasilikdamas vietoje, išvydo savo tribūnoje ne išpieštą, o iš žmonių sudarytą gražiausią Lietuvos formą, lyg žemėlapyje. Pasirodo, ten buvo vien tik lietuviai. Kiekviena siela atsidūrė savo gyvenamojoje vietovėje, kur širdis, kur jos meilė. O koks drabužių puošnumas ir įvairumas! Tremtiniai išsiskyrė ypatingu grožiu. Besigrožėdamas kitais, pažvelgė į save. Nežinia kaip ir kada aprenktas, bet ir jis vilkėjo tais išskirtinio grožio tremtinio drabužiais. Visi buvo išpuošti, atsižvelgiant į nuopelnus žemėje.

Tuo metu pastebėjo vis didėjančią šviesą, lekiančią tiesiai į jį. Priešais atsirado angelas iš aukštųjų angelų chorų, paprastai stovįs arčiausiai Dievo sosto. Gražiai nusilenkęs jam, prabilo:

- Dangaus ir žemės Viešpats mane siuntė padėkoti tau už taip gražiai pravestą birželio trėmimų šimtmečio minėjimą. Dabar žemėje jau baigiasi ši diena, tai ir mes minėjimą baigiame.

- Atleiskite, nieko nesuprantu, - atsiliepė nuolankusis tremtinys. - Man atrodo, jog mes ką tik pradėjome, o pasirodo, kad jau visa žemės diena praėjusi. Nespėjau dar nė dalies Dievo geradarių išvardyti ir Jam padėkoti. O minėjimui visai ne aš vadovavau, tai darė kažkas iš aukštųjų dangaus gyventojų.

- Gerasis žmogau, - tarė angelas, - visa, ką mąstei apie Lietuvą, ką norėjai pamatyti ir sužinoti, tavo meilę ir auką už Lietuvą matėme visi ir tuo be galo džiaugiamės. Tam vadovavo

tavoji meilė Tėvynei. O mus visus čia jungia meilė kiekvienam dangaus gyventojui. Ką tu vertini ir myli, tai lygiai brangu ir mums visiems. Tavo kryžiaus kelias, prasmingai eitas kartu su mūsų Valdovu ir Išganytoju, nesiskundžiant ir viską iš meilės už Tėvynę aukojant, tave padarė verčiausią vadovauti šiam minėjimui. Žinok, dangus neklysta pasirinkdamas. Tiesa, tu nespėjai už viską Dievui padėkoti. Bet argi įmanoma per vieną žemės dieną už viską padėkoti? Prieš akis ištisa amžinybė. Tam mes dar turėsime laiko.

Nulydėjęs akimis nutolstančią šviesą, dar kartą pačiupinęs savo karališkus drabužius, tremtinys pažvelgė aukštyn. Tarsi jo žvilgsnio pažadintas, toli toli esąs Dievo sostas pradėjo artėti. Galiausiai jis labai ryškiai pamatė Jėzaus veidą. Jėzus taip maloniai šypsojosi, tokia neapsakoma meilė sklido iš Jo ir liejosi į tremtinio sielą, kad šis pasijuto skendįs meilės jūroje. Ir vėl visu stiprumu apėmė troškimas čia ir būtent taip amžinai būti. Šioje begalinės palaimos būsenoje tikriausiai ne jis, o jame esanti didžiulė meilė Tėvynei, kuri čia dar labiau išaugo, prabilo:

- Viešpatie, leisk mane vėl į žemę. Ne ten, kur ramu, ne ten, kur taika, kad galėčiau iš naujo pradėti savo kryžiaus kelią už Lietuvą, už Dievo teises žemėje...

„Draugas“, 1998 m. liepos 8 d.

Tauta ir religija

Ar reikia kalbėti apie tautos ir religijos sąryšį visuomenės gyvenime? O gal apie prieštaravimus? Ar galima santarvė tarp jų?

Apšvietos laikais ateistinės krypties veikėjai panūdo įrodyti, kad žmogui ir sykiu tautai religija nėra įgimta ir nėra jokia būtinybė. Tyrimai davė priešingus rezultatus. Nerasta tautos be religijos.

Ką šiuo klausimu sako mūsų laikai? Įvairiopaiais būdais bandyta ir bandoma patenkinti visas žmogaus reikmes, kad jam nereikėtų ieškoti už jį stipresnių jėgų paramos kitame pasaulyje. Dalinė pagalba buvo sukurta, o visuotinės nebuvo ir nebus. Kodėl?

Trumpai ir aiškiai kalbant, žmogui reikia rojaus. Žmogus sukurtas tobulai žemiškai laimei. Jam reikia tokios laimės, kurioje nekiltų jokių nusiskundimų, kurią vainikuotų tobuli, meilės kupini santykiai su žmonėmis ir su Dievu. Ar mokslinės, techninės, politinės, visuomeninės, ekonominės, psichologinės ir kt. priemonės gali sugražinti žmogui prarastą rojų? Aišku, ne!

Kol žmogus jaučia stygių, netektį, netikrumą, nesaugumą, jam reikia paramos ir atramos. Ir ne bet kokios, o tikros, absoliučios, visa galinčios. Taigi jam reikia Dievo, reikia religijos, kaip regimo ryšio su Dievu formos ir turinio. Jeigu kiekvienam tautos nariui reikia religijos, tai kaip gali žmonių visumai-tautai nereikėti Dievo? Matome, kokių ryšiu tauta susieta su religija. Nepamirškime dar priežastinio ryšio. Jei kūrinio buvimo priežastis yra

Kūrėjas, tai tautos ir visos žmonijos - taip pat, ir tai yra pati visų priešasčių Priežastis.

Neapsistodami prie savaimė suprantamų dalykų, pažvelkime į istoriją.

Tautos ir religijos sąsaja žmonijos istorijoje

Šiai temai nagrinėti nėra išsamesnio ir geresnio istorinio šaltinio už Senąjį Testamentą. Dievas nori tautos ir ją sukuria pažadėdamas Abraomui: „Padarysiu iš tavęs didelę tautą...“ (*Pr 12, 2*). Ir tai įvyksta. Pagal Dievo planą būtent iš šios tautos turėjo kilti žmonijos Gelbėtojas, todėl ją ne tik pavadino Išrinktąja, bet ir prižiūrėjo bei auklėjo. Savaimė suprantama, auklėjimui tenka naudoti ir bausmes, jeigu jau jokios geros priemonės nebepadedą. Tai ir regime istorijos vyksme.

Patys izraelitai nesuvokia savo tautos be Dievo. Pastebimas be galo glaudus ryšys tarp tautiškumo ir religijos. Jeigu tik tikėjimą į tikrąjį Dievą pradeda pakeisti stabų garbinimas, tuojau tauta pavergiamą ar, kas dar blogiau, tautos daugumą išvaramą į svetimos šalies vergiją. Ten, aišku, kuriasi mišrios šeimoms, tautos tapatumas nyksta. Kai tik išblėsta tikroji religija, tautai ateina grėsmė sunykti. O kuomet tauta, vergovės prislėgta, pradeda nuo stambeldystės grįžti prie tikrojo Dievo, ateina išsilaisvinimo iš vergijos laikas. Lietuvių tauta dar nebuvo taip nubausta kaip izraelitai.

Ilgainiui, žiaurių patirčių pamokyti, izraelitai stengėsi kuo glaudžiausiai sujungti abi valdžias: tautinę ir religinę. Tai buvo daroma vadovaujantis žmogišku protu. Įdomu, kaip Dievas mokė elgtis žmonės šiuo klausimu?

Po Abraomo Izraelio giminė pradėjo augti. Giminės vadui - patriarchui priklausė ir pasaulietinė, ir dvasinė valdžia. Pirmgimio palaiminimas kartu su valdžios perteikimu ėjo iš kartos į

Kryžių kalno detalė. Lietuva.

„ Jėzus pasakė visiems: „Jei kas nori eiti paskui mane, teišsižada pats savęs, teneša savo kryžių ir teseka manimi. Kas nori išgelbėti savo gyvybę, tas ją praras, o kas pražudys dėl manęs savo gyvybę, tas ją išgelbės. Kokia būtų nauda, jei žmogus laimėtų visą pasaulį, o save pražudytų ar sau pakenktų?! “

(Lk 9. 23-25)

kartą. Taip Dievas liepė, taip žmonės darė. Egipte izraelitai tapo jau gausia tauta, kurios vadu Dievas pašaukė Mozę. Toliau tautai vadovavo Jozuė, po to kiti, vadinami teisėjais, specialiai Dievo paskirti. Dievas vis mokė šią tautą, kad aukščiausias valdovas yra Dievas, o žemėje Jam atstovauja specialiai šitai misijai pašauktieji, vadinami teisėjais. Jų asmenyje tauta turėjo pranašą, valdovą ir teisėją. Galiausiai tauta panorėjo karaliaus, kaip ir aplinkinių kraštų gyventojai. Nuo tada, kai abi valdžios išsiskyrė, prasidėjo tautos vargai, nelaimės, vergijos, trėmimai. Kodėl? Dievas pasakė, kad reikalaujama karaliaus tauta Jį patį atmetė. Nuo Izraelio tautos gimimo iki mūsų dienų yra susidaręs neišardomo ryšio tarp tautos ir religijos vaizdas: jeigu žmogus yra izraelitas, jis bus judaizmo išpažinėjas. Nėra tautos žemėje, kuri per tūkstančius metų būtų išlaikiusi tą patį tikėjimą bei nedalomą tautos ir religijos ryšį.

Skaitytojas paklaus, kodėl mūsų demokratinei erai dar reikia prisiminti nesugrąžinamus senųjų laikų teokratinės tautos vaizdus; tokia utopija ne mūsų laikams!.. Demokratinėje visuomenėje kiekvienas žmogus turi teisę pasisakyti. Per išrinktosios tautos istoriją sužinojome ir Dievo nuomonę mums rūpimu klausimu. Tuokart ir mums aišku, kur link reikia kreipti dėmesį ir pastangas šiame laikmetyje, kada religiją bandoma išstumti iš visuomeninio gyvenimo. Jau aiškėja, kad, išstūmus tikrąją religiją, tauta silpnėja ir artėja prie išnykimo.

Lietuvių tautos istorija žinoma visiems. Primenu vos kelis momentus. Pvz., švietimą, prasidėjusį nuo parapijinių mokyklų, pirmąjį Europoje universitetą, įsteigtą Bažnyčios, ir t. t. Didžiųjų tautos blaivintoju buvo vysk. M. Valančius. 1861-1863 m. sukilimą rėmė bei jame dalyvavo ir kunigai. Sovietmečiu nepažeistą tautiškumo dvasią išlaikė ir jaunimui įskiepijo daugiausiai religingos šeimos.

Apie Ameriką šiuo klausimu 1965 m. rašytojas Vyt. Volertas yra pasakęs taip: „Buvo laikai, kai šiame krašte lietuvybę ant savo rankų nešė dvasiškija. Kažkodėl ji pasikeitė, ir nesinori, kad tasai keliasdešimties metų tautinio apaštalavimo darbas būtų pa-

verstas niekais ir dvasiškijos dideli nuopelnai lietuvybei taptų užgožti šiomis dienomis pasitaikančių įvykių¹. Štai kaip šis autorius apibūdina kitokius judėjimus: „Taip pat tiesa, kad iki šiol nėra vienas sambūris, kuris ryšio tarp katalikų institucijų ir lituanistinio švietimo nenori, nieko konkretaus šia kryptimi neatliko“².

Tuo pačiu klausimu tais pačiais metais Alaušius rašo: „Be abejo, negali būti blogų santykių tarp katalikų pasauliečių ir kunigų. Bet nepakanka, kad jų santykiai būtų tik formaliai korektiški lyg koks „modus vivendi“. Reikia, kad dvasiškijų ir katalikus pasauliečius sietų tikrai glaudus ir nuoširdus bendradarbiavimas. Tai lygiai šiuo metu svarbus reikalas abiem šalims tiek religiniu, tiek tautiniu žvilgiu“³. Jis pabrėžia visiško bendradarbiavimo svarbą. Jau laikas pamiršti praeitį ir sutelkus jėgas siekti tokio reikšmingo tikslo: „Tikrai svarbu kunigams neužsidaryti nuo pasauliečių, o šiems nesibaiminti pokalbio su kunigais. Kalbėtis - tai ne bartis, ne kaltinti ir ne teisintis, o svarstyti, kaip suderinti pajėgas bendram darbui tiek religiniu, tiek tautiniu žvilgiu“⁴.

Šios ir kitos panašios mintys neliko be atgarsio. Bendras priešas - nutautėjimas - palaiapsniui suartino tautiškumą ir tikėjamą nešančiųjų jėgas.

Tautos ir religijos ryšys žmogaus psichologijos požiūriu

Tiek tautiško poveikio (auklėjimo), tiek religinio objektas yra tas pats - žmogus. Požiūrį į žmones, kalbančius ta pačia kalba, ir į visą visuomenę bei valstybę, tautos ištakas ir tautos pagrin-

¹ Raš. Vytautas Volertas. Lietuvybės rūpestis ir katalikų institucijos. - *Aidai*, Nr. 5, 1965 m., p. 219.

² Ten pat, p. 214.

³ Alaušius. Tyla neišsprendžia klausimų. - *Aidai*, Nr. 5, 1965 m., p. 221.

⁴ Ten pat, p. 223.

dus formuoja tautinis auklėjimas. Požiūrį į Dievą ir į žmones kaip į Dievo vaikus formuoja religija. Žmogus ateina į pasaulį ne kažkokioje betautėje erdvėje, o konkrečioje tautoje su savita gyvenmena, istorija, tradicijomis, savo šventenybėmis ir t. t. Visa tai perduodama naujajai kartai. Naujasis Dievo kūrinys supažindinamas su jo kilme bei Dievo duotu gyvenimo modeliu - Bažnyčia. Argi galėtume tvirtinti, kad žmogui visai nereikia vieno ar antro dalyko, jog išaugtų tikru žmogumi!

Vienas iš Dievo apibrėžimų sako: „Dievas yra meilė“ (*1 Jn 4, 16*). Žmogų Dievas sukūrė pagal savo paveikslą. Negalime teigti, kad žmogus irgi yra meilė, bet tik kad meilė jam yra būtinybė. Į šią sąvoką įeina tėvų ir vaikų meilė, giminių ir draugų meilė, meilė Dievui, tėvynei, šeimai ir t. t. Jeigu žmogus bus be Dievo, be meilės Dievui, kuri skatina į pasiaukojimą ir net gyvybės auką, - kaip jis galės mylėti savo tautą ir už tėvynę viską aukoti? Be Dievo meilės nėra tėvynės meilės! Tautos ir religijos negalima atskirti.

Ar reikalinga religija tautiniam ugdymui?

Kiek yra kalbėta bei rašyta, kad žmogaus ugdymo sistemoje religinis mokymas nereikalingas, kad mokykla turinti būti neutrali. Vadinamojo neutralumo gynėjai ir puoselėtojai nė patys nepastebi, kad jie nėra neutralūs, nes savąją mokymo sistemą grindžia kategoriškai neigiama pažiūra į religijos reikšmę. Netgi sovietiniai ateistai pripažino, kad Bažnyčia, steigdama parapijines mokyklas ir besirūpindama švietimu bei labdara, suvaidino teigiamą vaidmenį krikščioniškų tautų kultūroje. Tuo metu, pasak jų, ji buvusi šviesos nešėja.

Toliau svarstydami neutralaus mokymo klausimą, logiškai turime aptarti tokios mokyklos perteikiamų žinių apimtį. Neutralumas liepia kurti mokyklą be religijos, be pasaulėžiūros. Tauti-

nis-patriotinis auklėjimas jau būtų tam tikros pasaulėžiūros diegimas. Taip perduodamų žinių apimtis labai sumažėtų, nes tektų pašalinti visa, kas nors kiek artima religijai ir bet kokiai pasaulėžiūrai. Atsisakant žinių visumos apie žmogaus prigimtį, kultūrą ir religiją, jau nebeatliekama pilnutinio žmogaus ugdymo pareiga.

Religijos būtinybę žmogui iliustruoja atsitikimas sovietmečio Lietuvoje. Po ekskunigo Ragauskos ateistinės paskaitos prelegentas paprašė auditoriją klausimų. Nebuvo galima klausti raštu, todėl klausėjas atsistojęs tarė:

- Ko reikia, kad mūsų šalyje būtų tvarka, teisingumas ir kad žmonės būtų laimingi?

Pagalvojęs Ragauskas atsakė:

- Reikia, kad visi laikytųsi dešimties Dievo įsakymų.

Tada tas pats žmogelis pašokęs sušuko:

- Velniam tas komunizmas! Laikykimės Dievo įsakymų ir būsim laimingi!

Auditorija pradėjo ploti, atsistojo, šūkavo. Drąsuolis, pasinaudojęs sumaištimi, pasitraukė iš salės, nes už ateistinės paskaitos sugriovimą būtų sulaukęs „smegenų praplovimo“.

Iš kurgi atsiranda tokio nepasaulėžiūrinio ar neutralaus ugdymo bei mokymo propaguotojų?

Pirmajai grupei priklauso žmonės, kurie savo gyvenimu neigia Dievą. Jie nepaklūsta Dievo per religiją perteikiamai tvarkai, ją laužo be jokio sąžinės graužimo, vadovaudamiesi vienu principu: „Ko aš noriu, tas yra gera“. Dievas jiems yra nematomas priešas. Todėl nuoseklu, kad neigdami Jį gyvenimu, neigia ir žodžiu ir nori Jį išstumti iš žmogaus ir visuomenės, nori Jį visiškai sunaikinti. Išvada paprasta: klaidingas žmogaus gyvenimas klaidina jo pasaulėžiūrą ir jo teiginius.

Antrajai grupei priklauso nieko nežinantieji apie tikėjimą ar mažai ką žiną. Mokslas, gyvenimas, patirtis gausina žmogaus žinias įvairiose srityse. Dažniausiai būna apleista religijos sritis. Savaime suprantama, išprususiam žmogui religija darosi visai nereikšminga ir nereikalinga, nes iš savojo mokslo viršūnės ją

mato tokią, kokią kadaise priėmė savo vaikišku protu. O blogiausia, kad jis pagal savo įgytų religinių žinių kruopelytę sprendžia, jog religija jau yra tarusi savo paskutinįjį žodį, jog ji daugiau nieko nežino ir negali. Į galvą jam neateina, kad be religijos ir jis pats yra nepilnas žmogus, ir jo sprendimai bei nuostatos nėra teisingos.

Prof. Stasys Šalkauskis, nueidamas dar toliau, teigia, jog tikėjimas gali net žinojimui padėti: „Tarp tikėjimo ir žinojimo esama organinio sąryšio: tikėjimas papildo žinojimą, o žinojimas pateisina tikėjimą prieinamoje žmogaus protui srityje“⁵.

Žmogui reikia tiesos visumos, kad joje gyventų ir ją skleistų. Jei jis gauna tik tiesos dalį, auga, vystosi ir vėliau veikia darydamas klaidas. Čia mes nekalbame apie klaidinančių pasaulėžiūrų įtaką. Mes norime išaiškinti, kokią žalą tautiniam judėjimui padaro religijos neįvertinimas ir kokią santykinę vietą ji turi užimti lyginant su tautine ideologija.

Dora yra tautos ir religijos jungiamoji grandis

Daugelis dalykų susideda iš dviejų dalių: teorinės, principų dalies, ir realybės, principų vykdymo. Tiek tauta, tiek ją mylintys žmonės turi savo teoriją, savo ideologiją. Tos teorijos priėmimo kokybę, įsisavinimą ir gyvenimą bei pasiaukojimo tautos idealams dydį nulemia žmogaus ir visuomenės dora. Visiems aišku, kad nusikaltėlių nepadarysi tautos mylėtojai, nes jie yra savo nedorumo valdžioje. Ir atvirkščiai: kuo žmogus aukštesnės doros, tuo iš jo išeis ir teorinėje, ir praktinėje dalyje kokybiškesnis, t. y. tautai daugiau ar visiškai atsidavęs žmogus. Tautininkai atsidusę pasakys: „O, kad visi būtų tokie, tai ir Lietuva būtų kitokia!“

⁵ Prof. Stasys Šalkauskis. Religijimo mokslas. - *Rinktiniai raštai II*, Roma, 1991 m., p. 340.

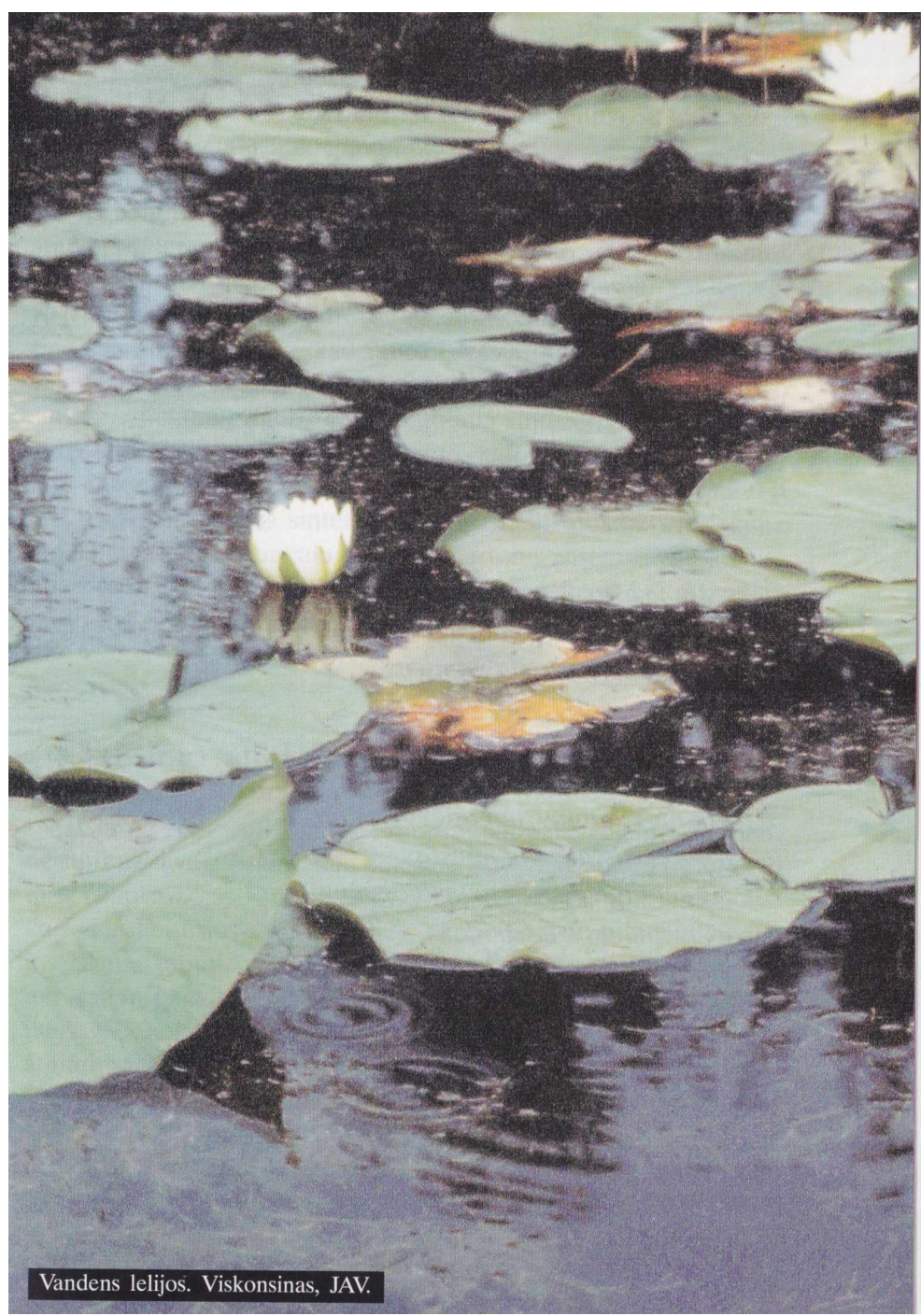
Religijoje taip pat dvi dalys: teoriniai principai ir jų įgyvendinimas. Jų įgyvendinimo padariniai taip pat vadinami dora.

Taigi dvi teorijos stovi ant to paties pagrindo. Jų realizavimas priklauso nuo to pagrindo stiprumo. Praktiškai ir vieniems, ir antriems turi labai rūpėti stipraus pagrindo kūrimo reikalai. Dėka stipraus pagrindo klesti ir tauta, ir religija.

Kardinolas Mercier visiškai sulieja mūsų nagrinėjamus dalykus: „Kristaus religija patriotizmą pakelia į dėsni: nėra tobulo krikščionio, kuris nebūtų tobulas patriotas“.

Kas giliau nepažįsta krikščionybės, galvoja, jog tikintieji gali būti indiferentiški tautai ir tėvynei. Priešingai, meilė tėvynei yra privaloma, nes tai artimo meilės dalis, kuri turi būti derinama su doriniais principais. Krikščioniškoji etika kelia patriotizmui dvi sąlygas: pirma, kad visi siekiamieji tikslai neišeitų iš krikščioniškos doros rėmų, ir antra, kad patriotizmas būtų priskirtas prie sąmoningai siektinų dorybių. Taip patriotinis auklėjimas sujungiamas su doriniu auklėjimu, tuo pačiu apsaugojama nuo neteisėtų nacionalizmo apraiškų, nes tokia tautos ir tėvynės meilės išraiška yra priešinga doros reikalavimams ir į gera neveda.

Krikščioniškoji pažiūra tautybės klausimu yra ne tik aiški, bet ir konkreti. Ji skatina ne tik mylėti tėvynę, bet patriotizmą iškelia į vieną eilę su moralinėmis dorybėmis. Tikram tikinčiajam aišku, kad gerųjų žmogiškųjų savybių siekimas yra pozityvioji krikščioniškos doros dalis. Jas įgyvendindamas žmogus savo ištobulinta asmenybe artėja prie Dievo. Ir tai nėra kažkas daugiau nei normalus tikinčiojo gyvenimas. Tai Dievo valios vykdymas, tai į rojus darną grįžtančio žmogaus nuolatinė pastanga. Todėl patriotizmas pareikalauja iš žmogaus ir vykdyti daugybę pareigų, ir įvairiškai pasiaukoti, ir laiko, ir finansinių aukų, ir pan. Tikrai daug įpareigoja bendros gerovės siekiai tinkamai įvertintoje tautinėje gyvenimo tvarkoje. Taip pat į patrioto rūpestį įeina teisingai suprastos moralinės tautos didybės reikalas. Krikščionis patriotas atsisako abejingumo visuose tautos reikaluose, o ypač matydamas žemą tautos dorinį lygį. Jis mato perlenkimus naciona-

Vandens lelijos. Viskonsinas, JAV.

*„Jis pavertė upes dykuma,
vandens šaltinius - išdžiūvusia
žeme,
vešlų kraštą - druskingais pelkynais
už jo gyventojų nedorumą.
Jis pavertė dykumą vandens
tvenkiniais,
išdžiūvusių žemę - srūvančiais
šaltiniais.
Alkanus žmones ten apgyvendino,
ir jie pasistatė sau miestą.
Jie sėjo laukus, veisė vynuogynus
ir nuėmė gausų derlių.*

*Išmintingas žmogus pastebės
šiuos dalykus, -
jis mąstys apie VIEŠPATIES
ištikimą meilę. “*

(Ps 107, 33-37; 43)

listų agresyviuose žygiuose ir imasi šviečiamosios veiklos. Taigi krikščioniškoji etika suderina patriotinį auklėjimą su doriniu ir drauge su religiniu auklėjimu.

Prof. Stasys Šalkauskis etinėmis normomis apibrėžia vienos tautos bendravimą su kitomis: „Krikščioniškoji etika sugeba nustatyti prideramus santykius tarp patriotizmo ir visos žmonijos gyvenimo ir reikalauja to paties jau tautiniame auklėjime. Krikščioniškoji pasaulėžiūra įstengia praskaidrinti ir apvalyti tautinę sąmonę tuo būdu, kad tautos dvasia tampa suderinama su visos žmonijos organizacija, nes šita pasaulėžiūra, eidama savo sintetinė linkme, sugeba pateikti tobulą sintezę tarp tautos individualumo ir žmonijos universalumo, kaip kad ji suderina tobuloje sintezėje visuomenę ir individą. Žodžiu tariant, krikščioniškoji etika yra stipriausias sintezės veiksnys racionaliame tautiniame auklėjime, ir todėl privalu naujoms kartoms įsisąmoninti, ko šita etika reikalauja tautybės ir patriotizmo klausimais ir kas įvyksta tautų gyvenime, kai šita etika nustoja vadovavusi jų elgesiui“⁶.

Tautinio auklėjimo svarba

Išgirdę žodį „auklėjimas“, mes tuojau pagalvojame apie jaunesnius už save ir pritariamai linksime galvą. Tačiau tuo šis auklėjimas neapsiriboja. Kiekviena gyva tauta keičiasi, ypač mūsų laikais. Pasikeitusios visuomeninės, ekonominės, politinės situacijos iškelia tautai naujas problemas, reikalauja greito atsako, o neretai ir pagalbos. Pažvelkime į praeitį visai nedaug, tik 10 metų. Vienoki buvo tautos troškimai ir siekiai persitvarkymo-atgimimo metais, kitokie paskelbus nepriklausomybę, dar kitokie iškart po to ir dar kitokie - pastaraisiais metais. Tik dešimt

⁶ Prof. Stasys Šalkauskis. Visuomeninis auklėjimas. - *Rinktiniai raštai II*, Roma, 1991 m., p. 714.

metų, o praėjo 4 skirtingos laiko atkarpos su savo didžiulėmis problemomis, pavojais bei grėsmėmis ir su dvasiniais bei materialiniais sunkumais. Ar spėjo tie, kurie buvo prie valstybės vairo, teigiamai ir konkrečiai atsakyti į tautos reikmes ir jai visokeriopai padėti? Ar tautos ideologai (jei tokių iš viso yra) padėjo tautai susiorientuoti iš pagrindų besikeičiančiose situacijose, jai pereinant iš griūvančio socializmo į kapitalizmą? Kas rūpinosi tautos dvasia, kad ji nepalūžtų sunkumuose, kad aiškiai suprastų ją ištikusių sunkumų reikmę ir prasmę, kad ryžtųsi „sukandę dantis ir susiveržę diržus“ nebodami eiti pirmyn, pasirinkę naujas išgyvenimo priemones ir būdus? Tautai reikėjo daug kur pradėti nuo nulio, nežinant laisvosios rinkos veikimo dėsnų, pavojų ir rizikos. Ar Lietuvą mylintieji padarė viską, kad perduotų jai savo patirtį, teoriją ir pradinę paramą?

Negalima būtų į visus šiuos ir panašius klausimus atsakyti neigiamai. Žmonės stengėsi, darė ką galėjo, tik aišku viena, kad ne viską padarė, kiek reikėjo. Besikeičiančių situacijų akivaizdoje buvo ir yra būtinas tautinis auklėjimas ne tik Lietuvoje, bet ir išeivijoje. Mūsų laikais tai atliekama pasinaudojant masinės informacijos priemonėmis. Tai kas, kad bibliotekose guli tomiai parašytų knygų mums opiais klausimais, tai kas, kad Tautinės Sąjungos nariai yra pilni šios srities teorinių ir praktinių žinių. Reikia jas aktualizuoti! Reikia auklėjimo, atsiliepiant į visas tautos problemas, tam panaudojant ne vien tik „Dirvą“, bet ypač Lietuvoje leidžiamus laikraščius. Kaip naujieji Amerikos ateiviai beveik neskaito „Draugo“, taip labai galima tikėti, kad Lietuvoje neskaito „Dirvos“. Ir dabar, ir vėliau žmogaus nepalieka pareiga mokytis ir mokyti kitus.

Metant žvilgsnį jau į kitus, matyti, jog tautinio auklėjimo pagrindinis uždavinys yra tautos ugdymas atitinkamu naujos kartos auklėjimu. Prof. S. Šalkauskis išvardija tris tokio auklėjimo bruožus: „Šis uždavinys yra tinkamai išsprendžiamas vien tada, kai naujose kartose yra realizuojama aukščiausiu laipsniu individuali tautinė lytis, kai jos tinkamai nuteikiamos tautybės

atžvilgiu ir kai jos yra paruošiamos visiems tautos uždaviniams spręsti ir vykdyti⁷. Auklėjimas ir auklėjimasis yra nesibaigiantis vyksmas. Tik tai tie, kurie nebandė, nežino, koks sunkus ir komplikotas yra tautinis auklėjimas. Ar nagrinėtume šiuo klausimu pateiktas Šalkauskio, ar kito ideologo mintis, matome viena: darbo dirva be galo plati, tad dirbk, ir horizontas dar taip toli, tad eik!

Tarptautinis ugdymas

Rodos, galima būtų praėti pro šį klausimą. Tačiau į tautinį auklėjimą įeina ir šioji problema. Jeigu tautinis auklėjimas nustato žmogaus bendravimą su savo tauta, tai tarptautinis auklėjimas pateikia teisingo bendravimo su kitomis tautomis ir su visa žmonija principus.

Per mažai įvertindami savo tautos galimybes, mes galime pristabdyti jos vystymąsi įvairiose srityse. Pernelyg aukštindami savo tautą, patektume į nacionalizmo pavojų. Tautiniu auklėjimu propaguojamas „aukso vidurys“ tarp šių kraštutinių. Apie nacionalizmą kalbėti nėra neverta, jis ir taip per daug gyvai pažįstamas. Labai taikliai apie kosmopolitizmą ir nacionalizmą pasisako Fr. Foerster: „Kosmopolitas žino viską, bet nesupranta nieko. Taip pat paprastas apribotas nacionalistas niekad nesistengia savo tautos giliausios vertės ir būdo taip aiškiai ir iš pagrindų pagauti, kaip tasai, kas yra su meile atsilyginęs tam, kas svetima - ir dabar tikrai nusivokia, ką reiškia tėvynė ir tautybė“⁸. Tik tai harmoningas tautinio auklėjimo derinimas su tarptautiniu tegali suformuoti teisingą požiūrį į tautos ir žmonijos reikalų verti-

⁷ Prof. Stasys Šalkauskis. Visuomeninis auklėjimas. - *Rinktiniai raštai II*, Roma, 1991 m., p. 701.

⁸ Fr. W. Foerster. *Politische Ethik und politische Pädagogik*. München, 1922 m., p. 477.

nimą. Paminėtina ir tai, kad abu auklėjimai remiasi dora, todėl jie abu įeina į dorinį auklėjimą.

Kosmopolitizmas taikosi į tautos egzistavimo pagrindus. Tai labai ryšku imperialistinėse valstybėse. Sekančiu sovietinio socializmo žingsniu turėjo būti sunaikinta imperijos daugiakalbystė, taip priartinant tautas prie žuvimo ir susimaišymo į tautų konglomeratą. Ačiū Dievui, kad blogio imperijai nepavyko žengti nei šio, nei tolesnių žingsnių.

Kosmopolitizmas savo principais kėsinaisi į žmogaus dorą. Ją naikinančios jėgos naikina ir tautinį susipratimą, o ilgainiui - ir pačią tautą. Lygiai taip pat tautiškumo naikinimu naikinama antra jo dalis - dora.

Kiekviena ideologija, savo išraiška virtusi imperialistine valstybe, daugiau ar mažiau kėsinaisi užvaldyti žmogaus dvasią. Doro žmogaus neįmanoma paimti į klaidingos pasaulėžiūros nelaisvę. Todėl reikalinga dorą atimti, kad būtų galima juo manipuliuoti pagal klaidingos ideologijos reikmes.

Kosmopolitinės ideologijos pagrindiniai priešai yra religija ir tautiškumas. Todėl ji nori panaikinti ir religinį, ir tautinį auklėjimą.

Kokios jėgos kildina visus šiuos -izmus? Yra Dievas ir Piktasis. Yra Kristaus karalystė ir Antikristinė karalystė. Mūsų laikais Kristaus dvasinei karalystei žemėje silpnėjant, stiprėja Kristui priešiško pasaulio įtaka. Blogosios jėgos inspiravo ir inspiruoja diktatorius - žmonijos nusikaltėlius. Kartais toms jėgoms pasiduoda tautos dalis, kuri priverčia paklusti visą valstybę ir taip pasuka valstybės vairą kurio nors -izmo kryptimi. Pastaruoju metu žmonija jau yra nusivylusi ne vienu iš tokių -izmų. Todėl, blogio pasaulio inspiruota, pakilo naujais gėriais išpuošta, tariamai be galo naudinga ir reikalinga kosmopolitizmo idėja. Nuo pinigų suvienijimo einama toliau. Bet ar žmonija supranta, kad šis -izmas nė kiek ne geresnis už buvusiuosius?

Tautiniam ir tarptautiniam auklėjimui čia irgi reikia tarti savo žodį.

Religinio auklėjimo svarba

Anksčiau nagrinėjome tautos ir religijos sąsają. Supratome, kaip labai šie dalykai susieti tarpusavyje, nes turi tą patį pagrindą - dorą. Stiprinant religinį auklėjimą, stiprėja ir tautinė dvasia. Todėl nors trumpai reikia paliesti šį klausimą dar ir dėl tos priežasties, kad religija dažnai suprantama per siaurai, o jos indėlis į visuomeninį auklėjimą įvertinamas per mažai.

Mokslas apie žmogaus bendravimą su Dievu vadinamas religija. Religinė organizacija, atremta į dieviškąsias žmogaus tobulėjimo priemones, yra Bažnyčia. Jos įtaką auklėjimui St. Šalkauskis aptaria taip: „Jau vien tik savo doktrina, kuri skelbia dieviškąją visuomeninės valdžios kilmę ir reikalauja atiduoti Dievui, kas yra dieviška, ir Ciesoriui, kas yra ciesoriška, Bažnyčia turi labai pozityvių priemonių visuomeniniam žmonių auklėjimui. Be to, būdama žmonijos gyvenime pusiausvyros, pastovumo, tvarkos, klusnumo, solidarumo ir drausmės veiksnys, ji išvysto žmonėse visus šiuos nusiteikimus, tokius reikšmingus ir svarbius visuomeniniam gyvenimui. Žodžiu tariant, sulaikydama žmones nuo revoliucinių žygių ir auklėdama jų visuomeninius nusiteikimus, Bažnyčia yra vienas iš galingiausių veiksnių visuomeniniam auklėjimui“⁹. Yra jėgų, stipresnių už revoliucines. Klausydama Gandžio, indų tauta iškovojo laisvę pasyviu pasipriešinimu.

Bažnyčia yra ir religinio, ir dorinio gyvenimo saugotoja bei prižiūrėtoja. Tuo pačiu ji yra aukščiausias autoritetas prigimtinės teisės ir visuomeninės doros dalykuose. Todėl ji laiko savo pareiga pasisakyti prieš vyriausybių įstatymus ir potvarkius, pažeidžiančius žmogaus prigimtinę teisę ir visuomeninę dorą. Šią savo pareigą ji atlieka sakydama tiesą netgi okupantams ar visokių -izmų skleidėjams, nepaisydama, kad už tai susilauks įvairių rep-

⁹ Prof. Stasys Šalkauskis. Visuomeninis auklėjimas. - *Rinktiniai raštai II*, Roma, 1991 m., p. 747.

resijų ir persekiojimo. Bažnyčia vadovaujasi principu, jog Dievo reikia labiau klausyti nei žmonių.

Gaila, kad mūsų laikų vyriausybės, pasidavusios kraštutinio etatizmo (valstybės įsigalėjimo visuomenės gyvenime - *red. past.*) bangai, jaunuomenės auklėjimą ir lavinimą visiškai turi savo žinioje, Bažnyčiai palikdamos vien tik religijos dėstymo galimybę. Pilnutinis religinis auklėjimas galėtų vykti per konfesines mokyklas, tačiau valstybės nefinansuojamos jos negali egzistuoti. Bažnyčiai neleidžiama suformuoti visapusiškai dorą kartą, todėl matome, kur link krypsta visuomenės dora, o kartu ir tautiškumo reikalai.

Išvada

Tautiškumas, religija, dora ir gausūs šių didžiųjų dalykų „satelitai“ yra tiesiogiai susiję tarpusavyje. Teigiamai veikdami bent vieną iš jų, veikiame kitus ir patį tautiškumą. Visiems šiems didiems dalykams stiprėti reikia ugdymo, lavinimo ir auklėjimo, prasidedančio vaikystėje ir niekuomet nesibaigiančio.

„Naujoji viltis“ Nr. 30, 1999 m.

Nesibaigiančios laisvės problemos

Atrodytų, jog yra visos galimybės laisvai Lietuvai ne tik tvirtai stovėti, bet ir energingai žengti pirmyn pagal visus demokratinės valstybės rodiklius. O Lietuva tokia silpna, susiskaldžiusi... Mes linkę priežasčių ieškoti dabartyje. Tačiau praeitis ir dabartis, tautiškumas ir tikėjimas, laisvė ir gerovė bei kiti dalykai tarpusavyje susiję daugiau, nei galvojame. Problemų tikrai daug, ir ne vienam protui jas atskleisti. Tačiau bandyti reikia. Norėdami užčiuopti giliąsias problemų šaknis, pradėsime nuo laisvės.

Pagrindas laisvei

Apie laisvę esame girdėję ir skaitę ne vieną samprotavimą ir analizavę ne vieną teiginį. Tikriausiai nesame pažvelgę į ją iš kiek netikėtos pusės.

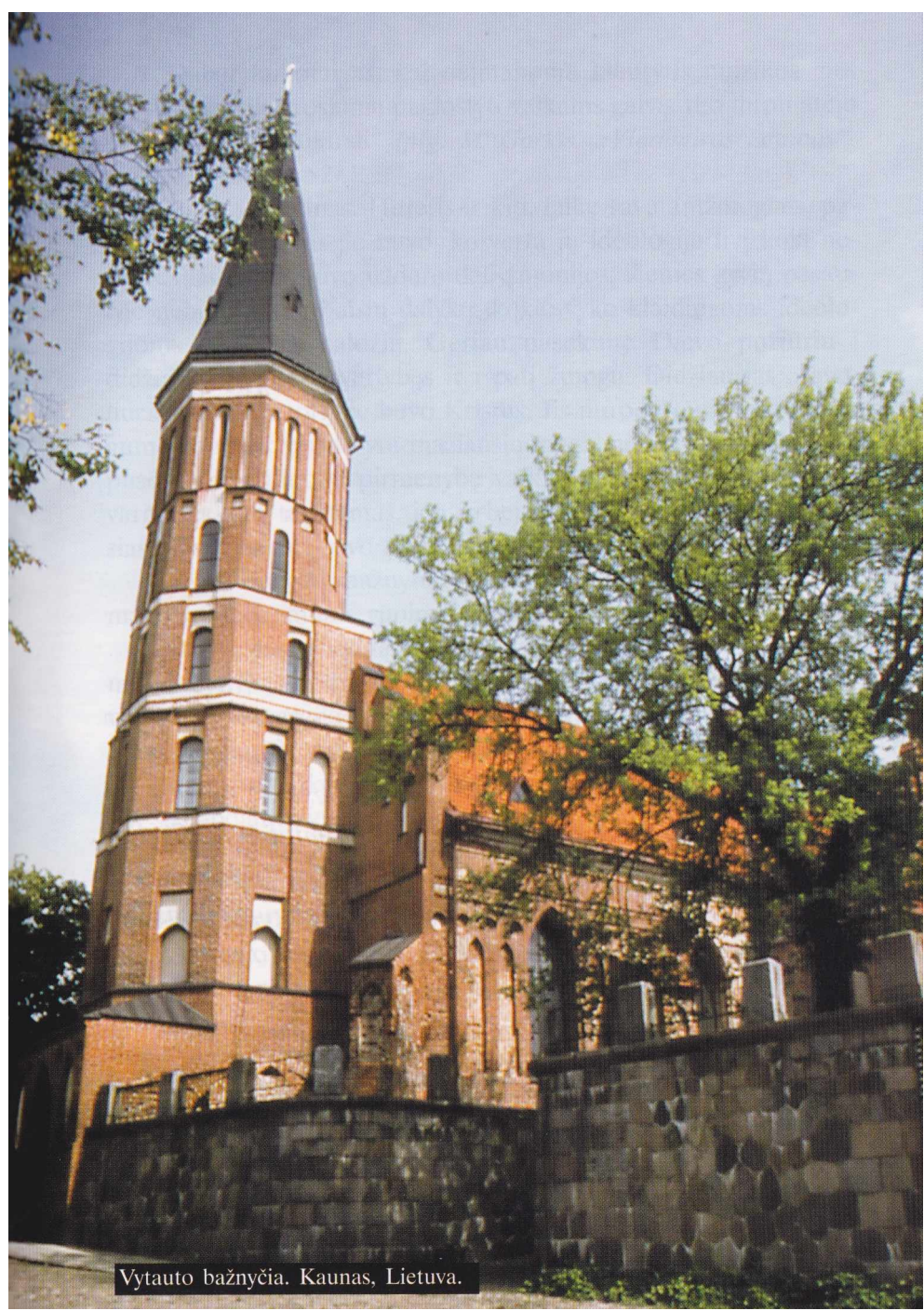
Kristus yra pasakęs: „...tiesa padarys jus laisvus“ (*Jn 8, 32*). Kokia tiesa? Tai pilnutinė tiesa apie žmogų, jo teises ir pareigas, apie Kūrėją ir kūrinio priklausomybę Jam, apie didžiąsias vertybes, apie tai, kas tikra ir netikra, apie žmogaus proto didelį ribotumą ir t. t.

Dievas ir Tiesa. Taigi paties žmogaus tiesa yra Dievas, nes Jis - žmogaus būties pradžia, žmogaus būties pilnatvė ir žmogaus kaip nemirtingo kūrinio prasmė. Iš tėvų biologijos atsiranda vien kūnas, o žmogus tiesiogiai sukuriamas ir priklauso nuo Begalybės, nuo To, Kas kuria visą Visatą. Todėl žmogus yra tokia vertybė, kad net visas pasaulis negali jam daryti jokios prievartos.

Kuo tampa žmogus be Dievo? Kaip jis vertina savo teisę i gyvybę ir t. t.? Žmogui be Dievo kitas žmogus nėra asmuo, nėra Dievo sukurta, neliečiama, amžina būtybė, o vien tik tėvų biologijos padarinys. Tuomet žmonių pasaulis nuo gyvulių pasaulio beveik nesiskiria.

Koks yra žmogus be Dievo santykiyje su kitais žmonėmis? Būta pasaulyje žmonių, žudžiusių vienetais, rečiau didesni skaičių. Bet jie sustodavo įsikišus sąžinei arba juos tramdančiai jėgai. Tačiau būta tokių, kurie niekada nesustojo, kurių sąskaitoje milijonai gyvybių. Kodėl vieni sustojo ar buvo sustabdyti, o kiti ne? Žmogus be ideologijos nėra visiškai praradęs savo žmogiškumo. Klaidingos, išsigimusios ideologijos užvaldytas žmogus nesustoja niekada. Revoliucijas ir perversmus vykdo persiėmusieji kokia nors nauja ideologija, kurios antihumaniškumo laipsnį galima nustatyti pagal nutolimo nuo Dievo ir Jo tvarkos žemėje laipsnį. Dievas yra Absoliuti Tiesa ir Jo siūloma žemiškojo gyvenimo tvarka yra tobuliausia. Žmogiškoji tiesa buvo ir bus subjektyvi tokia dalimi, kiek joje yra žmogiškumo, t. y. nukrypimų nuo dieviškios tiesos. Klaidinanti ideologija, kad būtų siektina, tarp visų teiginių turi ir gerų bei reikalingų dalykų. Tačiau tikslo siekimui renkasi žmogiškai klaidingą kelią, nes daugiau ar mažiau paneigia žmogaus prigimtines teises. Kūrėją paneigusi ideologija su žmogumi elgiasi kaip nori, nes, anot jos, „tikslas pateisina priemones“. Krauju daroma „tvarka“ nuveda valstybę į netvarką, suirutę ir žlugimą.

Nesigilindami į nusikaltimų žmonijai priežastis, paskaitytume kad ir vieną, bet daug sakantį Lenino pareiškimą:

Vytauto bažnyčia. Kaunas, Lietuva.

„Jis vēl paklausē: „O kuo jūs mane laikote?“ Tada Simonas Petras atsakē: „ Tu esi Mesijas, gyvojo Dievo Sūnus!“ Jēzus jam tarē: „Palaimintas tu, Simonai, Jonos sūnau, nes ne kūnas ir kraujas tai tau apreiškē, bet mano Tēvas, kuris yra danguje. Ir aš tau sakau: tu esi Petras - Uola; ant tos uolos aš pastatysiu savo Bažnyčią, ir pragaro vartai jos nenugalēs. Tau duosiu dangaus karalystēs raktus; ką tu suriši žemėje, bus surišta ir danguje, ir ką atriši žemėje, bus atrišta ir danguje.“

(Mt 16, 15-19)

„Dabar laikotarpis, kai neįmanoma klausytis muzikos, nes muzika sukelia troškimą paglostyti vaikams galvą, tuo tarpu atėjo laikas jiems ją nukirsti“ (plg. M. Gorkis. „Vladimiras Leninas Vilnius, 1987, p. 82).

Leninas, Stalinas, Hitleris ir kiti, laikę save antžmogiais, parodė pasauliui, kas jie buvo, ko verta jų ideologija ir į kokią nelaisvės lagerį jie buvo uždarę dalį žmonijos. Žemės gyvių pasaulyje nebūna tokių baisių dalykų, kokie vyko klaidingoms ideologijoms užgrobus valdžią. Geriau pasekime Dievo požiūriu į didžiąsias žmogaus vertybes ir į patį žmogų. Didžiausias „revoliucionierius“ istorijoje buvo Kristus. Jis nurodė socialinio teisingumo gaires ir visada yra mažiausių, negalinčių apsiginti žmonių pusėje. Jis atiduoda pirmenybę vaikams, ligoniams, seneliams, vargšams, tuo teigdamas, jog ir bejėgiškiausias, „nereikalingiausias“ žmogus turi savo šventą, neliečiamą, absoliučią vertę.

Luigi Giussani, bažnytinio judėjimo „Bendrystė ir išsilavinimas“ įkūrėjas, mums rūpimu klausimu rašo taip:

„Laisvė susitapatina su priklausymu nuo Dievo žmogiškajame lygmenyje, tai yra kai tas priklausymas pripažįstamas bei išgyvenamas. O vergija yra šio santykio neigimas ar ignoravimas. Sąmoningas šio santykio išgyvenimas vadinamas religišku. Laisvė yra religiškumas! Dėl to vienintelė kliūtis, vienintelė siena, sustabdanti vieno žmogaus diktatūrą kito žmogaus atžvilgiu, <...> vienintelė kliūtis bei vienintelė siena, vienintelis prieštaravimas valdžios vergijai yra religiškumas“ (Luigi Giussani. „Religinis jausmas“. Vilnius, Tyto Alba, 2000, p. 126).

Matome, kodėl turintieji valdžią valstybėje, visuomenėje ar net šeimoje paprastai nepakenčia tikro religiškumo. Gyvas religiškumas neleidžia kitą žmogų valdyti, jį sau visiškai turėti. Iš tiesų, turėti galima daiktą, bet ne žmogų. O jeigu žmogų turi, tai daugiau ar mažiau pavergtą. Todėl suprantama, kodėl ateistinės Sovietų Sąjungos svarbiausiu priešu visą jos gyvavimo laiką buvo tikėjimas ir jo išpažinėjai. Tikėjimas rodo žmogaus vertę ir gina jo laisvę.

Kai kam gali pasirodyti, jog be reikalo prisimenamas marksizmas, ateizmas, socializmas, komunizmas: kas jau kapuose, esą tegu sau ten ir pūva. Blogiausia, kad šios ideologijos nėra palaidotos! Niekas neištrynė jų iš žmonių sąmonės, nes žmogus - ne kompiuteris.

Homo sovieticus yra gyvas, ir ne tik gyvas, o vadovaujantis. Pagal padarinius, pagal nusikalstamus tautai ir žmogui potvarkius, Įstatymus bei valdžios poelgius atpažįstama senoji ideologija. Tiktai ji niekur viešumoje neminima, tarsi jos nebūtų. Kadangi ji gyva, turime atpažinti senąjį, žaltiškai gudrų, kartais bažnytiškumu užsimaskavusį Dievą, žmogaus ir laisvės priešą.

Laisvė - tai priklausymas nuo Dievo! Laisva valia apdovano-tas žmogus (kartu ir tauta) yra laisvas tik tada, kai savo dvasia ir gyvenimu stengiasi panėšėti į Dievą, kuris yra tobula Laisvė.

Kiekviena žmogiškai suprasta laisvė, nesiderinanti su dieviškuoju mokymu, anksčiau arba vėliau tampa vienokia ar kito-kia nelaisve, t. y. blogiu. Neįmanoma suskaičiuoti, kiek žmonijos istorijoje buvo iškilę įvairių žmogiškuoju protu daugiau ar mažiau pagrįstų teiginių, idėjų, mokymų ir ideologijų. Klaidingosios žlu-go. Joms įvertinti tinka Kristaus teiginys: „Kas ne su manimi, tas prieš mane, ir kas nerenka su manimi, tas barsto“ (*Lk II, 23*).

Neigiamųjų jėgų strategija

Kad minėtosios jėgos galutinai įsitvirtintų, jos stengiasi pa-veikti ir sunaikinti ne tai, kas išorėje, bet pačios tautos šaknis.

1. Praeities suniekinimas

Garsusis rusų mąstytojas ir rašytojas Solženicynas tvirtina: „Tautos atmintis buvo sutrinta į gabalėlius“. Tiesa, Lietuva ne-

matė baisiosios 1917 m. revoliucijos, bet buvo į ją vėliau įtraukta užgrobimu ir pavergimu. Buvusios santvarkos, visuomenės, įsitikinimų griovimas bei socialistinės visuomenės kūrimas buvo pirmas nemažam skaičiui šalių.

Ką reiškia „tautos atmintis“? Tai ne vien dalykai, kuriuos priskiriame tautiškumui. Žmogus ateina į pasaulį tautoje ir perima ne vien papročius, tradicijas, tikėjimą, bet ir visą žmogiškąją patirtį, įsitvirtinusią tautos atmintyje. Betgi tauta nėra kažkokia abstrakti formacija. Kiekvienas žmogus - maža tautos dalelytė.

Kas žmogų padaro žmogumi? Jo žmogiškoji prigimtis. O tautiškumas yra tam tikra jo asmenybės dalis. Tam, kad žmogus, nuo gimimo jau turėdamas žmogišką prigimtį, pasiektų šiuolaikinį (ne akmens amžiaus) subrendimą, prie visų jo įsisavinamų dalykų bei veiksnių turi prisidėti ir teisingo tautiškumo samprata, kaip būtinybė žmogiškosios būtybės pilnutiniam išsiskleidimui.

„Tautos atmintis“ sudaro žmoguje didesnę ar mažesnę jo dalį. Todėl ji yra daugiau ar mažiau ir savęs atmintis. Taigi jėga, traiškanti „tautos atmintį“, tuo pačiu siekia kiekvieno žmogaus tam tikro užvaldymo, netgi dalinio pavergimo. Atimdama visa, kas susiję su tautiškumu, klaidinanti ideologija nuskurdina, išsekina ir atima ateities viltį.

Tikėjimas ir meilė tėvynei yra svarbiausios jėgos, kurios padeda žmogui išlikti žmogumi. Netgi žmogui be tikėjimo meilė tėvynei, būdama dvasingumo dalimi, padeda išsilaikyti žmogiškume ir nepasiduoti klaidinančioms srovėms bent jau tautiškumo srityje. Tačiau jeigu valstybėje griaunamas piliečių dvasingumas, į kurį įeina ne tik minėti dalykai, bet ir evangelinė meilė bei šeimos vertybės, tuomet žmogus jau tampa mažiau žmogumi, o tuo pačiu ir suinteresuotų jėgų valdomu žmogumi.

Nereikia nustebti, kad šiuolaikinės Lietuvos žiniasklaidoje yra įsitvirtinęs neigiamas požiūris į tautiškumą bei kitas dvasines vertybes. Lietuvos laisve negalėjo būti sunaikintos jėgos, sie-

kiančios pavergti žmones ir tautas. Ir dabar, kaip ir sovietmečiu, naudojant įvairiausias priemones, stengiamasi neleisti jaunajai kartai tapti brandžiomis asmenybėmis. Žmonėse naikinamos dvasinės vertybės, kad tik jie netaptų laisvi nuo ydų bei blogų įpročių, kad išliktų dvasiniais nesubrendėliais. Ir toliau „plauamos smegenys“, kad tik mąstysenų pakreipus norima linkme, kad kvėptelėjusius laisvės žmones galima būtų vėl užvaldyti.

Kartą Churchill, kaip civilizacijos gelbėtojas, buvo pakviestas pakeliauti po Ameriką. Bostono technologijos universiteto vadovas savo kalboje išaukštino civilizaciją už tai, kad ji beveik išmoko valdyti žmogų, užprogramuodama jam mintis, jausmus ir visa kita, kad nebegimtų pasaulyje antras Hitleris. Churchill atsakydamas, be kita ko, pasakė, kad jis trokšta būti miręs dar iki to laiko, kai bus pradėtos kontroliuoti žmonių mintys.

Reikia panagrinėti tokį svarbų Luigi Giussani teiginį:

„Asmenybės sunaikinimas savo ruožtu užtemdo praeities prasmę, nes dabartis paliekama reaktyvumui, reaktyvumas nutraukia saitus su tradicija, istorija, išsekina į ateitį nukreipto polėkio vaisingumą“ (*Luigi Giussani, ten pat, p. 117*).

Reaktyvumas - tai reakcija vien tik į dabartį be jokio ryšio su praeitimi, lyg jos visai nebūtų. Jis nepripažįsta prasmės visame, kas vyksta. Mes kuriame ateitį ant dabarties, o ji yra būtent tokia, kokia yra dėl praeities. Iš praeities daugiau nei iš dabarties kyla visa, ko reikia prasmingam gyvenimui ir ateičiai. Reakcija trunka tik vieną akimirką, o žmogus kuria tuo, kas kilo praeityje, tai jo intelektas, valia, širdis. Dabarties energija, planai, drąsa ir kiti nūdienos turtai ateina iš praeities.

Asmenybės naikinimas, praeities nuvertinimas savo ruožtu sąlygoja ir ateities nevaisingumą. Jau praėjo keliolika nepriklausomybės metų, o laimėjimai Lietuvoje tokie nežymūs. Nukirstos tautos atminties šaknys nebemaitina nepriklausomybės medžio. Kokie teisingi sovietinės Rusijos pogrindyje parašyti anoniminio rašytojo teiginiai:

„Mes gerai žinome, jog visų revoliucijų apgaulė yra tai, kad

jos stiprios ir konkrečios, kai smerkia ir naikina, bet yra visiškai silpnos ir abstrakčios, kai kuria bei stato“.

Praeitis, dabartis ir ateitis yra kažkokia vienuma, kaip ir istorija, kaip ir kiekvienas žmogus. Kokį tad ateities naikinimo darbą atlieka visi tie, kurie tauriųjų, didvyriškąją, dvasingąją Lietuvos praeitį nori apeiti, sufalsifikuoti ar ir visai panaikinti! Ir priešingai: kokį svarbų darbą šaliai ir sau atlieka Tėvynės mylėtojai, kurie per tautines organizacijas ir asmeniškai gilinasi į prispaudos metais atimtą Lietuvos atmintį! Tikrai tokių lietuvių reikia daugiau, dar žymiai daugiau.

2. Susiskaldymas

Solženicyno kalboje Nobelio premijos įteikimo proga skai-
tome:

„Vargas tai šaliai, kurios literatūrai gresia valdžios įsi-
kišimas! <...> tai yra tautos širdies sugniuždyimas, jos atmin-
ties sunaikinimas. Tauta nustoja būti dėmesinga sau pačiai, iš
jos atimama dvasinė vienybė ir, nepaisant tariamai bendros
kalbos, jos piliečiai staigiai liaujasi supratę vieni kitus“ (*A. Solženicyn. Il mio grido. Discorso del premio Nobel. Noto: Si-
cula Editrice, 1973, p. 51*).

Ar su laisve grįžo ir Lietuvą apėmė tautos atmintį at-
skleidžianti literatūra? Anaip tol! Kelią į jaunimą užblokavo ins-
tinktus tenkinanti lektūra. Taip jaunuolių dvasioje laidojama dar
negimusi tautos atmintis.

Kaip atsiranda tarp žmonių tikras, gilus bendravimas? Iš pa-
tirties, dalyvaujant atminčiai. Kuo bendraujantieji turi daugiau
patirties, ypač bendros, kuo labiau jie brangina panašius daly-
kus, tuo bendravimas gilesnis, subtilesnis.

Šiame kelyje visai nejučiomis kitų pozicijose randame gana
daug sąsajų su savo vidumi. Tai žmones sujungia labai stipriais
ryšiais, jie tampa jėga. Tokie žmonės gali tvirtinti, jog yra įsipa-

reigoję gyvenimui kaip patirčiai, kurią saugo ir brandina tautos atmintis. Jeigu veikėjas neturi šio pagrindo, jo kalbos ir pažadai lieka tik gražiai apipavidalintais plepalais.

Tiek „Baltijos kelias“, tiek kiti laisvės išstovėjimo ir gynimo žygiai parodė tuometinę tautos dvasinę vienybę. Vienybėje didžiulė jėga. Todėl Lietuvą kaip tautą naikinančios jėgos naudoja įvairias žiniasklaidos išmones, kad šiuo metu jau nusilpęs tautos pakilimas visai atslūgtų, kad kaip nors ją suskaldžius iki tokio laipsnio, kokia ji buvo sovietmečiu. Prisiminkime kad ir šį vieną Lietuvos žiniasklaidoje dažnai kartojamą demagoginį sūkį: „Patriotas - tai idiotas!“ Nuo romėnų laikų atėjo valdančiųjų mėgiamas teiginys: „Skaldyk ir valdyk!“

3. Žmogaus uždarymas vienatvėje

Kai žmoguje numarinamas tikėjimas, kai iš jo atimama tautos atmintis, kai dėl tarpusavio susiskaldymo jis nebegali rasti ryšių, kuriais remtųsi jo buvimas, tuomet jis atsiduria vienatvėje. Tada jis pasijunta nešamas tokio likimo, kuris neturi prasmės. Šiurpiai išgyvenamos vienatvės tragiškumo pojūtis beprasmiu likimo akivaizdoje paskatina alkoholiui, narkotikams, savižudybei.

Naivi ir patikli, viskuo besidominti, materialinio gėrio sužavėta jaunutė Lietuvos laisvė pateko į Vakarų civilizacijoje kilusią srovę, apie kurią Teilhard de Chardin rašo taip:

„Didžiausias pavojus, kokio gali bijoti šių laikų žmonija, nėra katastrofa, užklumpanti iš išorinio pasaulio, žvaigždžių katastrofa, nėra nei badas, nei maras; tai dvasinė negalia, pati baisiausia, nes iš visų rykščių labiausiai tiesiogiai susijusi su tuo, kas žmogiška“ (*P. Teilhard de Chardin. Il fenomeno umano, parte III, 3.2. b, Opere di Teilhard de Chardin. Milano: Il Saggiatore, 1980, p. 310. Vert. Lina Limantaitė*).

Dvasinių vertybių, tarp kurių tautiškumas turi svarbią vietą, praradimu ar jų atėmimu žmogus darosi vis labiau pažeidžiamas

socialiniame lygmenyje. Tai pavojingiausias vienatvės padarinys. Taip vis labiau tampama vien tik *homo sapiens*, lengvai pavergiamu instinkto bei valdžios jėgų.

Kai žmogus atsiranda už borto, didžiausias vandenyno laineris sustoja ir jį išgelbsti. Kai žmogaus siela nukrenta į vienatvę už borto, kai ji skęsta neviltyje ir bejėgiškume, tuomet netgi namiškiai nesustoja savo reikmių karuselėje ir neišgelbsti. Ir vargas jam, jeigu ir ryšio su Dievu nebeturi.

Išvada

Vien savo jėgomis besikliaujanti tauta, valstybė yra silpna, svyruojanti. Demokratinė santvarka anaip tol nėra pati geriausia valdžios forma, bet, deja, šiuo metu geresnės nėra. Tačiau ji gali būti arčiau ar toliau nuo Dievo, tuo pačiu daugiau ar mažiau tobula. O tai jau priklauso nuo kiekvieno iš mūsų. Lietuva, jos ateitis atiduota mums.

„Varpas“ Nr. 37, 2003-2004 m.

Knygos išleidimui aukojo šie asmenys:

Ona Abromaitienė
Juozas ir Birutė Ališauskai
Pranė Ažuolienė
Katrė Baušienė
Birutė ir Gediminas Biskiai
Irena Boreišienė
Juozas ir Aldona Brizgiai
Petras Brizgys
Marcelė Bytautas
Vytautas ir Aldona Čepėnai
Algirdas ir Regina Dapkai
Gediminas ir Irma Deveikis
Dana M. Elsbergas
Romas ir Rita Fabijonai
Irena M. Galinienė
Ona Galvydienė
Vytautas ir Albina Gaižutis
Vanda Gvildienė
Julija Gylienė
J. Ivašauskienė
Kazys ir Irena Jakštai
Julia Janonis
Sofija Jelionienė
Bronius Juodelis
Severina ir Nardis Juškai
Henrikas ir Monika Kabliauskai
Marion Karalis
Romualdas ir Elena Kašubos
Irena ir Petras Kazlauskai
Kazys ir Teresė Kazlauskai
Vitas ir Regina Kazlauskai
Alfonsas ir Jolanda Kereliai
Giedrė ir Juozas Končiai
Irena Kriaučeliūnienė
Arūnas ir Irena Krutuliai
Antanas ir Teresė Kučiai
Antanas ir Elena Laurinaičiai
Justas ir Janina Lieponiai
Jūratė Lukminienė
Jonas ir Vida Maleiškos
Ramojus ir Janina Mozoliauskai
Sigitas ir Janina Miknaičiai
Bronius ir Bronė Nainiai
Elvyra ir Pilypas Naručiai
Antanas Navakas
Nekalto Prasišėjimo M. Marijos
seserys ir rėmėjai
Regina Patlabienė ir šeima
Povilas Peškaitis
Gytis ir Grasilda Petkai
Eugenijus ir Vida Petrulionis
Irena ir Juozas Polikaičiai
Rimantas ir Stasė Ramanauskas
Natalija Rauekinienė
Marija A. Remienė
Teodoras ir Ritonė Rudaičiai
Edvardas ir Levutė Seibučiai
Nijolė ir Alius Skirpstūnai
Kostas ir Vida Stankus
Laimutė ir Algirdas Stepaičiai
Leonas Stonikas
Izabelė Stončienė
Jeronimas ir Veronika Švabas
Anelė Šulaitienė
Agutė Tiškuvienė
Prelatas Ignas Urbonas
Dalia ir Algis Urbučiai
Sigitė ir Juozas Užupiai
Vytautas ir Regina Val
Birutė Vindašienė
Aleksas ir Danguolė Vitkai

Kun. Algirdas PALIOKAS SJ

ŽODŽIAI

Redaktorė *Regina Pupalaigytė*

Dizainerė *Zita Mažeikienė*

Tekstą rinko *Irena Milašauskienė*

Iliustracijų autorius - *Jonas Maleiška*,
gamtos fotografų klubo „The Nature Study and
Camera Club of the Morton Arboretum“ (JAV) narys

SL 716. 2004 03 04. 20 sp. 1. Tiražas 3000 egz.

Užsakymas 4-130.

Lietuvos Caritas leidykla,
M. Daukšos g. 21, LT-44282 Kaunas.

Spaustuvė „Morkūnas ir Ko“,
Draugystės g. 17, LT-51229 Kaunas-31.

Keli kun. Algirdo Palioko biografijos bruožai

Į pasaulį atėjo Pasvalio mieste. Ten baigęs vidurinę mokyklą, bandė įstoti į Kauno kunigų seminariją. Jai priėmus, viską kontroliuojanti sovietinė valdžia neleido seminarijai to daryti. Dar pabandęs ir vėl nesėkmingai, po trejų metų įstoja į Kauno politechnikos institutą, kurį baigia įgijęs radijo inžinieriaus specialybę. Studijų metais dalyvauja slaptoje jaunimo tikėjimo gilinimo veikloje. Baigęs institutą slaptai įstoja į Jėzaus draugiją ir pradeda neakivaizdines filosofijos bei teologijos studijas Kazachstane. Gavęs kunigystės šventimus ir visą laiką dirbdamas valdišką darbą, savaitgaliais aptarnauja vokiečių bei lenkų tremtinius. Grįžęs į Lietuvą įsitraukia į slaptą vienuolių sielovadą bei pagalbą kunigams švenčių metu. Galiausiai tik 1989 m. sovietinė valdžia jau nesutrukdė Kauno arkivyskupui slaptą kunigų seminariją baigusį kunigą paskirti vikaru į Vytauto bažnyčią Kaune.

Kun. Algirdas Paliokas darbą spaudoje pradeda 1990 m. įsisteigus krikščioniškos minties, kultūros ir visuomenės laikraščiai „XXI amžius“ dirbdamas vienu iš jo redaktorių. Po metų pradeda rašyti straipsnius žurnalui „Caritas“ draugystės, meilės bei šeimos temomis. Skaito paskaitas jaunimui ir šeimoms bei moko tikybos vidurinėse mokyklose. 1992 m., jau Amerikoje, tampa religinės ir tautinės kultūros žurnalo „Laiškai lietuviams“ vyr. redaktoriaus pavaduotoju.

2003-iaisiais kun. Algirdui Paliokui sukako 10 metų darbuotės Pal. Jurgio Matulaičio misijos sielovadoje Lemonte, 30 metų kunigystės ir 35-eri priklausymo Jėzaus draugijai. Kadangi sielovada atima vis daugiau laiko, jo nebelieka kūrybai.